Alberti v. Haller historia stirpium indigenarum Helvetiae inchoata

Plantae flore composito. Didynamiae. Papilionaceae. Cruciatae. Meiostemones. Isostemones. Diplostemones

Haller, Albrecht von

Bernae, MDCCLXVIII [1768]

[Plantae flore composito.]

PLANTÆ
I. STAMINIBUS CONSPICUIS
I. PETALISQUE
I. FLORE COMPOSITO.

Huic classi commune est, habere finem petioli florigeri dilatatum in discum carnosum, rotundum, planum convexumve, etiam concavum. In ejus disci foveolas radicantur semina, quorum quodlibet coronatur suo flosculo, vel toto tubuloso, vel certe in principio. Toti flori composito longe plerumque calyx subest, multis fere ex foliolis compositus, sæpe imbricatim sibi impositis. Petala undique in circulum expanduntur.

I. STAMINIBUS CONNATIS.

His tubus floralis educit quinque petiolos, qui in unam cavam cylindrum conjunguntur: cujus interior superficies loculis polline plenis inscribitur, finis quinque dentibus terminatur *a*). Intra eam vaginam tuba continetur, quæ de summo semine adscendit, bifido fine *b*). Ita in flosculis perfectis. Dantur enim feminini fere minores; apetalis similes, in quibus tuba est absque stamine & vagina: dantur etiam masculi, fere majores, quibus vagina staminea est absque tuba cum semine abortivo. Utrumque rarius, & frequentiores sunt flosculi androgyni.

I. FLOSCULIS EXPLANATIS.

CICHORACEÆ Vaillantii *Mémoir. de l'Academie des Scienc.* 1721.

PLANIPETALÆ Boerhaavii &c. *c*).

His semen quale diximus, & vagina staminea, & tuba.

Petalum parva parte sui gracilem in tubum *d*) fingitur, qui petiolos staminiferos quinque generat. Sed ultra eum tubum fissus quasi semiflosculus in bracteam *e*) plerumque pene parallelogrammam explanatur, fine serrato, sæpe quinquedentato *f*). Tuba, receptaculum, calyx compositus *g*), quales dixi. Classis naturalis est. Omnes plantæ hujus generis album lac ex fractis partibus fundunt, aliquando dulce, plerumque amarum, absque calore, quod cum refrigerio alvum humoresque humanos solvit. Omnibus etiam folia alterna sunt, floresque nunquam ex natura sua albi, raro rubri, plerique flavi, plerumque polypetali.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.

I. SEMINIBUS NUDIS sive BREVISSIME CORONATIS.

CICHORIUM Tournef. t. 272. Linn. n. 921.

Calyx fit duabus squamarum *h*) seriebus, exteriori quinquefolia, interiori octophylla: ista molliori. Semini subjicitur squama caudata, semine longior. Ei corona est quinquedentata *i*).

1. CICHORIUM foliis pinnatis, pinnis triangularibus dentatis, floribus sessilibus.
Intybum sylvestre Fuchs p. 979.

Intybus

a) Meeze *flor. compos.* p. 4. Berkhey *tab.* 4. Grew p. 170. Blair *essay* p. 28. 30.
b) Meeze p. 6. Berkhey *tab.* 4. Grew.
c) Flos semifistularis Jung *Phyt.*
d) Berkhey *tab.* 4. *fig.* 35. Vaillant. t. 7. f. 47. Grew t. 92. in cichoreo, sed cum tuba male trifida, & p. 170.
e) Berkhey *tab.* 4. Malpighi *plant. fig.* 207. Vaillant ibid.
f) Berkhey *tab.* 4. Vaillant ib.
g) Berkhey t. 1. f. 9. Vaillant *tab.* 8.
h) Trew *ic.*
i) Vaillant *tab.* 7. *fig.* 9. 10. Conf. Griendel *fig.* 6. *obs.* 7. Semiflosculum pingit Grew l. c.

Intybus sylvestris CAMERAR. *Epist.* p. 285.
Cichoreum sylvestre BLAKWELL T. 183. HILL. III. p. 160.
Cichoreum floribus geminis sessilibus foliis runcinatis LINN. *Spec. II.* p. 1142.

α Varietates flore albo *in der Enge* TRAG. FEHR *scorzoner.* TURNER.

β Flore rubro TRAG. Ab acido adfuso, & a succo acido formicarum Cichorei flores rubescunt TRAG. ad BRUNFELS II. p. 274. Cultum ad cæruleum colorem redit SENKENBERG *Lil. Conv.* p. 10.

γ Foliis integris C. B. VAILLANT.

δ Altissima, erecta, sepedalis, foliosa varietas in arce *veteri Openheimensi.* Ea est hortensis TREWII *tab.* 177.

ε Caule latissimo, *fasciatum:* a me aliquoties repertum. Habet C. GESNER *epist.* p. 86.

Ubique ad vias.

Caulis plerumque procumbit, aut inique erigitur. Radix dauci similis, cylindrica. Folia ad terram multa, subaspera, ima lata, semipinnata, superiora pinnata, nervo paulum folioso, pinnis triangularibus dentatis, retroversis *k*), eundo majoribus, extremis in amplum triangulum confluentibus. Flores sessiles, sæpe bini, in summis ramis etiam simplices, cyanei. Calycis folia ciliata; semen breve & crassum. Petala dentata ad viginti quinque.

Ambubeja Romanis *l*), amarum est, magis quam aliæ hujus classis plantæ, hinc præ reliquis officinis notum. In lixivio satis est salis fixi *m*). Radices similia præbent. Quare salsa vi humores coagulatos in primis viis putatur resolvere, ut fere post morbos acutos hoc remedium nascentibus in hepate *n*) vitiis opponatur. Icterus eo solo auxilio superatus fuit *o*). Sed & ipsum febres sustulisse intermittentes, etiam solum, testis exstat *p*). Adjuvat procul dubio amaror, qui tonum primarum viarum conservat *q*), & hypochondriaca mala corrigit *r*), virorumque literatorum languores. Etiam in sanguine depurando adversus ulcera vetusta valet *s*).

Succum potentiorem esse credo *v*), aut totius plantæ in acetariis usum *x*), sed abunde & cum constantia sumtæ. Deinde decoctæ radices *y*) in medicinam recipiuntur. Nam syrupos & hic & alibi saccharum adjectum & vetustas vitiat. Oculis veteres succum contra caliginem instillabant *z*). Ad vernas equorum curationes egregium *a*) est remedium.

CICHORIUM sativum *b*) annuum foliis glabris *c*), integris, dentatis, veterum Intubus, debilius est, & magis oleraceum, inque cibum sumitur, maxime quando per hiemem in obscuris cellis virorem & amarorem deposuit. A priori specie non differre conjectura est LINNÆI *d*), quæ neque ILL. TREWIO displicuit *e*). Nobis passim sponte provenit, ex hortis ut puto elapsum, neque in sylvestrem speciem degenerat.

II. SEMINIBUS PAPPO CORONATIS.

HYPOCHOERIS VAILL. LINN. n. 918.

Pappus setas habet ramosas VAILLANT T. 7. *fig.* 21. Squamas pingit IDEM f. 28. Calyx hieracii, imbricatus, multis squamarum seriebus.

2. HYPOCHOERIS caule unifloro, foliis dentatis, hirsutis T. I.
Hieracium I. latifolium hirsutum incanum flore magno C. B. J. R. H. SCHEUCHZER *It. II.* p. 135.

Hypochoeris

k) TREW.
l) CELS. L. II. c. 30. PLIN. *Lib. XX.* c. 8.
m) GEOFROI *mat. med. lib. III.* p. 320. sqq.
n) DETHARDING *meth.* BUCHWALD p. 82.
o) VIRIDET *bon chyle* p. 635. MOINICHEN *obs.* 9.
p) GEOFROI p. 322.
q) Ideo forte alvum siccare CELSUS.
r) SCHUSTER *obss. therap. obs.* 25. de radicibus.
s) BUCHNER *Miscell.* 1729. p. 725.
v) MOINICHEN *obss.*
x) VIRIDET. BOERHAAVE.
y) SCHUSTER.
z) MARCELL. p. 67.
a) BONSI *ippiatr.* p. 26. 27.
b) CELSUS *Lib. II.* c. 30. qui distinxit.
c) BLAKWEL t. 383. Intubum sylvestre latifolium LOBEL p. 557.
d) *Hort. Cliff.* p. 389.
e) BLAKWEL l. c.

Hypochoeris caule subnudo, ramo sæpius solitario, foliis ovato oblongis, integris, dentatis LINNÆI *Specier. II.* p. 1140 *f*).

β Varietas foliis integris non dentatis.
Hieracium tomentoso integro folio BOCCONE p. 147. *tab.* 106. ex BARRELIER *ic.* 238.

γ Varietas angustifolia asperior.
Hieracium montanum foliis dentatis, flore magno C. B. *Prodr.* p. 65.

In Germaniæ pratis *g*) montosis provenit latiori folio, sæpe maculis nigricantibus adspersos, ut in Pulmonaria Gallorum fit. Helvetis alpinum est, & in Aquileiensi Gubernio, tum in M. *Roßboden* Valesiæ, in Vallis ursariæ pratis, in *Fræla* M. Rhætiæ; etiam in M. *Saleva* a Gen. DE SAUSSURE repertum. SCHEUCHZER in Rhætiæ Monte *Maloja*; HUBER fere eodem loco sub diversorio *Weißenstein* & circa *Malix*. C. B. in *Gotthardo*, & circa *fabarias thermas*, CL. RAMSPEK in M. *Schilt* legit. Angustifolia varietas super *Sas*, & super *la Varaz*, in *Enzeinda* Monte & alibi provenit.

Radix lignosa, perennis, foliorum reliquiis coronata. Folia multa ad radicem, tamen nostris ad caulem aliqua, ampla in vulgari, ex ovatis lanceolata hirsuta, per oras rariter crenata. Caulis pedalis & cubitalis, hirsutus, nobis plerumque simplex: in Germania rariter brachiatus *h*). Flos caulem, aut quemque ramum, terminans amplissimus, plenissimus, calycis squamis præmagnis, nigricantibus, hortis. Squamæ inter flosculos longæ caudatæ. Germani *herbam costam* vocant, eaque in pectoris morbis *i*) & ad phthisin utuntur. Smolandi ad brassicæ modum in cibum recipiunt *k*). Nobis nullo in usu est.

3. HYPOCHOERIS foliis semipinnatis hirsutis, caule nudo, brachiato.
Hieracium tertium DOD. p. 639. LOBEL *icon.* p. 238.
Hypochoeris porcellia TAB. *ic.* 179. & iterum 183. hæc ex DODONAEO.
Hypochoeris foliis runcinatis, obtusis, scabris, caule ramoso, nudo, levi, pedunculis squamosis LINN. *Spec. II.* p. 1140. Describitur apud ROSEN p. 36. lege 39. n. 28.
Huc refer ILL. OEDERI *tab.* 150.
β *Hieracium dentis leonis folio bulbosum* C. B. *Prodr.* p. 64. Secundum VAILL. Plura alia hieracia C. B. huc pertinent.

In herbosis sylvarum.

Radix alba, crassa, longa, in crura divisa. Folia ad terram congesta, hirsuta, subaspera, sinuata, semipinnis rectis, ante finem dilatatis, modice dentatis, ultimis confluentibus. Caules aphylli, cubitales, etiam ramosi, brachiati, sub fine intumescentes. Calyx niger, alis albis, sub apice pilosus. Varietatem vidi apice squamarum calycis bifido, trifido. Flos plenissimus, flavus, extus purpurascens. Petala profunde quinquefida. Semen ellipticum longum, lineatum, longe setigerum, squama alba, caudata, cava continetur *l*). Lac amarum, opii odore.

HYPOCHOERIS *glabra* 3. LINN. nondum in Helvetia reperta est, quam Gottingæ legeram, & Cellæ.

ORDO II.

II. DISCO ABSQUE SQUAMIS

I. SEMINIBUS NUDIS.

LAPSANA *m*) VAILLANT. p. 210. (Lampsana)

LAPSANA LINN. & HYOSERIS LINN. atque DILL. *nov. gen.* p. 144.

LEODONTOIDES MICHELI.

Suffecerint semina nuda. LINNÆUS ex calyce distinxit.

4. LAPSANA

f) Conf. *Flor. Dan.* T. 149.
g) Reperi circa *Elbingerode*. CL. FEHR *Suinfurti*.
h) *Icon.* CLUSII. HILLII. OEDERI.
i) C. HOFMANN *mat. med.* p. 270.
k) LINNÆUS *macell. obit.* p. 127.
l) VAILLANT. *fig.* 21.
m) Lapsana inter sylvestres brassicas coquitur in cibis PLINIUS *Hist. nat.* L. XX. n. 37. & L. XIX. p. 177. Ea vixerunt Cæsaris milites Dyrrhachii.

*4. LAPSANA foliis ovatis, dentatis, caulibus nudis, ſub flore tumentibus *n)*.
Hieracium IIX. CLUS *Pannon.* p. 649.
Hyoſeris anguſtifolia TAB. *ic.* 180.
Hyoſeris caule diviſo nudo, pedunculis incraſſatis LINN. *Spec. II.* p. 1138.
Hyoſeris minima HILL. III. *tab.* 133.
Icon optima OEDERI *flor. Dan. tab.* 201.

In agris inter *Hindelbank* & *Rormos* legi a 1754. Etiam verſus *Wyl* CL. LA CHENAL. (In agris arenoſis Hallæ & Jenæ).

Habitu cum ultima hypochoeride conſentit, tamen elegantior. Folia ad terram numeroſa, elliptica, acute & diſtincte dentata. Caules pedales & dodrantales, imi ſtricti, ſub flore lateſcentes *o)*, uniflori & biflori. Pars quæ ſub flore eſt, ante expanſum florem cernua, deinde erecta, Flores parvi, pallidi, contracti & turbinati *p)*. Petala quinquedentata, Calycis ſquamæ ad baſin acceſſoriæ numeroſæ, graciles, unius ordinis, ſiccæ, interiores peracutæ. Semina brevia, pene ovata, ſtriata *q)*, margine breviſſimo coronata *r)*.

*5. LAPSANA caule nudo indiviſo, foliis ſemipinnatis, pinnis retroverſis dentatis *Emend. II.* p. 41.
Hieracium fœtidum III. COLUMN. *Ecphraſ.* P. II. p. 32. *ic.* p. 31.
Dens leonis tenuiſſimo folio C. B. *prodr.* p. 62.
Leodontoides alpinus glaber eryſimi folio, radice craſſa, fœtida MICHELI *nova gen.* p. 31. *tab.* 28.
Hyoſeris ſcapis ſimpliciſſimis unifloris, foliis pinnatifidis; ſeminibus nudis GOUAN *flor.* p. 352. LINN. *Spec. II.* p. 1137.
Hyoſeris fœtida HILL. III. T. 133.

In ſylvis umbroſis & udis Aquilegienſibus. Super *Roche* in ſylva *Traverſin* cis torrentem *des Males pierres*. In monte *Joux verte*, in *Luan*. In adſcenſu *la Boulaire* verſus *Enzeinda*, in *Chapuiſe*, im *Kienthal*.

Multa Taraxaci ſimilitudo, flos tamen minor, & magis ſaturate flavus. Folia levia, radicalia glabra, pinnata, pinnis denſe congeſtis *s)*, etiam imbricatis, triangularibus, plerumque poſterius bidentatis, tamen etiam anterius. Caulis debilis, ſemipedalis, aphyllus & indiviſus. Squamæ ad baſin calycis breves, lanceolatæ, reliqua veriora folia calycis longa. Petala dentata, extus fuſcis lineis notata. Semina columnaria, non coronata, fuſca. Radix lignoſa, craſſa, cylindrica, fere abrupta.

6. LAPSANA caule brachiato, foliis ovatis, longe petiolatis, petiolis pinnatis.
Lampſana DOD. p. 675. bene.
Sonchus ſylvaticus I. TABERN. p. 192. & II. ejuſd. p. 193. bene & III. ibid. quæ icon pauciores habet pinnas acceſſorias.
Lapſana calycibus fructus angulatis, pedunculis tenuibus ramoſiſſimis LINN. *Spec. II. p.* 1141.

In ſylvis inprimis nuper exciſis & ad ſepes.

Radix ex uno majori ſtipite fibroſa. Caulis erectus, ad ſex uſque pedes, ſæpe humilior. Folia leviter ſerrata, ima longe petiolata: ad petiolum pinnæ duæ, etiam quatuor, exiguæ, & extrema bractea ampliſſima; ad caulem ſuperius ſeſſilia, acuta, ſerrata. Summus caulis brachiatus, abſque foliis, ramis florigeris pene umbellatis. Calyx *t)* glaber, foliis octonis, duorum ordinum, in cylindrum conjunctis, ſulcis profundis diſtinctis, unde facies anguloſa. Ad baſin breves ſquamæ accedunt. Flores parvi, paucis petalis, pallide lutei. Semina oblonga, circulo coronata *v)*. Nullus nobis ejus plantæ uſus eſt, neque videtur veteribus poſſe olitoria fuiſſe.

II. DISCO NUDO

II. SEMINIBUS IN EODEM FLORE CENTRALIBUS PAPPO CORONATIS RADIALIBUS NUDIS

RHAGADIOLUS *Enum. Plant. hort. Gotting.* p. 422.

His plantis hunc characterem feci.

7. RHAGA-

n) DILL. *nov. gen. tab.* 8.
o) OEDER. DILL. T. VIII.
p) VAILLANT. n. 48. *q)* DILL. *r)* OEDER.
s) MICHELIUS eas explicavit.
t) VAILLANT *fig.* 47.
v) IDEM *fig.* 8.

*7. RHAGADIOLUS foliis ſemipinnatis aſperrimis.

Hieracium parvum hirtum caule aphyllo, criſpum quando ſiccatum I. B. II. p. 1038. ALLIONE *plant. Nic.* p. 86. n. 2.

Annon *Hieracium dentis leonis folio hirſutum laciniatum minus* C. B. PRODR. p. 63. *cum icone.*

Leontodon calyce toto erecto foliis dentatis hirſutis, pilis ſimpliciſſimis LINN. *Spec. II.* p. 1123.

Ad pedem M. Saleva RAI. & nuper Gen. DE SAUSSURE.

Folia ad radicem ſemipinnata, pinnis rectis triangulis, undique piloſa & aſpera. Caulis nudus, ſemipedalis. Calycis ſegmenta octo, lata, ovato lanceolata, cum aliquot ſqnamis ad baſin acceſſoriis. Flos flavus, paucis petalis: ſemina calyci contermina foliaceo brevi ornamento coronata: interiora rigidis ſetis, exterius plumoſis.

II. DISCO NUDO

III. SEMINIBUS CORONATIS

TRAGOPOGON *x*) TOURN. *tab.* 270.

LINN. *gen. plant.* 905.

Huic ſemina *y*) in ſtylo pappum plumoſum gerunt. Calyx monophyllos, duplici ordine, in ſegmenta *z*) octo, & denique in duodecim diviſus, longa, acuta, plerumque florem ſuperantia.

8. TRAGOPOGON foliis gramineis, carinatis, amplexicaulibus, candatis, ſubcriſpis, calyce flori æquali.

Tragopogon ſ. barbula hirci MATTHIOL. p. 537. CAMERAR. *Epit.* p. 312. *cum charactere.*

Simple leaved goats beard HILL. III. *tab.* 113.

Tragopogon calycibus corollæ radium æquantibus; foliis integris ſtrictis LINN. *Spec. II.* p. 1109.

β Caule faſciato LOESEL. *ic.* 83.

γ Flore vidi viridi, ſemipetalodeum, & tamen cum ſemine, vagina ſtaminea, & bifida tuba. In ſylva *Gottingerwald.*

In omnibus pratis, acceptiſſimum armentis pabulum.

Radix longa, ſenſim decreſcens, anulis diſtincta, cum tota planta dulcis & edulis. Caulis vere gramineus, cubitalis, brachiatus. Folia ex vagina producta, graminea, carinata, origine ventricoſa, cauda longa, undulata, nervo lanuginoſo.

Flos conſpicuus quemque ramum terminat, flavus, extus purpureus. Diſcus foveolis notatus. Semen maximum, ſulcatum *a*), inter ſulcos in transverſum rugoſum.

Dulci lacte turget, & primo vere caules & turiones in cibum recipiuntur *b*). Aliæ tamen fere ſpecies hortenſes in cibum cedunt, radicibus utiles; & omnibus frequentior Scorzonera.

*9. TRAGOPOGON foliis gramineis amplexicaulibus, calyce florem ſuperante.

Tragopogon purpuro cæruleum porri folio quod artiſis vulgo C. B. Pin.

Barba hirci altera CAMER. *epit.* p. 313. bene.

Tragopogon calycibus corollæ radio ſeſquilatioribus foliis integris, ſtrictis, pedunculis ſuperne incraſſatis LINN. *Spec. II.* p. 1110.

Cl. CHATELAIN miſit, non certam civem.

Omnia prioris, etiam foliorum vaginæ in prælongas caudas productæ, tantum latiora folia, & habitus major. Caulis ſub flore noſtris non intumeſcit. Petala purpuro-cærulea. Calyx duplo flore longior, duodecim foliis conſtans.

In Gallia hæc in hortis colitur *c*), Anglis neglecta, noſtrisque infrequens.

SCORZONERA TOURN. *tab.* 269.

& omnium Auctorum,

& SCORZONEROIDES VAILLANT.

Omnia Tragopogonis, & pappus pariter plumoſus: ſed calyx *d*) fit ex foliis caulinis ad ſe invicem accedentibus, inque cylindricum demum calycem conſentientibus, imbricatis.

*10. SCOR-

x) Folio croci, radice longa, dulci, calyce lato nigro PLIN. L. XXVII. n. 47.

y) VAILLANT. *f.* 13. 14. BERKHEY *Tab.* 6. f. 9. t. 5. f. 48. 49. PARSONS *Tab.* 8. *fig.* 8.

z) VAILLANT t. 8. f. 44. BERKHEY *fig.* 49. t. 1. f. 3.

a) BERKHEY *tab.* 6. *fig.* 8.

b) BRADLEY *lady direct.* p. 109. MILLER *dict.*

c) *Ecole du potager* II. p. 543.

d) VAILLANT. *fig.* 53.

*10. SCORZONERA caule nudo, unifloro, foliis lanceolatis.

Scorzonera humilis latifolia CLUS. *Pann.* p. 636. *icon.* p. 635.

Scorzonera caule ſubnudo, unifloro, foliis lanceolatis, nervoſis, planis JACQUIN. *vindob.*

Abunde in agro *Aquilejenſi e)*, & vicina *Valeſia* ex rupibus marmoreis erumpit. Eadem eſt, quam olim ex M. *Albio* periculoſis locis lectam unico folio viſo pro Germanica habui *f)*. Olim GESNERUS confuderat, cum audiſſet apud Sedunos naſci *Epiſt.* p. 36.

Radix maxima, teres, anulata, lignoſa, ad baſin caulis denſa ſetarum corona ornata. Folia ad radicem numeroſa, longa, petiolata, glabra, nervoſa, longe lanceolata, oris ſæpe plicatis. Caulis erectus, ſimpliciſſimus, ſolis ligulis ovate lanceolatis, foliosis adſperſus, pedalis & ultra. Stipulæ albæ, breves, latiuſculæ. Flos in ſummo caule unicus grandis: calycis folia trium quatuorve ordinum, eo longiora, ut interiora. Petala plurima, pallide lutea, lineata, dentata. Calycis folia margine albo. Semina g) ſulcata, pappo plumoſo ſeſſili coronata.

A noſtris aliquantum differunt ſpecimina, quæ in paludoſis pratis inter *Oettingen* & *Nördlingen* legi, caule hirſuto, molliori, ſtipulis per caulem longis, gramineis. Eſt IV. *Scorzonera* FEHRII p. 33. & ejusmodi eſt *Scorzonera humilis* HILLII. III. *tab.* 127. Annon *Scorzonera Monſpelienſis folio craſſiore* VAILL. p. 208. cujus varietas eſt pulveriflora CAMERAR. *uſtilag. frum.* BOCCONE *in muſ. di Fiſic. tab.* 6. *f.* 8. Cum iſta etiam convenit deſcriptio ILL. LINNÆI, in qua caulis hirſutus exprimitur *h)*, cum noſtra minus.

Non dubito, quin noſtræ eadem cum Hiſpanica vires ſint. Recte ELSHOLZ *Gartenbuch* p. 107, de Jenenſi locutus.

Decoctum recentis radicis in aſthmate laudat REDUS *i)*. Inter diluentia primo loco ponit Cl. DETHARDING *k)*. Hypochondriacis commendat WELSCHIUS *l)*, Alexipharmacas vires ſibi adnotatas confirmat VOLCAMERUS *m)*. Sed ea nimia videntur *n)*.

*11. SCORZONERA caule nudo, unifloro, foliis linearibus.

Scorzonera humilis anguſtifolia CLUS. *Pann.* p. 656. *ic.* p. 657.

Scorzonera Volcameriana FEHR. p. 37. cum icone

Scorzonera caule ſimplici unifloro, foliis ex lineari lanceolatis GMELIN. *flor. Siber. II.* p. 242. t. 1.

Sword leavd Vipergraſs. HILL. III. *t.* 128.

Scorzonera foliis ſubulatis integris, pedunculo incraſſato, caule ſimpliciſſimo, baſi villoſo LINN. *Spec. II.* p. 1113.

Non eſt *Tragopogon Pinifolium hiſpanicum. o)*.

Rarior iſta naſcitur circa *Fouly*, & in via *le Tombey* inter *Verchier* & *Olon* ditionis Aquilejenſis.

Radix ſimilis, perinde ſetis armata, & habitus, & flos lineatus, extus purpureus; ſed folia graminea, linearia, ſæpe convoluta; caulis humilior; flos aliquanto minor, foliis calycis paucioribus.

Vereor ut ſatis diverſa ſit. Neque enim vel caulis magis incraſſatur, vel huic magis villoſa radix eſt, quam priori.

Scorzonera foliis gramineis firmulis, caule brachiato multifloro H. Gott. p. 407. circa Jenam perfrequens, in Helvetia nondum lecta eſt.

12. SCORZONERA caule folioſo ramoſo, foliis anguſtiſſimis, imis rariter ſemipinnatis, ſuperioribus linearibus lanceolatis.

Tragopogon tenuiſſime laciniatum C. B. *Prodr.* p. 129.

Tragopogon laciniatis foliis COLUMN. *Phytobas* P. II. p. 21. bene.

Scorzonera foliis linearibus dentatis, acutis, caule erecto, ſquamis calycinis patulo mucronatis LINN. *Spec.* p. 1114.

In Helvetia rarior, neque facile reperta, niſi in Valeſia, circa *Branſon*, *Fouly*, *Gontey*, *Leuk*: in Germania, circa Jenam vulgaris.

Radix magna, lignoſa: plurimos proſtratos caules & miſta folia fundit. Caules pedales ex imo ramoſi, & ſuperne. Folia peranguſta, ad terram alia ſemipinnata, paucis pinnis, fine nervi ſæpe lenceolato, & latiori, in noſtris acuto, in Monſpeliacis etiam ſubrotundo. Alia etiam ex radice folia ſimplicia, petiolata, fine lanceolato.

Flores parvi, pallentes, calyce cylindrico, ſubhirſuto, oris albis, petalis extus lividis.

Semi-

e) *Emend.* II. p. 46.
f) *Enum. ed.* I. p. 757.
g) GREW. *tab.* 75.
h) *Oelandsk götlandsk reſa* p. 36.
i) *Oper.* T. VI. p. 87.
k) *Method. med.* p. 148.
l) *Miſcom.* p. 43.
m) *Eph. Nat. Cur. Dec.* II. *ann.* I. *obſ.* 81.
n) FLOYER *pharmacob.* p. 281.
o) BARRELIER *ic.* 496. cui caulis ab imo ad ſummum folioſus ſit.

Semina paulum incurva, longa, sulcata, sessili pappo. Lac, quod & in aliis Scorzoneris non rarum, continuo nigrum colorem induit.

In horto ita latescit, ut folia potius lanceolata sint, quam linearia; & Monspelio missa est, finibus foliorum omnino subrotundis.

Ab ea proxime abest calyce glabro, omnibus majoribus, *Scorzonera pratensis foliis laciniatis glabris* BUXBAUMII *Centur. II. tab.* 22.

LACTUCA TOURN. *Tab.* 267.
VAILLANT.
& omnium Auctorum.

Huic calyx fere qui Scorzoneræ, cylindricus, imbricatus. Semen coronam setarum simplicium ex stylo gerit *p*).

13. LACTUCA foliis imis semipinnatis, superioribus amplexicaulibus, hamatis, nervis spinosis.

Chondrilla viscosa humilis C. B. *Prodr.* p. 68. figura strigosa sylvestri similior.
Lactuca sylvestris altera angusto saligno folio, costa albicante RUPP. cum *icone nostr.* p. 207. *tab.* 4. quæ figura plenioris est speciminis, in horto nati.
Endivia minor Lactuca spinosa BARRELIER *icon.* 136.
Lactuca foliis hastato linearibus sessilibus carina aculeatis LINN. *Spec. II.* p. 1119. Descripsit *Oelansk. Resa* p. 289.
White wild lactuca HILL. III. *tab.* 119.

Autumno in agris Basileensibus provenit, ad pontem Birsæ *q*), rara planta.

Habitus peculiaris glaucus, caule & ramis, & nervis foliorum albis. Caulis cubitalis, erectus, ab imo ad summum ramosus & foliosus. Folia ima rariter semipinnata, pinnis paucis, alternis, simplicibus, incurvis, nervo folioso, aut toto spinis rariusculis obsito, aut in basi, aut demum etiam toto levi. Folia superiora amplexicaulia, in basi hamata, longe lanceolata, integerrima. Petioli stipulosi. Flores in spicas, parvi, calyce longo, cylindrico, petalis pallidis, seminibus acutis, pappo molli in arguto stipite.

14. LACTUCA foliis semipinnatis, nervo spinoso.

Lactuca agrestis CORD. p. 157. b.
Lactuca sylvestris costa spinosa C. B. &c.
Lactuca sylvestris folio laciniato spinoso Ic. Reg. tab. 115.
Endivia major lactucina spinosa BARRELIER *ic.* 135.
Lactuca foliis verticalibus carina aculeatis LINN. *amoen. IV.* p. 328.
β Varietas folio non laciniato RAI PONTED. *tab.* 138. &c.
γ *Lactuca sylvestris sanguineis maculis adspersa* HERMAN. *parad. batav.* p. 191. de qua COSTÆUS *nat. stirp.* p. 37.

Circa *Basileam* ad *Rheni* ripam extra portam D. *Joannis*. Inter *Muttenz & Gempen*. Trans *Binningen* in agris. Badæ J. B. In Rhætia Cl. DICK. In Valesia passim, & circa *Genevam*. In vico *S. Blaise*.

Caulis tripedalis, etiam altior, durus, spinis adspersus, teres, ramosus. Folia dura, amplexicaulia, hamata, nervo albo, folioso, semipinnata, per oram serrata, ibique in nervi parte aversa spinosa; superiora amplexicaulia, brevia, lanceolata. Calyx & summus caulis viscidus, ille foliis interioribus multo longioribus. Semiflosculi pauci, pallentes, extus rufo tincti. Semina pene ovata, lineata, pappo molli, in pertenui stipide coronata.

15. LACTUCA foliis ovatis patulis nervo spinoso.

Lactuca atra r) CÆSALPIN p. 515.
Lactuca sylvestris odore opii Ic. Reg. 114.
Lactuca sylvestris lato folio, nervo viroso J. B. II. p. 1002.
Lactuca foliis horizontalibus carina aculeatis dentatis GOUAN LINN. II. p. 1119.
Lactuca virosa HILL. *tab.* 119.

Gene-

p) VAILLANT *fig.* 17. Lactucis in lanugine semen PLIN. L. XIX. c. 7.
q) *Basl. Merkw.* n. 5. p. 545.
r) Lactuca atra μηκωνις a copia lactis soporiferi PLIN. L. XIX. c. 8.

Genevæ J. BAUHINUS. Argentorati, in Anglia *s*).

Plurima prioris ſimilia habet, caulem ſpinoſum, folia amplexicaulia, hamata, nervo ſubtus ſpinoſo, ſemina ovata, ſtipite longo. Neque deſunt folia ſuperiora ſemipinnata, circumſerrata. Infima tamen ſimplicia ſunt, latiora, ampliter crenata, circumſerrata, & magis patula. Vereor ut ſatis diverſa ſit, etſi Cl. BOEHMER p. 95. & LINNÆUS ſeparant.

Utraque hæc ſpecies habet lac amarum, calidum *t*), quod ſiccatum flammam concipit *u*). Liquores plerique acidi ſunt, ultimus alcalinus. Multum in ea olei, ad drachmas 28. ex l. 5. *u**).

Altera etiam magis narcotica eſt, ut comeſta, ipſoque fumo inebriet *x*). Ad ambuſta laudant unguentum *y*). Æque bonum dat opium *z*) ac quidem papaver. Cl. PREVOT Lactucæ ſylveſtris ſuccum, ſi ſpinoſam intelligit, purgare monet, ſumtum a tribus ad ſex drachmas *a*). Sed puto de ſativa ſermonem eſſe.

16. LACTUCA foliis glabris, pinnatis, caule brachiato.

Chondrilla cærulea TABERNAEM. p. 176.

Lactuca foliis linearibus dentato pinnatis laciniis ſurſum dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1120 MILLER *ic.* 157.

β Varietas flore albo TAB. p. 176.

γ Flore incarnato,

♂ Folio latiori.

Chondrilla altera DODON. p. 637.

In calidiori Helvetia. Circa *Roche* à la *Marbriere*, circa *Fontaine*, abunde ex rupibus marmoreis, & apricis. In *Paſgartflüh*, & *Vingelzflüh*. *Circa Bonneville*, *Agaunum*, *Sedunum*. *Genevæ*, *Neocaſtri ſur le cret Taconnier*, & à *Boinaud*. Etiam Baſileæ in terra argilloſa J. B.

Caulis tripedalis, ad magnos angulos brachiatus, ſuperne, qua floret, nudus. Folia glauca, glabra, nervo folioſo, numeroſis pinnis inordinatis, majoribus, minoribus, rectis, retroverſis, acutis, utrinque, magis tamen ſurſum, dentatis. In varietate ♂ folia ſemipinnata, etiam lanceolata ſunt. Stipulæ in ramis florigeris perexiguæ, amplexicaules.

Flores ſpecioſi, cærulei, in petiolis uncialibus. Pappi ſtipes prælongus.

CHONDRILLA VAILLANT. p. 194.

LINN. n. 910.

Calyx Crepidis, nempe pars major tubuli ſimilis, facta longis foliolis, in juniori planta conglutinatis, ut tamen in adulta in radios diſcedant *b*). Ad baſin foliola accedunt brevia, lanceolata. Semen aſperum, in ſtylo *c*) pappum ſimplicem gerit.

17. CHONDRILLA LINN. &c.

Optima icon GESNER *fig. aen.* 47.

Chondrilla juncea viminea arvenſis TABERN. ic. p. 178.

Chondrilla viminea I. B. II. p. 1021.

Chondrilla cichoroides DILLEN *Eph. Nat. Cur. Cent. VI. app.* p. 61. *tab.* 9.

In calidioribus. Baſileæ verſus *Crenzach*: circa *Huningam minorem*, circa pontem Wieſæ, ſupra *Gundeldingen*, bey der *Horburg* *c**), in monte *Farnsberg* *c**). Aufm *Birsfelde*, & verſus ſtagnum zu *Alſchweiler*. Genevæ in foſſis urbis. Verſus *Buſſigny* & *Creſſy*. Octoduri in Valeſia, & circa *Branſon* & *Fouly*, *Saillon* &c. In arenoſis circa *Bellinzonam*, & *Chiavennam*. Nos in vineis & agris argilloſis legimus.

Folia ad radicem, cito pereuntia, ut caulis nudus ſit, ſemipinnata, nervo folioſo continuo lateſcente, acute dentato, fine lanceolato. Dentes recti, etiam retroverſi, etiam dentati. Caules duri, ad terram hirti, ſuperne leves, ramoſi. Folia ad caulem

s) BLAKSTONE p. 48. DALE *Harwich* p. 358.
t) DU HAMEL *Hiſt. Acad. Paris.* p. 247. *Anc. Mémoir.* II. p. 26.
u) LOWTHORP *Phil. Tranſ.* II. p. 697.
*u**) DU HAMEL ib.
x) Etiam Lactucæ vulgaris ſuccus periculoſas in femina convulſiones civit ANDRY *aliment du Careme*.
y) FLOYER *pharmacobaſan.* p. 142.
z) *Eſſ. of a ſociet at Edimb.* T. V. p. 124.
a) *med. pauper.* p. 501.
b) BERKHEY *tab.* 6. *fig.* 1.
c) IDEM *tab.* 5. *fig.* 17.
c*) *Basl. merkw.* p. 2210. *c) ib.* p. 303.

lem inferiora radicalibus ſimilia, anguſta, ſemipinnata, pleraque reliqua linearia, glauca. Flores breviter petiolati, exigui.

PRENANTHES Vaillantii. p. 193.

Linn. *gener. n.* 911.

Chondrillæ ſimilis, calycis foliis interioribus in longum tubulum cylindricum laxe conjunctis *d)*, cum aliis brevibus, duorum fere parium, ad baſin accedentibus. Differt paucitate ſemifloſculorum *e)*, & foliorum calycis, quæ fere quina ſunt *f)*.

18. PRENANTHES foliis ſerratis, pinnatis, pinna ſuprema triangulari, trilobata.

Sonchus levior vulgaris II. Clus. *hiſt.* p. CLXVI.
Sonchus levis ſylvaticus quartus Tabernæm. p. 194.
Scariola ſylveſtris anguillaræ Martyn *Phil. Trans. n.* 401
Jvyleaved Prenanthes Hill. III. *tab.* 116.
Prenanthes floſculis quinis foliis runcinatis Linn. II. p. 1121.

Vulgaris planta in ſylvis, ad ſepes, murosque.

Caulis tripedalis, ramoſus & brachiatus. Folia ima pinnata, nervo ſerrato, acuto, uno fere pinnarum pari, extremo folii lobo ampliſſimo, triangulari, trilobato, circumferrato. Ad caulem folia amplexicaulia longe lanceolata ſunt. In ſummis nudisque ramis flores exigui, penduli, unde nomen generis. Calycis quinque ſquamæ interiores, & petala quinque, lutea. Squamæ acceſſoriæ quatuor *g)*. Semen ex ovato acuminatum, lineatum, nigrum, ſtipes pappiger evidens *h)*.

19. PRENANTHES foliis amplexicaulibus, petiolatis, lanceolatis, ſerratis.

Lactuca ſylvatica Gesner ad Cord. *hiſt.* p. 140. cum ic.
Sonchus levis purpureo flore Clus. *Pann.* p. 650. 652.
Sonchus montanus purpureus tetrapetalos Column. *Ecphraſ.* p. 244. 246.
Prenanthes floſculis quinis, foliis lanceolatis, denticulatis Linn. II. p. 1121.

In Helvetia ſylvis frequens. circa Bernam in *Wylerhölzlein*, verſus *Mannenberg*: im *Lengholz*: & circa *Burgdorf* in adſcenſu M. *Pinzberg*. In Gubernio Aquilejenſi paſſim. In ſylvis circa *Creux de Vent*. In M. *Muttenz*, *Uetliaco*, *Waſſerfall*. Circa *Scaphuſiam* Rai.

Radix longa, lignoſa, fibroſa, transverſa. Cauliſ folioſus & ramoſus, a tribus ad ſex usque pedes adſurgit. Folia tenera, glauca, levia; radici propiora petiolata, fine lanceolato, dentato: ſuperiora amplexicaulia, hamata, lanceolata, patula. Summi rami florigeri, ramoſi, nudi. Flores cernui, penduli. Squamæ ad baſin floris quatuor *i)*; & longa folia quinque & quatuor. Petala fere quinque, etiam quatuor, ex violaceis purpurea. Semina oblonga, ſulcata, acuta, pappo ſeſſili.

SONCHUS Tournef. *t.* 268.

Vaillant. Linn. *gener.* n. 908.

Genus magis naturale, habitu conjunctum, quam charactere aliquo in flore manifeſto diſtinctum. Folia calycis multorum ordinum imbricata, in conum convergentia. Pappus ſimplex, ſeſſilis, molliſſimus.

20. SONCHUS foliis amplexicaulibus, petiolatis, triangularibus, petiolo pinnato, floribus ſpicatis.

Sonchus levis cæruleo flore Clus *Pann.* p. 650. 651.
Sonchus cæruleus Camerar. *Epit.* p. 281.
Alpine Sowthiſtle Hill. *T. III. tab.* 116.
Icon Oederi *tab.* 182. eximia.
Scheuchzerus cum nomine J. B. habet Itin. I. p. 50. & cum *Lactucæ* nomine ex I. R. H. It. VI. p. 459.
Sonchus pedunculis ſquamoſis floribus racemoſis, foliis runcinatis Linn. *Spec. II.* p. 1117.

β Flore albo J. R. H.

Alpina & ſubalpina tenet, etiam Montana. In M. *Luan*, *Chapuiſe*, *ſur Champ*, *Richard*, &

d) Vaillant.
e) Idem *tab.* 7. *fig.* 3.
f) Idem *tab.* 8. *fig.* 18.
g) Tres Scepin p. 42.
h) Non habet Berkhey *tab.* 6. *fig.* 21.
i) Ad ſeptem Scepin.

& alibi in Aquilejensi ditione: in vicinæ Valesiæ montibus *Jeman*, *Tavernetta*; tum in adscensu M. *Grimsel* supra hospitium. Circa *Alveneu* J. GESNER. In Juræ M lateribus sylvosis RAI, & in summa valle *Combe Grede*, inque pratis pagi *Boinoud* GAGNEBIN. Cl. NEUHAUS ad pedem M. *Chasseralle*.

Speciosæ plantæ radix lignosa, caulis erectus, præaltus, ad sex pedes, digitum crassus, cavus, teres, odoratus. Folia amplissima, numerosa, tenera, glabra, amplexicaulia, hamata: petiolus longe nudus, foliosus, pinnarum pare unico, recto, vel retroverso, triangulari, nonnunquam duabus *k*) aliis ad quatuor pinnis auctus, extrema bractea folii amplissima, triangulari, circumserrata. In summo caule, aut ramo, spica floralis densa: petiolis viscidis, villo nigricante obductis. Calyx pariter hirsutus, fuscus; flos pulcher, cæruleus. Semen fere ovatum, compressum, lineatum, pappum ex collo vel brevi stipite præfert.

Ad orexin excitandam caulem a laponibus comedi MONTIN *l*). A vaccis devoratum lactis saporem corrumpere *m*).

21. SONCHUS foliis amplexicaulibus. dentatis, integris aut semipinnatis, calycibus levibus.

α Foliis integris.

β Foliis petiolatis, petiolo foliaceo serrato, cum segmento maximo folium terminante.
Sonchus levis latifolius TABERN. p. 190.
Sonchus levis TREW. ad BLAKWELL. *tab.* 130. opt.

γ Foliis petiolatis, petiolis pinnaraum uno duobusve, pluribusve paribus auctis, extremo segmento folioso, præmagno, triangulari, circumserrato.
Sonchus levis angustifolius TABERN. p. 189.
Sonchus levis alter flore luteo EI. p. 190.
Ic. Reg. n. 99.
Branchy Sowthistle HILL. *Tom.* III. *t.* 116.

Omnes varietates habet PETIVER T. 14. LINNÆUS cum *aspero* conjungit. Negat autem HILLIUS, ullo cultu levem in asperum transire, aut vicissim.

Ad sepes, & locis ruderosis ubique.

Caulis tener, fistulosus, cubitalis & ultra. Folia tenera, glauca, pallida *n*), variabili figura, amplexicaulia, hamis serratis, superiora semper ex ovatis lanceolata, serrata. Caulis superne ramosus, ramis umbelliferis. Flos pallidus, petioli glabri. Pappus ad microscopium quasi aculeatus *o*).

Sonchi succulenti, mites, amari, non sine narcotico odore, parum in usu sunt medico: valent tamen ad omnia, ad quæ cichorium, cui a SYLVATICO præferebantur *p*). ad hepar obstructum sanandum. Succi uncias duodecim in pleuritide profuisse P. BOCCONE *q*). Minus credas, aquam de soncho stillantem alexipharmacam esse, & in morbis malignis *r*) salutarem, aut adversus morsum Tarantulæ utilem *s*), aut calculos pellere *t*). Ad vernas equorum curationes *u*) inservit. Inpositum sanare carbunculos *x*).

22. SONCHUS foliis amplexicaulibus, rigidiusculis, integris aut semipinnatis, dentatis, calycibus levibus.

α Varietas foliis integris, non laciniatis, per oram serratis.
Sonchus asper DODON. p. 643.
Andryala major LUGD. HIST. p. 563.
Sonchus asper laciniatus, foliis dipsaci vel lactucæ J. R. H.

β Varietas petiolo foliaceo, serrato, pinnis triangularibus serratis.
Sonchus asper laciniatus latifolius LOESEL *ic.* 77. p. 257.
Sonchus asper TREW. ad BLAKWEIL *t*, 30. *oleraceus* HILL. III. *t.* 115.
Prickly Sowthistle PETIVER *tab.* 14 utraque varietas.

Similis fere prioris, caule purpureo, stricto, foliis etiam non dissimilibus, sed rigidioribus & magis horridis, maxime circa hamos caulem amplectentibus, & nigrioribus *y*).

Ma-

k) OEDER.
l) *Medic. Lap. Lulens.*
m) *K. swensk wetensk handl.* 1750. n. 2.
n) *Sonchus albus* &c. PLIN. L. XXII. c. 44. Cicerbita *mitior* CORD. *botanol.* p. 144.
o) BONANN. *microgr.* p. 94. 95.
p) Conf. BUCHWALD p. 265.
q) *Mus. di piant.* p. 41.
r) IDEM ibid.
s) IDEM p. 119.
t) ERASISTRATUS apud PLINIUM.
u) BONSI *ippiatr.* p. 27.
x) BOCCONE p. 40.
y) PLINIUS *Hist. nat.* L. XXII. c. 44. *Cicerbita nigrior* CORD. *bot* p. 142.

Maturus calyx cartilagineus fit. Semen utrinque acuminatum, ovale, compressum, sulcatum.

23. SONCHUS foliis amplexicaulibus semipinnatis, serratis, calycibus hispidis.
Hieracium majus FUCHS p. 319.
Yellow hair'd Sowthistle HILL. III. *tab.* 115.
Sonchus pedunculis calycibusque hispidis, subumbellatis, foliis runcinatis, basi cordatis LINN.
In agris subhumidis frequens.
Tenero, ut sonchum decet, caule, fistuloso, fragili, etiam tripedali & ultra, superne hirsuto & brachiato. Folia amplexicaulia, firma, rigidiuscula, nervis albis, præcipuo nervo lato, foliaceo, acute serrato & quasi spinoso: alias integra, ne semipinnata quidem, sed magnis tamen dentibus incisa; alias uno pare pinnarum, vere sagittata: alias semipinnata, pinnis triangularibus, serratis, retroversis, extrema maxima. Flores per brachiati caulis summos ramos sparsi: flavi & grandes, calyce flavis pilis barbato.
SONCHUS *levis altissimus* CLUS. PANNON. p. 653. quem LINNÆUS distinguit, & Cl. LYONS z), non satis certo in Helvetia provenit: neque mihi omnia consideranti differre videtur.

PICRIS z*) LINN. n. 907.

HELMINTHOTHECA VAILLANT. p. 205.

Et aliæ Plantæ utriusque, Hieraciis & Taraxaco adscriptæ.

Excludo equidem *Hieracium Echioides capitulo cardui benedicti*, cui ob calycem exteriorem grandissimum & spinosum alius character est. Picris ergo est calyce hieracii, pappo plumoso; artificiale genus potius quam naturale *a*).

24. PICRIS aspera foliis oblongis, dentatis, superioribus amplexicaulibus.
Nonne Icon GESNER aen. 55.
Cichorium luteum TABERN. p. 172. *foliis serratis*,
Et *Hieracium intybaceum asperum* EJUSD. p. 184.
Cichorium montanum angustifolium hirsutum, asperum C. B. &
Cichorium pratense hirsutie asperum EJUSD.
Picris perianthiis laxis foliis integris LINN. *Spec. II.* p. 1115.
Vulgo in agrorum limitibus, clivis & pratis.
Caulis rectus, cubitalis & ultra, totus foliosus & ramosus, ramis multifloris, pene nudis. Folia ima petiolata, longe lanceolata, dentata vel integra. Petioli multiflori, nudi. Calycis folia omnino multorum ordinum, quorum intimus pene conglutinatus. Semen sulcatum, ex apice pappigerum. Tota planta ad speciem pene echii aspera.
Varietatem vidi caule fasciato, ad quatuor uncias lato: edente de suis fibris folia lingulata, & undique, de cacumine tamen imprimis, supra centum flores gerente, ex petiolis unifloris, ligulis adspersis. Veri flores sunt staminibus, tubis, sed abortiva semina.
Gen. de SAUSSURE reperit *inter Tartagny & Vincy.*

25. PICRIS caule nudo unifloro, foliis asperis, dentatis *b*).
Iconn C. GESNERI n. 59. accedit.
Hieracium caule aphyllo hirsutum J. B. II. p. 1038.
Hieracium dentis leonis folio caulibus aphyllis, glabris DILLEN. *nov. Spec.* p. 53. *Eph. Nat. Cur. Cent.* VI. *append.* p. 62. *tab.* 9. *fig.* 18.
Leontodon calyce erecto, foliis dentatis integerrimis, hispidis, pilis furcatis LINN. *Spec.* II. p. 1124. non vero synonyma.
Adde descriptionem Cl. JACQUINI *obss. n.* 68. & KRASCHENINNIKOFII *flor Ingric.* p. 126.
Tres figuræ PETIVER *tab.* II. n. 9. 10. 11. huc faciunt.
In pratis & sylvis ubique.
Folia radicalia plurima, sicca, hirta & aspera, dentibus triangularibus, eundo majoribus, ut demum semipinnata sint, ultimo triangulo, majori, acuto, pilis ad lentem vitream breviter bifurcatis. Scapus floralis firmis, nudus, dodrantatis & pedalis: calyce

z) Fascic. p. 47.
z*) *Amara aphace quæ est Picris, toto anno floret* PLIN. L. XXI. n. 65.
a) *Enum. plant. hort. Gotting.* p.
b) PICRIDI jam accensebat GUETTARD II. p. 382.

lyce hiſpido *c*), fuſco. Flos flavus, ſubtus obſcuriori colore eſt; ſemen ex ſtylo pappigerum *d*).

β Varietas foliis obtuſis ovatis & oblongis, parum dentatis aut integris.

Dens leonis foliis longis & hirſutis ad marginem rarius dentatis SHERARD apud RAI *ſyllog. exter.* p. 399.

In monte *Gotthard* & *Chaſſeralle.*

Flos major & hiſpidior, neque tamen ſeparo.

*26. PICRIS ſcapo unifloro, foliis glabris ſemipinnatis, calyce levi Cat. Rar. n. 963. ✝

Dens leonis foliis anguſtis laciniatis, glabris SHERARD apud RAI *ſyllog. exter.* p. 399.

Leontodon paluſtre LYONS *faſcic.* p. 48. cum deſcr.

Leontodon Danubiale JACQUIN n. 69.

Vulgo in pratis humidis, totius Helvetiæ, ut in *Eymatte*; etiam Bellinzonæ, & in alpinis.

Radix craſſa, aſpera, fibris comata. Folia radicalia, glabra, tenera, ſemipinnata, pinnis rectis, etiam retroverſis & dentatis, extrema maxima, dentata. Scapus firmus, dodrantalis, nudus & uniflorus, tnmen etiam biflorus, cum nonnullis ſtipulis. Calyx levis, aut certe modice in baſi ſubhirſutus, lividus. Flos flavus, extus ſæpe livet.

*27. PICRIS ſcapo unifloro hirſuto, foliis glabris, ſemipinnatis, calycibus hirſutiſſimis Emend. III. n. 256.

Videtur *Hieracium foliis lanceolatis, dentatis, glabris, ſcapo ſubnudo, unifloro; calyce hirſuto* LINN. p. 1125.

Dens leonis alp. foliis oblongis, raro dentatis, calyce hiſpido, nigreſcente SEGUIER. *ſupplem.* p. 266.

In alpinis paſſim, valle *Ormond*, *M. Gotthardo*, *valle urſaria*, *M. Fouly*, *Audon*, *les Martinets*, *Taveyannaz* &c.

Plurima habet prioris. Folia glabra, tenera, ſemipinnata, pene ſimilia, tamen magis diviſa, pinnis diſtantibus. Scapus humilior, hirſutus, imprimis ad ſummam plantam, multo robuſtior, plerumque incurvus. Flos major, calyce pene cylindrico, nigro, hiſpidiſſimo, ſquamis multorum ordinum. Caulis ſub flore intumeſcit. Ludit foliis leviſſime ſerratis. Niſi diverſa, certe memorabilis eſt prioris varietas.

28. PICRIS caule nudo, brachiato, foliis glabris, ſemipinnatis.

Hieracium minus FUCHS *p.* 320.

Hieracium chondrillæ folio glabro, radice ſucciſa majus C. B. *Baſ.* p. 38. & *minus* ibid.

Leontodon autumnale LINN. *Spec. II.* p. 1123. HILL. III. *Tab.* 126.

Icones PETIVER *Tab.* 12. n. 3. 4.

β In alpibus glacialibus *Vallis Bagnes* reperitur foliis anguſtiſſimis, pinnatis, caule ſummo ſtipulis toto obſito.

In omnibus apricis gramineis, ſylvisque. Radix, ut prioribus, inobſequioſa: folia ad terram plurima, plurimique caules. Hi pedales, etiam ultra, fere bifurcati & brachiati, longe nudi, ramis unifloris. Folia glabra, variabilis figuræ, aut pinnata, aut ſemipinnata, laciniis longiuſculis, integris, variæ figuræ, plerumque longis. Dantur alias folia integra, dentata, & vix dentata. Caulis ſub flore intumeſcit. Calyx lividus, glaber. Flos flavus, ſemine columnari, pappo ſeſſili. Ob eam notam hanc plantam a Scorzonera removi.

CREPIS LINN. *gener.* n. 914.

HIERACIOIDES VAILLANT. p. 189.

HIERACII *Spec. T.* GMELINI *flor. ſibir.*

Calycis ſquamæ interiores unius ordinis, quæ ad baſin aliis minoribus excipiuntur. Ovatum vocat L. ſed utique conicus eſt. Pappus ſimplex.

29. CREPIS foliis ſcabris pinnatis, pinnis anguloſis, dentatis, retroverſis, extrema triangulari, maxima.

Erigerum tertium Dodon p. 641. etſi flore radiato pingitur.

Hiera-

c) VAILLANT *fig.* 3.

d) BERKHEY *Tab.* 6. *fig.* 10.

Hieracium foliis cichorei sylvestris, odore castorei MAGNOL. *botan.* p. 129. cum ic.
Hieracium amygdalas amaras olens J. R. H.
Hieracioides vulgaris fœtida VAILLANT. p. 189.
Crepis foliis runcinatis, pinnatis, hirtis, petiolis dentatis, LINN. II. p. 1133.
Crepis fœtida HILL. *Tab.* 130.

Passim in calidis agris & advias. Basileæ versus *Muttenz*, in agris sterilibus, & prope *Alschweiler*. In vineis circa *Bonneville*, inque muris pagi St. *Aubin*. Im *hintern Rhein* Cl. SCHINZ. In Valesia circa *Fouly*, *Gonthey*, in arce *Tourbillon*.

Folia ad radicem plurima, villosa & aspera, pallida, nervo longo, sensim aucto, pinnis retroflexis, primis simplicibus, lanceolatis, inde dentatis, dentibus aristatis, extrema triangulari hastata, serrata; inter pinnas plerumque, neque tamen semper, minimæ pinnulæ variæ magnitudinis interponuntur. Caulis crassus, durus, asper, foliosus, pedalis & ultra, etiam ramos paucifloros de longitudine edit. Ad caulem folia basi sua caulem amplexa, semipinnata, varieve dentata. Flos luteus, extus purpureus, ante expansionem nutans, inde erectus, grandis. Squamæ primæ ad basin exiguæ, graciles, interiores maximæ, lanceolatæ, subasperæ, per maturitatem carinatæ. Semina prælonga, gracilia, ex longo stipite suum pappum præferunt. Odor modice ingratus, bituminosus.

Hieracium dentis leonis folio, flore suaverubente C. B. a COLUMNA pictum p. 244. in M. *Wasserfalle* secundum *Basl. Merkwürd.* p. 1800. nascens, nondum ausim inter cives recipere.

30. CREPIS foliis subscabris, semipinnatis, pinna extrema maxima.

Icon GESNERI m. 60. accedit.
Hieracium maximum Chondrillæ folio hirsuto C. B. ex fide herb. sicc.
Hieracium erucæ folio hirsutum J. B. II. p. 1025.
Common hawk beard PETIVER *herb. brit.* t. 12 & *succory hawkweed* EI. ibid.
Crepis scanensis LINN. *flor. scan.* p. 170.
Crepis foliis runcinatis, pinnatifidis, scabris, basi superne dentatis, calycibus muricatis LINN. *Spec. II.* p. 1136. *ex fide exemplorum* a Cl. HUDSON missorum.
Crepis biennis HILL. III. *tab.* 129. GORTER *flor. Ingr.* p. 123.
Tall succory Hawksweed & small succory hawskweed PETIVER.
GMELINI tabulæ 11. 12. non valde similes sunt nostræ.

Similis fere prioris Crepidis, tantum quod inodora sit, & sæpe altior, in limitibus pratorum & agrorum frequens, inque sylvis.

Radix longe conica: folia ad terram plurima, subaspera, brevi & albo villo hirta, longe petiolata, alia pene ovata, dentata, primis dentibus retroversis: alia magis pinnatifida, nervo folioso primum dentato, inde aucto pinnis octo, ad decem, angulosis, dentatis, sæpe retroversis: extrema maxima, pene triangulari. Folia ad divisiones caulis semipinnata, basi angusta, suprema lingulata. Caulis sulcatus, Inferne hirtus, paucis pilis, superne levis, brachiatus, longis ramis, paucis foliis. Stipulæ sub flore duæ. Calycis *e*) folia ad basin ovato lanceolata, interiora lanceolata, unico ordine, oris albis, media parte livida, pilis appressis hirsuta. Flos plenus, flavus, extus purpurascens. Semina sulcata, flava, pappo sessili *f*).

Varietas altissima datur quatuor & sex pedum, multifolia, parum ramosa, floribus pene umbellatis. Eam icon J. BAUHINI exprimit.

Idem est, ut nunc ex antiquo exemplo ab ILL. GESNERO mecum communicato disco, *Hieracium montanum rapifolium* C. B. *Prodr.* p. 65. *cat. plant. Basil.* p. 38. *Basl. Merkwürd.* p. 1800.

31. CREPIS foliis ad terram pinnatis, superne amplexicaulibus, pinnatis, hastatis.

Hieracium aphacoides TAB. p. 182. nisi est *Scorzoneroides* VAILL.
Dens leonis III. TAB. p. 175. quæ *Hedypnois* PLIN. LOBEL. p. 229.
Hieracium foliis & facie Chondrillæ LOBEL. p. 279. pro planta ramosa, foliis profunde divisis.
Hieracium aliis Cichorium luteum hirsutum J. B. II. p. 1024. pro planta recta, & foliis hirsutis, pinnatis.

Et ipsa polymorpha planta, omnino, ut prior, alias ex radice brachiata, alias recto caule est & speciosa, ab imo ad summum ramoso. Caulis angulosus glaber, plerumque brachiatus & ramosus, ad quatuor usque pedes altus, imus hirsutus, superne levis. Folia

e) VAILLANT *fig.* 47.
f) VAILLANT *fig.* 19.

lia valde variabilia, ſæpe tota glabra, alias in ſupina parte glabra *h*), inferne hirſuta. Ad terram, ut recte LINNÆUS, Taraxacum *i*) aliquantum imitantur, laciniarum numero & profunditate, ſuntque nervo foliaceo, pinnato, pinnis difformibus, dentatis, retroverſis, alterne reflexis, extrema tamen, quam in priori, longiori & anguſtiori. Ad caulem folia magis, quam priori, amplexicaulia ſunt, etiam hamata, & late diviſiones caulis amplexa, fine longo, haſtato, alias peranguſta *k*), alias ſemipinnata *l*). Sed dantur ſpecimina foliis caulinis ſimpliciſſimis, longe lanceolatis, dentatis & non dentatis *m*). Calyx albo polline adſperſus, mediis in ſquamis lividus, ſubpiloſus; ſquamæ ad baſin minores, minus latæ. Flos totus & ſemina ſimilia.

Inſuperabiles tenebræ ſynonyma obducunt.

31. β CREPIS foliis linearibus integerrimis.

Hieracium foliis radicalibus quibusdam ex ſinuato dentatis, quibusdam ut & caulinis linearibus integerrimis GMELIN. *flor. Siber. II.* p. 20. *t.* 7. f. 1. 2. 3. & varietas potiſſimum 2.

Au *Raudaz* monte Valeſiæ ſuperioris

Habitus campanulæ vulgaris rotundifoliæ: caulis rectus, paulum ramoſus, anguloſus, firmus.

Ramos nudos ſinguli flores terminant, quibus minores alii & immaturi ſubjiciuntur.

Calyx fit foliis ovato lanceolatis, albo villo adſperſis, & pilis nigris conglutinatis, quibus ad baſin accedunt octo circiter foliola ſubulata, inique longa, ſed calyce breviora.

Flos flavus crepidis. Semen nigrum ſtriatum, pappo molliſſimo

Folia ima paulo latiora, ſuperiora anguſtiora, omnia aut longiſſime elliptico lanceolata, aut linearia

Nondum auſum a priori ſeparare.

*32. CREPIS calycibus muricatis ✠

Novam plantam Baſileæ detexit Cl. la CHENAL.

Caulis cubitalis, brachiatus, glaber, anguloſus. Folia ſubhirſuta, ex petiolo in ovalem bracteam dilatantur, obtuſam, modice ſerratam: ad caulem eadem petiolata ſunt, fine lanceolato, & prope petiolum acute & profunde dentata, ſuperiora ſemiamplexicaulia Superiores partes ramorum nudæ, ſetis adſperſæ. Foliola calycis omnia muricata, ſpinis herbaceis, etiam ramoſis obſita. Quæ ad baſin, longa, vaga, ſubulata, interiora lanceolata. Flos parvus, flavus. Pappus in ſtipite molliſſimus.

Crepidem veſicariam LINN. *Spec. II.* p. 1132. & HILL. III. *t.* 130. calycis ſquamis imis grandibus & ovatis, quam LINNÆUS in Helvetia ait naſci, ego nunquam vidi, neque novi, qua auctoritate eam ſtirpem inter noſtras cenſeat.

33. CREPIS caule ramoſiſſimo, foliis glaberrimis, teneris, integris & dentatis.

Hieracium minus Dioſcoridis TAB. p. 181.

Hieracioides annua Endiviæ folio inciſo, flore minimo VAILLANT.

Crepis (virens) *foliis runcinatis, glabris, amplexicaulibus, calycibus ſubtomentoſis* LINN. *Spec.*

In foſſis ſuburbanis, & agris ubique, proxima certe priori, ut a glabris & humilioribus ejus ſpeciminibus ægre ſeparetur.

Caulis multo gracilior, quæ nota ex facillimis eſt, ramoſiſſimus, brachiatus, diffuſus, pedalis. Folia alia fere Taraxaci, ſed glaberrima, prælongo omnia petiolo, alia anguſta, rariter dentata aut integra, etiam per caulem lingulata, aut uno pare pinnarum ad baſin aucta. Flores perexigui, calyx in noſtris glaber, aut ad lentem vitream demum ſubhirſutus. LINNÆUS plantam ſuam tomentoſam facit. Squamæ ad baſin calycis etiam peranguſtæ. Semina longa, gracilia, ſulcata.

HIERACIUM *n*) TOURNEFORTII VAILLANTII.

LINN. *gener. n.* 913.

& PILOSELLA VAILLANT.

Pappo eſt ſimplici, calycis ſquamis multorum ordinum, imbricatis & ſibi ſuccedentibus. Diſcus in plurimis alveolatus.

34. HIE-

h) Tota glabra in ROSENIANO ſpecimine, etſi vocat ſubaſpera *obſ.* n. 30.

i) TAB. p. 82.

k) *Ic.* LOB. p. 239.

l) *Ic.* DOD. LOB. p. 229.

m) Peranguſtis GMELIN. *flor. T. II. tab.* 6.

n) Hieracia ſive lactucæ ſponte naſcentes, habent folia rotunda & levia PLIN. L. XX. p. 197.

34. HIERACIUM foliis linearibus, ſubdentatis, ſparſis, floribus umbellatis LINN. *Spec. II.* p. 1131.

Hieracium I. DODON. p. 638.
Icon GESNERI n. 57.
Hieracium fruticoſum anguſtifolium majus C. B. J. R. H. &c. DILL. ib. *tab* 13. *fig.* 2.
Hieracium umbellatum HILL. III. *tab.* 120.

β Varietas foliis pene ovatis, vix dentatis, caule humili, pene unifloro.

Hieracium fruticoſum anguſtifolium minus DILLEN. *Eph. Nat. Cur. Cent. V. VI. Append.* p. 63. *tab.* 13. *f.* 1. VAILLANT 48.

γ Anguſtiſſimis foliis quaſi linariæ,

Hieracium fruticoſum anguſtiſſimo incano folio VAILLANT.
Graß hawkslung PETIVER *t.* 13.

In oris ſylvarum & agris montanis. Varietas β in montibus Epiſcopatus Baſilienſis. Varietas γ Genevæ in foſſis urbis. Habet eam REYGER *flor. Gedan.* p. 193.

Caulis rectus, vix ramoſus, niſi umbellam velis, firmus, tripedalis & ultra. Folia per caulem numeroſa, diſtantia, glabra, firma, oblonge elliptica, dentata, etiam integra. In ſummo caule umbella flavida, longis petiolis, ſtipulatis. Matura planta ab imo ad ſummum ramoſa. Calyx lividus. Flos flavus. Semen nigrum, oblongum, ſulcatum. Diſcus profunde in alveolos etiam in recente planta exſculptus, in ſicca laceros quaſi & ſerratos.

Nullo in uſu ſunt Hieracia. CRATEVAS hydropicis præſcribebat *o*). Fruticoſa flavo colore tingunt *p*).

35. HIERACIUM foliis hirſutis, dentatis, inferioribus ellipticis, ſuperioribus ovato lanceolatis *Emend.* II. n. 103. *Cat. rar.* n. 982.

Hieracii ſabaudi varietas Erinus quibusdam Matth. dicta I. B. II. p. 1030. ex deſcriptione: icon ſola habet folia ſuprema.
Hieracium fruticoſum latifolium, hirſutum. C. B.
Hieracium caule ramoſo, continue folioſo, foliis ex cordato lanceolatis, denticulatis, amplexicaulibus GMELIN *flor. Sibir.* II. n. 30. *tab.* 14. quæ icon plantam noſtram Aquilejenſem bene exprimit.
Hieracium (ſabaudum) caule erecto, multifloro. foliis ovato lanceolatis, dentatis, ſemi amplexicaulibus. LINN. *Spec.* II. p. 1131.
Hieracium ſabaudum HILL. III. *tab.* 120. ſumma planta.

In via a *Verchier* ad *Olon*, quæ dicitur *le tombey*. *Octoduri.* Prope Bernam in prato deſideratiſſimi ITHII zu Brunnadern: *bey der Zollbrüke* vallis *Lepontiæ.* In M. *Crenzach* rarius C. B. Miſit etiam Cl. GAGNEBIN.

Durus caulis, & villis aſper, præaltus, ob foliorum pondus ſæpe inclinatus. Folia ima in meis longiora, lanceolata, aut ex ellipticis acuminata, hirſuta, dura, per totum caulem plurima: ſuperna breviora, ex ovatis lanceolata, amplexicaulia, paucis & magnis dentibus ſerrata, aut integra. Flores in petiolis tomentoſis, cum ſtipulis lanceolatis. Calyx lividus, ſubhirſutus aut glaber. Flos flavus, placenta alveolata, ſemen columnare nigrum, lineatum & tetraëdrum *q*).

Hujus plantæ triplex varietas eſt, neque enim auſim ſeparare.

α. *Hieracii ſabaudi varietas* I. I. B. II. p. 1030.
Hieracium fruticoſum ſubrotundo folio C. B. *prodr. n.* 25.
Hieracium ſabaudum altiſſimum foliis latis, brevibus, crebrius naſcentibus HIST. OXON. III. p. 71.

Huic, quam in arce *Openheimenſi* legi, & Verona miſit Cl. MORENIUS, folia etiam radicalia ſunt, qualia noſtræ ſuprema, omnia nempe ex ovatis lanceolata, brevia, lata, amplexicaulia.

In altera β. & in parvis ſpeciminibus foliorum rotundorum loco ligulæ ſunt aliquæ, neque ulla folia ſubrotunda. Id eſt *Hieracium Emend.* II. 102. *Cat. rar.* n. 983. & varietas III. Hieracii 12. VAILLANTII. A pulmonaria tamen longifolia foliis differt confertis, flore majori, calyce leviori, dentibus foliorum æqualibus.

γ. Ad-

o) PLIN. L. XX. p. 197.
p) LINN. *Skonska resa* p. 342.
q) Habet BONANNUS *microgr. ic.* 98.

γ. Adulta planta tota calvescit, & una ramosior fit. Tunc est *Hieracium fruticosum, latifolium, glabrum* PONTEDERÆ *diss.* p. 19.
In via *le tombey.*

*36. HIERACIUM foliis ovato lanceolatis, rariter dentatis, caulinis, amplexicaulibus, *Emend.* II. n. 93. *Cat. rar.* n. 979. †

Mirum videtur, plantæ non raræ vix certum synonymon reperiri.

Videtur *Hieracium* μακροφρειον ic. RICHERII de BELLEBAT. 125.

β. Foliis omnibus integris ovatis *Hieracium* n. 980. *Cat. rar.*

Speciosa planta in duris rupibus Helvetiæ vulgo reperitur, ut Rupe a la *Marbriere, Agauni; Octoduri, a Saillon, Fouly &c.* In præcipitiis ad *urbam* fluv. prope *Moncharant,* in rupibus *der Goldey* prope *Unterseen.* Ad pedem arcis *Falkenstein.* Aux *rochers de la Chage*, & in rupibus vallis *Motier grand Val* GAGNEBIN. *Bonnavillæ* in M. *Schlosberg. Dornaci*, & *Wallenburgi* in rupibus, quibus eæ arces insident. In M. *Scheinberg* SCHINZIUS. In alpes etiam adscendit, & varietas β. in M *d'Arbignon*, atque montibus supra *les plans* reperta est.

Radix magna, lignosa, teretibus fibris capillata, solet abrumpi. Caulis hirsutus & tomentosus, cubitalis, brachiatus. Folia variabilia, cæterum semper subflava, hirsuta, longis etiam pilis barbata; plerumque ovata, circumscriptione dentata, dentibus circa basin confertis, ut in pulmonariis, tamen etiam in reliquo folio, rarioribus, non tamen ut semipinnata sint. Ea folia plerumque in lanceolatum acumen exeunt. Est tamen ubi idem nullum est, totumque folium ovatum. In omnibus autem exemplis folia ad divisiones brachiati caulis ovata, lanceolata sunt, integra, pallida, amplexicaulia. Dum planta junior est, folia & petioli, & calyx glutinosa sunt, odoris gratissimi, alicujus balsami. In senescente planta & gluten perit, & odor balsami.

Flores flavi in petiolis hirtis nascuntur, & ex maximis sunt: calycis color obscurus, pili ut in petiolo conferti, globuligeri. Semen columnare, strictum, coronatum pappo brevissime plumoso. Placenta ad lentem vitream alveolata, foliis laceris exasperata.

Andryalæ hortensia specimina ad nostram valde accedunt, sed ei discus fere lineares pilos educit.

Hieracium Cerinthoides proxime accedit, & nostræ varietas β. Cerinthes folia refert. An est *H. pilosum foliis varie dentatis* DILLEN. *Hort. Elth.* *tab.* 149. qui tamen suo hieracio nulla ad caulem angustiora folia ovato lanceolata adpingit. Sed huc tamen LINNÆANUM *Hieracium cerinthoides* n. 20. II. p. 1129. credas spectare, cui folia caulina amplexicaulia tribuit.

*37. HIERACIUM foliis crassis ovatis lanatis *Emend.* II. n. 94. *Cat. rar.* n. 969.

Hieracium montanum tomentosum DILLEN. *Hort. Elth. tab.* 150. *fig.* 180. MILLER *tab.* 146. Conf. GERARD. *flor.* p. 168.

Andryala foliis oblongo ovatis, lanatis, subdentatis, pedunculis ramosis LINN. *Cent. I.* n. 96. *Spec. II.* p. 1137.

In Vallesia inferiori sola. A *Saillon*, inter *Rida* & *Martigny*, inter *Charat* & *Saxon*; supra *Brieg.*

Radix perennis, dura, squamis aspera. Foliorum crassa est substantia, quasi pannea; ovata sunt, integerrima, tota albo tomento utrinque obsita, ad terram petiolata, ad caulem sessilia.

Caulis humilis, dodrantalis, brachiatus, tribus binisve floribus. Calyx pariter albo tomento obductus. Flos flavus; discus alveolis laceris exsculptus.

*38. HIERACIUM caule unifloro, foliis caulinis ovato lanceolatis, dentatis, amplexicaulibus *Emend.* II. n. 43. *Cat. rar.* n. 977.

Hieracium alpinum glabrum, flore singulari, cauli magno, cubitali, folioso insidente RAI *syll. exter.* p. 144.

Hieracium latifolium montanum prealtum glabrum endiviæ folio BOCCONE *Mus di piant* p. 148. *tab.* 113.

Hypo-

r) Conf. *Emend.* II. p. 44. n. 97.

Hypochoeris caule simplici folioso, unifloro, foliis lanceolatis, dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1140

Passim in montanis ditionis Aquilejensis, ut in M. *Luan*, dominii Rupensis; *à la Joux verte.* Super *Portvaley* Valesiæ. In M. *Javernaz*, in sylva *Combannivaz*, in M. *les Nombrieux*, *Enzeindaz*, *Audon*, *Naye*, *Lioson.* Circa Glaciales summæ Valesiæ rupes. In M. *Thuiry* RAI.

Radix lignosa, teres, longa, curva, coronata satis longis, & nigris, foliorum pristinorum reliquiis. Folia glabra, nervo solo villoso, serrata, ex radice longe petiolata, ex ellipticis lanceolata, petiolo folioso: ad caulem quatuor, aut paulo plura, amplexicaulia, lanceolata, basi sessili. Caulis cubitalis, non ramosus, plerumque uniflorus, raro biflorus, crassus, lineatus, non durus, sub flore albo tomento pubescit. Flos flavus, maximus, plenissimus, herbæ Costæ compar; calyce nigris villis barbato, ejus segmentis latis. Caulis sub flore intumescit. Semen latum, lineatum, ellipticum, pappo simplici.

39. HIERACIUM foliis amplexicaulibus serratis, glabris, hamis aristatis, calycibus villosis *Emend.* II. n. 99. *Cat. rar.* n. 975. ✠

Hieracium montanum majus latifolium, Genevense J. B. II. p. 1036. cum icone satis bona SCHEUCHZER *It.* I. p. 40.

Hieracium caule ramoso, foliis firmis, infimis petiolatis, reliquis ex ovato lanceolatis, semiamplexicaulibus, omnibus sinuosis, petiolorum instar dentatis GMELIN. II. p. 26. n. 24. *tab.* 10. bene. Folia tamen in exemplo hortensi firmiora sunt quam nostra.

Passim in subalpinis & montanis. Circa *les Plans*, *Enzeinda*, *la Varaz*, super *port Valey*, circa *Fouly*, in valle Ursaria &c.

Priori satis simile, foliis potissimum glabris, venosis, serratis, nervis subhirsutis. Oblonga sunt, oris in principio parallelis, inde dilatata, denique lanceolata, dense serrata, per oram ciliata, prima petiolata: ad caulem ovato lanceolata, patula, caulem hamis aristatis, serratis, amplexa. Caulis cubitalis, fistulosus, ramosus. Ex singula ala petiolus triuncialis, uniflorus. Flores grandes, calyce nigris villis barbato. Discus tantum punctatus; semina columnaria, prælonga. Radix lignosa, crassa, perennis.

40. HIERACIUM foliis lanceolatis, serratis, hirsutis, calycibus villosis.

Hieracium maximum, asperum Comyzæ folio C. B. ex fide *herb. Sicc.*

Hieracium latifolium montanum Genevense J. B. II. p. 1026. bene.

Hieracium montanum latifolium glabrum majus SCHEUCHZER *It.* IV. p. 336.

In Alpinis & Subalpinis pratis. SCHEUCHZER in valle Cœnobii *Angelimontani.* J. B. circa *Genevam.* Ego passim, circa thermas *Leucenses*, in valle *Ursaria*; & ex M. *Generoso* insubriæ helveticæ habui.

Etsi habitu a priori dissentit, flores tamen habet persimiles, & aristatos foliorum hamos: folia quidem angustiora, non ovato lanceolata, non patula, tota hirsuta, & aspera; superiora hactenus amplexicaulia, sed hamis brevioribus.

41. HIERACIUM foliis oblongis, asperis, lanceolatis, dentatis, calyce hirsutissimo. ✠

Hieracium intybaceum flore magno albido C. B. *Prodr.* p. 65. ex colore floris. SCHEUCHZER *It.* IV. p. 336. *Emend.* IV. p. 33. *obs.* 63.

Passim in Alpinis fere editioribus. In *Gotthardo* monte legi, & in summa *Valesia* circa *Rhodani* fontes; in alpibus glacialibus *Rosboden.* In M. *Brevanne* supra *Chamouny* Sabaudiæ GEN. de SAUSSURE. SCHEUCHZER in M. *Albula*, & in aliis alpibus rhæticis.

Radix perennis, lignosa, aspera. Folia & ad terram, & ad caulem, longa, non amplexicaulia, villosa, subaspera, dentibus cavis, triangularibus incisa. Caulis pedalis, in summis alpibus uniflorus, in paulo humilioribus ramosus, ut ex singulis foliorum alis petiolus triuncialis, nudus, exeat, ut in paulo priori hieracio 40. Flos grandis, sulfurei coloris pallidi, ut ex hac nota facile adgnoscas, calyce fusco, hirsutissimo. A paulo priori 40. facillime distinguitur foliis multo longioribus, angustioribus, dentibus minoribus & profundioribus.

* 42. HIERACIUM foliis ovato lanceolatis, dentatis, petiolatis, petiolis dentatis *Emend.* III. n. 241. *Rar.* n. 981. ✠

Nova planta, quam etiam Cl. ALLIONE in suis sabaudicis alpibus reperit. Nobis non rara ad lapides deciduos alpium occidentalium, & circa rupes glaciales, in M. *d'Arbon*, *Audon*, *Fouly*, *Divbleret*, *la Varaz*, *Grandvire.*

Radix lignosa, brachiata & ramosa, numerosos caules producit, fibris teretibus capillata. Folia eminus adgnoscas singulari esse fabrica, petiolo longo, sescunciali, sanguinei coloris, hinc inde raris dentibus aucto, folio ipso ex ovato lanceolato, multis brevibusque dentibusque circumserrato, solido ut tussilaginis sunt folia, & ipso rubro. Caules semipedales, fere biflori, sæpe procumbentes. Calyx subniger, breviter hirsutus, squamis trium ordinum, fere tredecim. Flos petalis pallide luteis, latiusculis.

*43. HIERACIUM caule multifloro, foliis amplexicaulibus pilosis rariter dentatis *Emend.* II. n. 98. *Cat. rar.* n. 974. ✠

In montosis pratis non rarum, ut in via ad pagum *Forclaz*, in valle *Ormond dessus*: supra *les plans*, in pratis M. *Jorogne*, *en Chapuise*, in M. *Naye* &c. In fossis vallis Ursariæ.

Caulis firmus, hirsutus, tripedalis. Folia mollia, quo habitu adgnoscas, ut continuo siccentur, & se convolvant; ex ovatis acuminata, ora pilosa, nervis omnibus faciei inferioris hirsutis; inferiora petiolata, superiora caulem amplexantia, hamis retrorsum cedentibus, obtusis, dentibus brevissimis, etiam nullis. Summus caulis nudus, multiflorus, petiolis ramosis, nigro villo barbatis. Flores minores, quam Genevensi, calyce nigricante, duris & nigris pilis barbato.

β? Vel insignis varietas est, vel alia planta HIERACIUM caule folioso, foliis amplexicaulibus, ovato lanceolatis, hirsutis, dentatis, floribus spicatis *Emend.* III. n. 252. *Cat. rar.* n. 978.

An *Hieracium pulchrum* J. B. II. p. 1025.

Facies certe satis adfinis, dentes nostro minus profundi. Ad paulo prius dictum 43. accedit, caule pariter cubitali, & sesquicubitali, firmo, erecto, præter petiolos florigeros ramos nullos edente. Folia satis similia, auriculis obtusis, dentibus raris, ciliis per oras mollibus, figura ex ovali sensim decrescente, lanceolata, ut tamen acutiora, magis dentata, & magis amplexicaulia sint, quam Genevensi, & superiora potissimum prælongum acumen educant. Ima folia sola hamos habent, superiora cum caule confluunt. Numerosa cum sint, totum caulem obtegunt. Summus caulis abit in spicam foliis nudam, ramosam, triginta florum & ultra, multo ergo frequentiorum, quam in priori, & una minorum. Petioli minus nigri, albo tomento obducti. Calyx niger, minus, villosus, foliolis fere viginti. Petala lutea.

In summo M. *Fouly*, inque *valle ursaria*.

Certius saparerem, si frequentius legissem, perque omnes ætates.

Hoc videtur esse *Hieracium montanum* λεπτομακροκαυλον, quod ad rivum M. *Juræ* SHERARDUS legit apud RAI *syllog. exter.* p. 400. Neque icon COLUMNÆ p. 249. recedit.

44. HIERACIUM foliis villosis, integerrimis, radicalibus ligulatis, caulinis ovatis amplexicaulibus, calycibus villosis *Enumer.* n. 7. *Cat. rar.* n. 971.

Optima icon est GESNERI *inter æneas* 52.

Hieracium alpinum hirsuto folio CLUS *Pann.* p. 647.

Hieracium alpinum latifolium villosum, flore magno J. R. H. SCHEUCHZER It. I. p. 39. MANGET. *bibl. pharmac.* t. II. *tab.* 19.

Hieracium caule ramoso, folioso, foliis hirtis, radicalibus lanceolato ovatis, dentatis, caulinis amplexicaulibus, cordatis LINN. II. p. 1130. quod nomen nostro vix convenit add. Cl. JACQUIN *obs.* 71.

In montanis altioribus, inque subalpinis ubique. In Juræ culminibus *Dolaz*, *Creux du Vent* & *Chasseral* legi.

Perennis radix: folia omnia subflava, longo pilo, præsertim ad nervos molliter barbata, margine plerumque integro, aliquando serrato, ad terram lingulata, elliptica, ad caulem amplexicaulia, ovata, lanceolata. Caulis foliosus, hirsutus, vulgo dodrantalis, aut brachiatus, aut uniflorus. Flos ex maximis, flavus, calyce nigro, villo albo barbato.

β. Notabilis est varietas β. quando in pratis subalpinis ad cubitalem & tripedalem altitudinem adscendit, simile tunc foliis, & habitu hieracii 43. priori varietati, semper tamen paucis, & maximis, albo villo splendentibus, floribus diversum.

Hæc est *Pilosella, sive pulmonaria, lutea, angustiori folio valde pilosa, duplex* J. B. II. p. 1034. cum bona icone.

J. B.

J. B. in M. *Saleva* legit, ego in montibus aquilejensibus.

γ. Etiam glabra folia habet SEGUIER *supplem.* p. 269.

δ. HIERACIUM caule unifloro, foliis levibus, radicalibus, lingulatis, obiter dentatis, caulinis ovato lanceolatis, amplexicaulibus *Emend.* III. n. 254. *Cat. rar.* n. 972.

In montanis passim *à la montagne de Fouly.* Cl. GAGNEBIN *à la Roche aux Corbeaux*: in monte *Mole* Cl. *de* SAUSSURE.

Aut memorabilis est varietas Hieracii villosi, cum quo multum convenit, aut planta peculiaris.

Caulis rectus, cubitalis, inferne longis pilis villosus, inde glaber, uniflorus. Folia ad radicem prælonga, etiam semipedalia, longe lanceolata, angusta, intra unciam, glabra, nervo alias prælongis pilis barbato, alias glabro. Tenera ipsis natura est, ora aut integra, aut brevibus & raris dentibus notata. Folia ad caulem pluscula, ovato lanceolata, semi amplexicaulia, non hamata. Flos grandis, flavus, calyce fulvis, deinde incanis villis barbato.

45. HIERACIUM foliis glabris, dentatis, imis petiolatis, superioribus amplexicaulibus, calycibus hirsutis *Emend.* II. n. 100.

Hieracium montanum latifolium minus TABERN. p. 186.

Hieracium latifolium glabrum, ex valle Griesbachiana J. B. II. p. 123. cum icone non bona.

Hieracium caule ramoso, foliis semiamplexicaulibus, teneris, oblongis, plerisque petiolatis, petiolis inferiorum dentatis GMELIN II. n. 21. *tab.* 9.

Hieracium paludosum LINN. n. 18. p. 1129. KRASCHENINNIKOT. *flor. Ingr.* p. 123. Icon GESNERI n. 58.

Vulgo in pratis sylvisque paludosis, tamen etiam in montanis, ut in M. *Wasserfall* secundum C. B. & circa *Ferriere* GAGNEBIN: in *valle ursaria*, circa *les plans.*

Etiam hoc Hieracium cum varietate β. Hieracii 43. aliqua communia habet, ut tamen facile separetur.

Radix congeries gracilium fibrarum est. Caulis bicubitalis, glaber, in summa parte paniculatus. Folia tota glabra, tenera, ima quasi dentis leonis, petiolata, petiolo dentato, magnis & retroversis dentibus: proxima quasi petiolata, ut in origine angusta sint, inde latescant: ad caulem ovato lanceolata, hamis acutis, & acute dentatis; ora foliorum magnis dentibus serrata. Petioli simplices & ramosi. Flores quidem calycibus etiam nigris, barbatis, sed parvi. Semen columnare sulcatum.

46. HIERACIUM caule subnudo, paucifloro, foliis ovato lanceolatis, circa petiolum dentatis.

Tota classis planipetala difficultatem habet, quod folia pinnis, dentibus, & hirsutie ludant. Inter omnia vero ista planta difficillima est. Nam etsi folia ad basin magnis & acutis dentibus incisa speciem præstant characteris, tamen & ipsa non rarissime absque omnibus dentibus, aut rotunda sunt, aut oblonga. Sed neque habitus nudus, & brachiatus, caulis perpetuus est. Quare facile dederim inter eas, quas hic describo, varietates, veras species latere posse. Nullas tamen admittit Cl. LINNÆUS, idemque recte adnotat, etiam *paludosum* Hieracium aliquas Pulmonariæ notas habere.

α. Vulgaris ergo planta foliis radicalibus ad basin magnis & acutis dentibus incisis, ex ovato lanceolatis, caule subnudo, brachiato, cui nomen convenit, quod præposui.

Auricula muris major TRAG. p. 276.

Hieracium caule ramoso, foliis radicalibus, ovatis, dentatis, caulino minori LINN. *Spec. II.* p. 1128.

II. Varietas maculosa.

Pulmonaria maculosa hispida MUNTING *ic.* 233.

Hieracium murorum HILL. III. *tab.* 120.

III. Caule obsito tumore fungoso, fulvis pilis pubescente, cauli haud procul a radice insidente.

Auriculæ muris major species in sylvis brocomagi TRAG. p. 277.

Hieracium μυοφορον s. mures referens HEUCHER *provent.* III. p. 74. cum icone.

IV. Humile, caule nudo, unifloro, foliis ellipticis, totis serratis, dentibus magnis, adfine *Hieracio unifloro* n. 45. sed facile flore minori adgnoscendum, & maculis foliorum, quas sæpe retinet.

Est ex fide horti sicci *Hieracium pumilum saxatile asperum, radice præmorsa* C. B. *Prodr.* p. 66. etsi icon Taraxacum plumosum refert.

Ad muros & maceries. *Varietas* III. in sylva *Heimholz Gottingæ*, & circa *Wernigerodam* a me lecta est.

Huic caulis bipedalis, ad terram foliosus, inde paucis foliis adspersus, superne fere nudus, ramosus. Folia hirsuta, ad terram petiolata, ex ovatis lanceolata, & circa petiolum magnis dentibus triangulis incisa, quorum primi ad angulos rectos exeunt. In longis nudisque ramis flores, non magni, raram & paucifloram umbellam faciunt: flavi, calyce nigricante & hispido. Semina nigra, columnaria, sulcata. Discus alveolatus, ut in fruticosis hieraciis.

Exiguo in usu est, & nomen forte a maculis habet. Accipitres Hieracium scalpere, succoque oculos tingere, & eorum obscuritatem discutere PLINIUS *s*). Contra, noxiam esse armentis plantam, pappisque suis gulam inflammare & ventriculum, Cl. SCHREBER *t*).

β. Varietas foliis subhirsutis, dentibus profundioribus, primis retroversis.

Pulmonaria gallica femina TABERN. p. 195. bene.
Pilosellæ majoris sive Pulmonariæ luteæ species magis laciniata J. B. II. p. 1034. bene.
Broad dented Hawkslung PETIVER *tab.* 13.

In sylvis opacis passim reperi, ut in valle alpina *Chapuise*: in fagetis circa *Basileam* Cl. GAGNEBIN in fissuris rupium *de Pertuis*, & in *Combe de Valanvron.*

γ. Varietas pene glabra, nervis solis hirsutis, foliis majoribus, profundius dentatis, fere semipinnatis, dentibus iterum dentatis; alte cæterum adsurgens, etiam ad tres pedes.

Pilosellæ majoris sive pulmonariæ luteæ laciniatæ species minor J. B. II. p. 1034. bona icon.

RAIUS in M. *Saleve* ex rupium fissuris; ego passim, in *valle ursaria*, in *valle Ormond*, in *Chapuise*, in M. *Fouly*, *Audon*, *Cland*, *Ovannaz*. Prope *Zollbrük* vallis *Lepontiæ* D. la CHENAL. Cl. DICK in itinere Rhætico ex M. *Fräla*. In muris *Bruntruti* etiam Cl. la CHENAL, tum in *Motier Grandval*, & *Roche aux Corbeaux* Cl. GAGNEBIN.

Huc videtur pertinere *Hieracium profunde sinuatum pubescens* C. B. *Prodr.* p. 67. *Basil.* Michelfeldæ lectum & ad sylvam *die Hard.* Lego enim in meis, esse de Pulmonariæ genere, foliis amplis, profunde & argute incisis, subhirsutis.

δ Varietas foliis numerosioribus, hinc confertioribus, pro portione longioribus, sæpe vix dentatis. Hæc varietas memorabilis est.

Pulmonaria gallica tenuifolia TABERNÆM. p. 195. DILLEN *nov. Spec.* p. 48.

Gottingæ passim, ut circa patibulum *Bovendense*: supra *Burgdorf* eundo versus *Hutwyl.* Inter *Steg* & *Wasen.*

ε Folio ovato aut vix dentato, aut nihil quidquam.

Pulmonaria gallica rotundifolia BARRELIER *ic.* 342.

In monte *Chasseralle* legi.

* 47. HIERACIUM foliis levibus integerrimis, radicalibus longe petiolatis, ellipticis, caulinis amplexicaulibus, hamis obtusis.

Hieracium glabrum, succisæ folio integro VAILLANT. p. 243. *Le* MONNIER *mont d'or* p. CLVII.

In M. *Chasseralle* legi. Circa *Ferriere* Cl. GAGNEBIN. Etiam supra *Blankenburg.*

Si varietas est Pulmonariæ, certe præter reliquas a murali longissime recedit.

Folia glaberrima, venosa, aliqua bupleuri similitudine, cum toto habitu levissima, ima longissime petiolata, inde longe ovata, obtuso fine terminata, vix aliquo dentium vestigio relicto: superiora caulem amplexa, sed brevibus hamis & obtusissimis; suprema linearia. Caulis pauciflorus, brachiatus, cum 46. convenit, & calyx niger, hirsutus.

48. HIERACIUM caule nudo, brachiato, paucifloro, foliis linearibus, rariter dentatis. *Cat. rar.* n. 966.

Hieracium montanum, angustifolium, non nihil incanum. C. B. ex fide horti sicci.
Hieracium folio statices caule nudo VAILLANT.
Hieracii montani VI. *varietas* II. CLUS. *Pannon.* p. 846.
Hieracium folio statices, caule foliato SEGVIER *suppl.* p. 270.

Alpina

Alpina planta, in rupibus M. *Enzeinda* & M. *Sanetsch*, & in M. ſupra *Kienthal*, & monte *Splugen* lecta. Cum torrentibus deſcendit in planitiem, & abundat in glareis de la *grande eau*, ad torrentem cis *Ellé*, ad fl. *Vevaiſe*, *a la baye de Clarens*, circa *Sedunum*, ad *Rhenum* verſus *Curiam*, ad *Ticinum* prope *Zollbrük*, & circa *Bellinzona*.

Radix craſſa, lignoſa. Folia ſemper glauca, longa, gracilia, alias obtuſa, acutiora alias, ora vel integra, vel dentata. Caulis pedalis, aut paulo ultra, alias brachiatus, alias ſimplex; ſub diviſione foliolum lineare, acutum. Flos floresve in ramo longo, nudo, minores, quam paulo priori hieracio, majores quam piloſellis, calyce expanſo, ſquamis nigris, ſubhirſutis; ſemen oblongum, ſulcatum.

β. Varietas caule unifloro, foliis plerumque integerrimis, acutis, gramineis

Hieracium montanum VI. CLUS. *Pannon.* p. 64. cum tamen noſtrum raro uniflorum ſit.

Hieracium montanum aſphodeli foliis acuminatis BOCCONE *Muſ.* p. 147. *tab.* 106. caule ramoſo.

Hieracium caule ramoſo, folioſo, foliis lineari lanceolatis integerrimis JACQUIN *plant. vindob.* p. 275. *fig.* 6. foliis perangustis. LINN. *Spec. II.* p. 1138.

Narrow ſmoot Mouſeear PETIVER *tab.* 11.

An icon 55. GESNER *poſth.* Calyx enim non permittit de Scorzonera cogitare.

An *Hieracium alpinum foliis anguſtis raro dentatis, flore magno* SEGVIER *ſupplem.* p. 270. flos certe noſtræ vireſcit, dum ſiccatur.

Hieracium foliis lanceolatis, glaucis, caule brachiato, multifloro, Emend. II. n. 96. *Cat. rar.* n. 973.

Icon OEDERI *tab.* 27. pro planta foliis integerrimis.

In rupibus circa Eremitæ *Agaunenſis* cellam, & ad arcem *Octodurenſem*: ad arcem *Gilgenberg* STÆHELIN.

49. HIERACIUM caule unifloro, foliis lingulatis, dentatis, hirſutis, calyce hirſuto *Cat. rar.* n. 970.

Hieracium pumilum II. Fr. *Gregor* COLUMN. *Ecphraſ.* II. p. 29. *ic.* p. 30.

Hieracium alpinum anguſtifolium, villoſum SCHEUCHZER *Itin.* IV. p. 336.

Hieracium villoſum alpinum, flore magno ſingulari, caule nudo RAI *ſynopſ.* III. p. 169. *tab.* 6. *fig.* 2.

Woolly cupd hawkweed. HILL. III. *tab.* 124.

Hieracium alpinum LINN. *Spec. II.* p. 1124.

In alpinis non ramum: in M. *Gotthard*, *Fouly*, *Speluga*, *la Varaz*, *les Martinets*, *Taveyannaz*, *Chapuiſe*, *Salanfe*, *Val de Trient* & S. *Bernard*, in montibus *Vallis de Bagne*; in monte *Bructero Germaniæ*.

Multiformis planta, caule fere nudo, humili, unifloro, & calyce villoſo adgnoſcitur, tum foliis piloſis, mollibus, flaveſcentibus.

Figura ludit: dantur hic lingulata, integra: ovata integra & brevia, & dentata; profunde demum inciſa, & peracuta. Ad caulem acutæ ligulæ. Flos grandis, ſubniger, villo albo, aut fulvo.

50. HIERACIUM caule ſubnudo, foliis ovatis integris, floribus umbellatis aurantiis *Enum. Cat. rar.* n. 967.

α. Varietas naturalis, floribus immaturis purpureis, adultioribus aurantiis.

Hieracium Germanicum I. F. *Greg.* COLUM *Ecphr.* II. p. 28.

Hieracium alpinum hirſutum, floribus minoribus atropurpuraſcentibus SCHEUCHZER *It.* IV. p. 336.

Orange Hawkweed HALE *Eden. t.* 48.

β. Varietas hortenſis, flore ex purpura rubente.

Piloſella indica CORNUTI p. 209.

γ. Floribus flavis in M. *Kahlenberg*, *Fouly*: *à la Baume*, ſupra *bonne ville*.

Floribus aurantiis, extus, & dum immaturus flos connivet, purpureis reperi abunde, qua a pago *Hoſpital* ad M. S. *Gotthardi* adſcenditur, tum ad viam inter *les Granges* & *Forclaz*: *aux Nombrieux*, in M. *Enzeindaz*, *Naye*. Paſſim etiam ſuper *Portvaley*, in M. *Raveneuſe* Valleſiæ. In Rhætia ſuper pagum *Juf* SCHEUCHZER. Etiam in M. *Vogeſo*, *le petit Balon*. In Juraſſo inter *le Chaſſeral* & ſtabula *Biennenſia* GASNEBIN.

Folia & totus habitus hirſutus, iſta ad terram ovata, & ovato lanceolata, integra aut perraris dentibus inciſa: ad caulem pauca, lanceolata.

Caulis non ramoſus, niſi petiolos velis, bipedalis, nigris pilis hirſutus. Flores octo, decem, in ſpicam brevem collecti, ex petiolis brevibus. Calyx niger, hiſpidus: flos, qualem dixi. Semina columnaria, ſulcata, nigra.

51. HIERACIUM caule nudo, foliis petiolatis, ovatis, integerrimis, hirſutis, floribus ſpicatis *Enum. Cat. rar.* n. 968. & GMELIN II. p. 32. *tab.* 13 f. 2.

Hieracium pratenſe latifolium non ſinuatum majus, C. B. *Baſ.* p. 39. & minus ib.

Hieracium præmorſum LINN. *Spec. II.* n. 1126.

In ſylvis circa Baſileam, in pratis inter villas *Gundeldingen*, & in M. *Muteto*, etiam in ſylva *Welmeſe* prope Jenam. C. B. in pratis circa *Münchenſtein*, & in humidis circa *Crenzach*. Cl. GAGNEBIN ad viam inter *Neufchatel* & *Valangin*, & circa *Ruchenette*.

Caulis bipedalis & ultra, hirſutus, rectus, non ramoſus, præter florales petiolos. Folia ad terram ovata, mollia, breviter hirſuta, petiolata. In ſummo caule ſpica florum ad usque 25. ſtipulis tomentoſis, petiolis ſimplicibus & ramoſis, etiam in ſuecico *Hieracii præmorſi ſpecimine*. Flores parvi, lutei, calyce livido glabro, ut omnino veram crepidis fabricam habeat, ſquamas ad baſin breves *u)*, & calycem interiorem tubuloſum, cylindricam.

51. HIERACIUM caule ſubnudo, foliis hirſutis, lanceolatis, floribus umbellatis, petiolis ramoſis.

Hieracium foliis lanceolatis integris, piloſis, ſcapo ſubnudo, baſi piloſo, floribus ſubumbellatis LINN. *Spec.* II. p. 1126.

Piloſella major altera TABERN. p. 197.

Piloſella minori flore, hirſutior & elatior, non repens J. B. II. p. 1040. ſatis bene: an GMELINI p. 34.

C. BAUHINUS Baſileæ, ego in Germaniæ M. *Altenſtolberg*, deſcriptam ad RUPPIUM p. 204.

Folia utique ſubhirſuta, pilis brevibus, non ut in piloſelloideis hieraciis prælongis, lanceolata, tamen etiam obtuſa; ad caulem pauca, bina, terna. Caulis bipedalis, non ramoſus niſi petiolos velis, undique hirſutus. Petioli in ſummo caule conferti, ramoſi, hirſuti. Flos perexiguus, luteus, calyce hirſuto, quibus notis a priori diſtat.

52. HIERACIUM caule nudo, ſtolonibus reptantibus, foliis longe piloſis, lanceolatis, floribus umbellatis.

Piloſella minor folio anguſtiori, minus piloſo, repens J. B. II. p. 1040.

Piloſella major erecta C. B. *Baſ.* p. 78.

Et Piloſella montana, hiſpida, parvo flore C. B.

Et Hieracium murorum, anguſtifolium, non ſinuatum C. B. *Baſ.* ex fide horti ſicci;

Et Hieracium alpinum, folio oblongo anguſtiſſimo C. B. *Prodr.* p. 64. iterum ex fide horti ſicci.

Piloſella major umbellifera μακροκαυλος montana & pratenſis COLUMN. *Ecphraſ.* p. 248. 249.

Piloſella erecta, foliis longis, anguſtis, floribus parvis, numeroſis, in ſummis caulibus SHERARD apud RAI *ſyllog.* p. 400.

Hieracium foliis integerrimis, lanceolatis, ſcapo nudo, multifloro, ſtolonibus reptantibus LINN. *Spec.* II. p. 1126.

Paſſim ad vias, & muros, inque glareoſis. Reperi in M. *Muteto* & *Crenzach*: *à la grande eau*, & prope *Roche à la Marbriere*, & *aux gauges*. *Genevæ* ad confluentem fl. *Arve* cum *Rhodano*. Gottingæ *vorm Grunerthor* &c.

Proxime prioris habitum refert, & umbellam florigeram, ex petiolis hirſutis, & ramoſis factam caulemque cubitalem & ultra, nudum. Folia prælonga, anguſta, acuta, & glabra, ut paucis plerumque, & quos numeres, longisque pilis pubeſcant. Ora integra aut rariter ſerrata. Caulis plerumque levis, cum ſtolonibus ex radice pullulantibus. Flores parvi, hirſutis calycibus nigrisque. Placenta alveolata.

A ſequente vix ſatis differt, etſi altius eſt & multiflorum.

53. HIERACIUM caule nudo, paucifloro, ſtolonibus reptantibus, foliis longe piloſis, lanceolatis.

Piloſella major repens, minus hirſuta C. B. *Baſ.* p. 78.

Piloſella major prima TAB. p. 196.

Hieracium foliis integris. ovato oblongis. ſtolonibus reptantibus, ſcapo nudo, multifloro LINN. *Spec.* p. 425.

In pratis, ſylvis, & torfaceis.

Huic ſtolones etiam foliofi; folia integerrima, pilis longis piloſa, lanceolata, rariter dentata, etiam ovata & integerrima. Caulis pedalis & ultra, erectus, nudus, ex petiolis ſimplicibus aut parum ramoſis, paucos, quinque ad octo, flores ſulfureos gerit, calyce hirſuto, etiam hic crepidi ſimiliores.

In

u) Etiam in *ic.* GMELINI

In alpibus varietas pilosior, fulvis circa radicem pilis reperitur, ut in monte *Fouly*, *Thuiry Enum.* n. 2.

54. HIERACIUM caule brachiato, paucifloro, foliis lanceolatis, longe pilosis, calycibus glabris *Enumerat.* n. 4. †

An *Hieracium piloselloides vulgari simile, florentinum* VAILLANT.

Etsi pauca specimina habeo, circa *Leucàm Valesiæ* lecta, non tamen possum, quin separem, & diversum esse consentit Cl. *la* CHENAL, qui *Basileæ* ad *Rhenum* reperit.

Planta humilis est, pedalis, caule recto, nullis in nostris stolonibus. Folia similia, longe pilosa, acutiora, angustiora. Caulis in medio bifidus, hactenus a pilosellis diversus. Calyx glaberrimus crepidis, & flores in summo caule congesti minores, luteoli.

55. HIERACIUM caule unifloro, stolonibus reptantibus, foliis petiolatis, ovatis, longe pilosis, subtus tomentosis.

Pilosella CAMER *epit.* p. 708. TREW ad *Blakwell. t.* 365.

Et *major* CAMER. *Epit.* p. 709.

Hieracium foliis integerrimis, ovatis, subtus tomentosis, caule repente, scapo unifloro LINN. II. p. 1129. *flor. Ingr.* p. 122. cum descriptione.

β. Variatas foliis utrinque mollissimo & densissimo albo tomento obsita.

Dens leonis alpinis minimus Pilosellæ folio SCHEUCHZER IV. p. 333.

Hæc in M. *Fouly*, in *Gotthardo* M. In alpium pratis SCHEUCHZER. Altera vulgo ad vias.

Caulis erectus, nudus, uniflorus, raro biflorus, sub flore intumescens: alii foliosi stolones ex radice prodeunt. Folia petiolata, peculiari nota longorum pilorum & canorum in superiori glabraque facie insignia, in vulgari specie inferne tomentosa. Flos major, quam prioribus, sulfureus, calyce nigro, hispido.

Amara est, siccior quam aliæ plantæ lactescentes, magisque adstringens, hinc ad hernias laudata, etiam in angina & in morbis pectoris, ex sero acri nati. Vix unquam tamen serio in medicinam recipitur *x*).

In hoc difficillimo genere puto omnia recte esse constituta; tantum species 47. & 54. ex paucis speciminibus sumtæ sunt.

Varietates vero n. 35. β. n. 43. β. 44. δ. & n. 46. δ. adeo sunt insignes, ut pro speciebus haberi queant.

Inter plantas BURSERI *y*) sunt aliquæ mihi non satis notæ. Earum prior *Hieracium alp. glabrum angustifolium* ex alpibus Valesiorum, ob calycem villosum erit forte *Piloselloides.*

Hieracium vero *montanum angustifolium*, *flore pallido* &c. a LINNÆO ad picridem relatum est, ut pappo putes esse plumoso.

Omitto etiam plurima Hieracia C. BAUHINI, de quibus nihil certi norim constituere.

TARAXACUM *offic.*

DENS LEONIS T. VAILLANT.

LEONTODON LINN. n. 912.

Genus difficile. Ut simplicius redderem, separavi ab eo, quæ plumoso sunt pappo, & quæ facile possunt cum Picride manere, Calyx ergo Hieracii erit, foliis imis reflexis. Pappus ex stilo. Clanculum addunt auctores caulem monoclonum.

56. TARAXACUM calycibus glabris, squamis imis reflexis *z*).

Dens Leonis CAMER. *Epit.* p. 286. BLAKWELL *tab.* 1. cum malo calyce, & bene t. 501.

Curled dandelion HILL. t. 126.

β. amplissimo folio.

Dens Leonis major DILLEN *Cat. Gieß.* p. 53.

γ. Foliis integris tantum dentatis. In alpibus, M. Saleva.

δ. Foliis acutissime & profundissime divisis & pinnatis.

Dens Leonis angustiore folio C. B. *Basil.* p. 37.

γ. Laticaule & biflorum, circa *Ferriere* GAGNEBIN.

Nihil vulgatius in pratis, & ad vias. Folia plurima, semper tenera, & lactucina, nervo

x) BUCHWALD p. 42.

y) *Act. Lit. suec.* p. 502. 503. *Comm. Acad. I.* p. 152.

z) VAILLANT *fig.* 50.

vo albo, plerumque ſemipinnata, pinnis retroverſis, extrema ampliſſima, triangulari, tamen & pinnata, & integra, dentata. Scapus tener, cavus, ſucculentus, uniflorus. Flos magnus, luteus, extus etiam ſublividus, ſquamis calycis glabris, imis reflexis. Semen ovato acutius, echinatum *a*), cum pappo *b*) ſuo volatili.

Lac amarum habet, radicem potius amariorem. Aqua acida eſt, in ſpiritu ſal volatilis copioſus, in cinere ſal lixivus & terræ *c*) aliquid latet. Vires gentis ſui poſſidet, ex fortioribus. Succus debet adhiberi, totave planta, quæ abſque morſu reſolvat. Ingreditur cum radice graminis *regiam* illam *ptiſanam*, cujus formulam LUDOVICUS XIV. magno pretio redemit. Ad icterum valet, ſucco *d*) ad integras libras dato: tum ad coagula pulmonis, ad tuſſim, ad febres intermittentes rebelles; ad lepram *e*) & herpetem *f*). Datur etiam ad ſuperandas acutorum morborum reliquias. Unguentum ex tuſa radice ad ſcrophuloſas *g*) glandulas laudant. Aquam plantæ fermentatæ ſtillatitiam odoratam *h*), vinoſi ſaporis, acidulam, nuperi ad cachexiam commendant. Extractum aquoſum balſamicum debiliter ſubdulce eſt, inde amarum: Vinoſum leviter adſtringit *i*). In cibum ſumitur, etiam radix *i**).

57. TARAXACUM calycibus hirſutis, ſquamis rectis T. I.

Hieracium alterum minus IV. COLUMN. *Ecphr.* II. p. 29. 31. extremo folio acuto.
Dens Leonis foliis extremo ſubrotundis floribus aureis SHERARD apud RAI *ſyll. ext*, p. 399.
Hieracium dentis leonis folio obtuſo minus SCHEUCHZER *Itin. I.* p. 40. & *minus flore ſanguineo* IV. p. 336.
Leontodon aureum LINN. JACQUIN *obſſ.* n. 67. cum deſcriptione.

Vulgare in Alpium paſcuis, etiam in *Jura* viſum, & in M. *Falconario*.

Habitus prioris, folia tamen ſimpliciora, dentibus minus profundis, paucioribus; fine parabolico, obtuſo. Scapus durior, ligulis adſperſus, raro, ſed tamen etiam biflorus, ut in icone noſtra. Calyx hiſpidus, ſquamis rectis, non reflexis. Flos aurantius, & ex luteo rubens, quam vulgari minor.

PLANTÆ FLORE COMPOSITO.

II. RADIATÆ.

JUNG *Phytolog.* c. 19. 20.

VAILLANT. *Mémoir. de l'Acad. des Scienc.* 1720. p. 277.

In hac claſſe diſcus eſt, ut in priori, pulpoſus, rotundus, ſeminifer. Ex eo duorum generum floſculi naſcuntur. Interiora areamque circuli occupant floſculi ab hactenus deſcriptis alii, ſemini ſuo innati, tubo anguſto, inde campanula *k*) latiori, plerumque quinquefida. In ea campanula quinque ſunt filamenta, antheræque quinque coalitæ *l*). Ex ea eminet tuba longa bicornis *m*). Rarum eſt carere tuba *n*).

Hi in diſco vulgo dicti *floſculi*.

Ambitum autem circuli occupant ſemifloſculi, quales in priori claſſe deſcripſimus, ſemini ſuo innati, ex brevi tubo expanſi *o*), ad angulos cum petiolo fere rectos radiati. Feminini fere ſunt, tubamque continent, fine ſuo bicornem, abſque ſtaminibus. Dantur & plantæ abſque tuba *p*). Vocant *radios*.

Claſſis facilis, quod ad ſpecies adtinet, generibus potius nimis ſui ſimilibus, non ſatis tamen caſta. Nam intercedunt aliquæ, quæ radiis carent, adeo ſimiles reliquis dotibus, ut vel genere ſeparare non auſis: ut in Senecione vulgari, vel ne ſpecie quidem, ut in Senecione viſcido, & in Jacobea, inque Chamæmelo. Deinde inter diſcifloras non radiatas ſunt aliæ, quæ aut ſpuriis radiis ornatæ calycinis, Bidentis exemplo & Xeranthemi, aut veris demum ſemifloſculis luxuriant, ut in Petaſite.

Claſſis in Europa & America *q*) ſeptentrionali frequens, nulla in Africa *r*) calidiori.

ORDO

a) Aliquando glabrum. GMELIN l. c. p. 15.
b) VAILLANT. *fig.* 12. PARSONS *tab.* 2. *fig.* 11. V.
c) GEOFFRO p. 200.
d) BOERHAAVE apud BORETIUM *Hierac, Pruſſ.*
e) LEIDENFROST *Suec. plant.*
f) FEBVRE *Chymie* II. p. 408.
g) MALOUIN *Chym.* II. p. 365. ed. 1751.
h) DELIUS *diſput. de Taraxac.*
i) CARTHEUSER *mater. med.* p. *poſt.*
*i**) Apud *Grönlandos* CRANZ p. 83.
k) GREW. c. 5. & *anat.* p. 38. VAILLANT. t. 9. f. 1. BERKHEY t. 3. f. 16. 17. 29.
l) GREW. l. c. & p. 38.
m) IDEM l. c. & p. 39.
n) *Males* VAILLANT.
o) IDEM l. 9. f. 6. 10. 11. 12. BERKHEY t. 3. f. 24. 25. 26.
p) *Neutres* VAILLANT.
q) DOUGLAS II. p. 216. Aſteres potiſſimum & Solidagines.
r) ADANSON *Senegal. pref.* p. CLVII.

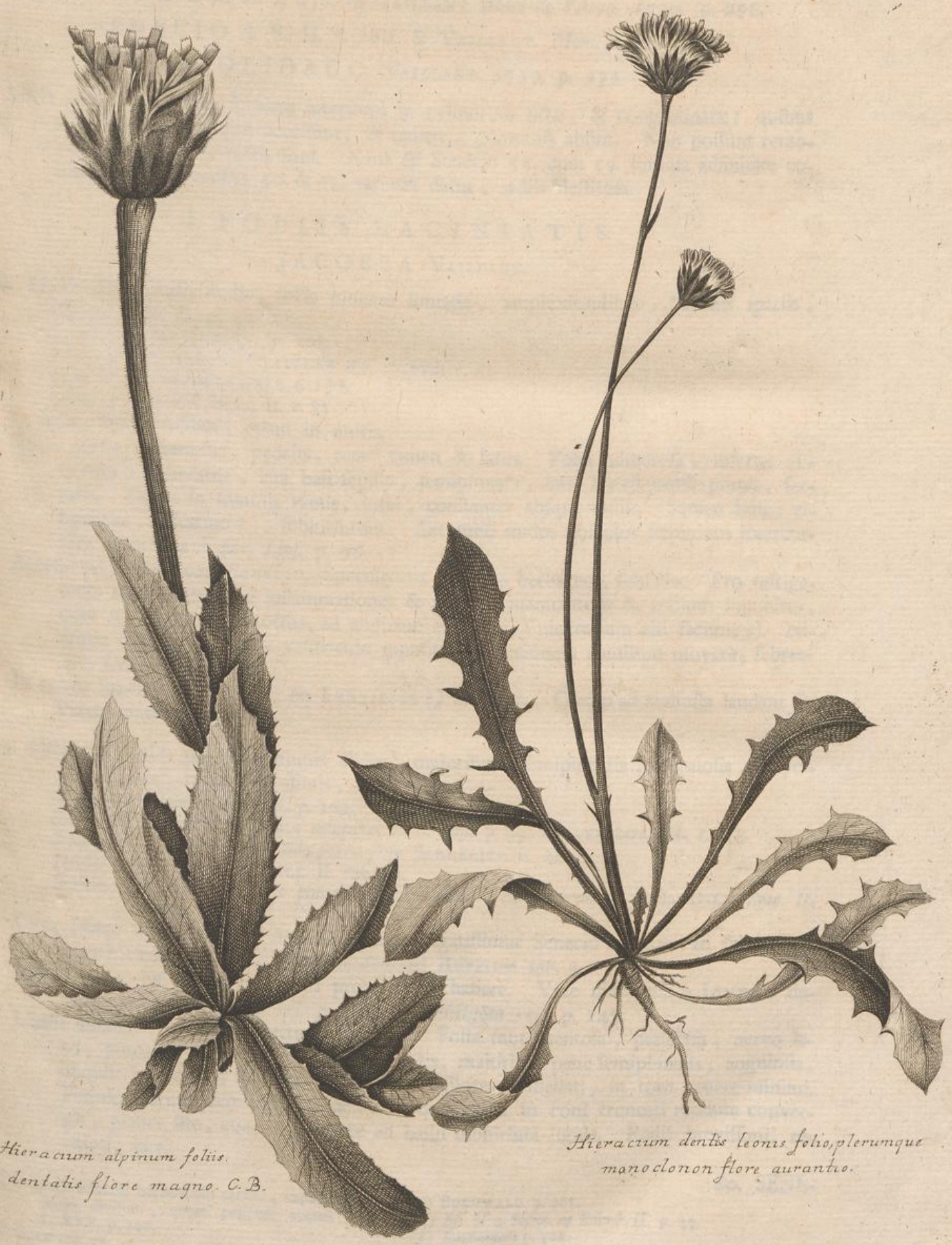

Hieracium alpinum foliis dentatis flore magno. C. B.

Hieracium dentis leonis folio, plerumque monoclonon flore aurantio.

C. J. Rollinus Med. C. Del.

Sculp. C. T. Frihsch C. filius. Acad. Gott. Sculpt.

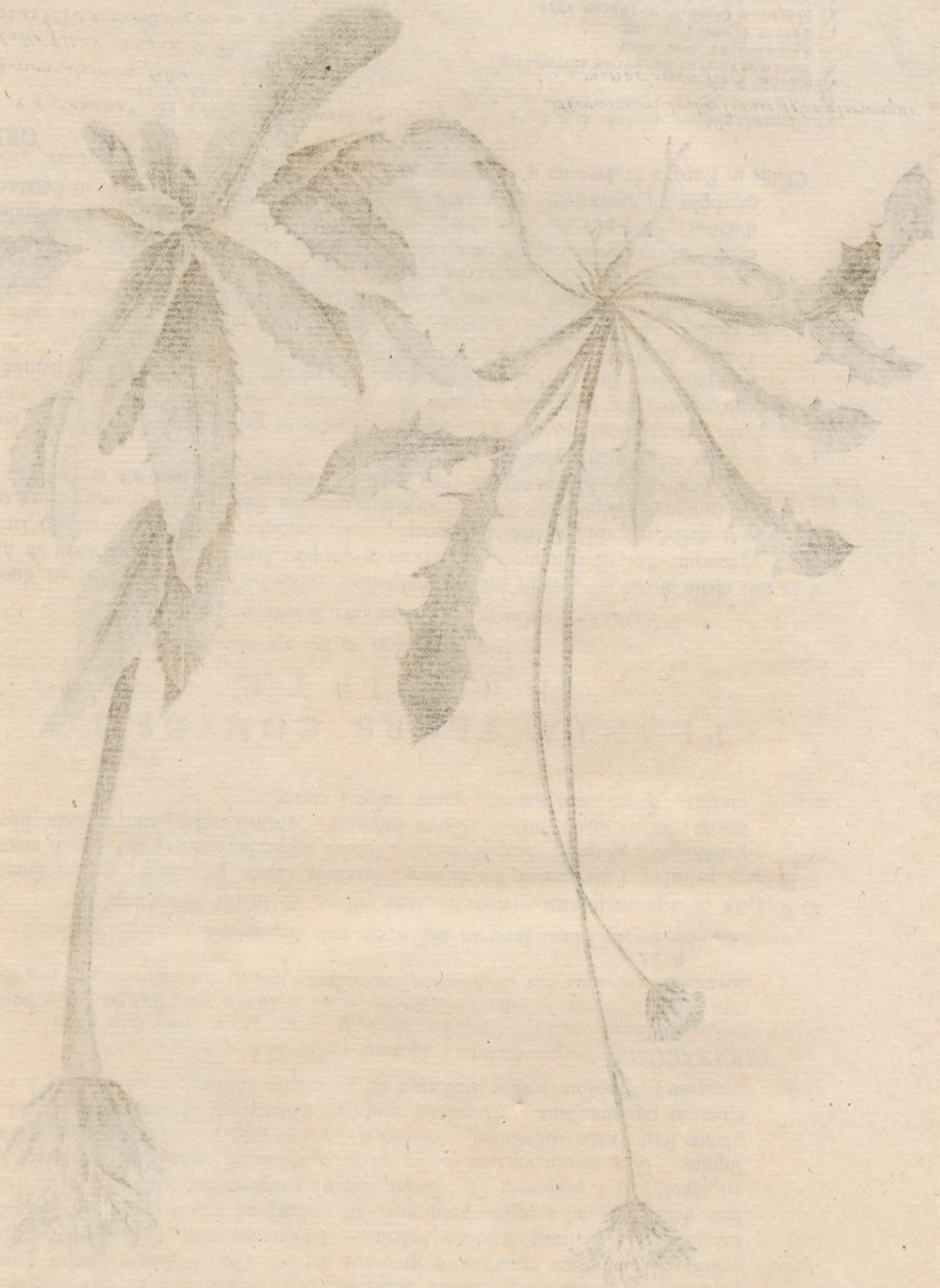

ORDO I.

PLACENTA NUDA.

I. SEMINIBUS PAPPO CORONATIS.

SENECIO *a)* LINN. n. 913.

JACOBEA I. R. H. t. 276. & VAILLANT. *Mem de l'Acad.* 1720. p. 296.

SENECIO I. R. H. t. 260. & VAILLANT. *Mem. de* 1719.

& SOLIDAGO VAILLANT. 1720. p. 292.

Calyx Crepidis, nempe ſquamæ interiores in cylindrum fictæ, & conglutinatæ: quibus ad baſin ligulæ aliquæ accedunt, ut tamen a nonnullis abſint. Non poſſunt removeri, quæ abſque radiis ſunt. Nam & Senecio 58. cum 59. ſumma adſinitate cohærет; & in Jacobea 60. & 62. varietas datur, radiis deſtituta.

I. FOLIIS LACINIATIS.

JACOBEA VAILLANT.

58. SENECIO corollis nudis, foliis pinnato ſinuatis, amplexicaulibus, floribus ſparſis; LINN. *Spec. II.* p. 1216.
Senecio Erigeron TABERN. *p.* 168.
Senecio major, vulgaris PONTEDER *diſſ. p.* 153.
Erigerum Senecio BLAKWELL *t.* 132.
Sinuated groundſell HILL. II. *t.* 85.

In hortis frequentiſſime, etiam in muris.

Caulis erectus, ramoſus, pedalis, tener tamen & latus. Folia numeroſa, inferne aliquantum tomentoſa, lata baſi ſeſſilia, ſemipinnata, latis brevibusque pinnis, ſerratis. Flores in ſummis ramis, lutei, conſtanter abſque radiis. Semen longe ellipticum, ſulcatum *b)*, ſubhirſutum. Autumno nudos floſculos femininos intercurrere BOEHMERUS *flor. Lipſ.* p. 76.

Accedit ad Cichoraceas SENECIO. Succulentus, ſapore herbaceo, ſubſalſo. Pro refrigerante medicamento ad inflammationes & ſcirrhos mammarum & teſtium inponitur, cum malvis in lacte coctus, ad anginam ab aliis; Vulnerarium alii faciunt *c)*. Nimium videtur, toſtum & ventriculo inpoſitum Senecionem vomitum movere, febresque ſanare *d)*.

In colica ſpasmodica infantum eo LENTILIUS *e)* utebatur. Oleum ad ambuſta laudant *f)*. Parco tamen in uſu eſt.

59. SENECIO foliis pinnatis, pinnis alterne majoribus, ſemipinnatis, anguloſis, calycibus levibus, radiis breviſſimis, revolutis.
Senecium montanum TABERN. *p.* 169.
Senecio minor latiore folio, ſive montanus C. B. *Baſil.* p. 39. DILLEN *hort. Elth. t.* 258.
Senecio montanus mollior, pallido parvo flore BARRELIER *ic.* 401.
Double Jaggd Groundſell HILL. II. *tab.* 84.
Senecio corollis revolutis foliis pinnatifidis denticulatis, caule corymboſo erecto DILL. *Spec. II.* p. 1127.

Circa *Cliben* C. B. ſed erat in horto ſicco vulgatiſſimus Senecio n. 588. In ſylvis Germaniæ cæduis abunde. Iconem dedi ad RUPPIUM *tab.* 3.

Medius inter 58. & 60. ut poſſis pro hybride habere. Vide diſcrimen a LINNÆO definitum *olanſk Götlanska reſ.* p. 326. & *Wäſtgöta reſa* p. 142.

Caulis cubitalis & ultra, erectus, ramoſus. Folia ſubtomentoſa, petiolata, nervo lato, pinnata, pinnis minoribus intermiſtis, majoribus pene ſemipinnatis, anguloſis, angulis in brevem ſpinulam exeuntibus. Flores umbellati, in toto genere minimi. Petiolus intumeſcens diſcum facit, ex quo calyx in coni truncati modum convergit, glaber iſte, cum exigua fere ad baſin ſubhirſuta ligula. Radii breviſſimi, revoluti, flavi.

60. SENE-

a) Erigeron Senecio herba molli canitie, caput lanugine multa diviſum, quam pappum vocant PLIN. L. XXV. p. 100.
b) GREW *tab.* 13.
e) BUCHWALD p. 261.
d) *Eſſ. of a Societ. at Edimb. II.* p. 47.
c) *Iatromnem* p. 502.
f) KRAMER *med. milit.* p. 72. *Comm. Lit. Nor.* 1741. n. 27.

60. SENECIO foliis viſcidis, pinnatis, pinnis ſemipinnatis, anguloſis, calycibus hirſutis.

Jacobea Pannonica mollior CLUS *Pannon.* p. 5372.
Senecio hirſutus, viſcidus, graveolens DILLEN *hort. Eltham.* p. 347. *tab.* 258.
Clammy Groundſell HILL. II. *t.* 83. *f.* 5.
Senecio corollis revolutis foliis pinnatifidis, viſcidis, ſquamis calycinis laxis, longitudine perianthii LINN. *Spec. II.* p. 1217.

In ſylvis cædis, & potiſſimum in carbonariorum areis.

Caulis bicubitalis, ramoſus, folioſus, & floriger, totus una cum planta pilis pinguibus obſitus. Folia prioris ſimilia, petiolata, nervo folioſo, pinnata, pinnis alterne minoribus, & majoribus, ſemipinnatis, anguloſis, ex angulo ciliatis. Flores lutei, umbellati, quam priori multo majores, toto calyce hirſuto, acceſſoriis ad baſin ſquamis aliquot, multo quam calyx brevioribus, ſed hirſutis. Radii etiam revoluti, tridentati.

β. Abſque radiis circa *Heilbad* Valeſiæ reperi.

61. SENECIO tomentoſus, foliis pinnatis, pinnis ſubrotundis, umbella globoſa.

Chryſanthemum alpinum I. CLUS *Pann.* p. 566.
Jacobea alpina incana minor BARRELIER *ic.* 262.
Jacobea pumila, alpina BOCCONE *muſ. di piante t.* 8.
Jacobea αλπικοχαμαιστοδωδης. RICHER.
Jacobea pumila, abſinthii umbelliferi foliis incanis, floribus velut in umbellam poſitis PLUKNET p. 194. *tab.* 39. *f.* 6.
Abſinthium pumilum palmatum, craſſo tomentoſo palleſcente folio BARRELIER *ic.* 881.
Senecio mollis, radiantibus foliis, utrinque tomentoſis, ſubpinnatis, obtuſis, corymbo ſubrotundo LINN. *Spec. II.* n. 1219.

β. Semifloſculis breviſſimis & anguſtiſſimis miſit Cl. ALLIONE.

C. B. ex *Gotthardo* M. SCHEUCHZERUS in montibus *Prægallienſibus & Averſanis.* MURALTUS in *Glaronenſibus.* Nos in *Veragricis* ubique, *Jeman*, *Fouly*, *Pennino* M. in M. *Bovinaz*, in MM. ſupra *Bagnes*, & ex Sabaudia circa *Chamouny.* In M. *Bernina* Rhætiæ.

Pulchra planta tota utrinque tegitur albo tomento, uti Jacobea maritima. Caulis firmus, dodrante non altior, folioſus, etiam ramoſus. In ſummo caule vel ramo umbella congeſta. Folia petiolata, petiolo lateſcente, firmo, pinnato, pinnis eundo majoribus, confertis, integris, vel inciſis, ſed rotundo fere fine terminatis *g*), tamen alias anguſtioribus, & acutioribus *h*). Amant lineis percurri. Floris calyx alba lanugine tomentoſus, ſuperne potius lateſcens: Segmenta unius ordinis obtuſa, oris fuſcis, ſquamis acceſſoriis vix ullis. Radii flavi, pauci, etiam tres, & duo. Diſcus ſubfuſcus, floſculi grandes, pauci. Pappus prælongus. Radix longa, lignoſa, fibris longis luxuriat. *Emend. II.* p. 38. *Genipi jaune* accolis.

62. SENECIO foliis lineatis, pinnatis, pinnis dentatis, extrema maxima.

S. Jacobi herba FUCHS p. 741. 742.
Senecio incanus HILL. II. *t.* 85.
Senecio corollis radiantibus, foliis pinnato ſerratis lacinulatis, caule erecto LINN. *Spec. II.* p. 1219.

Multiformis plantæ multæ ſunt varietates.

β. Floribus nudis, abſque ſemifloſculis SHERARD apud RAIUM *Syllog. III.* p. 177.

Reperi prope *Roche* ad marmoreas rupes.

γ. *Jacobea major foliis viridibus, rigidis & laciniatis* GERBERI ex Tartaria.

In hortis in vulgarem ſpeciem redit *i*).

Nihil vulgatius ad vias, in agris & foſſis.

Caulis erectus, ramoſus, firmus, tripedalis. Folia inferne ſubtomentoſa, firma, pinnata, nervo lato, pinnis eundo latioribus, plerumque acutis, alias obtuſis, primis ſimplicibus, ulterioribus inciſis, extrema maxima. In ſuperioribus ramis folia lata baſi ex caule prodeunt, a qua pinnæ utrinque exeunt. Flores in ſummis ramis in umbellas. Calyx glaber, ſquamis ovato lanceolatis, acceſſoriis paucis, patulis. Semifloſculi patuli fere duodecim, flavi *k*), fine tridentato. Petioli glabri etiam ſubhirſuti, & denique tomentoſi.

Folia

g) *Ic.* BARREL. 481. PLUKNET.
h) CLUS. *ic.* BARREL. 262.
i) WILLICH *obſ. bot.* p. 76.
k) Radiis albis ROYER *heſſensch garten* p. 119.

Folia amara ſunt, acria, ingrato ſapore. A *Simone* PAULI laudantur ad anginam, ad eryſipelas, ad dyſenteriam; vix tamen credo ſerio in medicina adhiberi. Inciſa in aqua coquuntur, & una per horam lana, ita tingitur viridi colore, ſolem tamen non ferente *l*).

δ. *Jacobea Artemiſiæ folio, intana, latifolia, non repens* BARRELIER *ic.* 262.
& *Jacobea incana repens hirta* EJUSDEM *ic.* 153.
Jacobea Erucæ folio altiſſima &c. MOEHRING *Phil. Tranſ.* n. 454.
Groundſell ragwort PETIVER *tab.* 17.
Senecio erucifolius LINN. II. p. 1218. *Scanorenſis skonska reſa* p. 225.

Paſſim in ſylvis, *Baſileæ* legi, & *Jenæ*, & circa *Gottingam* in *Eulenloche*, & prope *Goumoens* in fagetis meis. In pede M. *S. Bernhardi.*

Habitus vulgaris plantæ, potius durior: caulis tomentoſus, folia & ſubtus incana, & ſuperne ſubhirſuta, ramis & lineis parallelis evidentioribus percurſa, pinnis ſibi parallelis, acutioribus & magis linearibus. Calyx in baſi tomentoſus: qui vulgari glaber, ſquamis acceſſoriis brevioribus, ad calycem veriorem appreſſis, non patulis. Vereor ut ſatis diverſa ſit. Separat tamen Cl. MÖHRING *m*), ZINNIUS *n*), LINNÆUS *o*). In hortis culta naturam tomentoſam deponit, quam etiam in vulgari Jacobea, dum junior eſt, non raro reperi. Superiora folia perinde lata baſi ad caulem adnata habet.

ε. *Jacobea latifolia* J. B. II. p. 1057.
Jacobea Barbareæ inſtar laciniata LOESEL p. 129. *ic.* 35.
Marsh Ragwort PETIVER *tab.* 17.
Senecio aquaticus HUDSON *flor. angl.* p. 317.
Water groundſell HILL. *ſyſtem. II. tab.* 86.
Senecio floribus radiatis corymboſis, foliis imis petiolatis ovatis crenatis, ſuperioribus pinnatifidis SCOPOLI p. 381. n. 5.

Bernæ reperi in adſcenſu ad clivum *Sandrein*, *um Seelhofen*, circa *Noville*, in Celleuſi regione, ubi fere ſola provenit, fere in foſſis.

Dubito num iſte Senecio ſatis ſit diverſus, qui & ipſe ludat. Nam alia exempla habent folia quidem inferiora ovata, petiolata, ſerrata, integra: ſuperiora vero pinnata, pinnis dentatis, extrema ovali maxima: ſuprema tamen, ut in vulgari, baſi ſua lata ad caulem adnaſcuntur. Alia ſpecimina, circa *Noville* lecta, omnia folia ovata habent, pinnata nulla. Habitus umbellatus, & calyx glaber, cum paucis ſquamis acceſſoriis exſtantibus de flore, ut in vulgari.

63. SENECIO foliis cordato lanceolatis, ſerratis. ✝
Jacobea latifolia, altera CLUS *Pann.* p. 576. C. B. *Prodr.* p. 69. bene.
Jacobea alpina foliis ſubrotundis, ſerratis C. B. SCHEUCHZER *It. I.* p. 40. PONTEDER *diſſ.* p. 235.
Heartleavd groundſell HILL. II. t. 72.

In Alpium pinguibus pratis, & circa caſas paſtorias vulgo naſcitur, in ipſo pago *les Plans*, in *valle Urſaria*, *Gotthardo*, *Speluga* &c.

Multa habet varietatis ε Jacobeæ vulgaris. Folia tamen ima petiolata quidem, ſed cordata ſunt, ut petiolus in hilum ſubeat, lanceolata, circumſerrata: ſuperiora folia pinnas ſæpe ad petiolum acceſſorias habent. Omnia nervoſa ſunt, nervis exſtantibus, ſubtus tomentoſa. Flores ex maximis, in umbellas rariores, vulgari ſpeciei ſimiles, calycis ſquamis acceſſoriis tomentoſis, radiis numeroſis. Petioli ramoſi, & lanuginoſi, calycis foliola lanceolata, paucis cum ligulis, & ſæpe unica. Acrem audio eſſe, & deleteriam, & cum torminibus purgare, ovesque depilare.

β. Videtur in Auſtria varietas dari foliis ſuperioribus Jacobeæ vulgaris, quæ *Jacobea latifolia Pannonica* CLUS *Pann.* p. 574. 575. Nam etiam in meis altioribus ſpecimini-bus ſuprema folia unum alterumve pinnarum par ad petiolum habent.

Noſter Senecio cum Senecione *integrifolio* nullam omnino ſimilitudinem habet.

II. FOLIIS INTEGRIS SOLIDAGO VAILL.

64. SENECIO foliis ovato lanceolatis, ſerratis, ſubtus hirſutis, floribus umbellatis *Enum.* p. 734 *Iter hercyn.* p. 23. *Cat. Gott.* p. 485.

Virga

l) K. *Swenska wetensk handling* 1745. p. 248. KALM. *Wäſtg. reſ.* p. 130.

m) *Comment. Lit. Nor.* 1743. *hebd.* 51.
n) *Flor.* p. 423.
o) WILLICH *obſ. bot.* p. 75.

Virga aurea ſ. Solidago ſaracenica latifolia ſerrata J. B. II. p. 1063. PLUKNET p. 390. t. 235. f. 1. cum flores dicat umbellatos.
Jacobæa nemorenſis, latiore rigidiore & hirſuto folio RUPP. p. 142.
Senecio corollis radiantibus octonis, foliis lanceolatis, biſerratis, ſubtus villoſis, caule ramoſo LINN. II. p. 1211.
Twiceſerrated groundſell HILL. II. t. 85.

LINNÆUS huc refert *Solidaginem foliis lanceolatis, ſerratis, floralibus ad pedunculum minimis* GMELINI *Sibir.* T. II. p. 163. Sed alia omnino eſt Jacobea Limonii folio, & hirſuties noſtræ manifeſta eſt. J. B. dicit circa *Münchenſtein* provenire. Vix tamen credo in Helvetia repertam eſſe, quæ in Hercynia frequentiſſima provenit.

A *Saracenica* differt foliis mediis lateſcentibus, ovato lanceolatis, ſubtus hirſutis & incanis. LINNÆUS radios octo facit, noſtris ſunt fere quinque. Calyx conglutinatus, tribus ad baſin anguſtis ligulis ornatur, dimidia calycis longitudine. Vereor ut ſatis diverſa ſit.

65. SENECIO foliis lanceolatis, ſerratis, glabris, floribus umbellatis.
Solidago ſaracenica FUCHS p. 728. & *offic.*
Virga aurea anguſtifolia, ſerrata C. B. P.
Solidago ſaracenica J. B. II. p. 1062.
Saracen groundſell HILL. II. t. 86.
Senecio corollis radiantibus, floribus corymboſis, foliis lanceolatis, ſerratis, glabriuſculis LINN. *Spec. II.* p. 1221.

In montanis & alpinis frequentiſſimus, etiam in planitiem deſcendit, ut ad viam inter *Roche & Rennaz.*

Speciosæ plantæ caulis tripedalis & ultra, non ramoſus, niſi qua finditur in umbellam. Folia frequentia, ima longiuſcula, petiolata; ſuperiora ſeſſilia, firma, glaberrima, longe lanceolata, argute dentata, dentibus ut in priori minoribus, & majoribus, intermiſtis. Flores umbellati, calyce glabro, cylindrico, unifolio, cum nonnullis ad baſin ligulis, ſex ad octo. Semifloſculi pallidi, lutei, lineati, fere quinque.

Habetur pro remedio vulnerario, & datur ad mala ex lapſu, & ad urinas pellendas. In theiforme infuſum *Faltrank* recipitur. Ejus decocto ſanatus eſt *rarior ulceris inteſtinalis caſus* A. EPPLI. Equum, cui dorſum adtritum vulneratum fuerat, ſanavit impoſitus *p).*

66. SENECIO foliis linearibus ſerratis, floribus umbellatis.
Lingua major Dalech LUGD. p. 1037.
Conyza aquatica maxima ſerrato folio THALII p. 11. *ic. III.*
Marsh Goldenrod PETIVER t. 16.
Conſolida paluſtris TABERN. p. 555.
Swordleavd groundſell HILL. II. *tab.* 85.

In arundinetis ad fluvios, & in humidis pratis. Abunde circa *Villeneuve & Noville*, & inter *Roche & Cheſſel*, & ad *Brojam* fluvium. Tiguri ad lacum. C. B. *Michelfeldæ.*

Caulis a duobus ad quinque pedes altus, erectus, non ramoſus, niſi umbellam velis. Folia ſeſſilia, prælonga, anguſta, linearia, inde lanceolata, argute ſerrata, inferne lanuginoſa, per ætatem calva. Umbella faſtigiata. Flos multo major, biuncialis, ſemifloſculi numeroſi & longi, in apice inciſi. Calyx conglutinatus, cum ligulis ad baſin acceſſoriis, apicibus, ut LINNÆUS vocat, ſphacelatis *q).*

67. SENECIO foliis craſſis, ſerratis, imis petiolatis ſubrotundis, caulinis lanceolatis. Multiformis planta.
α. *Doronicum anguſtifolium alterum* CLUS. *Pannon.* p. 519.
β. *Doronicum Helveticum incanum* C. B. *prodr.* p. 97. SCHEUCHZER *It. I.* p. 36. *Itin. VII.* p. 511.
γ. *Jacobea rotundifolia incana* C. B. *prodr.* p. 69. ex notis meis ad plantas ſiccas C. B. factis.
δ. *Tuſſilago alpina folio oblongo* C. B. *prodr.* p. 101. hæc hirſuta.
ε. *Doronicum folio longo, ſerrato* J. B. III. p. I. p. 19.
ζ. *Donnicum Helveticum humile craſſis foliis* C. B. *prodr.* p. 97. HIST. OXON. III. *tab.* 24. *fig.* 10.
Senecio corollis radiantibus, caule ſimplici, ſubunifloro, foliis indiviſis, radicalibus petiolatis, ſubtus incanis GERARD. p. 196. n. 7. cum bona icone. LINN. *Spec. II.* p. 1224.
Solidago Doronicum HILL. t. 73. & *Woolly Leopards bane* EJUSD. *tab.* 24.

In

p) LEHMAN *Chronic.* p. 651.

q) *Skonska reſa* p. 396.

In Alpinis lapidosis frequens. Legi in M. *Rohtenhorn*, *Waach*, *Gemmi*, *Enzeinda*, *Ovanna*, *Chapuise*, *Joux verte*, *Richard &c.* In *Rhætiæ* M. *Albula*, in *Braulio*, in M. *Thuiri*, qui *Juræ* est; ego in M. *Dolaz*.

Radix ex crasso tubere innumera capillamenta demittit. Caulis simplex, pedalis, cubitalis, firmus, tomentosus, plerumque monanthos, ut tamen alias duos, ad sex usque, flores ferat. Folia ad terram petiolata, aliquando pene rotunda, ut in Valesiæ Alpibus, lanceolata, alias elliptica, lanceolata, semper crassa, serrata, ex natura sua tomentosa, ut tamen aut superne calvescant, aut utrinque. Ad caulem sessilia sunt, & lanceolata. Flos prægrandis, saturate aurantius, calyce magis expanso, ligulis ad basin latis, lanceolatis, ut ad Solidagines accedat. Et glabrum vidi & tomentosum. Semiflosculi multi, lati, tridentati. Adeo amplum & glabris pedalibus foliis vidi, ut *Jacobeam limonii folio* æquaret, a qua calyce differt, & numero semiflosculorum. Alias figuram suam tenet, ut tamen & glaber sit, & dentes suos convoluto margine folii contegat. Ea est *Jacobea integro & crasso hieracii folio* J. R. H.

*68. SENECIO foliis imis petiolatis, cordatis, obiter dentatis, caulinis ligulatis, sessilibus.

Jacobea pannonica folio non laciniato CLUS *Pannon.* p. 574. 575.
Othonna integrifolia HILL. II. t. 17. f. 2.
Solidago &c. GMELIN II. p. 154. t. 71.
Cambridge ragwort PETIVER t. 17.
Cineraria umbella involucrata, pedunculo communi nudiusculo, foliis oblongis, villosis LINN. *Spec. II.* p. 1243. Nam Senecio 63. omnia folia ovalia habet, aut semipinnata, nulla oblonga, & duritate differt, aliisque notis. Hæc etiam dicta sint ad Cl. JACQUIN *obss.* p. 286.

In Germania quidem frequentior, tamen etiam passim in *Jura* M. provenit. *Aux Marais de Chetelat*, prope molendinum pagi *Chaux de fonds*, *à l'entrée des Combes de Valanvron*, in udis *à la Chaux d'Abele*, *aux Marais de l'Echelette*, *à l'Anvers de Renan.* In M. *Dolaz*. Supra *Mürtschen*: supra *Neuenstatt aux prés de la Praye.* In M. *Generoso* Helvetiæ transalpinæ.

Caulis tomentosus, cubitalis & ultra, non ramosus, præter umbellam. Folia ima longe petiolata, subrotunda, cordata, leviter dentata, aut integra; caulina sessilia, longa, linearia, sæpe per oras plicata, mollia; juniora tomento albissimo obducta, quod adulta dejiciunt. Petioli tomentosi; conspicui flores, calyce tomentoso, nigricante, expanso, absque ligulis. Semiflosculi lineati, tridentati, flavi, ad quindenos.

Senecio foliis tomentosis, imis semipinnatis, superioribus amplexicaulibus, lingulatis Cat. Gott. p. 402. nondum in Helvetia repertus est.

SOLIDAGO LINN. n. 955.

VIRGA AUREA I. R. H. t. 275. VAILLANT.

Solidago calycis squamis multorum *r*) ordinum, ad florem adpressis distinguitur *Cat. Gott.* p. 405. quæ asteri repandæ sint, Erigeronti rectæ. *Virga aurea* TOURNEFORTII & VAILLANTII a solo situ florum, pene spicato, nomen habet.

69. SOLIDAGO caule anguloso, hirsuto, foliis ovato lanceolatis, dentatis, racemis multifloris, congestis.

α *Virga aurea vulgaris, latifolia* I. B. II. p. 1062.
Spiry goldenrod HILL. t. 72.
Solidago caule subflexuoso, angulato, racemis paniculatis, erectis, confertis LINN. II. p. 1235.

β Varietas dentibus foliorum obscurioribus.
Virga aurea MATTH. p. 1006.
Virga aurea angustifolia minus serrata C. B. &c.

Vulgaris in sylvis submontanis. Varietas α utique etiam Bernæ in sylvis *Weissenstein* & M. *Gurten.* Varietas β in vallibus M. *Juræ.*

r) Confer. TOURNEF. ad C. & K.

Radix

Radix lignosa, perennis. Caulis erectus, ad sex usque pedes, firmus, angulosus, subasper. Folia firmula, subhirsuta, ima petiolata, ovata, lanceolata, serrata; ad caulem lanceolata, oblonga, serrata, aut non serrata, pleraque petiolata. Ex tota longitudine caulis, alisque foliorum, petioli prodeunt erecti, multiflori, foliis longiores, in summa planta in spicam congesti. Calycis folia lanceolata, pallentia: Semiflosculi trinervii, apice contracto, inciso, pauci, a quinis ad denos; flosculi pauci, & grandes *s*), de quibus vagina eminet.

Planta amara, styptica, inter præcipuas stirpes vulnerarias *t*) habetur, quæ & mundet ulcera, & adstringat. In lenta putredine valde laudatur *v*). Ulcus urethræ interno & externo usu sanavit, renumque abscessum. Vulnera & ulcera vesicæ purgare & consolidare ETTMULLER. Ad calculi initia laudatur, quæ renes purget, & repurgatos consolidet *x*). Tribus drachmis pulveris, octava quaque hora datis, calculum expulit, & arenulas *y*) comminuit, ut tamen absit inflammatio: Negat tamen STAHLIUS, ad vesicæ lapillum sibi verum emolumentum præstitisse *z*).

γ *Virga aurea* CAMER. *Epit.* p. 748.

Virga aurea montana minor BARRELIER *ic.* 783. BOCCONE *mus.* p. 169. t. 118. SCHEUCHZER *Itin. II.* p. 144. *It. IV.* p. 463.

Solidago caule simplicissimo, foliis caulinis integerrimis, pedunculis axillaribus unifloris a).

In omnibus Alpibus frequens, humilior, sæpe dodrantalis, floribus paucis, potius majoribus, petiolis unifloris, spica brevissima. Sed eæ notæ non videntur sufficere, in tanto totius habitus consensu.

Cambrica videtur foliis incanis differre.

*70. SOLIDAGO foliis tomentosis, ovatis & semipinnatis *Emend. III.* p. 22. n. 76. add. *Emend. V.* †

Nova planta. In M. *Fouly*, & in M. *Montemor* & *Stokberg* Valesiæ superioris. In Alpibus suis etiam reperit Cl. ALLIONE.

Formosa planta. Radix lignea, plurimis fibris capillata. Folia radicalia petiolata, crassa, solida, utrinque tomento albo obducta, alia ovata, rotunda, dentata, alia bis, ter, quater incisa, semipinnata, pinnis subrotundis: Ad caulem & semipinnata sunt & simplicia. Caulis non ramosus, nudus, semipedalis, uniflorus. Flos grandis, uncialis, expansus, flavus. Calycis tomentosi folia recta, lanceolata, trium ordinum. Semiflosculi lineati, fine tridentato, circiter quatuordecim.

71. SOLIDAGO foliis vaginosis, pinnatis, pinnis peranguſtis, acutis, simplicibus, & bifidis *Emend. VI.* p. 21. n. 74.

Chrysanthemum alpinum II. CLUS *hist. I.* p. 333.

II. *Achillea montana Artemisiæ tenuifoliæ facie* LOBEL. *Adv.* p. 333. *ic.* p. 746.

Ageratum ferulaceum LUGD. p. 1184. MUNTING *ic.* 87. I. B. III. P. I. p. 152.

Senecio corollis radiantibus, foliis pinnato linearibus, nudis, acutis, floribus corymbosis LINN. *Spec. II.* p. 1219. n. 23. conf. JACQUIN p. 288.

Rara planta. MURALTUS scribit, invenisse se in Alpibus *Glaronensium.* Cl. DICK & BATTIRANI in M. *Fräla* vallis *Tellinæ.* In monte supra lacum *Ferriere*, qua respicit S. *Bernhardi* M.

Habitus Jacobeæ, calyx Solidaginis. Caulis in radicem lignosum continuatus, ad terram lignosus, totus tectus reliquiis foliorum defractorum; inde erigitur, cubitalis, continuo foliosus. Folia dura, glabra, rugosa, ima petiolata: caulina oriuntur a vagina ciliata, nudo nervo, qui pinnas longas, angustas, lineares producit, simplices primo, inde trifidas. Flores in spicas umbellatas.

Calycis squamæ trium ordinum, minime primæ, majores quæ interiores, absque sphacelatis apicibus. Flos fere vulgaris Jacobeæ, flavus, semiflosculi quatuordecim, tridentati, flosculi numerosi.

Specimina gallica laxius quid habent, minusque confertum, qualis etiam est icon LOBELII.

ASTER

s) Pingit GREW. *tab.* 59.
t) SCOPOLI *Carniol.* p. 379.
v) LISCHWIZ *virg. aur.* n. 4748. CHOMEL.
x) BARCLAI *Euphorm. in duce Lotharingiæ.*
y) FULVIUS GHERLI *obs.* 56. 57. HILL. *Knowledg of plants* p. 8.
z) *Nova calculi pathol.* p. 17.
a) LINN. *Spec. II.* p. 1231.

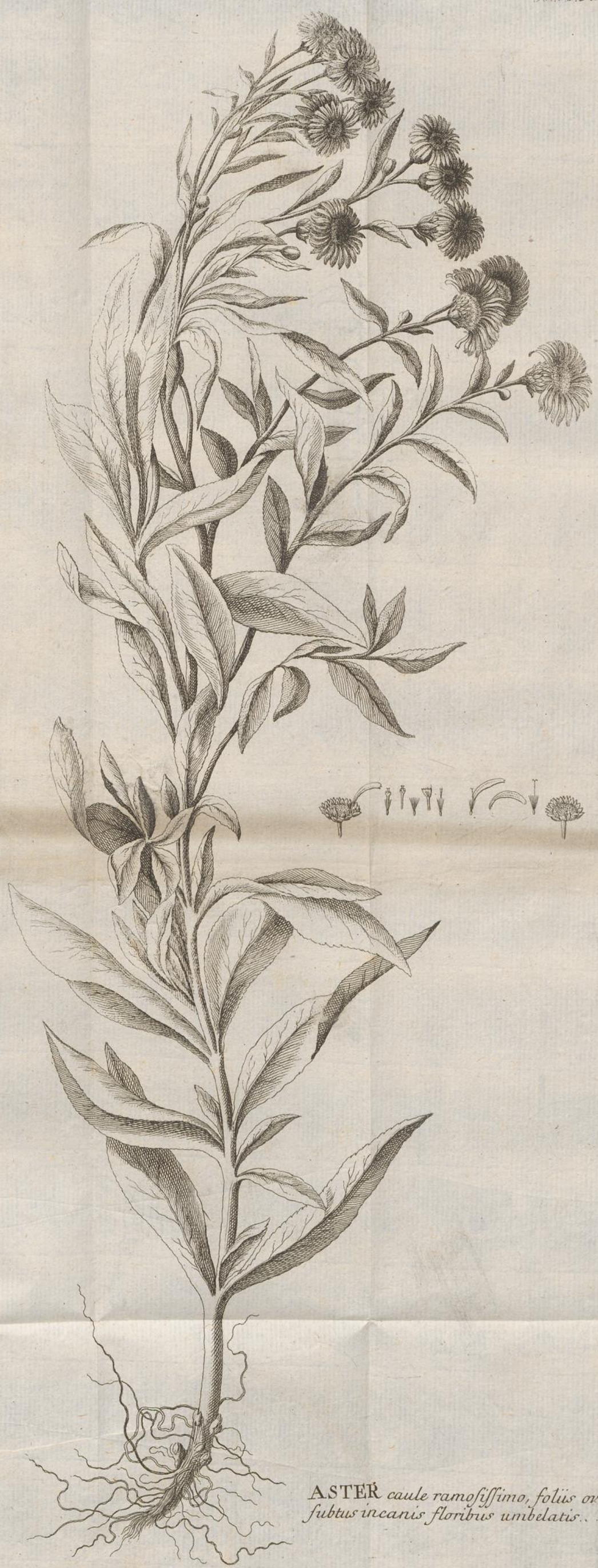

ASTER *caule ramosissimo, foliis ovato lanceolatis subtus incanis floribus umbelatis.*

ASTER TOURNEFORT t. 274.
ASTER LINN. n. 954. ib.
INULA LINN. n. 956.
ASTER VAILLANT. p. 309. &
HELENIUM *b)* VAILLANT p. 302.

Cum Solidagine convenit calycis ſquamis multorum ordinum, plerumque etiam, quam Solidagini, numeroſiorum: Sed apices ſquamarum Aſteris apice ſuo a flore recedunt, aut reflectuntur *c)*. Inulæ ex vagina ſtaminea, ſetas deorſum producunt.

I. ASTERES FLAVO FLORE.

72. ASTER foliis ovato lanceolatis, ſerratis, ſubtus tomentoſis, calycinis ovato lanceolatis, maximis.

Helenium CAMER. p. 35. DOD. *purg.* p. 73. 74. BLAKWELL *t.* 473. *vulgare* C. B. *Baſ.* p. 81. *Inula foliis amplexicaulibus ovatis, rugoſis, ſubtus tomentoſis, calycis ſquamis ovatis* LINN. *Spec. II.* p. 1236.

Vereor non veram eſſe indigenam, ut recte de ea GESNERUS ſuſpicabatur, quam in pratis circa *Tigurum* reperiebat. *Michelfeldæ* C. B. *Neocomi* ad ripam lacus reperit *D. J. Jac.* RITTER. Ex Rhætia Cl. DICK a *Pocco d'Adda* verſus *Morbinium.* Planta maxima, ſepedalis. Radix ampliſſima, fuſca. Folia verbaſci, vaſta, amplexicaulia, utrinque ex ovatis decreſcentia, per oram ſerrata, ſubtus lanuginoſa, nervis reticulatis, ut in Verbaſcio; ima folia petiolata, ſuperiora ſeſſilia. Caulis firmus, erectus, folioſus, ramoſus. Flos ampliſſimus, ſquamis calycis latiſſimis, foliaceis, ovato lanceolatis, reflexis. Semifloſculi longi, anguſti *d)*, acute tridentati, flavi. Spontanea planta minimo cum flore, radice eſt gracili.

Radix acris, amara, odorata, aromatica, aliquid cum bile ſimilitudinis habet. Multum habet gummoſi, reſinoſi octuplo minus *e)*: ut educta per aquam gummoſa parte vix quidquam ſuperſit, quod ſpiritus vini ſibi ſumat *f)*. Extractum tamen ſpirituoſum præfert Cl. NEUMANN, in quo præcipuæ plantæ vires ſint *g)*. Dum deſtillat, camphora in cucurbitæ collo adhæret *h)* Princeps vis eſt in emendando ventriculo, quando ejus vis cum laxitate languet *i)*, in debili ciborum digeſtione, in colicis ab acida cauſa doloribus, in malo hypochondriaco. Quare & vermes necat, & menſes urget atque lochia. Sed etiam vi penetrabili prodeſt parum meabili thoraci, ad aſthma *k)*, ad ferinam tuſſim, ad obſtructiones pectoris quaslibet *l)*.

Sumitur aqua cum radice decocta aut infuſa, aut radix ipſa condita, aut cum vino infuſa *m)*. Aqua ſtillatitia odorata eſt. Oleum concretum, ad drachmam ſemis in libra *n)* cum eo obtinetur, quod ſponte cogitur, camphoræ adfine *o)*. Ad peſtem prophylactico fine commendabat DIEMERBROECKIUS, parum recte, ſiquidem nocet, quoties calido exceſſu peccatur *p)*, etiam in pectore. Tuſa & admota phœnigmi loco eſt, & decoctum ad ſcabiem *q)* valet. Ex radice contuſa, cum urina macerata, cumque cinere clavellato & vacciniis, fit color cæruleus *r)*.

*73. ASTER caule ramoſiſſimo, foliis ovato lanceolatis, ſubtus incanis, floribus umbellatis *Emend. II.* p. 55. n. 80. T. II. †

Helenium montanum ſalicis folio ſubtus incano VAILLANT. ex fide plantæ ſiccæ, quæ ex VAILLANTII dono ad STÆHELINUM, inde ad me transiit.

b) Frutex eſt humi ſparſus ſerpylli foliis, ramis dodrantalibus PLIN. L. XXI. n. 37. Odoratum eſſe (cum ſerpyllo) THEOPHRAST. *cauſ. VI.* fin & c. 15. flore non odoro ib. radice candida intus & dulci PLIN. L. XXI. Hoc Ægyptium; Helenium Dioſc folia verbaſci habet, aſperiora, oblonga radicem magnam, ſubacrem L. I. c. 27. Flos aureus, ad NICOL. p. 265.
c) TOURNEFORT H. H.
d) BERKHEY t. 3. fig. 25.
e) CARTHEUSER *mat. med. II.* p. 54.
f) NEUMANN p. 90.
g) p. 92.
h) MALOUIN *Chem. medic. I.*
i) Juliæ Auguſtæ (LIVIÆ) eo fine familiaris fuit PLIN. L. XIX. p. 169.
k) VEGET. III. c. 70. LENTIL. *miſcell.* p. 321. BUCHWALD p. 112. ſi a ſero fuerit.
l) DETHARDING *Spec.* p. 162.
m) HILL. *mater. med.* p. 619.
n) Parum ineſſe CARTHEUSER.
o) NEUMANN T. II. P. III. p. 91. 92. cum cera comparat & camphora. Oleum adipoſum & granulatum concretum GEOFROI p. 428. 429. Habet & HILL. *mater. med.* p. 619.
p) STAHL apud HEUMANN p. 93.
q) GEOFROI p. 431.
r) LINDER p. 62.

Bernæ passim: In solitudine *di Eymatte*. In arundinetis *über dem Inseli*, und *im Bodenaker*. In *der Hunzikerau*.

Radix fibrosa, teres, numerosis fibris capillata. Caulis firmus, erectus, hirsutus, sæpe purpureus, totus ramosus, & foliosus, bicubitalis. Folia & tota planta pene pulegii odore; illa quidem peculiariter sicca, ex ovatis lanceolata, ima petiolata, superiora sessilia, rugosa, subhirsuta, inferne tomentosa, cinerea. Flores umbellati, dense congesti. Calycis folia lanceolata, quatuor ordinum, duo imi apice reflexo, duo interni acuti & angustiores. Semiflosculi quadraginta, flavi, angusti & duri, quinquedentati, aliquot ordinum: Staminum aculei retrogradi, ut sit de *Inulæ* genere.

Aster Thuringiacus altissimus, latifolius, montanus, flore luteo, parvo Ruppii p. 181. multa habet similia, differt floribus parvis, calyce densissime conpacto, omnium ordinum squamis reflexis, & foliis inferne multo magis nervosis, & quasi reticulatis.

74? ASTER *Britannica* Gesneri & Lugd. Lobel. *ic.* p. 293.

Conyza aquatica asteris flore aureo C. B. *prodr.* p. 124.

Inula foliis amplexicaulibus, lanceolatis. distinctis, serratis, subtus villosis, caule ramoso, villoso, erecto Linn. *Spec. II.* p. 1237. Reyger *flor. Ged.* p. 208. Hill. t. 41.

Burserus prope *Sedunum* in aquosis legit.

In meis notis, cum C. Bauhini descriptione conparatis, lego, caulem cubitalem, geniculatum, hirsutum, ramosum fuisse; folia villosa, aspera, per oras crenata, longa, angusta, diversa tamen a Senecione palustri. Flores in petiolis unifloris, aurei, umbellati. Lobelianæ iconis caulis simplex est, pauciflorus, & folia habet multo, quam noster longiora, ut possit esse *Aster succisæ folio*. Linnæus folia caulem amplecti dicit, quod in nostris non ita se habet. Nunquam ab eo tempore hæc planta in loco natali detegi potuit.

*75. ASTER foliis ovatis, venosis, scabris, hirsutis. *Cat. Gott.* n. 943.

Aster luteus, hirsuto salicis folio ad Rupp. p. 180.

Inula foliis sessilibus, lanceolatis, recurvatis, subserrato scabris, floribus inferioribus altioribus, caule teretiusculo subpiloso Linn. *Spec. II.* p. 1239.

Nullam aptam iconem reperio. In Helvetia hic Aster rarus est. In comitatu *Neocastrensi* legit Cl. Divernoi, in M. *Generoso* Helvetiæ transalpinæ G. la Chenal & Chatelain. Jenæ frequentissimus est, in sylva prope *Cospida*, & circa *Ziegenhayn*.

Caulis erectus, ramosus, durus, hirtus, purpureus, sæpe uniflorus. Folia ovata, subtus nervosa, fine obtuso aut lanceolato, hirsuta & aspera, oris ciliatis, crenatis, aut integris. Flores in summo caule grandes. Calycis squamæ foliaceæ, rectæ, virides, hirsutæ, ciliatæ, vagæ potius quam reflexæ. Semiflosculi numerosissimi, angusti, flavi, extus purpurei.

76. ASTER foliis glabris, ciliatis, ovatis, venosis. *Cat. Rar.* n. 944. *Enum.* n. 7.

Bubonium luteum Tab. p. 137. absque dentibus.

Aster montanus, luteus, salicis folio glabro C. B.

Aster luteus, latifolius, glaber, foliis rigidis, & minutissime crenatis Pluknet p. 57. t. 16. f. 1. Rai *Syn. III.* p. 163.

Inula foliis sessilibus, lanceolatis, recurvis, serrato scabris, floribus inferioribus altioribus, ramis subangulatis, glabris. Linn. *Spec. II.* p. 1238. vid. Gmelin II. p. 477. *tab.* 77. bene, sed absque ciliis.

In Helvetia plurimis locis nascitur, ut in pratis circa *Roche* versus *Chessel*: supra *Bex* versus *le Bouillet*: ad vias circa *Mathod*; in comitatu Neocomensi.

Aliqua prioris similia habet, habitum etiam potissimum. Folia tamen glabra, per solas oras ciliata, nec scabra, ad caulem duobus hamis obtusis adnata, patula, curva, nitentia. Calycis squamæ, quæ priori foliaceæ, huic fuscæ, levesque, non vagæ, sed parte dimidia reflexæ. Petala longa, tridentata. Caulis ramosus.

77? ASTER.

Aster Pannonicus quartus Clus *Pann.* p. 534. 535. satis bene.

Aster montanus, luteus, angusto, nervoso, acuto & molli plantaginis folio multicaulis Boccone *Mus. di piante I*, t. 18.

Inula foliis sessilibus, linearibus, acuminatis, nervosis, glabris, sparsis, caule subunifloro Kramer, Linn. II. p. 1240.

C. B.

C. B. in *Muteto*, & in dumetis trans Birſam, monteque *Dornach*. Sed Cl. LA CHENAL tantum aſterem 76. eo loco reperit, ut non ſit peculiaris civis.

A priori omnino differt, etſi & iſte complicatis ſuis foliis anguſtifolius ſæpe videtur. Caulis pedalis & ultra, rectus, ſuperne etiam ramoſus. Folia ſeſſilia, anguſta, non venoſa, non ciliata, ſed rariter ſerrata, leviſſima, ſuperiora amplexicaulia. Flos in meo ſpecimine deficit.

Inter deſideratas meas eſt, niſi eſt, ut poteſt eſſe, prioris varietas.

*78. ASTER foliis ſubhirſutis, radicalibus petiolatis, ellipticis, caulinis ſeſſilibus, lanceolatis, calycinis peranguſtis *Emend. II.* p. 36. n. 81. †

Aſter luteus major folio ſucciſæ RUPP. p. 180. ROSEN *obſ.* 37.

Non rarus in Helvetia, ut *aux Grangettes*, haud longe a lacu Lemano. In Germania circa *Salz der Helden*, ad *Werram fluvium*, prope *Wibzenhauſen & Jenæ*.

Caulis cubitalis, aut altior, durus, hirſutus, ramoſus, purpureus. Folia, quæ prima prodeunt, petiolata, elliptica, etiam ovata, lanceolata, perpaucis dentibus notata, aut nullis, leviter hirſuta. Folia ſubhirſuta, etiam glabra, virentia, alias tomento obducta dum juniora; ad caulem inferiora baſi latiori quaſi caulem amplexa, ex ellipticis lanceolata: Superiora amplexicaulia & in magnis exemplis ſub ramorum origine etiam acuta, laciniata. Flores permagni ex ſummis ramis in petiolis unifloris, grandes, pleniſſimi, flavique. Calycis ſquamæ prælongæ, florem ſuperantes, molles, ſubhirſutæ, foliaceæ, anguſtæ, vagæ, etiam reflexæ, interiores longe lanceolatæ. Floſculi multorum ordinum, numeroſi, anguſti, quinquedentati: Semifloſculi minimi, numeroſiſſimi, ad 80.

79. ASTER foliis amplexicaalibus, undulatis, ſubtus tomentoſis. *Enum.* n. 3.

Conyza media HORT. AICHSTETT *æſt. ord.* 5. t. 12. f. 1.
Conyza tertia vulgaris CLUS. *Pannon.* p. 326.
Conyza TABERN. p. 860.
Aſter pratenſis autumnalis conyzæ folio I. R. H.
Inula dyſenterica LINN. II. p. 1237. *s*).

β Flore pleno LOCHNER *Eph. Nat. Cur. Ceut. VIII. obſ.* 2.

In aquoſis, cum mentha equina, inque foſſis.

Caulis lanuginoſus, teres, durus, ramoſus, totus foliis tectus, cubitalis, & ultra. Folia tota molliſſima, inferne tomento albent, ſuperne ſubhirſuta & obſcure virida. Caulem amplectuntur hamis obtuſis, cordatis, cæterum linguæ figura, longe lanceolata, margine plicato, & undulato, obſcure ſerrata. Flores flavi, in petiolis unifloris numeroſi, umbellam fere faciunt, multo, quam præcedenti 78. minores. Calycis ſquamæ anguſtæ, ſed breves, neque vagæ ut priori, tomento obductæ, oris fuſcis. Semifloſculi numeroſiſſimi, anguſti, tridentati, concinne in orbem diſpoſiti. Floſculi innumeri, fere quadrifidi, pappus in ſemine rarus.

Odor & ſapor acris. In Germania inferiori veriori arnicæ male ſubſtituitur, *Schwedenſis* nomine diſtincta. Parum habet partium aut reſinoſarum, aut aquearum, terræ plurimum, neque debet in medicinam recipi *t*).

80. ASTER foliis amplexicaulibus, undulatis, hirſutis, radiis breviſſimis.

Conyza minima LOBEL. p. 245.
Conyza & pulicaria TREW. *ad* BLAKWELL t. 103. bene.
Halfnaked Elfwort HILL. T. II. *tab.* 42.
Inula foliis amplexicaulibus, undulatis, caule proſtrato, floribus ſubgloboſis LINN. *Spec. II.* p. 1238. Addit tamquam varietatem *Aſterem paluſtrem, fruticoſum, minimum* BARRELIER *ic.* 369.

Inter *Grandſon & Yverdun*. In ipſo pago *Goumoens* abunde ad viam. Baſileæ, in foſſis humidis, & ad vias.

Caulis ramoſiſſimus, cubitalis, flexuoſus. Folia fætida, amplexicaulia, obtuſa baſi, fine lanceolato, tota per oram criſpa, ſubtomentoſa. Flores in ramis ſecundum caulem numeroſi, flavi. Calicis denſiſſimæ ſquamæ, tomentoſæ, lineares, earumque imæ non evidenter repandæ. Semifloſculi perbreves, paulum de calyce eminent, tridentati, etiam nulli. Floſculi numeroſi, quinquefidi. Pappus in ſemine rarior, paucorum pilorum.

81. ASTER

s) Confer. *Ölanska reſa* p. 273.

t) NEUMANN T. II. P. I. p. 185.

*81. ASTER foliis ellipticis, integerrimis, tomentosis, caule unifloro. *Emend. II.* p. 37. n. 82. VI. p. 21. n. 75.

Aster montanus, hirsutus LOBEL. *ic.* p. 350.

Inula foliis lanceolatis, hirsutis, integerrimis, caule unifloro, calyce brevi, imbricato LINN. II. p. 1241.

Rara planta, lecta est in *Creux du Vent* a Cl. GAANEBIN; *auf der Kandermatt* a Cl. KOCH; circa *Kertzen* Glarenensium a Cl. RAMSPEK, & magna copia in *valle Augusta*, ad pedem Alpium Valesiacarum, circa *Villefranche.*

Radix dura, fibrosa. Caulis dodrantalis, pedalis, teres, firmus, erectus, uniflorus. Folia crassula, hinc viridia, subhirsuta, rugosa, inde sericeo tomento obrupta, ad terram petiolata, elliptica, ad caulem pauca lanreolata, acuta. Flos grandis, flavus. Calycis squamæ imbricatæ, latæ, tomentosæ, lanceolatæ, apicibus suis reflexæ. Semiflosculi lati, lineati, tridentati, ad triginta, flosculi numerosissimi. Posses vocare, triviali nomine, Asterem sideritidis folio.

An iste fuerit *Aster montanus flore luteo*, qui Aster Italorum, cujus admoti vis cani a vipera demorso vitam sæpe servavit, ut tamen etiam cum eo præsidio denique interiret, cum duarum viperarum vires unirentur *v*). Sed vide Buphthalmum.

II. FLORE PURPUREO.

82. ASTER foliis radicalibus petiolatis, ovatis, scabris, caule unifloro *Cat. rar.* n. 941. conf. GMELIN. *Sibir. II.* t. 73. f. 2.

Aster atticus V. CLUS *Pannon.* p. 533.

Aster montanus cæruleo magno flore foliis oblongis C. B. SCHEUCHZER. *Itin. IV.* p. 329. & paulo alio nomine *It. I.* p. 30. *It. II.* p. 130.

Aster montanus pumilus, flore cæruleo magno IC. REG. *tab.* 36.

Aster hirsutus austriacus, magno flore, folio subrotundo C. B. *Prodr.* p. 124. ex fide horti sicci &

Doronicum in Stiriæ montibus, floribus cæruleis C. B. nostrum enim asterem vocant *blaue Gemschwurz.*

Aster alpinus LINN. *Spec. II.* p. 1226.

Woolly Aster HILL. II. *tab.* 55.

β Flore albo passim in *Prapioz Salanfe.*

In omnibus Alpium herbosis, etiam in Juræ M. dorso *Creux du Vent.*

Radix lignosa, scabra. Folia sicca, subhirsuta, subscabra, ad radicem petiolata, ovata, aut elliptica, obtusa, ciliata, integra; ad caulem pauca, gracilia, lanceolata. Caulis uniflorus, dodrantalis. Flos speciosæ magnitudinis, ex purpureo cæruleus, perraro albus. Calycis squamæ ovato lanceolatæ, subhirsutæ, rarius apice reflexæ. Semiflosculi latiusculi, ordine non simplici. Discus flavus.

83. ASTER caule folioso, foliis scabris, ciliatis, lanceolatis, obtusis, calycis squamis ovatis ciliatis *Cat. rar.* n. 942.

Aster atticus DODON. p. 266. HILL. II. *tab.* 56.

Icon GESNERI 64. lign.

Aster &c. IC. REG. T. 31.

Aster atticus sive inguinalis BLAKWELL. *tab.* 109.

Aster amellus LINN. II. p. 1226.

β Flore *albo* I. B.

In *Juræ* herbosis juniperetis & apricis supra *Mathod* ubique. In vineis *Octoduri. Basileæ* in vinetis ultra *Huningen* versus sylvam, & in collibus ad patibulum; ad *Birsam*, circa *Gundeldingen &c.* In M. *Dessenberg* circa *Lamblingen &c.* Flore albo inter *Bubendorf & Zifen Basler-Merkwürdigkeiten* p. 1801.

Pulchra planta caule hirto, recto, duro, tripedali, ramoso. Folia ima petiolata, reliqua per caulem sessilia, sicca, subhirsuta, scabra, lanceolata, ciliata, nervo divisa. Flores in summis ramis umbellati, ex petiolis unifloris. Calycis squamæ concinno ordine imbricatæ, ovatæ, apice repando, oris ciliatis. Semiflosculi cærulei, numerosi. Pappus amat rufescere.

v) VALISNERI *Oper.* T. I. p. 359.

ERI-

ERIGERON *Hort. Gotting.* p. 409. LINN. n. 951.

ASTERIS SPECIES TOURNEFORTII & VAILLANTII.

Calycis ſquamæ aliquot ordinum rectæ, neque adpreſſæ, neque repandæ. Semifloſculi perangusti, etiam abortivi, ut ſemen ſolam ſuam tubam habeat.

*84. ERIGERON floribus paniculatis, conf. LINN. *Spec. II.* p. 1215.
Conyza thyrſoides foliis minutis ramoſa JUNGERMANN *hort. Catal.*
Virga aurea Virginiana hirſuta annua di fior pallido ZANONI *nov. ic.* 78. & p. 36.
Conyzella DILL. *nov. gener.* p. 142. *Eph. Nat. Cur. Cent. II. obſ.* 125.

Ex Virginia advenit, olim exotica *a)*, nunc vulgatiſſima in ſylvis cæduis, locisque ruderoſis.

Caulis hirtus, erectus, ad tres uſque cubitos, ramoſiſſimus. Folia hirſuta, ciliata, ut ſerrata videantur, linearia, pallida, numeroſiſſima. Flores perexigui, ad alas foliorum racemoſi, in petiolis multifloris, ſpicas prælongas & anguſtas efficiunt. Calyx longe ſubhirſutus, cylindricus: ejus ſquamæ lineares, virentes. Semifloſculi plani, ſed graciliſſimi, filiformes, numeroſiſſimi, pallide carnei. Floſculi lutei, perexigui, quadrifidi.

85. ERIGERON caule alterne ramoſo, petiolis unifloris, ſemifloſculis pappum æquantibus.
Ic. aen GESNERI 43.
Conyza cærulea TABERNAEM p. 861.
Amellus montanus æquicolorum COLUMN. *Ecphraſ. II.* p. 26.
Conyzoides DILLEN. *Gieſſ.* p. 154.
Alternated flowerd Simſon HILL. T. II. *tab.* 75.
Erigeron pedunculis alternis uniſloris LINN. *Spec. II.* p. 1216.

Ubique in arvis aridis, collibus lapidoſis, ſiccis.

Caulis hirtus, ad cubitum uſque altus, ſubaſper, ramoſus, in macilentis etiam non ramoſus, uniflorus. Folia ligulata, ſubhirſuta, ciliata, ſæpe undulata, mollia. Flores in longis petiolis unifloris aut multifloris, alterne de alis foliorum prodeuntibus, majores quam prioris. Calycis ſquamæ lineatæ, tomentoſæ. Semifloſculi duorum generum; plani quidem perangusti, filiformes, bifidi, dilute carnei, ad quadraginta: alii flores nihil habent plani radii ſimile, ſemineque ſolo, & tuba bifida de obſcuro tubo florali eminente conſtant. Diſcus floſculorum luteus, pappus ſubrufus, ubi paulum planta adolevit ſemifloſculis æqualis.

Acris eſt & in Germania ad pectoris morbos ob vim incidentem adhibetur.

86. ERIGERON caule alterne ramoſo, petiolis unifloris, ſemifloſculis pappum ſuperantibus.
GESNER *ic. aen.* 44. 45.
Conyza cærulea alpina major C. B. *Prodr.* p. 124.
& *minor* EJUSD.
Aſteri montano purpureo ſimilis vel globulariæ I. B. II. p. 107. SCHEUCHZER *It. I.* p. 30. *It. II.* p. 130. *Itin. IV.* p. 7. & 29.
Hairycupd Simſon HILL. II. *tab.* 75.
& *Oneflowerd Smſon* ib.
Ic. OEDERI *tab.* 292.
Erigeron caule ſubbifloro, calyce ſubhirſuto LINN. *Spec. II.* n. 10.

β Flore albo, non infrequens in *Forclettaz*, *Enzeindaz*, *Chapuiſe*, *Prapioz*, *Javernaz*, *Roſſelinaz*, *Speluga*, verſus *Zollbrük* vallis *Lepontiæ*.

Vulgaris cæterum in alpinis & ſubalpinis, in gramineis lapidoſis, ubique etiam in ſummo monte *Chaſſeralle*.

Vereor ut hic Erigeron omnino a priori diverſus ſit, etſi ab omnibus ſcriptoribus ſeparatur. In ſterilibus equidem natus caulis fere ſemper uniflorus eſt, & abſque ramo, flos ipſe major, & numeroſis, atque longioribus, ſemifloſculis conſpicuus. Verum in pratis montanis circa *les Plans*, idem caulis & ramoſus & folioſus invenitur, cubitalis & cubitali major, ſimillimus *acri*, & potius ſpecioſior: folia etiam, & alternos ramos, & floris fabricam communem habet, numeroſiſſimos nempe ſemifloſculos gracili purpurea bractea terminatos; ſed & alios ſola tuba de ſtricto tubulo prodeunte, breviter bifida: florem tamen ſemper majorem, calycis ſquamas majores, aliquas ad Aſteris modum vagas, omnes modo pene glabras, modo hirſutas, etiam tomentoſas habet.

a) RAI in *Epiſt.*

87. ERI-

87. ERIGERON caule unifloro, calyce tomentoſo, radiis omnibus ſemifloſculoſis.
Aſter montanus cæruleus omnium minimus RAI. HIST. OXON. III. p. 120. &c.
Aſteri montano purpureo ſimilis vel globulariæ, calyce villoſo SCHEUCHZER *It. IV.* p. 329.
Aſter caule unifloro, foliis integerrimis, calyce villoſo, ſubrotundo LINN. *flor. lapon.* n. 307. t. 9. f. 3.
Erigeron caule unifloro, calyce piloſo LINN. *Spec. II.* p. 1211.

Vulgo *albo* flore eſt, purpureum habet PONTEDERA p. 228. & SCHEUCHZER l. c.

In alpinis editioribus. Legi in *Javernaz*, *Enzeindaz*, *Roſſelinaz*, *Gotthardo*, *Gemmio*. SCHEUCHZERUS in alpibus *Glaronenſium & Uriorum*.

Caulis vix trium unciarum. Flos æque magnus ac priori, craſſus, ſquamis tomento albo obductis, lanceolatis, latioribus: ſemifloſculis omnibus ligulatis, imperfectis nullis, quantum reperi: floſculis luteolis anguſtis.

DORONICUM VAILLANT. p. 301. LINN. *gener.* n. 959.
DORONICI TOURNEF. T. 277. ſpecies.
& ARNICÆ LINN. *gener.* n. 958. ſp.

Calyx *b*) ex dilatato pedunculo natus, amplus, in duos ordines foliorum dilatatus. Semiflofculorum ſemina non pappoſa *c*), cum floſculorum ſemina pappo coronentur *d*). LINNÆUS neſcio quomodo nomina invertit, & veras arnicas ex ſua definitione Doronica vocavit, cumque iſta ſpecie reliquit, cui evidenter character eſt Doronici noſtri, a radiorum ſeminibus nudis petitus.

88. DORONICUM foliis cordatis, obtuſis, imis longe petiolatis, ſuperioribus amplexicaulibus *Enum. Cat. Gott.*
Aconitum Pardalianches DODON. *purgant.* p. 305.
Doronicum radice ſcorpii C. B. I. R. H. &c.
Doronicum Romanorum BLAKWELL t. 239.
Spreading Leopards bane HILL. II. t. 24.

In Helvetia infrequens. Legi in ſcopuloſis M. *Thuiri*, quando per ſemitam ex rupibus ad vallem pervenitur. In M. *Saleva* Gen. DE SAUSSURE.

Radix longe ſerpens, transverſa, lignoſa, craſſa, aſpera, fibrillis numeroſiſſimis barbata. Folia ex radice lato petiolo naſcuntur, cordata ipſa, ſed obtuſa, craſſula & tomentoſa. Caulis brachiatus paucifolius: quem folia ovato lanceolata amplectuntur. Flores prægrandes, flavi, in ramis unifloris. Calycis ſquamæ longe lanceolatæ & acutæ, ad triginta *d**). Semifloſculi grandes, lineati, tridentati. Semina ovata.

Huic plantæ celebres MATTHIOLI cum optimo GESNERO *e*) lites famam impertiunt. Olim MARANTA *f*), deinde LUCAS GHINUS *e*), & COSTÆUS *g*) hanc ſtirpem pro deleteria habuerunt, quæ ſit verum *veterum Pardalianches Aconitum*. Relatum eſt etiam, CORTUSUM canes quatuor radicis Doronici drachmis enecaſſe, & Antverpiæ ab eo aconito mercatores ſublatos *h*) fuiſſe.

Contra MATTHIOLUM C. GESNERUS Thoram, de ranunculi genere, pro pardalianche Aconito propoſuit, noſtrumque Doronicum ſalubre eſſe contendit, quod dulce eſſet, gratique odoris.

Inde ANGUILLARA *i*) quidem & MATTHIOLUM erraſſe ſcripſit, & GESNERUM. GUILANDINUS vero ſtirpem noſtram dedit pro vero Doronico Arabum, acri radice & theriacæ vim habente *k*), repugnante GESNERO. Quare vir candidiſſimus litem, experimento in ſe ipſo capto *l*), amputare adgreſſus eſt, & drachmas radicis duas adſumſit, absque noxa: innoxiam etiam eſſet LOBELII *m*) ſententia fuit, & SEPTALII *n*). Sed etiam SPIGELIUS *o*) ex ventriculo animalis exciſam radicem a venatoribus ad colicos dolores uſurpari teſtis eſt. Neque nocuiſſe vidit DONZELLINUS *p*). Ad capitis mala debile, ſed innoxium, medicamentum expertus eſt DANIEL LUDOVICI *q*). In Anglia infuſam in vino, inque cereviſia radicem ad menſes pellendos adhibent.

b) TOURNEFORT.
c) IDEM E.
d) VAILLANT. *fig.* 41. TOURNEFORT D. 5. *d**) TOURN. A.
e) *Method.* p. 67.
f) Apud ANGUILLARAM p. 272.
g) In MESVEN de *Elect.* p. 86. MATTHIOLUS in *dioſc.* p. 1086.
h) DESSENIUS p. 524.
i) l. c.
k) AVICENNA *cord. Tr.* 2.
l) *Hort.* p. 257. *Epiſt.* p. 18. b. p. 74. b. p. 78.
m) *Adverſ.* p. 290.
n) *Anim.* L. IX. n. 54. 55.
o) *Rei herb. I.* c. 53.
p) p. 137.
q) *Oper.* p. 115.

adhibent. Denique ipſe MATTHIOLUS, contra ſententiam *r)* propriam canem ſumto ſeſcunce etiam alacriorem factum eſſe fatetur. Quare fabula omnino eſt, a J. COSTÆO *s)* prognata, inde ad C. HOFMANNUM, ad BOERHAAVIUM, & ad PONTEDERAM *t)* propagata, ex ejus ipſius radicis uſu magnum GESNERUM interiiſſe, quem certiſſime peſtis peremit. SCHULZIUS etiam majori errore fabellam ad Anthoram transtulit *v)*. NEUMANNUS videtur Arnicam I. analyſi ſuæ ſubjeciſſe *x)*.

ARNICA *Enum. Stirp. Helv.* MOEHRING. *hort. priv.* p. 106. 107. LINN. n. 959.

DORONICI *Spec.* VAILLANTII, TOURNEFORTII.

Omnia eadem, quæ Doronicum, ſed omnia ſemina pappo coronata, Filamenta quinque in tubo florali non potui in ſiccis reperire, cum accurate in Arnica officinali inquirerem, niſi quinque linearum originem velis, quæ in petalum continuantur.

89. ARNICA foliis alternis, argute ſerratis, radicalibus petiolatis, conf. LINN. II. p. 1246. n. 3.
GESNER ic. 53. d.
Doronicum majus ex alpibus helveticis GESNER apud CORD. IV. *c.* 72.
Doronicum auſtriacum III. CLUS. *Pannon.* p. 520. 521.
Doronicum radice dulci C. B. SCHEUCHZER *Itin. I.* p. 36.
& *Doronicum latifolium flore magno* C. B.
Doronicum auſtriacum TREW ad BLAKWELL *t.* 503.
Habet HILL. II. *t.* 24.

In alpinis lapidoſis ubique, cum nomine *Graphengel*, ut videas *Doronicum Graphoy* I. B. huc pertinere. Reperi in *Gemmio*, *Gotthardo*, M. *Rohtenhorn*, *Orgevaux*, *Prapioz.* In *Joch*, *Pilato*, *Speluga*, *val de Lie &c.* paſſim provenit.

Radix curva, teres, aſpera, ex uno latere ramos teretes numeroſos emittit. Folia ad radicem longe petiolata, ex ovatis lanceolata, profunde ſerrata: ad caulem aliqua, lanceolata, maximis dentibus inciſa, etiam ad baſin uſque laciniata; omnia mollia, hirſuta, & viſcida. Caulis dodrantalis, pedalis, uniflorus. Calyx hirſutus, ſquamis primi ordinis prælatis. Flos maximus, biuncialis, flavus. Semifloſculi tridentati, ſeminibus pappoſis.

De iſta NEUMANNUS *y)*, extractum ſpiritu vini ſuccum dulcem eſſe, cum aromate, & vim plantæ præcipuam continere. Dimidio quidem plus aqua extrahit. Radicis ſuccus ipſe ſubdulcis eſt. Add. LINN. II. n. 1. p. 1245.

90. ARNICA foliis conjugatis, ovatis, integerrimis.
Caltha alpina DODON. *purg.* p. 62. TABERN. p. 336.
Διουρρητικη RENEAULME p. 118. 119. hæc foliis acutis.
Doronicum auſtriacum quartum CLUS. *Pann.* p. 520. 522.
Ic. OEDERI *t.* 63.

Vulgo in Alpium pratis ſubhumidis *vallis Ormont deſſus*, *vallis les Moſſes*, M. *Tompey*, *vallis Hasli*, *Urſelen*, in M. *Neſſo*, *Pilato*, *Schweizerhaken &c.*

Radix lignoſa, fibris comata. Folia pleraque ad terram ovata, vel ex ovatis lanceolata, trinervia & quinquenervia, pallida: ad caulem nulla, aut unum alterumve par conjugatum *z)*, lanceolatum. Caulis pedalis & cubitalis, ſimplex aut brachiatus, triflorus. Flos inſigni magnitudine, ſaturate flavus, biuncialis. Calycis foliola quindecim, ovato lanceolata, breviora quam priori 89. ex una origine nata. Petala plana tridentata, ſemen habent pappo coronatum, hirſutum.

Tota planta odorata, acris, ſternutationem movet, unde nomen habet, & ex latino deforme, & Lotharingicum *a)*. Nauſeam etiam *b)* ciet, & vomitum *c)*. Vires in floribus magis reſinoſæ, in foliis magis gummeæ *d)*; aqua inodora & inutilis, ſalis fixi plurimum *e)*. Vis in extracto gummoſo eſt, vel in cereviſia cum planta infuſa.

r) *Epiſt.* p. 302.
s) In MESVEN. p. 86. Addidit calumniæ, GESNERUM frigidæ potæ ſæva ſymptomata tribuiſſe, quæ paſſus ſit.
t) In ſummum diſcrimen adductum fuiſſe *diſſert.* p. 238.
v) *Hiſt. vit.* p. 29. b.
x) *Meth. med.* p. 316.
y) T. II. P. II. p. 287.
z) JUNG.
a) *Tabac de Voges Journ. Oecon.* 1755. Decembr. A.
b) Non in omnibus DE LA MARCHE p. 11. 12.
c) SCHULZE *mat. med.* p. 308. GMELIN. II. p. 154.
d) NEUMANN T. II. P. I. p. 181.
e) BUCHNER l. c. ad duas uncias in 48.

fusa. Totam plantam alii dare malunt *f*). Essentiam amaram, extractum blandum fere & amarum esse BUCHNER *g*).

In Germania frequentissimn usu est, etiam inter rusticos, ob vim resolventem sanguinem *h*), ex lapsu aliquo effusum, aut ex nixu, ut vulgo creditur, extra vasa sua manantem *i*) & coactum *k*), & ad contusa *l*), vulneraque boum *m*), & icterum ex sugillatione ortum *n*). Porro ad pectoris morbos, parciori paucorum *o*) granorum dosi; ad pleuritidem spuriam rheumaticam *p*); ad epilepsiam *q*), ad adfectum spasmodicum, cum mentis emotione *r*) conjunctum exhibetur. Vim diureticam in dysuria jam LOBELIUS notam habuit *s*), indeque RENEAULME nomen finxit. Adeo certe penetrabili est vi, ut dolorem in parte adfecta augeat *t*), sudorem rubrum in pectore movisse *v*) visa sit, & demum anxietates cieat & noceat *x*).

91? ARNICA foliis alternis ovatis integerrimis.

Doronicum primum vel minus CLUS. *Pannon.* p 517. 518.

Doronicum longifolium hirsutum, asperum C. B. SCHEUCHZER *Itin VI.* p. 455.

Jacobea montana croceo amplo singulari flore spathulæ folio BARRELIER *ic.* 265.

SCHEUCHZER in Albula Rhætica & aliis Rhætorum alpibus.

CLUSIUS plantæ suæ radicem geniculatam, nigricantem, fibris teretibus comatam, aromaticam, folia prima ovata pingit, ad caulem petiolata, lingulata, obtusa, mollia omnia & hirsuta: caulem uniflorum, flavum aureum. Addit SCHEUCHZERUS, folia non serrata esse, longe petiolata, ad caulem sessilia, hirsuta, aspera, latiora, quam in CLUSII icone. Ejusmodi plantam nullam in Helvetia inveni, sed misit ex suis alpibus Cl. ALLIONE Doronicum, quod merito pro novo habet, radice conveniens primisque foliis; aliis etiam radicalibus longe petiolatis, ovatis, paulo tamen quam apud CLUSIUM angustioribus, hirsutis, ciliatis, ad caulem alternis sessilibus, latioribus utique quam in CLUSII icone: calyce ovato lanceolato, hirsuto, flore unico grandi, flavo, semiflosculis numerosis, tridentatis, quorum semen pappum habet.

92. ARNICA caule nudo, unifloro, foliis ovato lanceolatis, serratis.

Bellis media CAMER. *Epit.* p. 654.

Bellis ορεσφακιοφυλλος RICHER.

Bellis sylvestris minor SCHEUCHZER *Itin. V.* p. 424. & *Bellis alpina minor sylvestri minori similis It. VI.* p. 453. cum icone.

Bellidastrum alpinum, foliis brevioribus hirsutis, caule palmari, flore albo MICHELI *tab.* 29. p. 32.

Bellis caule pedali aut bipedali, nudo, foliis magnis latis, floribus rubris & albis MENZEL *pupill. plant. rar. tab.* 8.

Daisy Leopards bane HILL. II. *t.* 24.

Doronicum scapo nudo, simplicissimo, unifloro LINN. *Spec. II.* p. 1248. JACQUIN *Vindob.* p. 82.

β Flore ruberrimo, in subalpinis reperi. Non est *Bellis* minor autumnalis monathos &c. PONTEDERÆ, cujus semina pappo destituantur *diss.* p. 277.

Abunde in Helvetiæ montosis, etiam in planitie, ut in solitudine *die Eymatte* prope Bernam, & *derriere Plantour* prope Aqnilegiam; ad Silam J. GESNER &c.

Multa omnino Bellidis vulgaris similia habet, folia ad terram, scapum nudum, uniflorum, colores floris. Robustior tamen planta est, & altior, foliis paulo angustioribus, flore majori, seminibus omnibus papposis.

RADIATARUM
ORDO I. PLACENTA NUDA.
II. SEMINIBUS NULLO PAPPO CORONATIS.

Nam Pyrethra & Chamæmela alterius generis coronam in semine habent.

BELLIS

f) SCHULZE.

g) De *Arnica* n. 12.

h) S. PAULI *quadrupart.* FEHR *Eph. Nat. Cur. Bresl. Samlung* 1719. m. Mart. a. 1721. m. Mart. & Nov. a. 1722. m. Febr. a. 1724. 1725. m. Jul. &c. DE LA MARCHE *de vero usu Arnicæ* RONCALL. *Europ.* p. 442. ex JUNKERO. SCOPOLI *flor.* p. 377.

i) WOLF *Bresl. Saml.* 1725. m. Jul. *Eph. Nat. Cur. Vol. I. obs.* 125. BUCHNER *Miscell.* 1728. p. 1450. DE LA MARCHE l. c.

k) *Act. francf. I.* p. 190. seq. DELIUS *cas. I.*

l) *Bresl. Samlung* 1726. p. 244. RODDER apud ALBERTI *Med. Leg. obs.* 9. p. 767.

m) SCHREBER *Samlung I.* p. 226.

n) VATER *icter.*

o) RAST *Journ. œconom.* l. c.

p) BUCHNER *de arnic.* p. 30.

q) *Breßlauer sammlungen* 1724. p. 218.

r) BUCHNER n. 30. de infuso.

s) *Adverf.* p. 133.

t) RODDER. SCHULZE l.c. SCHODER *ingress. intestin* p. 43

v) DILTHEY *obs.* 2.

x) *Bresl. Samlung* 1719. m. Aug.

BELLIS *y*) TOURNEFORT *tab.* 280.

VAILLANTII p. 278. LINN. n. 962. & omnium Auctorum.

Calyx *z*) semiduplici ordine foliolorum ovato lanceolatorum factus. Semiflosculi lanceolati *a*); discus floris conicus *b*), semen longe cordatum, marginatum *c*).

93. BELLIS scapo nudo LINN. *Spec. II.* p. 1248.
Bellis minor sylvestris C. B. I. R. H. BLAKWELL *t.* 200.
Bellis foliis parvis, floribus albis alpina MENZEL *tab.* 8.

Varietates innumeræ, hortenses *d*), proliferæ *e*), tum flore rubro, & semiflosculis fistulosis a Cl. GAGNEBIN à *Boinoud* lecta, & in pomario de *Renans*: nuda semiflosculis apud HILL.

Vulgatissima ad vias tota fere hieme floret. Folia radicalia in circulum expansa, petiolo longo, folioso, ipso folio fere ovato, circumcrenato, firmulo, subhirsuto. Scapus nudus, uniflorus, dodrantalis. Semiflosculi quadraginta, albi, extus purpurei, etiam toti rubri; flosculi lutei. Pappus *f*) in semina aliquis, etsi parcior, ut omnino non possis longe ab ultima Arnica removere.

Mitis planta est, aliquantum subacida *g*), adstringens & vulneraria *h*). Decoctum viride, spissatum salsum est & amarum *i*), nempe in melluginem abit salsam, amaro sale plenam, solubilem *k*). Salem habere non lixiviosum BOURDELIN. Non valde frequenter in usus medicos recipitur. In hectica febre *l*) sunt qui laudent, ea potissimum, quæ a frigido potu *m*) in corpus exæstuans recepto oritur, sive bellidem in aqua infuderis, sive in caprillo lacte *n*). In aliis etiam hecticis febribus cum nasturio WEPFERUS dabat; alii in peripneumonia, ad resolvendum sanguinem *o*) coactum, in morbis inflammatoriis *p*), cum melle conjunctum succum, tum in hæmorrhagiis, aliisque ex laxitate morbis *q*). Sunt etiam, qui inter antiscorbutica, & medicamenta hypochondriorum obstructiones solutura recipiunt *r*); sunt contra qui alvum ducere moneant *s*). Decoctum multi præferunt *t*). Etiam oleracea planta est, & cum carne bene coquitur *v*).

CALENDULA TOURNEFORT t. 284. LINN. n. 990. BLAKWELL *tab.* 106.

CALTHA VAILLANT. p. 288.

& DIMORPHOTHECA EJUSD. p. 279.

Calycis squamæ duorum *x*), ut in Bellide, ordinum, longiores tamen, angustiores, & acutiores. Semiflosculi extremi tridentati *y*); semina *z*) iis subjecta sunt capsulæ convexæ, per medium dorsum solum instar limæ asperæ, utrinque glabræ & tenuiores, in concava facie duabus foveis incisæ, quas medium jugum dividit. Hæc semina fecunda speciem propagant. Flosculi *a*) de more gentis: eorum semina sunt capsulæ minus latæ, solidiores, majori parte asperæ *b*), secundo semine plenæ, in centro contra sterilia *c*). Ita in nostra specie video.

94. CALENDULA foliis lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, floribus concoloribus.
Calendula arvensis TABERNÆMONT. p. 335.
Calendula seminibus cymbiformibus, muricatis, incurvis, extimis erectis protensis LINN. *Spec. II.* p. 1301.

y) Bellis in pratis nascitur flore albo, aliquatenus rubente PLIN. L. XXVI. n. 13. Bellis luteus pastillicantibus tubulis coronatus IDEM L. XXI. c. 8.
z) TOURNEFORT I. I. K. VAILLANT *fig.* 16. MALPIGHI *ic.* 119.
a) TOURNEF. A. F.
b) VAILLANT. ib. TOURNEFORT K. L.
c) VAILLANT. *fig.* 20.
d) HILL. t. II. *tab.* 25.
e) HILL. DES SERRES p. 693.
f) TOURNEFORT *tab.* 280. F. G. TREW. ad BLAKWELL t. 200.
g) GEOFROI p. 170.
h) CORNUT *plant. Canad.* Negat FLOYER *pharmacobasan* p. 101.
i) STAHL *mater. med.* p. 320.
k) IDEM *fundam. Chem. III.* p. 319.
l) ETSEL *bellidograph* p. 26. 27.
m) RIEDLIN. MICHAEL BRUNNER apud FABRI de *bellid. min.* p. 12. CHRISTIANUS medicus Bernensis. Vulnus thoracis cum læsione pulmonum decocto bellidis sanatum habet KOENIG *regn. veget.*
n) Mavult BRUNNERUS.
o) FABRICIUS apud S. PAULI.
p) BOERHAAVE.
q) BUCHWALD p. 48. 49.
r) LUDOVICI p. 205.
s) BURGGRAV. p. 1535.
t) DETHARDING *meth.* p. 151.
v) HOPPE *Erdäpfel.*
x) TOURNEFORT H. H.
y) GREW. *tab.* 61. TOURNEFORT T.
z) VAILLANT. *fig.* 26. BERKHEY t. 5. *figg.* 4. 5. 56.
a) GREW. l. c.
b) TOURNEFORT K. K. VAILLANT. f. 26. 27. BERKHEY *fig.* 44. tribuit radiis.
c) Abortiva BERKHEY *fig.* 47.

Non credo veram esse indigenam, etsi hinc inde in cultis aut in agris reperta est. Circa Basileam STÆHELINUS. Neque credo ab hortensi, & officinali, vere differre, & dubitat, qui separat, LINNÆUS.

Hortensis equidem planta in medicinam recipitur, sed pares sunt hujus vires. Acris planta est, vehementis odoris, neque mihi grati, & penetrabilem indolem promittentis. Signum fuerit non modicæ acrimoniæ, si vere verrucæ succo *d)* calendulæ illitæ delabuntur, & si vesicas cuti admota excitat. Recentis etiam plantæ succus alvum movet, sicca eadem magis calefacit. Ab omni fere tempore acetum, cum calendula maceratum, habitum est pro alexipharmaco *e)* & sudorifero medicamine, quod in peste, petechiis, & malignis exanthematicis febribus utiliter posset propinari. Uteri etiam tarditatem, chlorosin, ipsas scrophulas creditur resolvere, motus vitales excitare omnes, & coactum sanguinem liquefacere. Succus ad uncias tres exhibetur, extractum quod vocant, ad unam duasve drachmas. Ut tamen dicam, quæ vera sunt, parcius in medicinam recipitur. Tinctoria vi pollet, ut omnes flavi flores magis saturati. Butyrum ea planta in Neustria tingitur *f)*.

PYRETHRUM *g)* *Enum. Stirp. Helvet.* p. 720. GMELINI &c.

CHRYSANTHEMI SPECIES LINNÆI.

Calyx hemisphæricus, foliolis factus imbricatis. Semen corona dentata ornatum, quæ flosculum excipit.

95. PYRETHRUM foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, acute dentatis, floribus umbellatis *Cat. rar.* n. 935.

I. Flore majore.

Tanacetum inodorum I. CLUS. *Pannon.* p. 550.
Tanacetum inodorum latifolium, magno Bellidis flore BARRELIER *ic.* 781.

II. Flore minori.

Tanacetum inodorum II. CLUS. p. 551.
Tanacetum leucanthemum TABERNÆM. p. 131.
Bellis montana minor Tanaceti folio PLUKNET p. 66. *tab.* 82. *fig.* 1.

I. & II. *Chrysanthemum foliis pinnatis inciso serratis, caule multifloro* LINN. *Spec. II.* p. 1251.
Olim I. B. I. & II. conjunxit, cui est *Tanacetum album* III. p. 133.

Reperi in sylvis inter *Münchenstein* & *Muttenz*, & abunde in sylvis Aquilejensibus. In M. *Legerberg* J. GESNERUS, in nemoribus vallis circa *Engelberg* SCHEUCHZERUS. Genevæ. In M. *Generoso* Insubriæ helveticæ.

Caulis firmus, erectus, brachiatus, tripedalis & ultra. Folia ampla, firma, petiolo lato, pinnato, pinnis pene æqualibus, longis, semipinnatis, pinnarum laciniis acute dentatis. Calycis squamæ virides, ora fusca. Semiflosculi albi, tridentati, flosculi lutei, discus planus. Semina & radiorum, & disci, coronam quinquedentatam gerunt. Planta insipida & inodora.

96. PYRETHRUM caule unifloro, foliis glaucis, petiolatis, palmatis *Cat. rar.* n. 9.

Pyrethrum alpinum GESNER. *hort.* p. 2746.
Leucanthemum alpinum CLUS. *Pannon.* p. 564.
Chamæmelum montanum incanum absinthioides italicum BARRELIER *ic.* 457.
& *Leucanthemum alpinum tenuifolium* EJUSD. *ic.* 458. *n.* 3.
Chrysanthemum foliis cuneiformibus pinnatifidis, laciniis integris, caulibus unifloris LINN. *Spec. II.* p. 1253.

In saxosis Alpium non rarum, in M. *Scheidek*, *Gemmio*, *Gotthardo*, *Stokhorn*, *Javernaz*, *les Martinets*, *Chaudcommun*, *Audon*. SCHEUCHZERUS ad pedem M. *Titlisberg*, & in alpina valle *Waldnacht*. In Valesiæ montibus *Jeman*, *Salanfe*, supra *Val de Trient*, M. *Col de Ferry*, *Fouly*, *S. Bernard &c.* In *Pilato* M.

Radix lignosa, acri sapore, multos caules fundit: caulis procumbit, semipedali vix major. Folia crassula, firma, ex glauco viridia, petiolo longo, eundo latiori, fine palmato, profundis fere septenis laciniis inciso, simplicibus, aut bifidis. Et glabra folia habeo, & subhirsuta, & ex Pyrenæis tomentosa. Flores in quoque caule singuli, magni. Calycis squamæ fuscæ, flava linea divisæ. Semiflosculi albi, tridentati. Discus flavus, seminis corona foliacea, alba.

Absinthium

d) HECQUET *pharmac. paup.* p. 89.
e) MIZALD *hort.* p. 103. ex A. BENEDICTO.
f) *Societé de Rouen* p. 221.
g) Πυρεθρον genus herbæ, cujus radix vim inflammandi habet, & dentium dolores levat SUIDAS III. p. 243

Absinthium montanum COLUMNÆ *h)*, altiori & recto caule est, foliis tomentosis, paucioribus, minoribus, pinnis minus palmatis, brevioribus.

97. PYRETHRUM caule unifloro, foliis glabris, radicalibus petiolatis, semipinnatis, caulinis sessilibus, acute dentatis †.

Bellis alpina minor C. B. *prodr.* p. 102. ex meis notis.

Leucanthemum alpinum angustifolium BARRELIER *ic.* 458. *n.* 2.

Bellis montana foliosa coronopi laciniis PLUKNET p. 65. *t.* 17. *f.* 3.

Leucanthemum alpinum foliis profunde incisis SCHEUCHZER *It. I.* p. 42. *It. II.* p. 136. *It. IV.* p. 307.

Non est varietas Leucanthemi rigidi.

In alpium saxosis. Legi in M. *Gotthardo*, in *Rohtenhorn*, in *Gemmi*. SCHEUCHZERUS & J. GESNERUS in alpibus *Glaronensibus*, *Rhaticis*, & *Abbatiscellanis*. Cl. DICK *auf den Kienthalbergen*.

Multa habet similia Bellidis majoris. Radix perennis, lignosa, multicaulis. Caulis dodrantalis, uniflorus. Folia ad terram plurima, petiolata, petiolo latescente, ad finem quasi palmato, in magnos nempe & acutos, simplicesque dentes septem vel novem inciso, confertim natos. Ad caulem acute dentata sunt, sessilia. Calyx nigrior quam Bellidi majori. Semiflosculi albi, latiusculi, tridentati, ad suum tubum sublutei: discus flavus. Corolla in semine semiflosculorum trifida, in disco obscurior, certe in siccis nostris speciminibus.

MATRICARIA.

MATRICARIA LINN. n. 967. &
CHRYSANTHEMUM LINN. n. 966.
MATRICARIA TOURNEFORT. t. 281. &
CHRYSANTHEMUM TOURNEF. t. 280. &
LEUCANTHEMUM TOURNEF.
MATRICARIA VAILLANT. p. 283.
& BELLIDIOIDES VAILLANTII p. 280.

Calyx *i)* imbricatus, hemisphæricus, squamis multorum ordinum dense congestis: discus nudus, & semina non coronata. Ob oras siccas, & squalentes, foliorum calycis in nonnullis speciebus LINNÆUS Chrysanthema separat: Adfinitatem Bellidis majoris cum Chrysanthemis dudum JUNGIUS viderat *k)*.

98. MATRICARIA foliis radicalibus petiolatis ovatis, crenatis, caulinis amplexicaulibus, dentatis.

Varietates hujus plantæ fere innumeræ sunt. Ecce aliquas:

α Foliis, ut in alpibus, crassioribus, rigidioribus, acute incisis, fine lanceolato, floribus maioribus in M. *Dolaz*, *Dansex &c.*

Bellis alpina major folio rigido C. B. *Prodr.* p. 121. RAI *Syll.* p. 76. SCHEUCHZER. *It. Helv. nost. n.* 61.

An *Bellidis majoris pulchra species in Rhætia visa* RAUWOLF *flor. Orient.* p. 3.

β *Bellis montana major folio acuto* C. B. *Prodr.* p. 121. SEGUIER *Supplem.* p. 281.

Separat LINNÆUS & *Atratum* vocat *Spec. II.* p. 1252. sed habet notas conjunctionis evidentissimas, ut longos dentes circa caulem decussatos.

γ Foliis subrotunde dentatis, obtusis.

Bellis major plerorumque Auctorum. BLAKWELL *tab.* 42. HILL. II. *tab.* 44. *fig.* 2.

δ Varietas foliis profunde incisis, semipinnatis & pinnatis, pinnisque incisis.

Huc *Icon* MATTHIOLI p. 910.

ε Folio obtuso crenato C. B. *Prodr.* p. 121.

ζ Folio peranguſto denticulis raris VAILLANT.

η Semiflosculis fistulosis *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann.* 10. *obs.* 184.

θ Disco albo HOFMANN *Mont. Mauric.* p. 8.

ι Caule lato GAGNEBIN in M. *Pouillerel.*

h) *Phytobas* II. p. 23.
i) TOURNEFORT T. 281. I. T. 280. ad P.
k) TOURNEF. T. 281. H. T. 280. K. Q. VAILLANT. t. 33.

In

In pratis ubique, & in agris, quos aratrum intactos reliquit, fere sola dominatur.

Caulis erectus, cubitalis, ramosus & brachiatus. Folia ad terram petiolata, fine ovato, obtuso, crenato: ad caulem sessilia, amplexicaulia, primis dentibus circa caulem decussatis. Flos grandis in quoque ramo suus, ut umbellam laxam faciant. Calycis squamæ lanceolatæ, oris fuscis. Semiflosculi albi, tridentati, discus luteus. Semen profunde sulcatum, fuscum, jugis albis.

In medicinam vix serio adhibetur Decoctum acre esse, pene piperato sapore, diureticum, & pectoris etiam purulentis pleni exscreationem juvare GEOFROI *a*). Contra dulcem plantam esse, pene ut glycyrrhiza, & theam valere ad orthopnœam *b*) Cl. FLOYER.

Chrysanthemum segetum, exosam Germanis stirpem, in arenosis Germaniæ vulgarem, nondum in Helvetia reperimus.

*99 MATRICARIA foliis amplexicaulibus pinnatis, pinnis semipinnatis, acute dentatis, semiflosculis latissimis..

Chrysanthemum b)* MATTHIOLI & *Chalcitis* TABERN. p. 125.
Chrysanthemum foliis Matricariæ C. B.
& *Chrysanthemum majus folio profundius laciniato, flore magno* EJUSD.
Eo icon ZANONI *tab.* 51. nov. ed.
Chrysanthemum creticum CLUS. *hist. I.* p. 334. 335.
Chrysanthemum coronarium HILL. II. *tab.* 46,

Speciosa planta nascitur in M. *la Combaz* Valesiæ inferioris, inque M. *Fräla* vallis Tellinæ. In Bohemia, Moravia, Austria frequentem nasci MATTHIOLUS *c*).

Caulis sulcatus, foliosus & ramosus, bicubitalis. Folia glabra, tenera, nervo lato & eundo latescente, basi sua ad caulem sessili, longisque dentibus eum amplexa, pinnis alias semipinnatis, alias integre pinnatis, extrema maxima, bifida, pinnulis acute incisis. Flores in summis ramis unifloris. Calycis folia ovata, magna ala squalente cincta, quod LINNÆUS vocat scariosum esse. Semiflosculi maximi, latissimi, breves, obtuse tridentati, una cum disco in planta spontanea flavi *c*)*.

100. MATRICARIA foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, lacinulis obtusis, floribus umbellatis.

Parthenium MATTHIOL. p. 908.
Matricaria DOD. *coron.* p. 236. BLAKWELL *tab.* 192. *nostras* LOBEL. *ic.* p. 751.
Matricaria s. Parthenium Ic. Reg. p. 132.
Ramose feverfew HILL. II. *tab.* 64.

β Folio crispo FABBRIC. HELMSTATT *hort.* p. 81.

γ Flore pleno SWEERT II. *tab.* 13.

δ Disco nudo absque semiflosculis PONTED. p. 285.

Exotica planta, nunc quidem passim in ruderosis provenit.

Caulis tripedalis, firmus, erectus, ramosus. Folia hirsuta, subaspera, pinnata, nervo angusto, eundo latescente, pinnarum extrema bifida & majori, laciniis pinnarum obtusis incisis. Flores in petiolis ramosis, nudis, in umbellam congesti. Calycis squamæ oblongæ, pariter sicca ora cinctæ, ut Chrysanthema LINNÆI. Semiflosculus brevis, latiusculus, tridentatus, albus: discus luteus.

Odor singularis, mihi ingratus. Destillata dat oleum adiposum, ad quadragesimam totius ponderis. Omni tempore Parthenium habitum est pro planta emmenagoga, chamæmeli adfini, quæ menses moveat & lochia *d*), & dolores a partu sequentes sopiat. Multum ea Brunsvicenses utuntur, & pulvere quidem sicco, cum spiritu frumenti *e*) sumto. Ad nephritidem etiam *f*), adque ventris obstructiones laudant. Alvum ducere expertus est TURNER *g*), si ad uncias quatuor succus sumatur *h*), & infuso pro omni potu solo adhibito quarta hebdomade sanatum hydropem *i*). Calida cum sit, ab ea plethoricas mulieres abstinere æquum est *k*).

Externo

a) p. 170.
b) FLOYER *pharmacobasan.* p. 100.
b)* Chrysanthemon herba tenera fruticosa, intus proferens caules, & multifida folia, flores supra modum splendentes, luteos. Caules oleris vice manducantur DIOSCORID IV. n. 53. Possit nostra esse.
c) p. 1048. forte de *Chrysanthemo segetum* locutus.
c)* Sudasse argentum vivum *Mus. rustic.* Vol. I. n. 67. Vol. IV. n. 71.
d) S. PAULI.
e) LANGE *Brunsv. medic.*
f) BUCHWALD p. 170.
g) *Oper. bot.* T. II. p. 796.
h) BRASSAVOLA *Exam. simpl.* p. 344.
i) SPINDLER *obs.* 51.
k) LANGE p. 75.

Externo usu laudatur ad mammarum tumores, ad cephaleas, clavum hystericum: tum ad clysteres *l)*. Trita folia auri inserta dolores ejus particulæ placant.

101. MATRICARIA foliis planis capillaribus, foliis duplicato pinnatis, pinnulis lanceolatis, bifidis, trifidisque.

Anthemis s. Chamomilla MATTHIOL. p. 905.
Chamæmelum vulgare DODON. *coron.* p. 236. BLAKWELL *t.* 298.
Fine leaved feverfew HILL, II. *tab.* 64.
Matricaria receptaculis conicis, radiis patentibus, seminibus nudis, squamis calycinis margine æqualibus LINN. *Spec. II.* p. 1256.

In pago Vaudensi ubique ad vias, in ruderosis.

Caulis erectior, bipedalis, ramosus. Folia pene capillaria, laxe ramosa, plana, pinnata, pinnis distantibus, simplicibus aut bifidis, denuo pinnatis, pinnulis longis, bifidis trifidisque, nervo plano, lineato: Calyces parum hemisphærici, pene plani, eorum squamæ virentes, ora fusca, non squalente. Semiflosculi tridentati, albi; discus luteus. Receptaculum valde convexum, pene cylindricum.

Odor dulcis, non ingratus, vires adeo, quam romano Chamæmelo debiliores, ut præferri non debeat *i*)*: olei enim essentialis, in quo tota vis latet, paulo minorem portionem habet *m)*. Ex nostro tamen cæruleum prodit *n)*, absque suspicione *o)* cupri, & satis quidem durabilis coloris *p)*. Aqua odorem & vires habet. Recens plus dat olei *q)*. In resinoso extracto, & in tinctura spirituosa, vires meliores sunt *r)*; extractum aquosum iners est. Sal impurus acidum continet & phlogisticum *s)*. Decoctum, pariter salsum *t)* est. Infusa cum vino planta ad dolores nephriticos laudatur *v)*, floresque ad viginti & triginta grana adversus febres tertianas *x)*, aliquoties de die exhibentur, etiam ad perniciosas febres *y)*, & irregulares *z)*. Vi etiam antiseptica ad corticem peruvianum accedit *a)*, & sudorem optime movet *b)*. Ob stypticam vim, ut cinnamomum, tarde per vasa transit *c)*; minus tamen putredini resistit *d)*. Decoctum ad dolores in dysenteria sedandos *f)* optimum est, & in nephriticis doloribus calculos expedit *g)*. Infusum vinosum amarum est, cum plantæ odore, & colicæ medetur *h)*. Aquosum frequens est ad colicos dolores feminarum, quos nunquam non fere lenit. Tinctura spirituosa alio sapore est. Oleum decoctum veteres laudabant. in phrenitide, ut ARETÆUS *i)*, ad mitigandum & resolvendum NICOLAI *k)*. Cataphasma ex furfure cum jure chamæmeli cocto ad phrenitidem præscribit ALEXANDER *l)*.

β Varietatem ex summis alpibus Penninis, & M. *Fräla* accepi, foliis ex vaginis magis conspicuis prodeuntibus. Ea etiam cum nomine *Chamæmeli alpini altissimi, inodori magno flore* ad me missa fuit.

PLANTÆ RADIATÆ.

II. DISCO SQUAMIS DISTINCTO.

I. SEMINIBUS NUDIS.

CHAMÆMELUM TOURNEF. T. 281. VAILLANT. p. 316.

ANTHEMIS LINN. n. 970. *m)*.

Adde Characteri generico, quod semiflosculorum longitudo ad latitudinem insignem ratione

l) LANGE.
m) *Skonska resa* p. 177.
n) NEUMANN T. II. P. I. p. 535.
o) IDEM ib. CARTHEUSER p. 113. TEICHMEYER l. c. REDI T. II. p. 139.
o) Adulterio tribuebat RICHTER *corrupt. medic.* p. 20.
p) NEUMANN p. 538.
q) FEISTL. *disp.*
r) CARTHEUSER *mat. med.* p. 113. 115. 116. P. post. p. 99.
s) GMELIN. *Act. Petrop.* T. V. p. 289.
t) NEUMANN p. 536. & aqua HILL. *mat. med.* p. 442. GEOFROI p. 301.
v) S. PAULI.
x) Superasse febres, quæ cortici resistebant FAVRAT. *Thes. miscell.* Laudat HEISTER *med. germ. indig.* p. 13.
y) Cum peruviano cortice VALCARENGHI *medic. rational.* p. 20.
z) Cum sale absinthii PRINGLE p. 218. nov.
a) PRINGLE *Phil. Trans.* p. 496.
b) HARRIS de *peste* p. 27.
c) HALES *hæmastat.* p. 134.
d) MACBRIDE *ess.* p. 130.
f) PRINGLE p. 284.
g) PECHEY *herbal.*
h) WELSCH *miscellanimet.* p. 35.
i) *Cur. acut.* l. c. 8.
k) p. 181.
l) L. VI. p. 270.
m) Anthemis aliis chamæmelum, floribus parvis in radio aureis, forinsecus orbiculato ambitu albis aut melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ DIOSCORID. III. n. 137. PLIN. L. XXII. n. 26. Anthemis alba centro flavo THEOPHRAST. VII. c. 13 Sola a summis florere incipit PLIN. L. XXI. n. 23.

tionem habeat, quod iidem numero ſuperent, & quod diſcus convexus ſit: quibus ſolis notis ab Achillea ſeparatur. Calyx, qui Matricariæ.

102. CHAMÆMELUM foliis ſubhirſutis, nervo duro, pinnis pinnatis, pinnulis lanceolatis inciſis.
Parthenium nobilis Chamomilla TRAGI p. 149.
Cllamæmelum odoratum DODON. *coron.* p. 243.
Sweet Camomile HILL. II. *t.* 28. cum figura nimis capillari.
Anthemis foliis pinnato compoſitis linearibus acutis ſubvilloſis LINN. *Spec. II.* p. 1260.

β Flore pleno CAMER. *Epit.* p. 646. bene.

γ Flore ſemipleno, quæ varietas eſt perfrequens WEINMANN *tab.* 363. d.

δ Flore nudo C. B. &c.

Non nimis certus ſum, hanc plantam ad Helveticas cives pertinere. Inter ſtirpes equidem D. CONSTANT exemplum adfuit, cum nota, lectum fuiſſe *en Chamblande*, (prope Lauſannam) & ad viam verſus *Fechy*. Sed etiam Romæ, & Tibure *n*), & circa *Dreux* gallicam civitatem *o*) ſponte provenit. Circa Sedunum quoque lectum fuiſſe dicitur.

Caules procumbunt, ramoſi, pedales, & ultra. Folia ad lentem vitream ſubhirſuta, ſubincana, plana, ex vagina amplexicauli, pinnata, nervo lato, robuſto, pinnis diſſectis, quarum primæ minores, reliquæ pene æquales ſunt, & ipſæ pinnatæ, earumque laciniæ bifidæ, trifidæ. Flores ſinguli ſuos ramos terminant. Petioli hirſuti. Calyx ex viridi albicans, oris late argenteis. Semifloſculi albi, tridentati. Semen ex ovato conicum, nudum.

Gratus in iſta ſpecie & aromaticus odor eſt *p*); viresque, quam priori, magis excitatæ, cætera ſimiles, ut tamen paulo rariori in uſu ſit *q*). Vires pariter in oleo eſſentiali latent *r*), quod ex calyce obtinetur; cæterum ex Romano Chamæmelo non perinde cæruleum ſtillat *s*). Aqua, ut ex planta odora, bona eſt, & valde ab ILL. TRILLERO laudatur *t*). Ad ſyncopen TRALLIANUS *v*).

103. CHAMÆMELUM foliis glabris, duplicato pinnatis, nervo foliaceo, pinnulis lanceolatis, ſeminibus levibus.
Chamæmelum inodorum C. B. *Baſil.* p. 41. *ſ. Cotula non fætida* I. B. III. p. 120.
Anthemis receptaculis conicis, paleis ſetaceis, ſeminibus coronato marginatis LINN. *Spec. II.* p. 1261
Anthemis arvenſis LINN. *flor. ſuec. II. n.* 768. cum nonnullis notis.

Circa Baſileam C. B. Nos circa *Goumoens*, *Lauſannam*, *la Chetelaz &c.*

A priori facile ſeparatur, foliis craſſioribus, majoribus, glabris, ſemine marginato: a ſequente ægrius. Caulis ſimilis, ruber, cubitalis, ramoſus. Folia cum ramis ſubhirſuta, craſſiuſcula, nervo ejusdem cum pinnis naturæ, qui in Romano multo lignoſior eſt. Folia ipſa pinnata, pinnis pinnatis, pinnulis lanceolatis, ariſtatis. Calycis ora potius fuſca quam argentea. Flos ſimilis, diſcus hemiſphærico altior, ſquamis inter floſculos latiuſculis, ovato lanceolatis, ſeminibus quadrangularibus, brevi quaſi & albo diademate coronatis.

104. CHAMÆMELUM foliis glabris, duplicato pinnatis, nervo foliaceo, pinnulis lanceolatis, ſeminibus exaſperatis *v**).
Cotula fætida TRAGI. BLAKWELL *tab.* 63.
Chamæmelum fætidum C. B. *Baſil.* p. 41. *&c.*
Fætid Chamomile HILL. II. *t.* 29. nimis capillaris.
Anthemis receptaculis conicis, paleis ſetaceis, ſeminibus nudis LINN. *Spec. II.* p. 1261.
Anthemis cotula LINN. *flor. ſuec.* T. II. *n.* 768.

β Flore pleno SIBBALD. *natur. hiſt. of Fife.*

γ Flore abſque radiis.

δ Semifloſculis fiſtuloſis MORTON *Nat. hiſt. of Northamptonshire* p. 364. t. 12. f. 2.

Vulgo Bernæ, & circa *Roche*, *Ivornæ &c.* in agris, & ad vias.

Pleraque

n) WELSCH *hecatoſt. I. obſ.* 59.
o) STROBELBERGER p. 180.
p) VAILLANT. *fig.* 31.
q) NEUMANN T. II. P. I. p. 532.
r) IDEM p. 535.
s) TEICHMEYER *Chem.* p. 66.
t) *Diſpenſat. I.* p. 351.
v) L. XII. p. 699.
*v**) Parthenium foliis coriandri tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore ſubviroſo, ſapore amaro DIOSCORID. L. III. c. 138. poſſit huc referri. aut ad Matricariam.

Pleraque prioris, folia glabra, latiuſcula, cum nervo ejuſdem naturæ, pinnis pinnatis, pinnis lanceolatis; extrema trifida. Calycis ſquamis ora ſubargentea, anguſtior. Flos ſimilis, diſco valde convexo, Semina abſque diademate, undique ſpinulis *x*) exaſperata, ſuſcepta ſquamis peranguſtis. Fætet utique, neque credo in agris macris bene olere *y*).

Vulgo pro Chamæmelo in clyſteribus, etiam in epithematibus emollientibus, adhibetur. Siccum urinam pellere, atram bilem ducere, liberare pulmonem LOBELIUS *z*). Decoctæ cum cotula aquæ magna copia ſumta ſudorem movet, & arthritidem viri pene paralytici ſanavit *a*) Hoc puto eſſe Chamæmelum, quod in hyſtericis DETHARDINGIUS romano præfert *b*). Tritum cutim impoſitum exulcerat *c*).

105. CHAMÆMELUM foliis pinnatis, hirſutis, pinnulis ſimplicibus, lanceolatis.
Buphthalmum MATTHIOLI p. 909. BLAKWELL *t.* 439. *vulgare* CLUS. *Pann.* p. 569.
Chryſanthemum foliis Tanaceti LOESEL p. 47. *ic.* 9. *flore aureo Italicum* BARRELIER *ic.* 465.
Anthemis foliis bipinnatis, ſerratis, ſubtus tomentoſis, caule corymboſo LINN. *Spec. II.* p. 1263.

In *Helvetia* minus frequens, quam *Gottingæ*. *Baſileæ* legi ad *Rhenum*. C. B. in dumetis prope rudera *Auguſtæ*, & non longe a *Riehen*. I. B. ante portam *lapideam*. (Steinenthor)

Caulis cubitalis, durus, anguloſus, ramoſus & folioſus. Folia robuſta, viridia, ſubtus incana, petiolo lato, pinnis ſimplicibus, acutis, ariſtatis, pene æqualibus, quinque vel ſeptem parium. Flores in ſuis ramis ſinguli, ſpecioſi, patuli. Calycis ſquamæ denſe imbricatæ, ſubhirſutæ, pallentes; intimæ oris ſquallentibus. Semifloſculi tridentati, flavi, diſcus concolor. Squamæ inter flores ariſtatæ. Semina, ut in Buphthalmo, in ambitu incurva, per medium ſulcata, ad latera tenuia, quaſi alata, ſub floſculis quadrangula. Quare ambigit inter Buphthalmum, cui duorum generum ſeminibus convenit, & inter Chamæmela, ad quæ accedit ſeminibus non coronatis.

Odor & vires fere Chamæmeli. Pulverem tuſæ plantæ flavum ad icterum *d*), ad volvulum *e*) laudant, ad duas drachmas ſumtum. Urinam ciet *f*). Colorem luteum pulchrum lanæ impertit *g*).

ACHILLEA *h*) VAILLANT. p. 320. LINN. n. 971.
MILLEFOLIUM TOURNEF. T. 283.
& PTARMICA TOTRNEF. *Tab. eadem.*

Calyx pariter imbricatus, hemiſphæricus. Semifloſculi breves *i*), tridentati, *k*), ut latitudo longitudini parum cedat: numero exiguo *l*), non ſupra decem.

106. ACHILLEA foliis hirſutis, pinnatis, pinnis æqualibus pinnatis, pinnulis integris & trifidis, floribus luteis umbellatis.
Stratiotes lutea CLUS. *hiſp.* p. 371.
Milleſolium tomentoſum luteum C. B. I. B. III. P. I. p. 138.
Yellow Yarrow HILL. II. *tab.* 65.
Achillea foliis pinnatis, hirſutis, pinnis linearibus, dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1264.

Pulchra planta in Valeſia inferiori ad vias, & inter vineas abundat, ut circa *Branſon*, *Fouly*, *St. Pierre*. Circa *Stalden*.

Formoſæ plantæ caules pedales, ex una radice numeroſi, folioſi. Folia tomento obnupta, tenuiter diviſa, petiolo amplexicauli, pinnis longe æqualibus, parium quindecim, pinnulis primis trifidis, reliquis ſimplicibus. Flores umbellati. Calyx glaber, pallens, ſubnitidus. Flos totus pulcher, flavus. Odor grate aromaticus.

107. ACHILLEA

x) *Emend. VI.* p. 22.
y) SCHULZE *chamæmel.*
z) *Adverſ.* p. 341.
a) B. LANGRISH p. 122. 123.
b) *Spec.* p. 129.
c) MATTHIOLUS.
d) CAMERARIUS.
e) EHRHARD ad LONICERUM.
f) BRASSAVOLA.
g) Conf. LINNÆUS *plant. tinctor.* p. 24.
h) Achillea gerit ſcapos dodrantales, majores, minutulis foliis circumdatos, habentibus inciſuras, coriandri ſimilitudine, odore multo non inſuavi, umbella in acumine rotunda, floribus candidis, perpaucis, & auram æmulantibus DIOSCOR. IV. c. 32. Poteſt noſtra eſſe. Achilleos foliis minutioribus quam fœniculi PLIN. L. XXV. n. 19. Milleſolium DIOSC. L. IV. c. 110. alio pertinet, paluſtris planta, foliis fœniculi.
i) VAILLANT. f. 2. 10. TOURNEFORT A. A. F.
k) Ibid.
l) Ibid. Ad ſedecim LINN.

107. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis longe æqualibus, pinnatis, pinnulis trifidis & quinquefidis.
Millefolium BLAKWELL *tab.* 18.
Millefolium terrestre minus Dioscoridis TABERNÆM. p. 130.
Pasture Yarrow HILL. II. *tab.* 65.

β Flore carneo, & purpureo, ludit.

Ad vias abunde.

Caulis erectus, pedalis, foliosus, ex summa parte umbellifer. Folia subhirsuta, firma, prælonga, valde divisa, lato petiolo, pinnis brevibus, numerosissimis, ad 25. paria, lente & crescentibus, & decrescentibus, & longe pene æqualibus. Pinnularum in una pinna paria tria ad septem, trifidæ eæ, & quinquefidæ, lanceolatæ. Tota folia punctata sunt & reticulata. Calycis squamæ virentes, ora dilute fusca. Petala plana quatuor & quinque, perbrevia, alba aut rubra: discus ochroleucus aut ruber.

γ Millefolium odoratum minus Monspeliensium SCHEUCHZERI *Itin. VII.* p. 515. quod PELLETIER describit p. 271. mera varietas est, quam in arce Sedunensi legeram, tum circa *Branson* ad vias. Quando calor æstivus plantulam adussit, diversa videtur a se ipsa, foliorum laciniis magis capillaribus, tota & inprimis folia valde lanuginosa. Verum per omnes medios gradus a vulgari in istam *tomentosam* varietatem degenerasse vidi. Separat LINNÆUS *m)* de alia forte planta locutus. Ad nobilem refert Cl. GOUAN *flor.* n. 372.

δ *Millefolium alpinum* CLUS. *Pann.* p. 562. SCHEUCHZER *Itin. IV.* p. 338. flore albido mera varietas in *Gemmio* monte lecta.

Planta subadstringens, paulum aromatica, terreis elementis abundans *n)*, ut vis in mucilagine sit *o)*, tamen ut & aquosum extractum & resinosum vires habeat *p)*. Destillantem ad ignem dat aquam cæruleam *q)*, in qua cæruleum, penetrabilis odoris, oleum *r)* natat. Ipse spiritus *cohobatus*, iterata destillatione, cæruleus prodit *s)*, quem modum etiam NEUMANNUS laudat *t)*, nisi malis extracto admisto spiritum confirmare. Tinctura spirituosa, & extractum cum spiritu vini paratum, meliora sunt aquosis, & magis balsamica *v)*, & tincturam STAHLIUS plurimi fecerat, alii minoris *x)*. In sale sulfur est, & alaali volatile *y)*.

Succus ad aliquot uncias epotus ad fluorem album compescendum, ad gonorrhœas, ad hæmorrhagias laudatur, & ad pulmonum vitia. In hæmorrhoidibus coercendis in se ipso expertus BUCHWALDUS *z)* laudat; in hæmoptysi alii *a)*, & in uteri sanguineo fluxu *b)*, aut sanguinis post nimium nixum de intestino stillicidio *c)*. Idem post lithotomiam vulneris confirmationem adjuvat. STAHLIUS vix alio *d)* tonico medicamento & stomachico frequentius usus est; in febribus intermittentibus, morbo hypochondriaco *e)*, phthisi, alissque malis F. HOFMANN. Cum scordio & melle, phthisin sanasse KELLNERUS. Infusum, quale theæ est, ad cardialgias, ad suppressa lochia, ad colicos dolores adhibetur; & ad pulmonis morbos decoctum cum cortice peruviano *f)*. Ad dolores hæmorrhoidum cæcarum specificum esse STAHL *g)*. Unguentum ad hæmorrhoides cæcas commendatur *h)*. Aquam vinosam WELSCHIUS ad calculum exhibet *i)*.

Neque pecori ingratum est *k)*, ad scabiem pecudum utile *l)*.

108. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, incisis & integris.
Stratiotes millefolium MATTHIOLI p. 1007.
Millefolium s. Achillea DODON. p. 1000. *icon.*

Mille-

m) *Spec. II.* p. 1268.
n) NEUMANN p. 372.
o) ibid.
p) ib. p. 373.
q) NEUENHAHN *biblioth.* T. II. p. 477.
r) IDEM ib. NEUMANN. CARTHEUSER *mat. med. part. post.* p. 121. qui addit, ex pingui solo natum cæruleum dare oleum, flavum si in macro. Negat sibi cæruleum provenire ILL. SPIELMANN *Inst. Chem.* p. 188. Ex floribus potissimum habuit NEUMANN II. P. 3. p. 368.
s) GMELIN *flor. Sibir.* T. II. p. 199.
t) NEUMANN iq. p. 374.
v) CARTHEUSER.
x) TRALLES *Hist. Choler.* p. 328.
y) GMELIN *Comm. Petropol.* T. V. p. 290. 291.
z) p. 178. Infusum theiforme STAHL *de specif.* p. 33.
a] *Bresl. Saml.* 1718. mens. Mart. LANG. *de millefol.* p. 14.
b] THOMASIUS ib, p. 16.
c] CHOMEL *plant. medic.* p. 574. Succo ad sex uncias dato.
d] Princeps vulnerarium medicamentum BUCHWALD, p. 129.
e] HEISTER *med. germ. indig.* p. 29.
f] LOESECKE *Arzneymitt.* p. 432. 433.
g] De *alternat. & specif.*
h] *Hamb. Magaz.* T. 18. p. 487.
i] *Miscellanim.* ib.
k] Amatur SCHREBER *Saml. III.* p. 57.
l] KALM *resa* p. 299.

Millefolium purpureum majus C. B. *Prodr.* p. 72. I. R. H.
Purple tanzy leaved Achillea HALE *Eden. t.* 55.
Vel notabilis varietas est, vel vera planta *m*). In pratis circa *Curiam* Rhætorum C. B. in M. *Generoso* Cl. LA CHENAL.
Caulis cubitalis, erectus. Foliorum alia proportio. Breviora sunt & latiora, nervo lato, pinnarum paribus paucioribus, vix supra sedecim. Sed quæque pinna multo latior est, semipinnata, lobulis sæpe simplicibus, tamen etiam breviter incisis, dentibus binis ternisve. Puncta habent. Umbella floralis & reliqua similia. Calycis glabri oræ fuscæ.

109. ACHILLEA foliis tomentosis, duplicato pinnatis, pinnis remotis, pinnulis semipinnatis *Cat. rar.* u. 930.
Nobile Millefolium TRAG. p. 476. bene.
Tanacetum minus album odore Camphoræ C. B. *Basil.* p. 40. *&c.*
Openleaved Yarrow HILL. II. *tab.* 65.
Achillea foliis bipinnatis, inferioribus nudis, planis, superioribus obtusis, tomentosis, corymbis convexis, confertissimis LINN. II. p. 1268.
C. B. in agrorum limitibus versus *Häsigen*, & ad *Wiesæ* pontem in arenosis. Versus *Alschweiler*, *Hägenheim & Neuweyher* Cl. LA CHENAL. Biennæ abunde ad vias inter vineas, & Neocomi. In Valesia circa *Gonthey*, & alibi.
A vulgari Millefolio satis manifesto differt *n*), cubitali caule & multo altiori, folioso, anguloso, tomentoso: foliis laxius divisis, pinnis a se invicem remotis, paucioribus, ad paria decem, duodecim, pinnis iterum pinnatis, pinnulis semipinnatis, laciniis parium fere ad sex usque, lanceolatis aut bifidis, demum varie incisis, minoribus intermistis. Folia dum siccantur, contrahunt se, ut habitus obtusus fiat. Non punctata sunt. Flores umbellati, calyces lanuginosi, subfusci; semiflosculi albi, tum flosculi, sed tubæ flavæ. Radii amant contra calycem reflecti. Odor multo gratior, & acrius aromaticus.
Hanc speciem oporteret in medicinam recipere, quæ multo plus virium, quam vulgaris species, promittat.

*110. ACHILLEA foliis hirsutis, pinnatis, pinnis acute dentatis, latescentibus *Emend. IV.* p. 22. n. 61. †
Rarissima planta in *Valesiæ* decuria Gomsensi provenit, haud procul Rhodani fontibus. Credas Te *Pyrethrum* 95. videre, sed character distat. Radix perennis, lignosa, ramosa, caules educit multos, rectos, cubitales, non ramosos, nisi umbellam velis. Folia pinnata, petiolo longo, pinnarum paribus decem, & ultra. Primæ pinnæ parvæ sunt, mediæ maximæ, ultimæ cum nervo folii confluunt. Porro eæ vel palmatæ sunt, cum dentibus quatuor aut quinque, vel semipinnatæ, acute dentatæ, dentibus deorsum longioribus, ut ad id latus quasi lobulus fere tridentatus accedat. Umbella laxior caulem terminat; calycis squamis per oram fuscis. Semiflosculi albi, obtuse tridentati: discum squamæ distinguunt longæ, fuscæ, obtusæ. Semiflosculi quinquefidi, albi. Odor gratus, acutus.

111. ACHILLEA foliis pinnatis, glabris, pinnis simplicibus, & multifidis.
Parthenium alpinum CLUS. *Pannon.* p. 262.
Matricaria alpina chamæmeli foliis SCHEUCHZER *Itin. IV.* p. 338. cum flores non multo majores faciat, quam vulgari Millefolio.
Chamæmelum alpinum, saxatile, perenne, flore albo, singulari, calyce nigricante TILLI *hort. Pisan. t.* 19.
Achillea foliis pinnatis, pectinatis, integriusculis, pediculis villosis LINN. *Spec. II.* p. 1267.
In saxosis alpium passim, & ad rivos alpinos: in *Liosson*, *Jabernaz*, *Enzeindaz*, *Ovannaz*, *Chapuise*, *sur Champ*; *Grimsula*, *Gemmio*, *Furca*, a me lecta, & in M. *Kahlenberg*, *Stafelberg*.
Radix nigra, lignosa, fibris teretibus ramosa, fervida, saporem in lingua durabilem pyrethri relinquit. Caules multi, duri, pedales & dodrantales. Folia viridia, subhirsuta, pinnata, pinnarum paribus ad decem & duodecim, nervo lato, pinnis linearibus, acutis, simplicibus, non raro etiam in tres, quatuor, vel quinque, laciniis discerptis. Vidi laxe divisa, pinnis ex apice bicornibus, tricornibus, floribus paucissimis. Umbella ramos terminat, petiolis tomentosis. Flores majusculi, ad 8. lineas lati. Calyx levis, ora squamarum nigra, & squalente. Semiflosculi abi,

m] Separat foliis alternis JUNG.
n] Ad ROSEN *obs.* p. 48.

albi, tridentati, ſex, octo & decem. Squamæ inter floſculos fuſcæ, floſculi albi, tubo ſtamineo flavo.

Radix alpicolis ob pyrethri ſaporem aliquo in uſu eſt. SCHEUCHZERUS cum ſpiritu vini ait deſtillari. Sed noſtra inodora eſt. Vereor ne cum ſequente confundat.

112. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis ſimplicibus glabris punctatis *Emend. II.* p. 39. n. 87. †
Iva moſchata GESNER *epiſt.* p. 66.
Aſſenzo III. alpino umbellifero PONA *Bald. Ital.* p. 120.
Tanacetum alpinum odoratum C. B. P. SCHEUCHZER *Itin. II.* p. 142. *Itin. VI.* p. 462.

In alpibus ſummis. In *Veragricis* paſſim, *Jeman*, *ſous la dent de Morcle*, in ditione Aquilejenſi, in M. *S. Bernhardi*, *Gotthardo*, *Furca*, ſupra *Bagnes*, in M. *Speluga*, *Roßboden*, *Kahlenberg*, *Stafelberg*, *Simplon*, in M. *Prægallenſibus* SCHEUCHZER: in M. *Braulio* J. GESNER. In M. *Bernina* R. DICK.

Cum Achillea 111. proxime convenit, ut non continuo diſcrimen invenias, ſi ab odore grato, aromatico, receſſeris. Radix tamen non acris eſt; caules humiliores; petioli minus tomentoſi. Folia viridiora, ſimpliciora, pinnarum non ſupra decem paribus, foveolis exſculpta, pulpoſa, ad lentem vitream reticulata. Squamæ calycinæ leviſſime ſubhirſutæ, breviores, magis compactæ, fuſcæ, neque nigræ. Flores minores.

Hæc eſt verior ſpecies *Genipi*, alpicolis celebrata: ob egregium enim odorem infuſum theiforme ad movendum ſudorem adhibetur, calidum tamen *o)*, & facile nocituram in pleuriticis, ſi febris magna fuerit *p)*.

Achillea GMELINI *tab.* 83. f. 1. nimis alta videtur, & flores habere multo minores, radicem non perinde lignoſam, neque amicus noſter aromatici odoris meminit.

β Varietatem foliis hirſutis, odore etiam diverſam, nolim tamen diſtinguere *q)*.

113. ACHILLEA foliis tomentoſis, pinnatis. pinnis ſimplicibus & inciſis.
Achillea αλπικοχθαμαλος RICHER.
Millefolium alpinum incanum, flore ſpecioſo I. B. III. p. 138. SCHEUCHZER *Itin. II.* p. 138.
Millefolium tomentoſum, odoratum BOCCONE *muſ. di piant.* T. 120.
Millefolium alpinum flore ſpecioſo SCHEUCHZER *It. IV.* p. 338.
Achillea foliis pinnatis, lanugine totis obſitis, floribus albis, umbellatis ALLIONE p. 9. *t.* 2.
Achillea foliis pinnatis, dentatis, hirſutiſſimis, floribus glomerato umbellatis LINN. *Spec. II.* p. 1267.

In ſummis alpibus. Sub *Furcæ* culmine legi; SCHEUCHZER in altiſſimis M. *Prægallenſium & Averſanorum.* In *Hinterhein* Cl. SCHINZ. In *Furcula* Cl. DICK. In M. *S. Bernhardi*, alpibus ſupra *Bagnes*, montibus vallis *S. Nicolai*, *Sempronio*, *Stafelberg*, *Kahlenberg*, *Schönbühl* &c. Valeſiæ.

Cum priori 112. per varietatem β conſentire videtur. Humilius tamen eſt, caule ſæpe incurvo, cum foliis tomento obducto. Folia pro portione longa, pluribus pinnarum paribus, penè æqualibus, primis ex radice ſimplicibus, ulterioribus inciſis trifidis, quinquefidis, ſemper lanceolatis. Caulinorum pinnæ ſæpe ſimplices, parallelæ. Foveolæ balſamo plenæ minus conſpicuæ. Umbellæ conpactæ, anguſtæ, planæ. Calyx hirſutus, oris nigris. Semifloſculi lati, obtuſi, tridentati, albi. Tomentum per ætatem non dejicit.

Odor aromaticus, diverſus a priori, & aliquanto debilior. Satis a priori diverſum videtur, cum tomentum nunquam per ætatem dejiciat. Etiam hoc pro *Genipi* venditur.

114. ACHILLEA foliis tomentoſis, longe petiolatis, palmatis *Cat. rar.* n. 925.
Abſinthium montanum, umbelliferum CLUS. *Pann.* p. 553. 555.
Abſinthium umbelliferum CLAVENNÆ in proprio libello, qui a CLUSII planta ſeparat.
Antabſinthium P. DE SPRECHIS minus bene.
Achillea foliis laciniatis, planis, obtuſis, tomentoſis LINN. *Spec. II.* p. 1266.

C. B. & WAGNERUS in alpibus helveticis ajunt reperiri. In M. *Generoſo* ſola folia legerunt D. LA CHENAL & CHATELAIN.

Radix pulchræ plantæ lignoſa, longa, aſpera. Caulis ad terram folioſus, ſuperne fere nudus, dodrantalis, hirſutus, laxa umbella florigera terminatus. Folia radicalia utique fere abſinthii ſimilia, albo tomento plano & adpreſſo obducta: nervo longe nudo, latiuſculo, & lateſcente, fine palmato in aliquot dentes ſubito inciſo, aut ſemi-

o) *Journ. Helvet.* 1758. Menſ. Sept.
p) Monet ibidem Cl. NEUHAUS, & ILL. TISSOT *Avis au Peuple* p. 129.
q) *Emend. II.* p. 40. n. 88.

ſemipinnato, pinnis ad ſeptem uſque, ſimplicibus, aut unico dente notatis. Flores in umbella fere vigeni. Squamæ calycis ſubhirſutæ, ora fuſca. Semifloſculi fere octoni, albi, tridentati.

115. ACHILLEA foliis pinnatis, pinnis acute ſerratis, extremis confluentibus *Cat. rar.* n. 923.
Dracunculus alpinus foliis ſcabioſæ C. B. *prodr.* p. 39.
Ptarmica alpina matricariæ foliis TRIUMPHETTI *obſ.* p. 83. BOCCONE *tab.* 150. Iconem dedit etiam ZANONI *nov.* p. 186. *tab.* 142.
Irregular leaved Yarrow HILL. II. *tab.* 67.
Achillea foliis pinnatis, planis, inciſo ſerratis, extimis majoribus coadunatis LINN. *II.* p. 1265.

In alpinis non rara, ut in M. *Taveyannaz*, *Lioſon*, *Richard*, *la Varaz*, *Chapuiſe*, *Orgevaux Aquilejenſium*; *au Trient*, in M. *Salanſe*, *Sempronio*, & alibi in Valeſiæ alpibus. In via per M. *Grimſulam*, per M. *Gotthardum*, ſurſum a *Ponte diaboli*, in monte *Furca*, *Speluga*. In M. *Furkmatt*, & apud *Abbatiscellanos*: & ſupra *ſubarias Thermas* J. GESNERUS & C. BAUHINUS. In *Albula* M. HUBERUS.

Radix lignoſa, craſſiſſima, capillata. Caulis erectus, non ramoſus, & tamen cubitalis & tripedalis. Folia pinnata, plana, latiuſcula: pinnarum paribus tribus majoribus, extremo pare demum cum nervo confluente. Eæ pinnæ glabræ ſunt, nervis ſubhirſutis, omnes acutæ & profunde circumſerratæ, ut tamen deorſum profundiores dentes educant, & pene ſemipinnatæ ſint. Flores in umbellam laxam, quæ caulem terminat. Calyx ex ovato contrahitur, ſquamis denſe congeſtis, ovatis, cavis, ora fuſca. Semifloſculi a quinis ad octonos, albi, profunde tridentati, quorum longitudo latitudinem ſuperat. Diſcus convexus, floſculi quinquefidi; pali fuſci, oblongi, flos cæterum totus albus.

Tota planta odorem gratiorem ptarmicæ ſpirat, ſed potiſſimum florum gratus eſt odor.

116. ACHILLEA foliis ſemipinnatis, pinnis minutiſſime ſerratis *Enum.* n. 3. *Cat. rar.* n. 924. GMELIN. *flor. Sibir.* T. II. n. 161.
Ptarmica alpina Millefolii folio BOCCONE T. 101.
Achillea foliis lanceolatis, dentato ſerratis, denticulatis, tenuiſſime ſerratis LINN. *Spec. II.* p. 1266.

Nunquam in alpibus noſtris reperi, ſed in Catalogo inter alpinas SCHEUCHZERUS recenſuit.

Folia longa, anguſta, ſemipinnata, nervo folioſo, pinnis lanceolatis, acutiſſime dentatis, in apice ſæpe perargute inciſis. Umbella laxa caulem terminat: calyx pallens; flores cæterum fere ptarmicæ.

117. ACHILLEA foliis linearibus, lanceolatis, acutiſſime ſerratis.
Ptarmica p) CAMER. *Epit.* p. 354. BLAKWELL *tab.* 276.
β Flore pleno CLUS. cum icon.
γ *Ptarmica alpina foliis anguſtis, partim ſerratis, partim integris* BOCCONE *Muſ. di Piant.* p. 107. T. 85.

In pratis ſubhumidis vulgaris.

Caulis firmus, cubitalis & major, ramoſus, erectus. Folia firma, fragilia, levia, longa, longiſſime lanceolata, per oram minutiſſime, ſed vere ſerrata, dentibus æqualibus, innumeris. Flores in umbellas laxas, toti cum diſco albi, tubis fuſcis. Semifloſculi pauci, ad undecim. Calyx & paleæ diſci ſubhirſutæ, barbatæ.

Odor acris, aromaticus. Sternutationem ciet *q)*, ſalivam maſticata movet, ad mucoſas faucium obſtructiones valet BOERHAAVE. Pecori grata eſt *r)*.

RADIATÆ.

II. DISCO PALEIS DISTINCTO.

I. SEMINIBUS CORONATIS.

BUPHTHALMUM *s)* LINN. *gener.* n. 977.

ASTERISCUS TOURNEFORT. t. 283. VAILLANT. p. 331.

& ASTEROIDES VAILLANT.

Ab Achillea & a Chamæmelo differt ſeminibus *t)* margine inciſo & multifido coronatis. Floſculorum diſci ſeminibus marginatis, peeinde coronatis *v)*.

118. BUPH-

p) Ptarmica exiguus frutex, ſurculos habet multos, rotundos, folia oleæ longa, multa, capitulum anthemidis parvum, rotundum, quod ſternutamentum excitat DIOSCORID. L. II. c. 156. Noſtræ folia non ſunt oleæ.

q) WIGAND. *boruſſ.* p. 64. b.

r) SCHREBER III. *Saml.* p. 68.

s) Buphthalmum caulibus tenuibus, mollibus, foliis fœniculi, luteo flore, anthemidis majori, oculi ſimilitudine DIOSCORID. III. c. 139. non eſt noſtrum.

t) VAILLANT. *fig.* 38. BERKHEY T. V. f. 36. 37.

v) TOURNEF. Q. BERKHEY *tab.* 5. f. 38. 39.

118. BUPHTHALMUM foliis imis petiolatis, ovatis, superioribus amplexicaulibus, lanceolatis, hirsutis, rariter dentatis.
Aster Pannonicus CLUS. *pann.* p. 526. 527.
Conyza major altera THAL. *ic. II.* p. 21.
Asteroides hirsuta MICHEL *hort. flor.* p. 12.
Buphthalmum foliis alternis lanceolatis, subserratis, villosis, calycibus nudis, caule herbaceo LINN. *Spec. II.* p. 1275.

Nostra perpetuo subhirsuta est & subaspera, austriaca levissime subhirsuta. Non alpina est, sed submontana. In M. *Bözberg*, & *Hauenstein*, circa *Langenbrück*, in M. *Farnspurg*, qui sunt ex humillimis Juræ dorsis. In pratis salinarum Aquilejensium. Versus *Fenalet* ad viam, quæ ducit *aux Fondemens*. Circa cavernam *Beati*, supra lacum *Thunensem*. Circa *Wesen*, *Ragaz*, & *thermas fabarias*: in valle *Lepontia*, *Mendrisii*, & in M. *Cenero*, *Pilato*, *Uetliberg*.

Caulis rectus, cubitalis & altior, hirsutus, ramis erectis, unifloris. Folia radicalia petiolata, ovata; ad caulem amplexicaulia, longe elliptica, lanceolata, hirsuta, per oram rariter serrata. Flos nudus, speciosæ magnitudinis, summum caulem ramuma terminat. Calycis squamæ duorum & trium ordinum, ovato lanceolatæ, firmæ, hirsutæ. Semiflosculi flavi, trinervii *x*), tridentati, numerosi; discus potius fuscus.

Hic est forte *Aster luteus Italorum*, cujus succo circa vulnus inuncto adjutus canis aliquot viperæ vulnera pertulit *y*).

119? BUPHTHALMUM foliis conjugatis, flore nudo nutante. †
Cannabinæ aquaticæ similis capitulis nutantibus C. B. *prodr.* p. 138.
Conyza capite nutante I. B. II. p. 1055. cum icone.
Michelfeldæ C. B. in humidis.

Hic plantam refero, quam inter stirpes C. B. siccas vidi, non alias, & cujus exemplum inter stirpes HAGENBACHIANAS esse Cl. LA CHENAL monuit.

Caulis cubitalis, ex summitate ramosus. Folia conjugata, hirsuta, serrata, lata basi caulem amplexa, latescunt inde & lanceolato fine terminantur. Sub ramis folia solitaria. Flores prodeunt ex alis summorum foliorum, corona foliosa destituti, nutantes. Calycis squamæ laxæ, paucæ, ad quinque, ex ovatis lanceolatæ, concavæ. Semiflosculi breves & latissimi, tribus amplis dentibus. Squamæ inter flosculos ellipticæ. Staminum vagina eminens, & longa tuba. Semiflosculorum semen latum, planum, utrinque acuminatum, levi pappo coronatum. Flosculorum semen paulo crassius videtur. Adparet ad Buphthalma pertinere, non ad Bidentes, etsi habitu consentit. Nuperi omnes hanc plantam ignorasse videntur, veram utique, etsi non potuit circa *Michelfelden* reperiri.

BIDENS TOURNEF. T. 262. LINN. n. 932.
CERATOCEPHALUS VAILLANT. p. 326.
& COREOPSIDIS species LINN. n. 981.

Hoc genus inter radiatas & discoideas ambigit, his propius: cum tamen nonnunquam veros & speciosos semiflosculos producat, cum radiatis reliqui, VAILLANTIUM secutus. Calycis squamæ laxæ, obtusæ, similesque in disco inter flosculos squamæ *z*). Flos plerumque nudus, solis fit flosculis androgynis *a*), campanulatis, quadrifidis & quinquefidis. Semen planum, medio dorso utrinque eminente distinctum, coronatum ex suis angulis duabus perpetuis, retrorsum hamatis, aristis, quibus duæ aliæ minores, non raro, medio ex dorso accedunt, alias unica *b*). Frequenter etiam, certe in speciebus nostratibus, semiflosculi *c*) in ambitu trideutati, colorati, speciosi, steriles, accedunt, tuba destituti, & abortivo semine fulti *d*).

120. BIDENS foliis sessilibus, serratis, floribus nutantibus, circumvallatis.
Eupatorium aquaticum femina septentrionalium stellato & odoro flore LOBEL. *ic.* p. 429.
Bur Marygold PETIVER *tab.* 20.
Bidens foliis lanceolatis amplexicaulibus, floribus cernuis, seminibus erectis LINN. *Spec. II.* p. 1165. Conf. *Oelanska resa n.* 334.

β *Eupa-*

x] BERKHEY T. III. f. 26.
y] VALISNERI T. I. p. 359. SEGUIER II. p. 233.
z] TOURNEFORT A.
a] IDEM.
b) VAILLANT. *fig.* 48. TOURNEF. K. F.
c) Quatuor esse aristas BOBART in *epist. post* RAII Epistolam.
d) TOURNEF. D. E. sed fertilem pingit.

β *Eupatorium Cannabinum chrysanthemum* TABERN. p. 117.
Conyza palustris foliis serratis LOESEL *flor.* p. 54. *ic. II.*
Bidens in Hibernia radiatus RAI *de method.* p. 97.
Hepatorium aquatile folio non diviso, flore aureis undique petalis radiato TRIUMPHETTI p. 65. HIST. OXON. III. p. 17. *tab.* 5. *fig.* 25.
Bidens cernua HILL. II. T. 18.
& *Coreopsis bidens* EJ. *t.* 35.
Coreopsis foliis lanceolatis, serratis, oppositis, amplexicaulibus LINN. II. p. 1281. *Wästgöta resa* p. 160. 272. ROSEN *observ. n.* 40.
Ic. NEBEL. f. 3.
Multas varietates seminis aristis 2. 4. flore speciosо aut non speciosо habet MICHELI *hort. flor.* p. 16.

γ Annon etiam huc pertinet *Verbesina minima* DILLEN. *Cat. Giess. nov. spec.* p. 66. *Syn.* RAI p. 188. *t.* 7. *f.* 2.
Bidens foliis lanceolatis, sessilibus, flore seminibusque erectis HUDSON *flor. angl.* p. 310. LINN. *Spec. II.* p. 1165.
Bidens Dilleniana HILL. T. III. *t.* 89.
Huic folia perangusta & parum dentata, statura semipedalis. Mihi idem & erecta capita habere visus est, & nutantia.

δ Foliis subrotundis TARGIONIUS *viagg.* IV. p. 237.

Vulgo in fossis & locis aquosis Bernæ, circa *Mathod* & alibi.

Caulis erectus, cubitalis, ramosus Folia conjugata, patula, elliptica, etiam ovata, lanceolata, undique serrata, basi ad caulem sessili, hamis obtusissimis. Flores aliquot, in ramis ex alis prodeuntibus congesti: non raro foliis viridibus, ligulatis, lanceolatis, integris succincti, ut aliqua Buphthalma, alias nudi. Calycis squamæ ovatæ, lineis nigris lineatæ, sæpissime in naturam floralem degenerant. Accedunt minime raro radii flavi, patentes, speciosi, unici ordinis. Flosculi concolores, aristæ fere quatuor, quarum duæ breviores.

Plantam β nulla præter semiflosculos nota distinguere possum. Sed ii etiam in Chamæmelis, Senecionibus aliisque floribus radiatis sæpe desunt.

Plantam γ separat amicus noster Cl. HUDSON, & nunc etiam LINNÆUS, potissimum ob erectos flores; sed ii etiam in nostra, non raro, ante plenam maturitatem eriguntur. Nobis icon DILLENIANA plurimum convenire visa est, cum novis plantulis autumno repullulantibus. Si vere differt planta DILLENII, eam nondum in Helvetia reperi. Nostra planta sæpe perinde semiflosculis abundat.

Acris odor plantæ tritæ vires promittit. Cum ergo Acmellam videret de genere esse Bidentis Cl. NEBELIUS, eiusque discipulus Cl. BLANKENHORN, facta analysi easdem in bidente vires esse sibi persuaserunt, quæ sint in Acmella. Post abactam aquam, & oleum destillatum, residuum, in aqua non in vini spiritu solubile, suavi est odore, & residua herba *e)* dat aquam vires plantæ habentem, iterumque oleum empyreumaticum tenuius, & crassius, præter empyreumaticum subacidum liquorem. In capite motruo etiam nitrum est, & sal fixus & ferrum. Etiam hanc plantam tinctoriam esse, & flavo tingere LINNÆUS *f)*. Extractum resinosum viridi tingit NEBEL.

121. BIDENS foliis petiolatis, trilobatis & quinquelobatis, serratis, floribus circumvallatis.
Cannabina aquatica folio tripartito diviso C. B.
Bidens tripartita HILL. III. *t.* 89.
Bidens foliis trifidis, calycibus subfoliosis, seminibus erectis LINN. II. p. 1165.

β Flore radiato.
Conyza palustris foliis tripartito divisis LOESEL p. 53. *fig.* 10.
Trifid Bur Marygold PETIVER *tab.* 20.

γ Foliis supremis tridentatis BLANKENHORN *Acmell. Palat. fig.* 1.

Cl. MICHELI habet varietates foliis imis trilobatis, superioribus integris, & flore luteo radiato *g)*.

Iisdem locis, etiam vulgatior.

Caulis bipedalis, valde brachiatus. Folia ex petiolo communi trilobata, quinquelobata *g*)*, profunde serrata. Medius lobus amplior, rhomboideus: Suprema folia petiolata, ovato lanceolata. Sub flore corona foliorum viridium, ciliatorum. Calycis squamæ virides, nigro lineatæ, interiores sæpe squamæ florali margine flavo luxuriant, & demum corona semiflosculorum accedit. Aristæ fere tres, quarum duæ persistunt. Semen medium linea percurritur, quasi granulis facta; lineæ laterales ciliatæ sunt.

 Vires

e) *Comm. Lit. Nor.* 1745. *hebd.* 46.
f) *Olanska resa* p. 97. 334.
g) *Hort. flor.* p. 120.
g)* NEBEL. f. 6.

Vires eædem videntur. Et ipſa oleum dat aquæ innatans, & liquorem empyreumaticum, ſed alcaleſcentem, qui priori acidus ſit. In calce ſal cubicus.

Vires prioris potius meliores habet *h*). Inter Vulnerarias in America habetur *i*): ad reſolvendos humores laudat Apollo *k*), flavo colore tingit, ſi linum cum alumine in aqua maceratum, ſiccatum, iterum cum bidentis decocto maceratum, demumque incoctum fuerit *l*).

FLORE COMPOSITO.
DISCIFERO.
III. RADIIS NUDO. FLOSCULOSÆ *m*).
CORYMBIFERÆ Vaillant. *Mémoir. de l'Acad.* 1719. p. 277.

Hæc claſſis a priori radiorum defectu differt, ut ſolos campaniformes floſculos, aut certe femineos, ſola tuba cum graciliſſimo tubo conſtantes habeat. Non pura eſt. Nam & aliquæ radios habent, ut Tuſſilago, Petaſites; aliæ radiorum imaginem, ut Xeranthemum. Deinde a Capitatis difficilius ſeparantur, quibus eadem omnino natura eſt, niſi quod floſculi multo longiores ſint, & tuba valde breviter inciſa: deinde caput floridum planius, latius, non perinde longum, neque ventricoſum. Separavit etiam in claſſibus naturalibus Linnæus *n*), & plerasque *nucamentaceas* vocat, alias inter radiatas admiſcet.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.
I. SEMINE CORONATO.
XERANTHEMUM Vaillant. *Mem. de l'Acad.* 1718. inter Capitatas.
Tournefort *tab.* 284. Linn. n. 947.

XERANTHEMUM habet ſquamas calycis multorum ordinum, primas ovatas *o*), ariſtatas, intimas longe lanceolatas, pungentes, ſiccas omnes & ſplendentes, expanſas, ut radiatum florem referant *p*). Floſculi in ambitu *q*) feminini ſtricti, longique, impoſiti ſemini villoſo, quinque triangularibus *r*) glumis coronato. Interiores floſculi latiorem campanulam habent *s*), de qua vagina ſtaminea eminet *t*). Diſcus plenus ſquamis longioribus, quam ſunt floſculi.

*122. XERANTHEMUM herbaceum foliis lanceolatis.
Gesner *ic. lign.* 72.
Ptarmica Auſtriaca Clus. *Pann.* p. 548. 549. bene.
Jacea oleæ folio minori flore C. B.
Xeranthemum capitulis inapertis Enum. p. 709.
Xeranthemum herbaceum foliis lanceolatis, patentibus, caule herbaceo Linn. *Spec. II.* p. 1201. cum multis varietatibus.
Xeranthemum Miller *tab.* 297.

Frequens ad vias Valeſiæ, circa *Sedunum*, *Sideram*, *Leucam*, *Saillon*.

Caules ex non magna radice numeroſiſſimi, duri, una cum foliis lanugine tecti, folioſi. Folia linearia, lanceolata, hinc ſubatra, inde incana. Singulum ramum ſous flos terminat, quem menſe Julio inapertum reperi, ſed ſeriori demum tempore idem autumno expanditur, calycis ſquamis nitentibus, albis aut purpuraſcentibus. Calyci ſimiles inter floſculos bracteæ.

Non fætet, etſi ita fert nomen Morisoni.

I. PLACENTA SQUAMIS DISTINCTA.
II. SEMINE NUDO.
SANTOLINA Tournef. T. 260. p. 311. Vaillant. Linn. n. 942.

Calyx ſquamoſus, imbricatus, hemisphæricus *v*). Floſculi *x*) omnes androgyni *y*), innati ſemini prismatico *z*), quadrangulari.

*123. SAN-

h) *Comm. Lit.* l. c.
i) Hughes *Barbad.* p. 214.
k) Præfert Eupatorio p. 48.
l) Jörlin *plant. tinctor.* n. 68. Kalm p. 98. Linn. *reſa &c.* p. 101. Linder *färgek.* p. 89.
m) Ex ſolis fiſtularibus Jung c. 20.
n) n. 49. α & ζ.
o) Dillen. l. c. D.
p) Tournefort A. B.
q) Majores eſſe, & inæqualibus laciniis Dillenius *nov. gen.* p. 100. *tab.* 8. A.
r) Tournefort H. I.
s) Æqualiter dividi Dillen. l. c. B.
t) Tournef. C. D. Miller.
v) Tournef. F.
x) Vaillant. *fig.* 8. Tournefort A. A.
y) *fig* 13. Tournef. B. C.
z) *fig.* 34.

*123. SANTOLINA pedunculis unifloris, foliis quadrifariam dentatis. LINN. *Spec. II.* p. 1179.
Polium Theophrasti & Dioscoridis COLUMN. *ecphras.* p. 54. optime.
Santolina foliis teretibus I. R. H.
Abrotonum femina a) LOBEL. *ic.* p. 768. BLAKWELL p. 346. *incanum hispanicum* BARRELIER *ic.* 463.

Circa *Fouly*, etsi non sum certus, plantam vere spontaneam esse.

Formosa planta, fruticosa, ex eadem radice plurimos caules pedales fundit, cum foliis tomento tectos. Folia nervo magno, valente, alias unice pinnata sunt, pinnis utrinque brevibus, obtusis, simplicibus, etiam bicollibus; alias, & in progressu folii etiam potissimum, pinnæ teretes, breves, ovatæ quatuor, in lineis de petiolo excurrunt, & alterne sibi hinc & inde anterius & posterius succedunt. Flores solitarii in summis ramis longe nudis. Calyx glaber, durus, squamis ovato lanceolatis, interiorum oris albentibus: discus flavus. Odor aromaticus.

II. PLACENTA PILOSA.

APSINTHIUM *Cat. Gott.* p. 371. PONTEDER p. 223. *b)*

ABSINTHII T. ARTEMISIÆ LINN. *Spec.*

Ab Artemisia differt placenta lanata, quæ etiam Andryalæ characterem constituit. Ex Sibiria plures species accesserunt.

124. APSINTHIUM foliis incanis, pinnatis, pinnis primis bilobatis, pinnulis incisis, lanceolatis, spicis heteromallis, floribus pendulis *Enumer.* p. 696. n. 4. Adde GMELIN. *Sibir. II.* p. 63. A. Absinthium L.
Absinthium CAMERAR. *Epit.* p. 652. BLAKWELL *tab.* 16.
Absinthium montanum s. romanum TABERNÆM. p. 1.
Absinthium foliis compositis, multifidis, floribus subglobosis, pendulis, receptaculo villoso LINN. *Spec. II.* p. 1188.

Ad vias Valesiæ; sed inprimis inmensa copia ultra *Lavey*, qua circumitur rupes, cui mapalia *Morcle* insidet. In Rhætia ad vias. In Ponto vulgare *c)*; ex quo nostrum sumere jubet SALADIN *d)*, & MESVE *e)*.

Caulis erectus, durus, angulosus, bipedalis, ramosus & foliosus. Folia superne cum tomento virent, inferne tomento nitente sericeo obducuntur, ad folium adpresso; mollia eadem & plana, nervo lato, foliaceo, latescente, pinnato, pinnis primis bilobatis, pinnulis inæqualiter bifidis, trifidis, quadrifidis, etiam semipinnatis, laciniis ultimis obtuse lanceolatis. Ex alis foliorum rami ferentes spicas in unum latus vergentes: flores ex petiolis unifloris penduli. Calyx hemisphæricus, squamis glabris, ovatis, imbricatis, ora albente. Placenta papposa. In ambitu flosculi feminini, tubo minimo, tuba longa, bicorni: interiores in disco flosculi campaniformes *f)*; semina ex ovatis longa, acuminata. Discus planus, multiflorus.

Planta amara, odorata, aromatica, folia floribus tamen amariora, & viribus superiora *g)*, radices non amaræ, aromaticæ, calidæ, stomacho amicæ *h)*. Ante expansionem flores tamen meliores plus dant salis volatilis *i)*, & recens planta plus oleum fundit *k)*. In aqua de foliis stillante odor plantæ est, & oleum essentiale in spiritu plus est naturæ alcalinæ, & sal ipsum volatile concretum ad drachmam in libra adscendit. Si flores addideris, plus inest in liquore primo acidi. Sal fixus pure alcalinus est *m)*. Vires sunt in vinoso *n)* infuso, & in tinctura, cum nova semper herba repetito iterata, quæ mihi cum aqua ceraforum gratior videtur adsurgere. Cum fermentante melle paratam LUDOVICUS laudat *o)*. Eadem validior fit, si in ea oleum stillatitium dilueris *p)*. Ex seminibus spiritus cæruleus stillat: eadem rarius interno usu

a) Abrotonum femina arboris specie fruticans candicat, circum ramulos foliis seriphii modo minutim incisis, floribus referta est, comantibus in summo fulgore auri corymbis: suaviter olet cum gravitate quadam & amaro gustu DIOSCORID. III. c. 25.
b) *Apsinthium* CELS. L. IV. c. 4. Ἀψίνθιον ARET. *cur. acut. I.* c. 1. &c.
c) BELLON. *obs.* p. 167. DIOSCORID. L. III. c. 23.
d) p. 258. b.
e) c. 12.
f) BERKHEY *tab.* 3. n. 23.
g) GEOFROI p. 10.
h) FLOYER *pharmacobasan.* p. 88. DIOSCORIDES &c.
i) HILL. *mat. med.*
k) FRISTL. *recent. med. præst.*
m) GEOFROI p. 9.
n) Vinum apsinthites jam PLINIUS habet L. XXVII. c. 28. & CELSUS L. VIII. c. 21.
o) *Oper.* p. 216. Cum secali fermentato FEHR.
p) HOFMANN. BURGGRAV.

usu veniunt *q*). In aqua coctum Apsinthium vires amittit, quæ sint in odoris partibus *r*); si coctio præcesserit, insipidus sal fit *s*) cum cubicis particulis.

Princeps est medicamentum stomachicum, quod tonum fibrarum ventriculi laxatum reparet; in cruditate acida, aut hypochondriaca, magnum auxilium est: longo usu podagram avertit, proprio meo experimento *t*). Quare etiam in ictero extractum *v*), & in hydropis initiis vinum *x*) apsinthites summo cum fructu adhibui, idque solum Cl. viris ad sanandum id malum suffecit. Nobis non videtur alvum purgare *y*), neque narcoticam vim satis confirmatam puto, neque noxiam oculis potestatem. De vi calculum tollente *z*) perinde amplio.

Febres intermittentes superavit *a*), cum cortex non posset: & de succo expresso ad scrupuli pondus cum theriaca sumto, aut de oleo ad paucas guttas hausto, exstat testimonium *b*). In oris fætore dat MESVE *c*). In nimia crispatione fibrarum & intemperie calida nocet *d*). Equos exercitus Russici circa *Agrachan* Apsinthio pastos intra unam diem periisse lego *e*). Vermibus adversum est, ut etiam anguillas necet *f*), quæ in aceto vivunt. Decoctum dabant veteres *g*). Cerevisia, in qua Apsinthium pro lupulo *h*) incoctum est, minus probatur, & inebriante vi superat *i*). Penetrabili vi lac vaccarum *k*) amarore imbuit. Vina facile in acorem transitura incoctum conservat *l*). Salem non puto quidquam ab aliis salibus diversum habere *m*). Subamarum esse PECHLIN *m**), sed alcalinum esse monet GMELINUS *n*). Eo quartanam PARACELSUS oppugnavit *o*). Externo usu cum vino coctum ingreditur fomenta, quibus gangræna inhibetur: tum ad ulcera sordida *p*).

125. APSINTHIUM foliis sericeis petiolatis, pinnatis, pinnulis trifidis & quinquefidis.
Absinthium alpinum candidum humile C. B. ALLIONE T. I. *fig.* 3. I. R. H.
Artemisia foliis palmatis multifidis, sericeis, caulibus adscendentibus, floribus glomeratis, fastigiatis LINN. II. p. 1187.

Multo rarior reliquis, in summis alpibus, circa glaciales montes reperitur, ut secundum magnum tractum glacialem inter vallem *Bagnes & Viege*, in M. *Chermontana*; in vallis *S. Nicolai* præaltis montibus, in M. *Sylvio &c.*

Habitus fruticosus. Ex magna radice multi caules dodrantales & humiliores. Folia radicalia sericea, longe petiolata, pinnis tantum duorum & trium parium, pinnulis unius, duorum, trium parium, laciniis lanceolatis. In caule pauca folia, perbrevia, palmata. Caulis pene absque foliis. Flores non alii, nisi in summo caule congesti, tres ad quinque, magni, majores quam in Apsinthio 126. pene sessiles, rotundi, plani. Calycis squamæ ovatæ, subhirsutæ, ora fusca. Flosculi plures, ad quadraginta, & ultra, plerique androgyni, pauci, ad novem usque, feminini. Placenta pappo distincta. Odor aromaticus, gratus. Lapsu aliquo exstat inter Artemisias *Emend. V.* n. 51.

126. APSINTHIUM ex alis floridum, foliis angustis, sericeis, pinnatis, pinnis trifidis, & quinquefidis *Emend. II.* n. 72. *Cat. rar.* n. 903.

Inter icones GESNERI æneas n. 34.
Assenzo alpino IV. PONA *baldo* p. 21.
Absinthium alpinum incanum C. B. *Prodr.* p. 71.
Artemisia n. 95. GMELIN. *flor. ex herb. siccis.*
An *Artemisia foliis palmatis, ramis adscendentibus, hirsutis, floribus globosis, pendulis, receptaculo papposo* LINN. *Olanska resa* p. 285. cum *ic.* & *Spec. II.*
Putem esse *Absinthium sericeum montanum, candidum* SCHEUCHZER *It. I.* p. 29. *tab.* 3. *fig.* 1. cum *ic.*
GÆBIUS ibid. p. 512.

Hæc

q) In cruditate BUCHWALD p. 74.
r) MULLER *de emend. opii* p. 13.
s) GREW. *idea of plants* p. 19.
t) Eo fine utebatur *Carolus V.* DESSENNIUS p. 845.
v) HEIDE.
x) GATENARIA p. 141. VESLING apud WELSCH *Episagm. obs.* 51. FEHR *Absinth.* p. 117.
y) SERAPIO L. VII. MESVE c. 12.
z) HAGSTROM *de gener. calcul.* p. 26.
a] Species hispanica QUER. *flor. Espann. II.* p. 146.
b] LANG. *Remed. Brunswic.* p. 110.
c] l. c.
d] GEOFROI. QUER. II. p. 150.
e] BELL *voyages* L. III. p 223.
f] BONANNI *micrograph.* p. 291.
g] MESVE ad uncias octo.
h] *Tour through great Britain III.* p. 227. *de Northumbria.*
i] LINDER *venen.* p. 547.
k] LA MOTTRAYE circa *Bender.*
l] SCHEND van der BECKE *app* ad E. N. C. *vol. I,*
m] Valere ad Cassavæ amaræ succum HUBERT. *de ea radice.*
*m**] *Purgant.* p. 111.
n] l. c. p. 285.
o] BOERICH *hermet. ægypt. Sap.* p. 348.
p] BARTHOLIN. *Eph. Nat. Cur. Dec. I. ann.* 2. *obs.* 2.

Hæc ſpecies in alpinis minime rara eſt, locis lapidoſis & inter rupes. In *Scheidek*, *Mettenberg*, *Gemmi*, *Lioſon*, *Enzeindaz*, *Surchamp*, *Richard*: porro in M. *Culand*, *Prapioz*, *Darbon*, *Dunggel*, *Audon*, *Sanetſch*. In *Joch*; in M. *St. Bernhardi*, in montibus vallis *de Lie*.

Habitus idem brachiatæ radicis ligneæ, multicaulis. Caules paulo altiores, nobis pedem nunquam exceſſerunt, ſubhirſuti, ſemiſupini. Folia perinde ſericea, plana, longe petiolata, anguſta, pinnata, pinnarum paribus duobus tribusve, extrema pinna impare: pinna qualibet petiolata, tripartita & quinquepartita. Ad caulem folia pinnata ſunt, duobus tribusve paribus pinnarum, & demum ſimplicia, lanceolata. Flores paſſim per caulem in longis ex alis petiolis præfert, eorumque imi fere ſoli nutant, in hoc a LINNÆANA planta diverſi. Flores etiam minores, calyces pallidiores, ora minus fuſca, etiam alba, iidem hirſutiores. Floſculi in ambitu feminini, reliqui campanulati, flavi. Placenta pappoſa.

Odor etiam grate aromaticus. Infuſum ad pleuritidem *q*) perinde adhibent, ad febres iotermittentes, ad menſes pellendos, ad vulnera conſolidanda. Vocant *Genipi blanc r*), Grindelienſes vero Gäbuſe.

III. PLACENTA NUDA.

ARTEMISIA.

ABSINTHII TOURNEFORT T. 260. VAILLANT. p. 282.

ARTEMISIÆ LINN. n. 945. VAILLANT. p. 284. TOURNEFORT T. 260.

& ABROTANI TOURNEFORT. VAILLANT. f. 23.

pleræque ſpecies.

Calyx imbricatus, ſquamis conniventibus, obtuſis. Floſculi in diſco androgyni, in amibtu feminini, obſcura cum campanula, & longe bicorni tuba *t*).

*127. ARTEMISIA foliis ſericeis, radicalibus petiolatis, pinnatis, inciſis, caulinis ſemipinnatis *Emend. II.* n. 71. p. 31. †

Abſinthium pumilum palmatum minus, argenteo ſericeoque folio BARRELIER p. 462. BOCCONE *tab.* 71.

Abſinthium ſpicatum foiiis petiolatis bis trifidis, caulinis, pinnatis ALLIONE *Stirp. Pedemont.* T. I. *fig.* 5.

LINNÆUS cum Apſinthio 126. confundit.

Aliquanto priori rarior, creſcit in M. *Javernaz*, *les Martinets*, *Prapioz*, *aux Ormonds*, in *Fouly* M. & ſuper *Val de Bagnes*.

Ab Apſinthio 126. certo differt. Habitus idem. Folia ad radicem perinde ſericea, petiolata, tripartita. Pinna quælibet palmata, ex petiolo trifida, medium ſegmentum æqualiter, lateralia minus. Ultimæ laciniæ lanceolatæ, obtuſæ, in caule etiam magis. Folia multo quam in Apſinthio 126. latiora ſunt, nervo potiſſimum prælato. Ad caulem ſeſſilia eadem, ſemipinnata, pinnarum paribus quatuor, extrema pinna maxima, breviter trifida. Caules ſimiles, ſed non ramoſi, dodrantem vix adtingunt. Petioli uniflori, recti, imi longiuſculi, ſummi perbreves, ex alis foliorum in ſpicam floralem conſentiunt, folioſam, ſuperne denſiorem. Calycis foliola ovata majori pro parte fuſca, unde nomen. Floſculi in ambitu feminini, ſola cum tuba, ſemine plano cordiformi. Interiores adrogyni, cum lutea campanula. Placenta nuda.

Paiter aroma ſpirat. Alpicolis *Genipi noir*.

128. ARTEMISIA foliis tomentoſis, multifidis, floribus erectis, longe ſpicatis, pene ſeſſilibus *Emend. IV.* p. 20. n. 55. †

Herba alba GESNERE *hort.* p. 244. 289. b.

Abſinthium ſeriphium montanum candidum C. B. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 328. *It. VII.* p. 508. I. R. H. QUER. *flor. Eſp. II.* p. 144.

Planta hiſpanica, non alpina, in calidiori Valeſia frequentiſſima eſt, a *Gundes* ad *Leucam* uſque, ad vias & in deſertis.

Ex radice lignoſa caules numeroſi & ramoſiſſimi, toti cum foliis albo tomento obducti.

q] BERGSTRAL *Swensk lärd. tidſk.* 1751. etſi enim *A. candidum humile* nominat, nimis tamen hoc rarum eſt.

r] GAUTIER p. 100.

t] TOURNEFORT L. M.

Folia recentia plana ſunt, ſicca contorquentur, & teretia quaſi fiunt, lobique propius ad ſe invicem accedunt. Cæterum multifida ſunt, non accurate pinnata. Pinnæ multifidæ, in quinque fere lobos diviſæ. Lobi acuti, ſimplices, bifidi, trifidi, quadrifidi; laciniæ lineares, lanceolatæ. Spica florigera longa, recta, compoſita ex alternis perbrevibus ramulis, in quorum quolibet tres ad ſex flores, in brevibus petiolis ſeſſiles. Infimi florum faſciculi laxiores, foliis exiguis palmatis inſident, ſupremi in ſpicam confluunt. Flos brevis, rotundus, contractior. Calycis ſquamæ cavæ, ovatæ, extremæ extus tomentoſæ, interiores tenues, pellucidæ. Floſculi androgyni fere ſeni, flavi, etiam aurantii, & pene rubri, quando juniores. Non puto femineos intercedere. Placenta nuda. Autumno demum floret, hinc character nuper nobis innotuit. Odor aromaticus, gratiſſimus.

*129. ARTEMISIA foliis duplicato pinnatis, pinnulis parallelis, tomentoſis *Cat. rar. Gott.* p. 372.

Abſinthium ponticum CAMERAR. *Epit.* p. 454. cum folio.

Abſinthium ponticum tenuifolium, incanum C. B.

Artemiſia foliis multipartitis, ſubtus tomentoſis, floribus ſubrotundis, nutantibus, receptaculo nudo LINN. *Spec. II.* p. 1187.

Paſſim cum dicerent reperiri, erat n. 126. Tamen in M. *Beuerin* Rhætiæ Cl. SCHINZ legit. In montibus ſupra *Couvet* ad ſeptentrionem, *au Cul des Roches* prope *Locle.*

Planta fruticoſa, caulibus frondoſis, ſpicis floralibus, in paniculam coaleſcentibus, floribus grandiuſculis, pendulis. Folia concinna, albo tomento obducta, pinnata, pinnis ſibi parallelis, iterum pinnatis, pinnulis & ipſis parallelis, plurium parium, lanceolatis. Calycis ſquamæ ſublanuginoſæ, ovatæ, duorum ordinum. Multi in flore floſculi; in ambitu feminini, tuba magna de gracili tubo eminente, latis cornubus. Interiores androgyni. Placenta nuda.

Magis quam vulgare Apſinthium aromaticum eſt, minusque amarum *v*): Aqua vires herbæ habet, & oleum æthereum minus, quam ex Apſinthio, amarum: præter quod & aliud oleum adipoſum adſcendit, & ſalis volatilis urinoſi portio. Etiam utilius puto, quoties vires aromaticæ deſiderantur. Ad eſſentiam, & oleum, hoc ipſum Cl. viri præferunt *x*). Præferebat olim ponticum GALENUS, ut magis aromaticam *y*).

130. ARTEMISIA foliis pinnatis inferne tomentoſis, pinnis acute dentatis, ſpica paniculata, erecta.

Artemiſia y) BLAKWELL *tab.* 431.

Artemiſia rubra TABERNÆMONT. p. 7. & *alba* IDEM p. 8.

Artemiſia foliis pinnatifidis, planis, inciſis, ſubtus tomentoſis, racemis ſimplicibus, floribus ovatis, radio quinqueflorо LINN. *Spec. II.* p. 1188.

β Flore ſulfureo VAILLANT.

γ Foliis variegatis ZANONI p. 24. *tab.* 17.

Non ſatis certa civis, etſi in ruderibus & ad ſepes, inque ripis fluviorum provenit. In India certe & Japonia videtur indigena eſſe.

Caulis tripedalis & ultra, ruber, aut virens, erectus, folioſus, terminatus inſigni ſpica, ex floralibus ſpicis compoſita. Folia ſuperne viridia, inferne albiſſima, firma, nervo folioſo & eundo latiori, pinnata, pinnis acute dentatis, conjugatis, extrema trilobata. Ex alis foliorum ſuperiorum linearium petioli florales, ſpicati, ramoſi, floribus erectis, congeſtis, onuſti. Flos ovatus, calyx longus, ſquamis tomento obductis. Floſculi ambitus ſimplices, tubo obſcuro, tuba bicorni: reliqui androgyni, tuba breviori, modice de campanula florali eminente. Placenta nuda, abſque villo.

Planta acris, aromatica eſt, & præter ſolitos liquores dat oleum adipoſum *z*), & ſalis volatilis urinoſi benignam copiam. Sal fixus alcalinus *a*) eſt. Ab omni tempore pro emmenagoga *b*) planta habita eſt, ejusque infuſum, potiſſimum vinoſum, eo fine præſcriptum,

v] GEOFROI p. 19.

x] MALOUIN *Chym. medic.* p. 274.

y] *Meth. medend.* L. XI.

*y**] Artemiſia abſinthii modo fruticoſa, majoribus & pinguioribus foliis ramisque, aliud genus laetius, virgis latioribus: aliud tenuius flore parvo tenui, candido, graveolente DIOSCORID. L. III. c. 110. Add. PLIN. L. XXV. c. 36.

z] GEOFROI.

a) GMELIN l. c.

b) Folia viridia decocta *ten* RHYNE *arthrid.* p. 133.

præſcriptum, tum ad balneum. Etiam fetum abegiſſe legas *c)*, id quidem nimium: lochia vero urgere *d)*, & dolores a partu ſuperſtites tollere facilius credas. Ex ſemine Artemiſiæ Perſas gelatinam *e)* coquere lego, in petechiis & morbis malignis utilem. Hydropem ex infuſo hujus herbæ ſuperatum *f)* invenio. Aqua de ea herba ſtillans in officinis habetur: Sed ea potentior eſt ſpiritus, per fermentationem paratus, grate aromaticus. Debiliorem eſſe monet CARTHEUSERUS *g)*. Externo uſu ad fomenta, & vulnera ſclopetaria & ambuſta *h)* laudatur: ad balnea reficiendis poſt chronicos dolores viribus apta *i)*. Moxa Japonica *k)*, per certa teſtimonia, fit ex medulla caulis artemiſiæ: coni ex eo fomite facti cutem adurunt, & dolores podagricos *l)* tollunt. Carbones ad radices Artemiſiæ reperti *m)*, vetuſtæ forte radices fuerint.

131. ARTEMISIA caulibus procumbentibus, foliis primis ſericeis, adultis viridibus, pinnatis, pinnis multifidis, lanceolatis.
Abrotanum campeſtre n) TABERN. p. 16.
Ambroſia altera CAMERAR, *Epit.* p. 597.
Artemiſia foliis multifidis, linearibus, caulibus procumbentibus, virgatis LINN. *Spec. II.* p. 1185.

Paſſim ad vias & rupes in calidioribus circa *Roche*, *Aigle*, *Bevieux*, *Ebrodunum*, in *Valeſia*, *Beſileæ*, in valle *Lepontia*, & *Helvetia* inſubrica.

Fruticoſa planta radice lignoſa, prælonga, ramoſa, capillata. Caules numeroſi, fere proſtrati, neque integre erecti, duri, brachiati, cubitales. Folia prima ſericea, deinde levia, viridia, firmula, compreſſa, longis & foliorum & pinnarum petiolis, pinnata, pinnis trifidis, quinquefidis, pinnulis lanceolatis. Flores in ſpicas ex foliorum lateribus erectas, in petiolis pene nudis. Capitula ſunt breviter ovata, ſquamis calycis ovatis, virentibus, oris albis. Floſculi utriusque ſexus perpauci, feminini gracillimi. Pappus in placenta nullus. Odor & ſapor acris, aromaticus, abſque amarore.

TANACETUM LINN. n. 944. TOURNEF. t. 261.
TANACETUM VAILLANT. p. 280. & BALSAMITA EJ. ib.
& aliqua ejus Abſinthia.

Plura cum Apſinthio communia habet, calycem imbricatum, magis quidem hemisphæricum, placentam nudam, floſculos duorum generum, & alia: differt ſquamis calycis acutioribus, floſculis femininis inæqualiter trifidis *o)*.

132. TANACETUM foliis pinnatis, pinnis ſemipinnatis, acute dentatis.
Tanacetum TRAG. p. 158. DODON. p. 36. BLAKWELL. *tab.* 454. *vulgare* Icon REG.
Tanacetum foliis bipinnatis, inciſis, ſerratis LINN. *Spec. II.* p. 1184.

β Oris foliorum criſpis TABERN. p. 10. DODON. CLARICI p. 484.

Exoticam puto, quæ GESNERI tempore nondum ſponte provenerit. In altiſſimis quidem Rhætiæ montibuus repertam fuiſſe apud SCHEUCHZERUM *p)* lego: nobis nihil ſimile contigit: Ad ripas fluviorum, foſſas & muros reperitur: Abundabat in muris ſub templo majori Bernenſi Aventici.

Caulis firmus, erectus, ramoſus, ad quinque uſque pedes adſcendit. Folia petiolata, petiolo lato, pinnata, pinnis ad nervum dilatatis, multorum parium, eundo longioribus, viridibus, glabris. Pinna quælibet ſemipinnata, pinnulis ultimis confluentibus;

c) P. AMMAN. *med. crit.* p. 6.
d) BUCHWALD p. 34. 35.
e) MULLER *Saml. Ruſſ. Geſch. VII.* p. 97. 98.
f) SPINDLER *obſ.* 55.
g) *Mat. medic. II.* p. 456.
h) *Eph. Nat. Cur. Vol. II. obſ.* 195.
i) GEOFROI.
k) Ex artemiſia ſinica latifolia parari RUMPF L. VIII. c. 54. *ten* RHYNE p. 26. ſiccatis ſummis plantæ partibus, inter manus fricatis, fibris rejectis, ſervata medulla. Non bene negant Jeſuitæ *Recueil d'Obſerv. curieuſes II.* p. 114. 115. Nam confirmat ex noſtra planta Moxam eſſe CLEYER ad SCHEFFER *Introd.* n. 14. & *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann.* 4. *obſ.* 1. & *ten* RHYNE *arthrit.* p. 96. & in China noſtram Artemiſiam naſci nuper vidit Cl. OSBEK p. 242. Conf. BIRCH T. IV. p. 119.
l) BUSCHOFF in proprio libro. *Guilielmus* TEMPLE in ſe ipſo expertus.
m) BUDÆUS p. 1152. ad herbam S. Johannis CARDAN. *variet.* p. 119. *Eph. Nat. Cur. Dec. III. ann.* 10. *obſ.* 128. MANGET. ad BARBETTE p. 7.
n) Abrotanum herba fruticoſa amariſſima, tertio gradu calida; tritum datur ad algores periodicos SUIDAS I. c. 4. Acre medicamentum fuiſſe ex Poetis adparet, quod cautum medicum requireret. Vulnera purgabat CELSUS V. c. 5. Amarum & calidum fuiſſe, tum montanum, tum campeſtre PLINIUS L. XXI. n. 92.
o) TREW. ad BLAKWELL. LINN.
p) In poſthumis.

tibus: ſemipinnulæ acute lanceolatæ, ſæpe bidentatæ. Florum umbellæ planæ, nudæ, ſummos ramos terminant. Floſculi numeroſiſſimi, flavi *q*).

Planta amara, aromatica, Apſinthiis congener. Succus chartam cæruleam rubefacit *r*), & etiam in ſale fixo acor ſupereſt *s*). Quare tonum ſolidarum partium confirmat, & vires vitales excitat: ſudorem movet, ventriculum roborat. Ad cachexiam ſuccus majori doſi quatuor unciarum perinde prodeſt *t*), ut Apſinthium; tum ad intermittentes *v*) febres. Hyſtericis florum ſiccatorum drachma pro magno remedio datur *x*). Decoctum cum tanaceto vinum album in podagra ad ventriculum converſa calens exhibetur *y*), magna cum ſpe. Vermes *z*) necare & pellere putatur, ſi juniores inprimis ramos exhibueris, etſi ejus ſemen non eſt verum *ſemen contra a*). Urinam pellere *b*) lego. Succus ad pleuritidem datur *c*), & aqua amara ad rheumatiſmos *d*). Externo uſu cum vino cocto abortum præcavere legitur *e*), & fetui robur addere *f*), & dolores ſpurios ſedare *g*). Vaporem per inferiora ſuſceptum menſtruas purgationes expedire *h*), in balneo incoctum ante partum in ſeptentrione adhiberi *i*) audio. Folia contuſa inter caput & pileum poſita defatigatos ſolari BOCCONE *k*). Rarius tamen a Medicis præſcribitur.

*133. TANACETUM foliis ovatis, integris, ſerratis LINN. *Spec. II.* p. 1184.
Balſamita major DODON. *Comm.* p. 299.
Mentha hortenſis corymbifera C. B.
Balſamita mas BLAKWELL *t.* 98.

Non credebam veram indigenam eſſe. In pago tamen *Moutru* late ſparſo, ſuis lauretis celebri, paſſim ad viam provenit. Circa *Lugano*. Ibi facile putem indigenam eſſe.

Odorata planta, mihi quidem nimis dulce olens. Caules cubitales, firmi, valde ramoſi, in ſummis ramis umbellas florum laxas gerunt. Folia ovata, aut elliptica, circumſerrata, tota molliter hirſuta. Flores lutei, in petiolis nudis, ramoſis.

Vires odor permittit, parum tamen officinis nota eſt. Ad dyſenterias avertendas inprimis valere PORTIUS *l*).

CARPESIUM LINN. n. 948.

CONYZOIDES TOURNEFORT *Mem. de l'Acad. des Sciences* 1706.

A Tanaceto potiſſimum ſquamis calycis reflexis differt. Floſculi omnes campaniformes, quinquefidi ſunt, in ambitu tamen feminei, conniventes, in centro patentes & androgyni.

134. CARPESIUM floribus terminalibus LINN. II. p. 1029. HILL. II. t. 82.
Aſter cernuus COLUMN. p. 251. 252. *columnæ flore citrino* BARRELIER *ic.* 1142.
Conyzoides flore flaveſcente TOURNEFORT l. c.
Michelfeldæ C. B. In *Goldey* prope *Unterſeen*, & abunde legi inter menthas, & aſteres aquaticos, ad pedem M *d'Arvel* inter *Rennaz* & *Villeneuve*.

Caulis valde ramoſus & folioſus, pedalis & cubitalis, aſper. Folia hirſuta. ſubaſpera, elliptica, lanceolata, rariter ſerrata. Flos ſingulum ramum terminat; eum ambit corona foliorum mollium, undulatorum, inæqualium, lanceolatorum. Maturi iidem ex lato pediculo nutant. Calycis prima folia, qualia plantæ univerſæ, longa, reflexa: ſequentia breviora, apice pariter reflexo, ultima fere alba, apice non reflexo. Placenta nuda: ſemina longa, elliptica, acuminata, ſtriata. Floſculi in ambitu graciles, quinquefidi, circa tubam bicornem contracti, feminini, ſtaminibus deſtituti. Floſculi interiores multorum ordinum, androgyni, majori campanula, radiata, albida, tuba lutea.

FLOS-

q) TOURNEFORT l. c. A. D. BERKHEY *tab.* 3. n. 22.
r) *Projet &c. in Act. Pariſ.* p. 222.
s) GMELIN l. p. 237.
t) PONTEDERA.
v) ibid.
x) F. GHERLI *obſervat.* 58.
y) BRADLEY *new improv.* p. 334.
z) TRAGUS. FISCHER p. 80. C. HOFMANN. ANDRY *des vers* c. 9. BUCHWALD p. 267.
a) ELSHOLZ *Eph. Nat. Cur. Dec. II. ann.* 3. *obſ.* 1. CHOMEL *plant. uſ. II.* p. 441.
b) BOCCONE *muſ. di fiſ.* p. 191.
c) BUCHWALD l. c.
d) *Anciens Mémoir. II.* p. 183.
e) CRATO.
f) *Oecon. Pflanz. hiſt.* XI. p. 15.
g) ibid.
h) S. PAULI *quadrupart.*
i) LINN. *flor. Lap.*
k) *Oſſervat.* p. 80.
l) *Med. milit.* p. 156. 157.

FLOSCULOSÆ.

II. PLACENTA NUDA.

II. SEMINE PAPPO CORONATO.

CONYZA Linn. n. 950.

CONYZÆ Vaillant. p. 298. & Tournefort T. 259.

pleræque ſpecies.

Calycis ſquamæ imbricatæ, multorum *m*) ordinum, ſquamis, ut in aſtere, apice patulis. Floſculi in ambitu feminini *n*), campanula deſtituti, reliqui androgyni *o*). Semen coronatum, pappo ſimplici *p*).

135. CONYZA foliis ovato lanceolatis, rariter ſerratis, floribus umbellatis *q*).
*Conyza major q**) Matthioli p. 870. Camer. *Epit.* p. 612. *vulgaris* C. B. I. R. H.
Conyza foliis lanceolatis, acutis, caule annuo, corymboſo Linn. *Spec. II.* p. 1205.

Ad vias, ſepes, in collibus, & ſylvis.

Multa habet ſimilia Carpeſii. Caulis erectior, firmus, tripedalis, ramoſus, & in ſumma parte laxe umbellatus. Folia mollia, hirſuta, ſubtus incana, mollia, ex ovatis aut ellipticis fere lanceolata, rariter ſerrata. Petioli florigeri ramoſi. Calyx pene cylindricus; prima ejus folia magna, ex ovatis lanceolata, pene tota viridia, reliqui ordines ſola parte ultima virent, qua amant a toto calyce recedere. Feminini floſculi multi, abſque campanula, niſi tubum floralem velis peranguſtum; tuba ipſis prælonga, purpurea. Interiores floſculi androgyni, flavi. Semen longe ellipticum, ſulcatum.

Odor leniter, neque abſque gratia aromaticus, Tragus ait emmenagogam eſſe: vix tamen officinis nota eſt.

EUPATORIUM *r*) Linn. n. 935.

EUPATORII Tournefort. T. 259. Vaillant. p. 302.

multæ ſpecies.

Calyx Solidaginis *r**), ſquamis imis ovatis, interioribus linearibus, lanceolatis, longioribus, rectis, apice non patulis. Floſculi omnes androgyni *s*), calyce longiores, tuba longiſſima *t*). Pappus ſimplex, breviſſime plumoſus.

136. EUPATORIUM foliis ovato lanceolatis, tripteris.
Eupatorium adulterinum Fuchs p. 265.
Eupatorium avicennæ Blakwell *tab.* 110. cum charactere.
Fingerd dutch agrimony Hill. III. *tab.* 98.
Eupatorium foliis digitatis Linn. *Spec. II.* p. 1173.

β Foliis integris neque digitatis Rai *Syn. III.* p. 180.

Prius quidem vulgo in humidis: alteram varietatem reperi ultra *Lavey* eundo *vers les Isles*; tum circa *Gernsheim* in palatinatu.

Caules hirſuti, quadranguli, tripedales & ſepedales. Folia conjugata, quam notam Vaillantius genericam, Linnæus etiam claſſicam facit, ex craſſo pediculo ternata, omnibus foliolis ſubhirſutis, acute ſerratis, medio maximo, ovato lanceolato. Id alias ſolum adeſt, & lateralia illa bina deficiunt, alioquin multo minora. In ſummo caule umbella plana, denſa. Floſculi & tubæ purpureæ, etiam albæ. Semen longum, gracile, pyramidale, baſi arcta.

Odor acris, ſapor peramarus. In deſtillatione *x*) præter acidos liquores etiam ſalem volatilem

m) Tournefort ut in A.
n) Vaillant. *fig.* 25.
o) ibid. *fig.* 14.
p) Vaillant. *fig.* 37. 38.
q) Cunilago quæ Conyza Plin. *hiſt. nat.* L. XXI. n. 29.
*q**) Conyza major caule bicubitali, foliis latioribus, gravi odore. Folia olivæ ſimilia, hirſuta, pinguia. Flos caducus lutei coloris, qui in pappum abit Dioscoridis III. c. 119.
r) Eupatorium herba fruticoſa, caule unico, lignoſo, nigricante, recto, tenui, hirſuto, cubitali, etiam ampliori: foliis per intervalla quinquefolii, aut cannabis potius ſimilibus, quinquepartitis, aut amplius diviſis, per ambitum ſerratis. Semen medio ex caule erumpit, piloſum, deorſum ſpectans, quod ſiccatum noſtribus adhæret Dioscorid. IV. c. 37. Plin. L. XXV. n. 29. Videtur noſtrum.
*r**) Tournef. A. K. L.
s) Idem C. E.
t) Tournefort D. G.
x) Geoffroi p. 453.

latilem urinosum satis abunde fundit, etiam concretum, & oleum adiposum. Ex GESNERI *y*) experimento decocta radix, ad pugillum, alvum movet, & vomitum, quem effectum CHOMELIUM non vidisse mireris, nisi parca dosi usus est. In ictero cachexia & hydrope rusticorum medicamentum est *z*), ut etiam post paracentesin infuso florum utantur *a*). Febres intermittentes, ulcera pedum putrida, infuso Eupatorio debellari BOERHAAVIUS. Dosis succi unciæ, extracti drachmæ. Non alio medicamento scorbuticos in Turcia fossores sibi mederi TOURNEFORTIUS. In fomento vulnerarium est *b*), ad hydropica crura, & tumentia scrota apprime utile *c*).

CACALIA *d*) TOURNEFORTII T. 258.

VAILLANT. p. 306. LINNÆI n. 933.

Calyx cylindricus, ex paucis squamis, fere quinque *d**) conglutinatus, ut monophyllos videatur *e*). Flosculi paucissimi, androgyni, quadrifidi *f*).

137. CACALIA foliis cordatis, serratis, longissime petiolatis, floribus umbellatis.
Cacalia alpina HILL. III. *t.* 109.
Cacalia foliis reniformibus, acutis, denticulatis, calycibus subtrifloris LINN. *II.* p. 1170.

a. Varietas foliis subtus albentibus & tomentosis, junior, aut alpina.
Cacalia incano folio CLUS. *Pannon.* p. 500. 501.
Cacalia foliis crassis, hirsutis C. B. *Basil.* p. 58. SCHEUCHZER *It. I.* p. 32.

b. Flore albo BURSER.

c. Foliis profunde sectis SCHEUCHZER.

d. Foliis subtus glabris, adultior aut montana.
Tussilago alpina s. montana DALECH LUGD. p. 1052.
Cacalia glabro folio CLUS. *Pannon.* p. 501.
Cacalia GHINI DE CHOUL *quer.* p. 87.
Cacalia foliis cutaneis, acutioribus & glabris C. B. SCHEUCHZER *It. I.* p. 32. *Ic.* ROBERTI 52. GESNER *ic. lign.* LXXI.

b. Flore albo PONTEDERA.

Frequens in montanis dumetis Juræ M., vallis *Emmiæ*: tum in alpinis non altissimis, *Dansez, Luan &c.*

Caulis cubitalis & ultra, foliosus, & ramosus, tamen per intervalla. Folia petiolata, infima etiam longissime cordata, etiam latiora, renis similiora, semilunaribus dentium intervallis: subtus alias tota glabra, alias nervis hirsutis, demum tota tomentosa, & una crassiora. Summus caulis ramosus, in ramis subdivisis latam & densam umbellam gerit. Flosculi tres ad quinque, purpurei, tum tubæ, & calyx. Semina quadrangula, longa, sulcata.

PETASITES.

TUSSILAGO LINN. n. 952.

PETASITES TOTRNEFORT. T. 258. VAILLANT.

& TUSSILAGO TOURNEFORT. T. 267. VAILLANT.

Tussilago equidem vera planta radiata est, tum Petasites sibiricus, quem GMELINUS pinxit, & nostræ alpes non habent. Reliquæ species flosculosæ sunt, aliæ flosculis omnibus androgynis, aliæ admistis flosculis femininis. Summa tamen adfinitas habitus fecit, ut cum LINNÆO Petasites radiatos cum non radiatis relinquamus. Cæterum Petasites cum Cacalia habitu convenit, diversus calyce imbricato, squamis multorum ordinum, flosculorum numero multo majori, & flore obesiori. Adde habitum caulis in omnibus speciebus aphylli, solis squamis coloratis, teneris, & tenuibus adspersi.

I. FLOSCULIS

y) *Epist.* p. 63. & 121.
z) CHOMEL. BUCHWALD p. 120.
a) BLAIR.
b) TRAGUS.
c) CHOMEL. SCOPOLI p. 368.
d) Cacalia Leontice semine margaritis simili, foliis magnis, albis, e quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem gerens oleæ similem: in montibus nascitur DIOSCOR. III. c. 118. PLIN. L. XXV. n. 85. Ejus radix ad tussim valet PLIN. L. XXVI. n. 15.
*d**) ad decem LINNÆUS.
e) TOURNEFORT D. D.
f) IDEM B.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

38. PETASITES *g*) floribus dense spicatis, flosculis androgynis.
Petasites DODON p. 597. H. AICHSTÆTT *hibern. tab.* 5. *fig.* 1. BLAKWELL *tab.* 222.
Tussilago major CAMER. *Epit. p.* 592.
Oval headed butterbur HILL. T. III. *t.* 90.
Tussilago thyrso ovato flosculis omnibus hermaphroditis non CLIFF. sed *Spec. II.* p. 1215.
β Flore *albo*, vera varietas calyce albicante, in valle *Chapuise*.
Ad rivos passim vulgaris.
Radix magno ex tubere ramosa, lineata & anulis percursa. Caulis floriger primo vere erumpit, dodrantalis, & pedalis, simplex, purpureus, squamis concoloribus adspersus. Superior pars caulis ex petiolis producit florum fasciculos, qui sensim magis congesti in ovalem spicam colliguntur. Stipulæ latiusculæ, longe aristatæ. Calyx quasi campaniformis, ruber, quatuor squamarum ordinibus: ejus folia appressa, æqualia, longe lanceolata, sæpe obtusa. Flosculi albi, rubris lineis picti, aut rubri, a decem ad viginti, speciosi *g*), quinquefidi, omnes androgyni; vidi tamen aliquando in ambitu femininos *h*) etiam fuisse, cum tuba bifida, de gracili tubo eminente. Erant androgyni 20 & 24. cum femininis 5. 6. Semen perfectum sub femininis. Plerumque tamen soli sunt mares. Vagina staminum de flore eminens, purpurea. Post thyrsum floralem Majo mense folia succedunt amplissima, terræ imposita, longo pediculo, cordata, tamen cis mucronem latiora, margine dentato, intervallis dentium semilunaribus, subtus lanugine adspersa, aut tota tomentosa.
Radix acris, aromatica, sapore non ingrato, & resinoso, si verno tempore *i*) effodias. Inter alexipharmaca numeratur, sudorem movet, in asthmate laudatur *k*). Bubonibus tusa in peste imponitur: & in podagra *l*). Vapor tollit podagram *m*). Recens demessa folia concisa pecori non displicent *n*).

II. FLOSCULIS IN AMBITU FEMININIS.

I. TUBULOSIS.

*139. PETASITES spicis laxis, umbellatis, flosculis plerisque androgynis *Emend. IV.* p. 58.
Icon GESNER *lign.* 70.
Petasites flore albo CAMERAR. *Epit.* p. 593. LA CHENAL *diss. inaug.* p. 8.
Loose spiked butterbur HILL. T. III. *tab.* 90.
Tussilago thyrso fastigiato, flosculis femineis nudis, paucis LINN. *Spec. II.* p. 1214.
Prope *Muttenz* im *Engethal* Cl. LA CHENAL. Abunde & magna copia in sylvis subalpinis, & ad fluviorum ripas in *Chapuise*, *Ormond dessus &c.* A *la Combe de Valanvron*, & *sous le Cret de la Ferriere* Cl. GAGNEBIN.
Huic folia magis tomentosa, spica multo laxior, lata, pene umbellata, petioli longiores magis ramosi, diffiti; Stipulæ in petiolis longiores, neque latæ, neque aristatæ. Calycis folia duplo longiora, magis subulata & acuta. Flosculi majores, albi, etiam carnei, plerique androgyni, cum paucis femininis, ut etiam nullos viderim.
In isto semiflosculos ligulatos quinque ad decem vidit Cl. LA CHENAL.

*140. PETASITES floribus spicatis, pendulis, petiolis multifloris, calycibus æqualibus, flosculis paucissimis androgynis *Emend. IV.* p. 21. n. 59.
Petasites major & vulgaris: prima species RUPP. p. 153.
Petasites major floribus longis pediculis insidentibus DILLEN. *hort. Eltham* p. 309. *ic.* 237. ut tamen ventricosus calyx a nostris dissentiat.
Tussilago thyrso oblongo, flosculis femineis nudis plurimis LINN. *Spec. II.* p. 1214.
Longspiked Butterbur HILL. T. III. *tab.* 90.
Gottingæ ad papiri fabricam *Wendensem*. Circa *Birsam* & *Wiesam* Cl. LA CHENAL *n**). Fere ubique ad *Suzam*. In montanis Juræ *au moulin de Renan*: sed abunde in subalpinis, *Chapuise* & *Ormond dessus*.
Habitus potius amplior. Scapi altiores, cubitales & ultra: flores multo minores, in hoc

g) Petasiti pediculus cubito major, crassitudine pollicis, a quo prægrande folium, galeri modo amplum, quasi fungus dependet DIOSCORID. IV. c. 103.
*g**) TOURNEFORT *tab.* 251. A. B. C.
h) IDEM D. G.
i) S. PAULI.
k) BUCHWALD p. 197.
l) WOOD *Epist.* ad RAIUM.
m) KRAMER p. 22.
n) SCHREBER *Saml. III.* p. 65. BERNHARD *Wiesenbau* p. 193.
*n**) *Diss. inaug.* p. 7.

hoc genere minimi, multo numerosiores, petiolis biuncialibus, ramosis, floribus ob pedunculorum longitudinem, sæpe pendulis. Calycis squamæ ovatæ, parum lanceolatæ, quasi pali in unum regularem ejusdem ordinis circulum disponuntur. Pappus etiam in juniori flore ultra calycem eminet. Flosculi pene omnes feminini, androgynus unus, aut alter. Tubæ pappi longitudine.

*141. PETASITES floribus spicatis, erectis, foliis calycinis lanceolatis, flosculis paucissimis androgynis *Emend. IV.* p. 21. n. 60. II. n. 78. †

An *Cacalia tomentosa* C. B. *Prodr.* p. 102. SCHEUCHZER *It. II.* p. 130. *tab.* 18. *It. IV.* p. 331. Nunquam æquè pauciflorum petasiten vidi.

Petasites minor SCHEUCHZER *It. VI.* p. 425.

In alpinis, *au Torrent des males pierres*, versus *la Joux verte*: in valle *Chapuise*, in M. *Breitlauwenen*, & alibi; *à Roulier mairie de la brevine*, & versus *Bellelai.*

Amat iste tomento esse densiori & magis laneo, utrinque abundante. Folia sæpe triangularia, Squamæ ad caulem omnium maximæ. Spica multo quam in n. 140. brevior, petiolis plerumque unifloris, etiam bifloris, sed pro floris portione brevioribus, stipulosis, magis erectis, nunquam pendulis. Flores multo majores, quando adoleverunt: nunquam penduli. Squamæ calicinæ minus ordinatæ, lineares, acute lanceolatæ, virentes, cum fusco villo adsperso: tubæ prælongæ, ut se super calycem efferant, dum flos viget, & filamentis suis Eupatorium imitentur: tubæ enim duplo pappo longiores sunt, dum flos integer est. De pappo unus alterve flos androgynus eminet, reliqui feminei sunt, tubo perangusto, longa tuba. Varietatem rubris calycis apicibus, tubisque reperi in M. *Chapuise.*

Omnibus conputatis adfinis est prioris, & cum omnibus, quæ adnotavi, discriminibus, forte non satis diversa.

Radiatum petasiten nos nullum habemus.

142. PETASITES scapo unifloro, foliis reniformibus.

Icon GESNERI *n.* 42.

Tussilago alpina I. CLUS. *Pann.* p. 496. 497. *evanida canescente folio*, & *Tussilago alpina glabro folio* EJ. & p. 498. 499.

Tussilago alpina rotundifolia canescens C. B. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 332.

& *Petasites alpina rotundifolia minima canescens* EJ. *It. VII.* p. 516.

Tussilago scapo subnudo, unifloro, foliis cordato orbiculatis, crenatis LINN. *Spec. II.* p. 1213.

Crimson butterbur HILL. II. *tab.* 19.

β Flore albo.

Rubello flore in sylvis locisque umbrosis Juræ & alpium non rarus. *Albo flore* J. GESNER supra thermas Leucenses reperit, ad radicem montis glacialis, quem ab iis thermis solent adire.

Habitus a prioribus diversus. Caulis, qui idem radix est, prosternitur & subinde folia edit, mistasque foliis radices, & denique erigitur, floremque profert, rotundior, quam priores species. Folia firmæ carnis, venosa, ut adfinitatem adgnoscas; juniora tomentum habent, quod adulta dejiciunt. Figura renis est, dentesque in ambitu acuti. Scapus dodrantalis, paucis foliis, ovato lanceolatis, adspersus. Flos unicus, speciosa magnitudine, cum calyce rubro. Flosculi feminei unum ordinem efficiunt, fere deni, tubo minimo, bifido. Androgyni ad trigenos usque, tuba eminente. Semina prismatica, striata.

II. FLORE RADIATO.

143. PETASITES scapo unifloro, flore radiato.

Ic. GESNER *lign.* 67.

Tussilago o) CAMER. *Epit.* p. 590. 491. *vulgaris* Ic. REG.

Tussilago s. farfara BLAKWELL *tab.* 204.

Common Coltfoot HILL. T. II. *tab.* 19.

Tussilago scapo imbricato, unifloro, foliis subcordatis, angulosis, denticulatis LINN. *Spec. II.* p. 1214.

Nihil frequentius in agris argillosis, udis, ad vias & in fossarum aggeribus.

Scapus

o) Tussilagini folia sunt majuscula quam hederæ, sex, septem a radice, subalbida a terra, superne virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmam altus: flos luteus vere prodit, quo una cum caule confestim exuitur Radix tenuis, supervacua. Hæc DIOSCORIDES III. c. 109. Omnino nostra. Chamæleuce s. farfara nascitur secundum fluvios PLIN. L. XXIV. n. 85. & XXVI. n. 16. cum descriptione. Equi ungula MARCELL. p. 121.

Scapus floralis, ut in plerisque aliis Petasitis speciebus, primo vero solus prodit, squamis adspersus frequentibus, semipedalis, uniflorus. Folia ad terram utcunque cordiformia, sed angulosa, serrata, intervallis dentium semilunaribus. Calyx fit uno ordine foliorum longorum, in cylindrum conjunctorum *p)*, quibus aliqua ad basin accedunt, ut in senecione. Semiflosculi patuli *q)*, numerosissimi, flavi, perangusti *r)*: feminini campanulati, magni *s)*, trigeni, tuba clavata.

In sale fixo acor superest *t)*. Folia viscida, subamara, lenire dicuntur & aperire: in morbis pectoris, tussi, phthisi, asthmate, cum floribus infusa, aut cum aqua cocta adhibentur, & fumus *v)* denique plantæ incensæ, cujus ad tussim *v*)* usus antiquissimus est. Decocta cum tussilagine aqua etiam in scrophulosis utiliter adhibita fuit *x)*. Succum abunde sumtum ad calculum commendant *y)*. Elementa radicis cum taraxaco convenire invenit Cl. CARTHEUSER *z)*. Ex lanugine radicis fomes paratur *a)*.

CHRYSOCOMA *a*)* LINN. n. 939. DILLEN *nov. gener.* t. 14.
CONYZÆ *spec.* TOURNEF. & VAILLANT.

Calyx imbricatus, squamis linearibus, acuminatis. Flosculi omnes androgyni.

*144. CHRYSOCOMA.

Linariæ tertium genus TRAG. p. 358.
Osyris austriaca CLUS. *Pann.* p. 310. 311.
Chrysocome DIOSCORIDIS & PLINII COLUMN. *Ecphras.* p. 81. 82.
Linear goldenloks HILL. III. *tab.* 94. folio lato.
β minor TABERNÆM. p. 825.
γ flore speciosiori *Hort. flor.* p. 129.

Passim de rupibus durioribus erumpit *au Chalet* prope *Aigle*, prope *Rupem à la Marbriere*: in rupibus *Paßgartfluh* prope *Biennan*, *Neocomi*, *à la Bonneville*. Circa *Fouly &c.*

Caules virgati, foliosi, longe simplices, cubitales, & ultra, ex summitate ramosi. Folia lini similia, linearia, lanceolata, glabra, viridia. Flores in umbellam spicatam, ex petiolis unifloris foliosis. Hi sub flore intumescunt *b)*. Calycem paulatim folia, universæ plantæ foliis similia, & linearia ordiuntur, deinde imus calyx, ex squamis imbricatis conpositus, ut in solidagine *c)*. Flosculi flavi, magni, omnes androgyni. Semen villosum, pappus ochroleucos, aut rufus.

FILAGO.
ELICHRYSUM *c*)* TOURNEFORTII T 259. VAILLANT. p. 290.
& FILAGO VAILLANT. p. 296. TOURNEF. ib.
GNAPHALIUM *d)* LINN. n. 946.
& FILAGO LINN. n. 995.

Calyx imbricatus, squamis simplicibus *e)*, aut lanceolatis, ovatis, conniventibus. Sexus in hoc genere omnes reperias, plantas flore mere androgyno, misto ex flosculis femininis *f)* & androgynis *g)*, & sexubus demum tota planta distinctis.

p) TOURNEFORT T. 276. A.
q) ibid. A. B. C.
r) ibid. G. F.
s) ibid. D.
t) GMELIN l. c. p. 237.
v) Vapor PLIN. L. XXVI. n. 16. radicis nidor IDEM L. XXIV. n. 85. & foliorum fumus & radicis suffitus DIOSCORID. Fumus aridæ tussilaginis ore haustus BRASSAVOLA *rat. vict.* n. IV. Add. BUCHWALD p. 279.
v)* Ad tussim equi ungulam laudat MARCELLUS. Hecticum hominem sola tussilagine cum pauco pane se sanasse KRAMER *med. milit. II.* p. 175. Recens radix ad catarrhales pectoris congestiones optima DETHARDING *method.* p. 154.
x) FULLER *gymnast.* p. 87. 88.
y) *Comm. Lit. Nor.* 1736. p. 394.
z) *Mat. medic. part. post.* p. 416.
a) SCALIGER *subtilit. exerc.* 180.

a)* Chrysocome fruticat, palmi altitudine, corona specie corymborum, hyssopi simili, radice hirsuta veratri nigri, calida, cyperum æquante DIOSCOR. L. IV. c. 50. non est nostra.
b) DILLEN. *ie.*
c) IDEM ib.
c)* Helichrysum, quod & Chrysanthemum vocant & amaranthum, ramulo candido, virenti, recto, firmo: folia intervallo distincta, angusta, abrotano similia: coma aurea in orbem umbella rotunda, radice tenui DIOSCOR. IV. c. 52. Non est nostra.
d) Γναφαλος tomentum, quo culcitræ fulciuntur SUIDAS p. 487. Γναφαλις centunculus MARCELL. p. 203 Gnaphalium foliis albis mollibusque, aliqui pro tomento utuntur DIOSCORID. L. III. c. 115.
e) VAILLANT. *fig.* 2. TOURNEFORT B. I.
f) TOURNEFORT H. & in filagine G. H. F.
g) VAILLANT. *fig.* 14. TOURNEF. C. E. & in filagine B. D.

Commune omnibus ſpeciebus eſt lanuginoſas eſſe, & diductis foliis *fila agere*: frequens etiam eſt calyci nitorem habere metallicum, quæ Elichryſa ſunt TOURNEF. & VAILLANTII. Filagines anguloſo *h*) calyce, aut acutis ſquamis, ſumma adfinitas cum aliis, terete calyce ſpeciebus, vetat ſeparare, & genus multo magis naturale eſt, quam ſit Petaſites: pluſcula etiam LINNÆI Gnaphalia calyce ſunt acuto.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

*145. FILAGO foliis linearibus, oris contractis, ramis ſimpliciſſimis, umbella convexa terminatis.

Stoechas citrina tenuifolia Narbonenſis I. B. III. p. 154.
Elichryſum ſive Stoechas citrina minor BARRELIR *ic.* 410. forte & *n.* 409.
Gnaphalium fruticoſum, foliis linearibus, ramis virgatis, corymbo compoſito LINN. *Spec. II.* p. 1192.

Eſt inter meas ex plantis CONSTANTII, addito loco natali ſupra *Blonai*. Ibi mea cura requiſita non potuit reperiri. Suſpicor ex horto aliquo caſu elapſam, alicubi loco inculto getminaſſe.

Radix lignoſa. Caules duri, ut in plerisque Gnaphaliis ſolent, numeroſi, virgati, erecti, cubitales, toti folioſi, non ramoſi. Folia rorismarini, oris contractis, linearia, acuta, tomento obducta. Umbellæ caules terminant, denſæ, convexæ, florum obſcure luteorum, non valde ſplendentium, hemisphæricorum. Petioli uniflori & biflori, ſquamæ calycis ovatæ.

STOECHAS citrina in ſabuletis Germaniæ adeo frequens, nondum in Helvetia reperta eſt. Etiam huic ſpeciei floſculi omnes androgyni ſunt.

*146. FILAGO foliis lanceolatis, viridibus, ſubtus tomentoſis, floribus umbellatis.

Gnaphalium Americanum CLUS. *hiſt.* p. 327. *Pannon.* p. 496. I. B. III. p. 162.
Gnaphalium herbaceum foliis lineari lanceolatis, acuminatis, alternis, caule ſuperne ramoſo, corymbis faſtigiatis LINN. *Spec. II.* p. 1198.
Everlaſting Cudweed HILL. *t.* 103.
American livelong PETIVER *t.* 18.

Cum & in *Kamtſchatka*, & in Anglia ad ripas fluviorum proveniat, hic recenſendum putavi, quod in aſpero colle prope villam *Drakau* ſuper *Arolam* fl. abunde naſcatur, quo loco & olim legi, & nuper. Potuit tamen olim ex horto aliquo eo aberraſſe.

Caulis tomentoſus, folioſus, bipedalis, & ultra. Folia viridia, inferne tomentoſa, elliptica, lanceolata. In ſummis ramis umbellæ laxæ. Petioli ramoſi. Calycis ſquamæ, qua parte coloratæ ſunt, albæ, abſque ſplendore. Floſculi omnes androgyni, ex luteis virides, ſtaminum vagina eminente crocea, deinde fuſca. Pauci aliquando feminini flores admiſcentur. Planta in America nata circa *Neu-Gottingen* Carolinæ auſtralis, miſſa ab optimo BORNEMANNO, tamen differt, rubiginoſis pilis caulis, calycis ſquamis minus obtuſis.

II. FLOSCULIS IN AMBITU FEMININIS.
IN CENTRO PAUCIS ANDROGYNIS.

*147. FILAGO foliis molliſſimis, tomentoſis, obtuſis, umbella convexa, electrina *Cat. rar.* u. 908.

Jerſey livelong PETIVER *tab.* 18. & in *Phil. Transact. n.* 378.
Chryſocome altera CLUS. *hiſp.* p. 267.
Chryſocome citrina ſupina, latifolia, italica BARRELIER *ic.* 367.
Gnaphalium herbaceum foliis ſemiamplexicaulibus, enſiformibus, repandis, obtuſis, utrinque pubeſcentibus, floribus conglomeratis LINN. *Spec. II.* p. 1196.

In Helvetia paſſim. Circa ſcaturiginem *Heilbad* thermarum Leucenſium. In *Valeſia* ad vias inter *Sedunum & Leucam*. Trans alpes circa *Chiavennam*, *Bellinzonam*, *Morbegno &c.*

Caules ex eadem radice numeroſi, erecti, toti cum foliis albo tomento obducti. Folia copioſa, linearia, fine obtuſo, molliſſima, vaga, undulata, convoluta. In ſummis caulibus umbellæ ramoſæ, convexæ. Petioli multiflori. Calyx hemisphæricus, ſquamis viridibus, margine argenteo cum flavi admiſti tinctura, ut color ex auro & argento temperatus naſcatur. Floſculi feminei, albidi, androgyni, ſubflavi.

148. FILA-

h) VAILLANT. *fig.* 5.

148. FILAGO foliis linearibus, alis ſpiciferis.
English livelong PETIVER *tab.* 18.
Filago Germanica altera ſecundum folia florida LOBEL. *adverſ.* p. 201. *ic.* p. 482.
& *Gnaphalium anglicum vel Belgicum, folio longiori* LOBEL *ic.* p. 482.
Gnaphalium rectum I. B. III. p. 160.
Gnaphalium caule ſimpliciſſimo, floribus ſparſis LINN. *Spec. II.* p. 1200.
Icon OEDERI *tab.* 254.

Abunde in collibus, dumetis, ſylvis, Bernæ etiam vulgatiſſimâ.

Caules albi, tomentoſi, numeroſi, recti, ab imo ad ſummum ramoſi, ramis brevibus, folia non ſuperantibus. Folia linearia, acuta, viridia, tomento cinereo obnupta, ſubtus tota lanuginoſa. Ex alis foliorum petioli valde tomentoſi, ſexflori, aut ultra, toti floribus obducti. Ex iſtis minoribus ſpicis una magna & erecta, anguſta ſpica coaleſcit. Flores cylindrici, ſquamæ calycis virides, lanceolatæ, ſpadiceo notatæ, ora pallente & nitida. Floſculi feminini plurimi, androgyni quatuor aut quinque.

Foliis ad decem lineas latis in M. *Gotthardo* reperi, & in M. *Fouly* floribus nigerrimis, in ſpicam congeſtis vix triuncialem.

149. FILAGO caule ſimpliciſſimo, ſpica pauciflora terminato *Emend. II.* n, 77.
Leontopodium parvum LOBEL ob folia inter flores.
Gnaphalium alpinum, incanum & pumilum BOCCONE *plant. rar.* p. 40. *tab.* 20.
Gnaphalium ſupinum Lavandulæ folio BOCCONE *t.* 85. p. 107.
Gnaphalium umbellatum minimum SCHEUCHZER *It. IV.* p. 335. ex loco natali.
& *Gnaphalium oblongo folio* EJ. *It. II.* p. 134.
An *Gnaphalium ſarmentis procumbentibus, caule ſimpliciſſimo, capitulo terminali aphyllo, floribus oblongis* LINN. *Spec. II.* p. 1199.

In altioribus alpium ubique in *Gotthardo*, *Scheidek*, *Furka*, *Javernaz*, *les Martinets*, *Jeman*, montibus ſupra vallem *de Bagnes*, *S. Bernhardi*, *Fouly*, *Wängenalp*, *Speluga &c.*

Noſtro caulis ſimpliciſſimus, vix erectus, trientalis, aut paulo altior. Folia anguſta, lineata, tomentoſa, ſed mollia, flaccida. Flores in ſumma planta in alis foliorum ſolitarii, coaleſcunt in ſpicam folioſam brevem, florum octo, non multo ultra. Ii grandes, cylindrici, calycibus glaberrimis, ſpadiceis. Floſculi in ambitu feminini pauci, androgyni plures, campanula ex flavo in fuſcum degenerante. Non ſatis certo a n. 148. ſeparo.

150. FILAGO caule ſimplici, umbella pauciflora, calycis baſi tomentoſa *Emend. II.* p. 33. n. 76. †
Filago alpina minor, erecta SCHEUCHZER *It. II.* p. 133. cum a n. 149. diſtinguat.

In Alpinis non rariſſima, in *Gemmio*, *Neſſo*, *ſur Champ*, *Ovanna*, *Enzeindaz*, *les Martinets*, *Culand*, *Taveyannaz*, *Prapioz*, *Jeman*, *Fouly*, *Roſsboden*, *St. Bernhard*, *Gotthardo*, *Speluga*, montibus ſupra *Bagnes*.

Radix lignoſa, craſſa, nigra. Folia ex radice latiora, ſuperne viridia, glaberrima, in fine tomentoſa. Caulis non ramoſus, vix ultra ſex uncias altus, foliis gracilioribus adſperſus. Flores in apice, abſque foliis intermiſtis, tres, quatuor, ad octo, congeſti, umbellati, cylindrici, in hoc ordine maximi, ſquamis calycinis lividis, ex qua nota facile adgnoſcas, & in baſi tomentoſis, per oras nigris, etiam albis. In ambitu flores feminini pauci, cum longa tuba: in diſco androgyni, numeroſi, campanula quinquefida, pallente, de qua tuba longa eminet, tum pappus, qui calycem ſemper excedit. A prioribus facile diſtinguitur.

Hoc forte fuerit *Gnaphalium ſarmentis procumbentibus, caule ſimpliciſſimo, capitulo terminali, aphyllo, floribus oblongis* LINN. II. p. 1199. etſi noſtrum neque dioicum eſt, neque ſarmenta habet procumbentia.

151. FILAGO caule ramoſiſſimo, diffuſo, umbella ſeſſili terminatrice.
Gnaphalium humile, ramoſum, capitulis nigris RAI p. 295.
Blakheaded Cudweed HILL *t.* 107.
Long Cudweed PETIVER *tab.* 18.
Gnaphalium herbaceum, caule ramoſo, diffuſo, floribus confertis, terminalibus LINN. *Spec. II.* p. 1200.

In foſſis, hortis, &c.

Caulis ramosissimus, paucas sæpe uncias altus, etiam pedalis, diffusus, ramosus, ramis procumbentibus, tomentosis, inprimis superne. Folia mollia, tomentosa, inprimis inferius, linearia, lanceolata, obtusa, vaga. In summis ramis numerosi flores, in brevibus petiolis, sessiles, inter folia sedent, multo tomento tecti, minimi. Calycis squamæ splendentes, fuscæ; juniores etiam subluteæ. Flosculi androgyni, satis numerosi, luteo lineati, gracilissimi, feminini.

Gnaphalium medium C. B. *Bas.* p. 78. a nostro non differt, ut per exemplum adparet, quod ex ejus horto sicco sumtum apud me est.

Leontopodium

152. FILAGO floribus sessilibus, umbellatis, foliis tomentosis umbellam excedentibus *Cat. rar.* n. 909.

Gnaphalium alpinum CLUS. p. 495.

Icones BARRELIER 127. *n. VIII.* & 128. *n. VIII.*

Icon exstat inter regias t. 59.

Filago caule simplicissimo, capitulo terminali, bracteis hirsutissimis radiato JACQUIN *vindob.* p. 150. LINN. *Spec. II.* p. 1312.

β *Leontopodium, sive pes leoninus* LOBEL. *ic.* p. 484. icon vitiosa.

In alpibus & montanis passim. In *Juræ* culmine *la Dolaz:* frequentior in lapidosis alpium. In Aquilejensium montibus *Chamoseire*, *la Boulaire*, *Taveyannaz*, *Enzeindaz*, *Prapioz*, *Tour de majen*, *Ovannaz*, *sur Champ*, *Sanetsch.* In *Waach* M. in *Gemmio*, *Simplon*, *Scheidek*, *Mettenberg.* In *Col de Ferry*, & super *vallée de Bagnes.* In Rhætiæ M. *Fräla*, *Albula*, *Speluga*, *Bernina*, in M. *Aversanis* &c.

Radix nigra, lignosa; caules numerosi, dodrantales, tomentosi. Folia ima numerosa, plantaginea, elliptica, fine obtuso, lata, inferne tomento obnupta, superne levia, obscuri coloris: ad caulem etiam latiuscula, ex ellipticis lanceolata. In summa planta longiuscula folia tomentosissima, obtusa, nidum faciunt, in quo congesti flores in petiolis brevissimis sedent. Breves sunt & lati, calycibus tomentosis, squamis lanceolatis, ora fusca. In ambitu flores feminini, minimo tubo floris, & tuba præditi: neque androgyni *a)*, campanulati, pauci sunt.

153. FILAGO *b)* caule dichotomo, corymbo, sphærico, in angulo sessili.

Gnaphalium FUCHS p. 222. *vulgare* CAMERAR. *Epit.* p. 606.

Filago panicula dichotoma, floribus rotundatis, axillaribus, hirsutis, foliis acutis LINN. *Spec. II.* p. 1311.

Forkd Cudweed HILL. *t.* 107.

β *Low childing Cudweed* PETIVER *tab.* 18.

Varietates foliis expansis & ad caulem adpressis MICHELI *hort. flor.* p. 37.

In omnibus agris, inter stipulas abunde. Caulis erectus, tomentosus, foliosus, ad maximum angulum dichotomus; sic rami. Folia mollia, tomentosa, linearia, lanceolata, latiuscula. In divisione caulis, ramorumve, sedet ubique sua sphæra, facta ex floribus ex communi centro undique ad ambitum exeuntibus, tomento conjunctis: nempe vera in juniori planta sphæra floralis caulem terminat: verum ramus, ad ejus originem subnascens, ita producitur, ut in adulta planta eadem sphæra sit in divisione caulis. Cuique flori calyx unicus, pentagonius, squamis factus fuscis, acutis, sed nitentibus, ora sublutea. In quolibet flore multi flosculi feminini; androgyni, sublutei, campanulati, duo vel tres. Semen omnibus papposum. Flosculi non aliter positi, quam in Elichrysis.

Passim populari in usu est, adstringendi scopo, ad diarrhœam, & dysenteriam. Dicitur etiam ad verminosos animalium morbos valere *c)*.

154. FILAGO caule recto, ramosissimo, foliis mollissimis, tomentosis, florum acervis sessilibus, in spicas coalescentibus.

Filago alia DOD. p. 67. absque icone.

Filago incana tomentosa, erecta VAILLANT.

Filago floribus conicis, lateralibus, caule paniculato LINN. II. p. 1312.

Spreading Cudweed HILL. III. *t.* 107.

In sabulosis ad vias in Valesia, circa *Bellinzona*, versus *Hüningen* & *aufm Birsfeld* inter stipulas.

Caulis

a) Paulo aliter Cl. SCOPOLI p. 366. qui masculos vocat.

b) Herba impia, incana, inde rami adsurgunt, capitula sua gerentes, liberi super caput excellunt PLINIUS L. XXIV. n. 113.

c) BOCCONE *mus. di fisic.* p. 148.

Caulis tomentosus, erectus, ramosissimus, pedalis & cubitalis, ramis erectis. Folia conferta, tomentosa, mollia, linearia. Flores in acervos collecti, per totam caulis longitudinem alis foliorum insident, ita spicæ laxæ nascuntur, quæ ramos terminant. Calyx conicus, totus tomentosus, cum virore albus. Flosculi in ambitu feminini, tuba de more bicorni, & gracili campanula: in centro androgyni, perexigui. Semen omnino papposum, & situs flosculorum, qui in Elichrysis.

155. FILAGO caule dichotomo, acervulis spicatis.
Gnaphalium minimum LOBEL. p. 481. non bene. PETIVER *t.* 18. *f. XI.* melius.
Filago minor I. R. H.
Leaning Cudweed HILL. III. *t.* 107.

Passim inter stipulas & in arenosis *im Grauholz* prope Bernam. Basileæ. In sylva versus *Haltigen.*

Caules semipedales, ex una radice frequentes, foliosi, erecti, superne ramosi & brachiati. Folia tomentosa & incana, linearia, acuta, tamen ad lineam lata, longa ad semuncem. Glomeres florum ut in priori, sed florum minus numerosorum, etiam duorum triumve, ad verticem plantæ conferti. Flores conici, sulcati, calyce ex albo virente, & in parte superiori nitido. Cuique lateri coni utcunque pentagoni duæ glumæ subjiciuntur, cum tertia ad basin accedente. Flosculi utriusque sexus.

156. FILAGO florum acervulis insidentibus foliis filiformibus.
Gnaphalium minimum alterum nostras Stoechadis citrinæ foliis tenuissimis PLUKNET *tab.* 298. *fig.* 2.
Gnaphalium vulgare, tenuifolium I. B. III. p. 159.
Filago caule erecto, dichotomo, floribus subulatis, subalaribus, foliis filiformibus LINN. *Spec. II.* p. 1312. sed nomen nostro non convenit.
Gnaphalium vulgare medium PETIVER *t.* 18.
Grassy Cudweed HILL. l. c. & PETIVER *tab.* 18.

Basileæ, in segetibus circa *Gundeldingen*, *auf dem Bruderholz* & in comitatu Badensi.

Differt omnino, foliis perangustis, filiformibus, & tamen ad unciam longis, rigentibus, minus tomentosis, neque tamen glabris, quorum aliqua sub quoque florum glomere eminent, ut habitus inde echinatus nascatur. Flores conici, ex albo virides, squamis adprime acutis & aristatis: flosculi duorum sexuum, feminini, numerosi, & androgyni.

III. PLANTIS FEMININIS & ANDROGYNIS, TOTA PLANTA DIVISIS.

157. FILAGO flagellis reptans sexu distincta, flosculis omnibus androgynis *e*).

α Floribus brevioribus & elegantioribus.
Pilosella minor DODON. p. 68. icon interior.
Gnaphalium montanum, purpureum Ic. Reg. tab. 94.

β Flosculis omnibus femininis, flore ob pappum & tubas longiori.
Lagopus TRAG. p. 332.
Icon GARIDELLI *n.* 30.

α. β. *Gnaphalium sarmentis procumbentibus, caule simplicissimo, corymbo simplici terminali, floribus divisis* LINN. *Spec. II.* p. 1199.

Vulgo in adclivibus, sterilibus, herbosis. Densi cespites ex radice, & admista longa sarmenta reptantia, novos orditura cespites. Folia petiolata, fine obtuso, elliptico, nervo in aristam mollem educto, superne viridia, subhirsuta, inferne incana & tomentosa, cæterum firma & sicca. Caulis floriger aliquot unaiarum, paucis & gracilibus foliis adspersus. Umbella ramosa, convexa. Calyx sursum latescens, squamis obtusis, parte sicca purpurea, rosea, vel alba. Androgynorum flosculi purpurascunt, vagina staminea crocea est, hinc flos brevior, statura potius humilior. Feminæ vero flores longiores sunt, ob semen longius, & pappum insignem, flosculi vero stricti & angustiores, altior etiam scapus, & flos inelegans. Androgynis putem semen infecundum esse.

Hispidulæ & Pilosellæ nomine in Medicinam recipitur, ad siccandas defluxiones in pulmonem, & ad tussim puerorum commendata. Syrupus in officinis prostat *f*). Subadstringens planta est.

e) DILLEN *Eph. Nat. Cur. Cent. VI.* p. 78.

f) GEOFROI III. p. 525.

PLANTÆ FLORE COMPOSITO.

I. STAMINIBUS COALESCENTIBUS.

III. FLOSCULIS OMNIBUS TUBULOSIS.

II. CAPITATÆ.

CYNAROCEPHALÆ Vaillant. *Mem. de l'Acad.* 1718. p. 149.

Huic classi non satis definitos limites natura circumscripsit. Facile adgnoscas, ex capite fere oblongo, ad basin plerumque tumido, flosculorum tubo sub campanula longiori *g*), campanula plerumque paulum difformi, ut lacinia profundius incisa sit, tuba longa minus profunde bifida, quam in prioribus. Pleræque species flosculos habent omnes androgynos, aliquæ in ambitu steriles *h*).

Calyx communis in unico genere nullus, in longe plerisque imbricatus, squamis multorum ordinum.

In calidis regionibus carduorum frequens classis, ab ultimo septentrione late abest *i*).

I. CALYCE PROPRIO.

ECHINOPS Linn. n. 999.

ECHINOPUS *k*) Tournefort. t. 262. Vaillant. p. 151.

Facile adgnoscitur floribus *l*) pentagonis, in capitulum *m*) perfecta sphæricum conjunctis, calyce proprio imbricato *n*), pentagono, squamis extroversis, per oram ciliatis, basi setis circumvallata, semine setis brevibus coronato *o*). Calyx communis multifolius, simplex, lanceolatis, ciliatis foliis factus, contra caulem reflexus *p*). Receptaculum sphæricum *b*), aut ovale.

*158. ECHINOPS foliis semipinnatis, pinnis dentatis, dentibus aristatis, caule ramoso.
Echinopus major I. B. III. p. 69. I. R. H.
Echinops capitulis globosis, foliis pubescentibus Linn. *Spec. II.* p. 1314.
Echinops Hill. T. V. *tab.* 55.

In Valesia supra Sedunum, versus *Sion & Brieg*, passim ad vias: dicunt etiam in Sanensi ditione nasci.

Speciosa planta foliis amplis, superne hirsutis, subtus incanis & tomentosis, semipinnatis, pinnis angulosis, ex angulis aristatis. Caulis ramosus, rami globo florali terminati, qualem dixi. Flos albus, flosculis æqualibus *r*).

II. CALYCE PROPRIO NULLO.

I. FLOSCULIS OMNIBUS ANDROGYNIS.

ONOPORDON Vaillant. Linn. n. 927.

Character a receptaculo florum sumitur, quod cellulis quadrangularibus *s*) effossum, semina ex ovatis quadrangularia *t*) recipit, pappo coronata *v*). Calycis squamæ lanceolatæ, longa spina terminatæ, imæ reflexæ *x*).

159. ONOPORDON *y*) caule alato, foliis ovatis, dentatis, dentibus angulosis, aristatis.
*Spina alba y**) Fuchs p. 57. *tomentosa, latifolia, sylvestris* C. B. Loesel p. 261. *ic.* 81.
Acanthium z) *tomentosum, capite & semine majoribus, crispantibus caulium alis* Barrelier *ic.* 502.

Onopordum

g) Vaillant. f. 6. 8. Berkhey t. 3. f. 3. 4. 7. Ledermuller *Beluſt.* t. 92. Vaginam ibidem pingit.
h) Vaillant. *figg.* 11. 14. 16.
i) Birch I. p. 380. Vide distinguentem a corymbiferis Cl. Berkhey p. 132. 135.
k) Εχινοπους primo vere floret Theophrast. L. VII. c. 8. ex correctione Salmasii.
l) Berkhey *tab.* 3. f. 18. 34. *tab.* 7. f. 5. Tournefort B. B.
m) Vaillant. *fig.* 4. Tourner.
n) Tournefort D. F. Vaillant. *fig.* 5.
o) Vaillant. *fig.* 49.
p) Id. f. 15. Berkhey *tab.* 7. *fig.* 5. Tourner. G.
q) ibid.
r) Berkhey *tab.* 3. f. 18. t. 4. f. 34.
s) Vaillant. f. 39. Berkhey t. 7. f. 1.2.4.
t) Berkhey ib. f. 3. 4.
v) Id. t. 1. f. 7.
x) Tournefort *tab.* 253. D.
y) In utraque Sicilia nomen conservavit Anguillara p. 145.
*y**) Spina alba habet folia albida chamæleonis angustiora, candidiora, aliquantum hispida & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut ampliori crassitudine, albicantem, intus cavum. In acumine capitulum inest spinosum, Echini marini æmulum, sed minus, & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen seu Cnicus, sed rotundius Dioscorides L. III. c. 12.
z) Acanthium, albæ spinæ simile, foliis aculeatis per ambitum, & lanugine araneosa obductis, ex qua collecta, & neta, vestes bombycinis similes texuntur. ibid. c. 16. Neutra, ut puto, nostra.

Onopordum calycibus squamosis, spinis subulatis, foliis ovato oblongis, sinuatis LINN. *Spec. II.* p. 1158.

Onopordon Acanthium LINN. HILL. IV. *t.* 12.

β Flore albo TABERN. p. 685. &c. in M. *Schin* prope *Rätzuns*, & ego *Morati.*

Ad vias Helvetiæ, inter Bernam & Genevam, a pago *Gümmenen* ad austrum. Circa *Basileam.* In Valesia valde tomentosum.

Caulis altissimus, sepedalis & ultra, ramosus, brachiatus, radicibus foliorum foliaceis, dentatis, tamquam alis percursus. Et caulis & folia tomento obducuntur, modo raro, ut planta tota virescat, modo albissimo. Folia sessilia, ex ovatis lanceolata, in origine sua angustiora, cis finem latiora, ora dentata, dentibus triangularibus, tres angulos educentibus, quorum quisque in validam spinam exit: aliquando tamen in duas. Ramos magni flores terminant, squamis calycis in acutam spinam desinentibus: Flosculi numerosissimi, violacei.

Efficaciam succi ad cancrum olim PETRUS BORELLUS *q*) laudavit, deinde ILL. ELLERUS in cancro labiorum per propria in Nosocomio Berolinensi facta experimenta confirmavit, tum Cl. ROSSI *r*), in mammarum cancro tamen nimis debilem deprehendit. Etiam VATERO exhibente ejusmodi cancrum certe minuit *s*). Ad scrophulas adhiberi, & cum vino decoctum urinam pellere lego. Etiam radicem Romæ edulem esse, sibi tamen non placuisse WELSCHIUS *t*). Ad empyema radicem cum melle juglandis mole bis de die HENRICUS *v*) dabat. Vide ad analysin chemicam Cl. GOELICKE *x*).

CENTAURIUM *y*).

Huc refero plantas calycis foliis simplicibus, subrotundis, non spinosis: qualia sunt Rhapontica VAILLANTII. Sed ea radiato flore differunt. Nomen nostræ reliqui, quod in medicina gerit.

160. CENTAURIUM foliis petiolatis, lanceolatis, ad pediculum emarginatis *Emend. II.* p. 28. n. 64. & *Cat. rar.* n. 862.

Rha capitatum inulæ f. centaurii majoris facie LOBEL. p. 288.

Rhaponticum alterum angustiori folio LOBEL. *ic.* p. 288.

Centaurium majus germanicum CORD. *hist. IV. c.* 59.

Centaurea calycibus scariosis, foliis ovato oblongis, denticulatis, integris, petiolatis, subtus tomentosis LINN. *Spec. II.* p. 1294.

Magna copia in M. *Alesse* Valesiæ inferioris, supra M. *Fouly.* In montibus *Prægallienſibus & Aversanis* SCHEUCHZER, in *Galanda* FABRICIUS. J. GESNER in descensu *Spelugæ.*

Speciosæ plantæ radix crassa, teres, aromatica, quando sicca est, rugas longas agit: coronatur capillitio foliorum siccorum. Folia ad radicem multa, in parte aversa albo tomento obnupta, longe petiolata, ad pediculum emarginata, longe lanceolata, ut in Lapathis, ora non profunde dentata. Non rarum est, petiolum aliquot pinnarum gracilium & acutarum paribus augeri. Caulis totus cubitalis; ad eum folia similia, non multa, brevius petiolata, etiam pinnata. Flos constanter unicus, maximus, ut soli Cynaræ cedat. Calycis squamæ plurimorum ordinum siccæ, fine dilatato, sicco; per oram lacero, ut in vulgari Rhapontico. Flosculi purpurei, innumerabiles, omnes androgyni, omnes regulares, tubo stamineo ornati & tuba, & semine pappo coronato.

Jacea incana capite pini ad nostram valde accedit, folia tamen habet aliquanto magis tomentosa, & habitum humiliorem.

CRATO *z*). Infusum vinosum ad malum hypochondriacum laudat. Vi tonica ad Diarrhœas valet, licet reprobet ROSENBERGIUS *a*).

Huc etiam refero *Centaurium majus alpinum, acaulon fere, foliis verbasci lanuginosis* I. R. H. quod SCHEUCHZERUS *b*) in altissimis alpibus *Prægallienſium & Aversanorum* ait se reperisse: & quod nemo præterea vidit.

LAPPA

q) L. II. *obs.* 51. *Comm. Lit. Nor.* 1740. *hebd.* 19. GOELICKE *de Onopordo.*
r) Duisburg 1727. 4.
s) *Polyp. nas.* p. 27.
t) CUMANI *obs.* 100. Add. MUFFET *health.* p. 229
v) GUIDO p. 49.
x) De *Onopord.* p. 18. 19.
y) THEOPHRAST. L. IX. c. 1. Non est Centaurium magnum folio juglandis viridi, flore cæruleo, radice tripedali, succo prægnante DIOSCORIB. L. III. c. 6. p. 216. PLIN. L. XXV. n. 30.
z) *Consil.* L. VI. p. 519. BUCHNER *mat. med.* p. 291.
a) *Anim.* 17.
b) In *catal. posth.*

LAPPA *c)* Tournef. t. 256. Vaillant. p. 154.
ARCTIUM Linn. n. 923.

Character est in squamis *d)* calycis lanceolatis, apice ad unci modum recurvo, ad obvia quæque adhærescentibus. Semen brevi pappo coronatur *e)*.

161. LAPPA.

α tomentosis capitulis.
Personata s. Lappa major altera Matthioli p. 1155.
Lappa arctium Hill. *tab.* 25. *f.* 2.
Lappa major montana capitulis tomentosis Miller *t.* 159.

β Capitulis glabris majoribus.
Bardana major Blakwell. *t.* 117.
Lappa vulgaris Hill. *t.* 25. *f.* 1.

γ Capitulis glabris minoribus.
Lappa minor Hill. *fig.* 3.

II. Flore albo.

Sex varietates habet Petiver t. 23.

α. β. γ. *Arctium foliis cordatis, inermibus petiolatis* Linn. *Spec. II.* p. 1143.

Nolim separare. Millbrus tamen monet, tres species diu in horto cultas constanter suum discrimen tenuisse.

In Helvetia glabræ varietates ad oras viarum frequentiores sunt, in Germania tomentosæ.

Radix crassa, longa, recta, simplex. Folia omnibus perampla, cordata, obtusa, subtus tomentosa, obiter serrata, etiam ad caulem aliqua. Caulis pedalis, cubitalis, brachiatus. Capitula congesta in aliquam umbellæ speciem, sphærica, modo aliquo tomento obnupta, modo glabra. In receptaculo setæ. Flosculi omnes androgyni, violacei. Semina curva, eminentibus quinque lineis inscripta, inter eas reticulata.

Radices edules *f)* sunt, sapore cynaræ, subdulces, subausteræ, cum acoris signis *g)*, ad venerem incitandam aptæ *h)*. Etiam caules dulces & boni alimenti sunt, etsi vulgo negliguntur: folia amariora. Radix, semina & folia, ad ignem acidos liquores fundunt *i)*, & ambusta salem mere alcalinum relinquunt: semina, ut solent, oleum abunde suppeditant. Extractum aquosum, leniter balsamicum, subsalsum est *k)*. Sic spirituosum. Radici vis blande resolvens, sudoremque & urinam absque vehementia pellens tribuitur *l)*.

Hinc etiam in acutis morbis, ad exanthematum & variolarum eruptionem adjuvandam, decoctum bardanæ datur: & in pleuritide *m)*, atque peripneumonia. In malignis febribus idem decoctum in Gallia calidiori vulgo adhibetur *n)*, etiam in Belgio, cum successu, magno teste *o)*, tum in *ptisanis* alvum ducentibus, quas Galli regias vocant. Eo decocto solo legas Polonos, corpore in fimum defosso, luem veneream sanare *p)*, & eo etiam medicamento solo Henricus III. sanatus fuisse dicitur *q)*. Idem medicamentum ad arthritidem datur *r)*, & in paroxysmis podagricis ab Hillio *s)* adhibetur. Etiam cum vino cocta radix olim eo scopo dabatur *t)*. Urinam lacteam pulisse legimus *v)*. Ipsam radicem conditam ad calculum & dysenteriam esitant *x)*. Aquæ stillatitiæ uncias aliquot in pleuritide Prevotius exhibebat. Semina amarissima emulsionem suppeditant in nephritide utilem; sed & pura exhibentur, & urinam vehementer movent.

Folia extus admota ad cephaleam *y)*; ad tumores dissipandos *z)*, ad vomicas *a)*; ad arthritidem *b)* laudantur. A pecore repudiantur *c)*.

CARDUUS

c) Arction, foliis Verbascis simile, nisi quod hirsutiora & rotundiora sunt, caule longo, molli, semine cumini parvo, radice tenera, alba, dulci. Ad coxendicum dolores bibitur Dioscorid. L. IV. c. 101. Personata folia habet cucurbitæ majora, hirsutiora, nigriora, crassiora, caulem albicantem, radice intus candida, foras nigra. Ad purulenta bibitur c. 102. Plin. L. XXV. n. 66. Personata cujus folio nullum latius, grandes lappas fert Plinius L. XXV. n. 58. Lappa adhærescit; flos ejus intra seminat Idem L. XXI. n. 17.
d) Tournefort E. F. Berkhey T. 2. f. 17.
e) Tournefort.
f) Muffet *health. impr.* p. 217.
g) Geofroi p. 157.
h) Lobel. *adv.* p. 253. cum saccharo conditæ.
i) Geofroi l. c.
k) Cartheuser *mat. med. part. post.* p. 414.
l) Non valde credit Cartheuser.
m) Monconis *Voyag.* T. II. 2. p. 230. Manard L. XIX *epist.* 5. Boerhaave.
n) Garidel. Chomel p. 241.
o) Boerhaave.
p) Sinap. *paradox II.* p. 109.
q) Formius apud River. *obs.* 41.
r) Forestus.
s) In *proprio libello.* Eo sanata podagra Chesneau p. 409.
t) In Nicolaum p. 178.
v) Brooke T. IV. p. 128.
x) Lobel. *adverf.* p. 253.
y) Welsch *mictomim.* p. 63.
z) Chomel.
a) Marcell. c. 17.
b) Ettmuller.
c) Schreber *Samlung III.* p. 15.

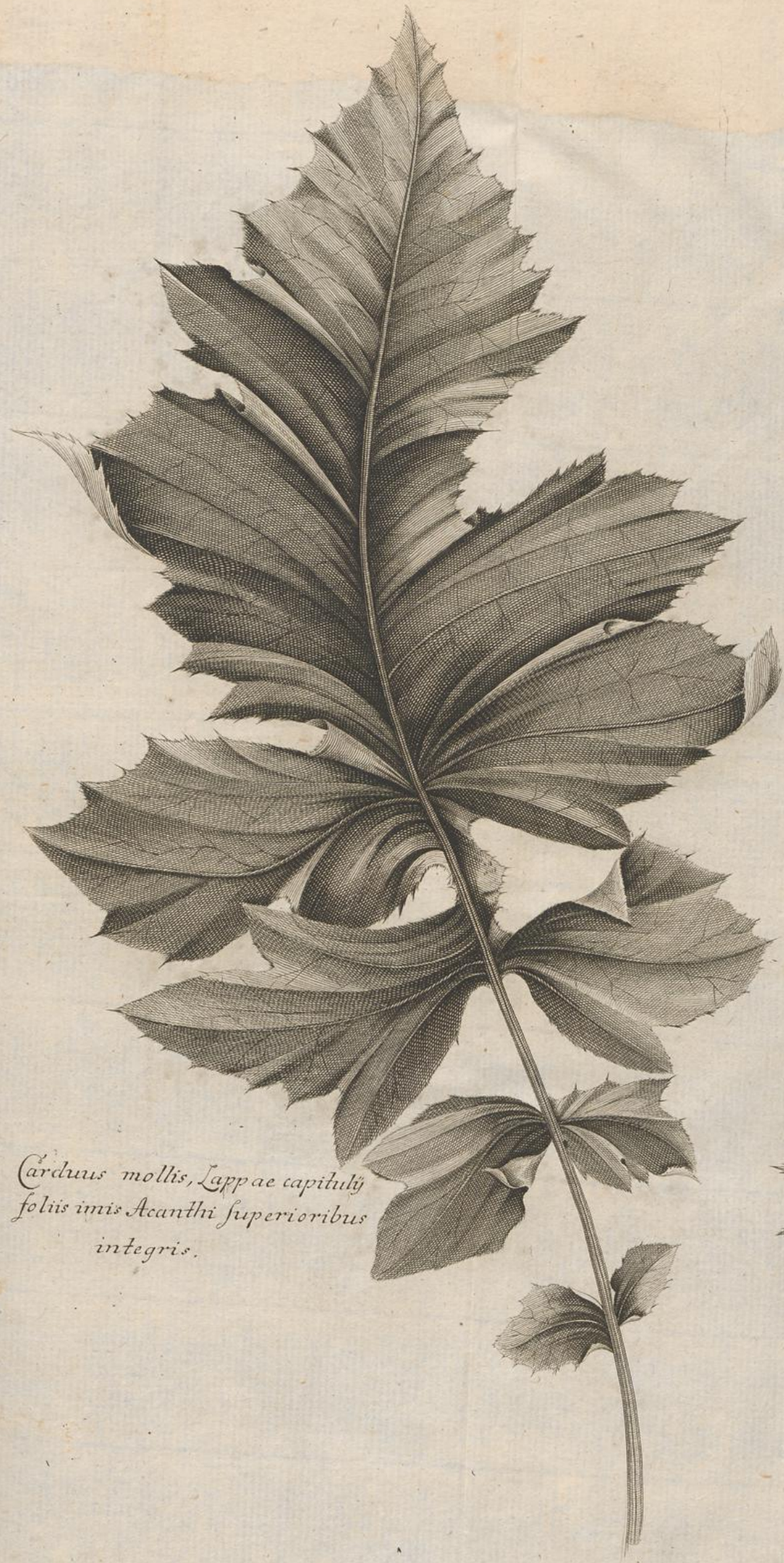

Carduus mollis, Lappae capitulis foliis imis Acanthi superioribus integris.

C. J. Rollinus Med. C. del.

Adolph. C. F. Entzsch filius Acad. Gott. Sculptor.

CARDUUS Vaillant. p. 153.

CARDUI Linnæi. Tournefortii multæ ſpecies.

& LAPPÆ Linn.

& SERRATULÆ Linn. ſpecies.

In receptaculo ſetæ, inque ſemine pappus. Squamæ calycinæ ſimplices, ſine erecto.

162. CARDUUS inermis, foliis imis pinnatis, ſuperioribus ovato lanceolatis, ſerratis; ſquamis calycis reflexis *Enum.* n. 6. *It. helvet.* n. 35. Tab. III. C. Personata

Cirſium majus caule alato polycephalon capitulis majoribus perſonatæ æmulis Sherard apud Raium *Syll. exter.* p. 399.

Arctium foliis decurrentibus, ciliato ſpinoſis, inferioribus pinnatis, caulinis oblongis Linn. *Spec. II.* p. 1142. Recte ad Carduos revocat Cl. Jacquin p. 275. *n.* 75.

Carduus capitulis in vertice congeſtis, lanigeris, ſquamis reflexis Gmelin. T. II. p. 62. *tab.* 24.

Cirſium hallerianum Hill. *tab.* 24.

Sherardus prope Genevam. Paſſim in vallibus M. Juræ. *Sur le mont Damain, aux Convers, à Pertuis, au cu des prez* Gagnebin. Ego in *Creux du vent*, & ſupra *Orvins*. Etiam frequentius reperi in alpinis vallibus *Ormond*, *Grindelwald*, *Urſaria*. M. *Jorogne*, in alneto denique dominii Rupenſis. *Valentiæ* ſuper thermas fabarias, ad agrorum margines.

Radix lignoſa, capillata, nigra. Caulis erectus, ramoſus, craſſus, alis foliaceis, anguſtis, percurſus, bicubitalis: ſummi petioli hirti. Folia viridia, inferne incana, per oram ciliata, & ſerrata; ima petiolata, ſemipinnata, pinnarum tribus quatuorve paribus, paulum retroverſis, anguloſis, extrema pinna ampliſſima: Folia ſuperiora ovato lanceolata, ſerrata. Summi rami faſciculos florum ſeſſilium educunt: iis calyces ſunt Aſteris ſucciſæ folio æmuli; ſquamæ nempe longæ, magna parte ſui vagæ, reflexæ, innocuæ. Flores violacei, ſeni, ſepteni. Squamæ calycis non habent hamos lappaceos, & multorum carduorum atque cirſiorum ſquamæ calycinæ mucrone ſunt reflexo. Semina ſtriata, ſulcata, curvula.

163. CARDUUS inermis foliis glabris, ſerratis, imis ovatis, ſuperioribus ſemipinnatis.

Serratula d) tinctoria Tabern. p. 156. foliis omnibus integris.

Serratula tinctoria II. Ej. p. 117. foliis inferioribus integris, ſuperioribus inciſis.

Serratula tinctoria III. Ej. ib. foliis omnibus inciſis.

Serratula alpina con foglie laciniate Zanon. *nov. t.* 94. foliis omnibus laciniatis.

Quatuor varietates Thal. p. 26.

Various leaved Sawwort Hill. IV. *t.* 37.

Ic. Oederi *t.* 281.

β Flore albo Royer p. 120. & ipſe legi.

In dumetis, & pratis paludoſis, circa *Vervai*, *Mathod*, *Seelhofen &c.*

Caulis firmus, rectus, tripedalis, ex ſummitate ramoſus. Folia peculiari firmitate, leviſſima, ora argute ſerrata, unde nomen: alias ima integra ovata: alias ſemipinnata, petiolo aliquot paria pinnularum educente: alias tota pinnata. Umbella caulem terminat. Calycis ſquamæ graciles, duriſſime compactæ, ora leviter lanigera. Floſculi androgyni, ut tamen eorum multi abortent, quibus minora ſemina ſunt, quales fere exteriores ſunt. Purpuraſcunt. Pappus in ſemine ex aureo & fuſco ſplendens.

Creditur vulneraria eſſe, ad lapſum ex alto, ad hernias utilis *e)*, rariſſime tamen in uſum venit.

Sed vi tinctoria pollet, & ad eum finem etiam in hortis colitur *f)*. Cum alumine pulchrum flavum *g)* colorem dat, & cum cæruleo viridem *h)*, meliorem, quam luteola *h*)*, aut geniſta. Eſt inter fidos colores *i)*.

Ab armentis repudiatur *k)*.

Dillenius *l)* genus Serratulæ ex ſquamis calycis adpreſſis, cuſpidatis, & floſculis uniformibus, conſtituit: eum Linnæus ſecutus eſt, ob cylindricum florem *m)*, & nudum receptaculum. Gmelinus *n)* ob receptaculum nudum ſeparabat. Mihi cylindrica figura

d) Serratula ſ. Vettonica Ceſtrum foliis fere lapathi, ſerratis, ſemine purpureo Plin. L. XXV. c. 46. Sed Ceſtrum Dioscoridis L. IV. c. 1. eſt Bétonica.

e) Lobel *adverſ.* p. 231.

f) Trowell & Ellis p. 102.

g) Linder *färgekonſt* p. 86.

h) Hellot *art de teindre les ſoyes* p 45.

h*) Idem ib. p. 45.

i) Idem ib. p. 397.

k) Schreber *Saml.* III. p. 79.

l) *Hort. Elth.* p. 352.

m) *Gener.* n. 924.

n) *Flor. Sibir.* T. II. p. 82.

figura floris variabilis videtur. In *Cirsio Lapathi folio* flores juniores conici, adulti cylindrici sunt. Neque reliquæ notæ mihi certiores videntur, nam serratulæ tinctoriæ receptaculum setis distinguitur.

164. CARDUUS inermis foliis ciliatis, scapo nudo, paucifloro *Enum* n. 4. *tab. IV. It. helvet.* n. 29. *Cat. rar.* n. 879.
Annon *f.* 40. *lign.* GESNERI *posth.*
Cirsium capitulis singularibus parvis C. B. *Basil.* p. 101.
Cirsium angustifolium EJ. *Prodr.* p. 155.
Carduus dictus Cirsium folio laciniato, nigrius I. B. III. p. 43.
Carduus foliis decurrentibus, lanceolatis, serratis, subspinoso ciliatis, pedunculis longissimis, lanuginosis, unifloris LINN. *Spec. II.* p. 1152. JACQUIN p. 277. *n.* 77. qui a Cirsio Pannonico I. CLUSII separat, cujus icon non dissentit p. 656.
Carduus defloratus HILL. IV. *t.* 13.
β Flore albo in M. *Mettenberg &c.*
Vulgo in alpinis herbidis, lapidosis. *Dansez, Chamoseire, Nesso, Ovanna, Chapuise &c.* Etiam in montosis vallis Juranæ: in *Dolaz, Grandvi, Thuiri.*
Variabilis planta. Plerumque caulis nudus, uniflorus, ad radicem folia numerosa habet firma, nitida, glaberrima, margine undique ciliata, alias integra, lanceolata, alias semipinnata. Flos unicus in longo petiolo, sæpe pendulus quando adolevit, speciosus, purpureus. Calycis squamæ longe lanceolatæ, pene subulatæ, nervo albo divisæ, imæ deviæ; semina ex ovatis oblique acuminata, nitentia.
γ Passim reperitur caule toto ramoso, ramis florigeris brevioribus: in M. *Neunenen.*
δ Foliis adeo spinosis, ut carlinam imitentur.

165 CARDUUS foliis ovatis & semipinnatis, subtus tomentosis, spinosis, calycibus molliter spinosis, reflexis.
Carduus caule crispo I. B. III. P. I. p. 59.
Carduus spinosissimus, angustifolius vulgatis C. B. LOESEL *ic.* p. 43.
Carduus foliis decurrentibus, sinuatis, margine spinoso, floribus aggregatis, terminalibus, inermibus LINN. *Spec. II.* p. 1150.
Curldthistle HILL. IV. *tab.* 9.
β. Flore albo SCHEUCHZER *It. II.* p. 131.
Ubique in ruderosis & ad vias. Albo flore SCHEUCHZER in Rhætia inter *Tieffenkasten & Fürstenau*, & ego circa *Roche.*
Multa habet similia Carduo Lappæ capitulis. Caulis tripedalis & ultra, fragilis, erectus, ramosus, totus percursus alis, sive foliorum nascentium radicibus spinosis, crispisque. Folia mollia, subtus pariter tomentosa, ovata, aut semipinnata, pinnis angulosis, angulis aristatis, pungentibus. Flores in summa planta fasciculati, in tomentosis petiolis; calycis squamæ acutæ, sed innocuæ, imæ reflexæ, ut in Carduo, reliquæ rectæ. Flosculi purpurei, etiam solitarii.

166? CARDUUS alis caulinis latissimis, foliis semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, floribus longis, fasciculatis.
Carduus Acanthoides I. B. III. P. I. p. 56. I. R. H.
Polyacantha TABERNÆM. p. 701.
Carduus spinosissimus capitulis minoribus RAI *Syn. III.* p. 194.
Iconem habet Cl. HILL. t. 9. sed floribus laxe umbellatis, distantibus.
DILLENIO auctore pro Acanthoide Carduo habeo, quem ex Anglia, & a summo olim viro, & a Cl. HUDSONO accepi, veram distinctam plantam. J. BAUHINUS ad fluvios & in salicetis suum legit, ego nunquam in Helvetia, neque alii nuper repererunt.
Facile a Carduo *Crispo* distinguitur. Caulis quidem perinde ramosus, etiam alatus, sed alis multo latioribus, angulosis & serratis, angulis spinas educentibus. Folia inferne tomentosa, & superne hirsuta, semipinnata, pinnis triangularibus, angulosis, ex angulis spinosis. Flores passim per caulem, & in summo caule sessiles, in fasciculos congesti, multo, quam crispo longiores, calyce glaberrimo, squamis lanceolatis, in pungentem, sæpe deflexam spinam exeuntibus, foliis hirsutis suscepti. Flosculi purpurei, pappus longus,
CARDUUS acanthoides LINN. *skonska resa* p. 297. & *Spec. plant. II.* p. 1150. n. 4. non potest noster esse. Videtur varietas cardui crispi, quam in Germania legi, circa *Salz der Helden*, etiam albo flore, quam etiam Cl. GRIMM ex M. *Inselsberg* misit.

Spinæ

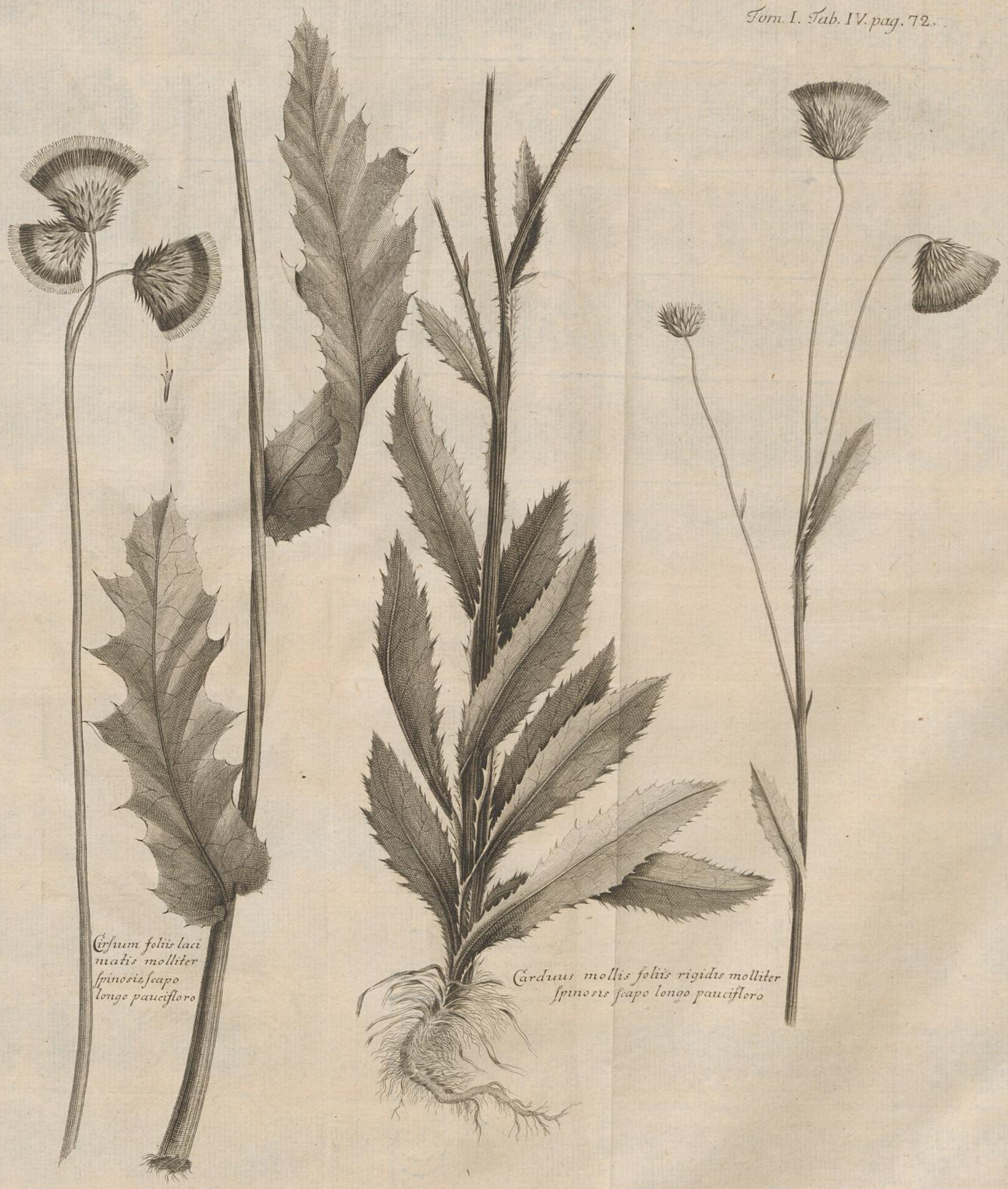

C. J. Rollinus. M. C. delin.

Sculpsit C. F. Fritsch filius Acad. Gött. Sculptor.

Spinæ foliorum ferociores, flores majores, ſolitarii, erecti. Squamæ anguſtæ, plurimæ, reflexæ, pungentes, paulum villoſæ *o*). Cl. LINNÆUS Hybridam facit ex criſpa & nutante *p*): nos cum *nutante* relinquimus.

167. CARDUUS foliis ſemipinnatis, pinnis anguloſis, ſpinoſis, floribus nutantibus, calycibus pungentibus patulis.

Acanthium ſylveſtre AICHSTETT. *æſtiv. ord. XI. tab. 2. fig. 2.*
Carduus nutans I. B. III. P. I. p. 56. LINN. *Gotlandsk reſ.* p. 298.
MERIANÆ icon n. C.
Musk thiſtle PETIVER *tab.* 21.
Carduus foliis ſemidecurrentibus, ſpinoſis, floribus cernuis, ſquamis calycinis ſuperne patentibus LINN. II. p. 1150.

β. Flore albo AICHSTETT l. c. in Rhætia LINDER.

γ. Caule ramoſo, capitulis multo minoribus, numeroſis, erectis, diverſiſſimo habitu inter Roche & Aigle ad viam, flore albo. Convenit folioſis ſquamis calycis.

Frequens ad vias.

Caulis ramoſus, cubitalis, non valde ramoſus, obductus alis ſpinoſis, brevibus, & interruptis. Folia firma, ſemipinnata, nutantia, nervis ſubhirſutis, pinnis anguloſis, ſpinoſis, ſpinis robuſtis, ex folio cis angulum prodeuntibus. Rami florigeri longi, nudi; capitula grandia, nutantia. Squamæ calycis foliaceæ, latæ, in ſpinam valentem terminatæ, exteriores reflexæ, intimæ rectæ. Flos moſchi odore. Floſculi carnei, vagina ſubviolacea. Semina nitida, ex ovatis acuminata, utrinque conpreſſa, multo & lato pappo.

Carduorum ſicci flores optimum fermentum præbent *q*), quo lac coagulatur.

CIRSIUM *r*).

CIRSIUM VAILLANT. p. 157.
& ERIOCEPHALUS VAILLANT. p. 160.
CIRSII TOURNEFORT. *tab.* 255. ſp.
& CARDUI T. ſp.
CARDUI ſp. LINN.
& SERRATULÆ ſp. LINN.

Facilis character eſt, etſi poſſit artificialis videri, pappum habere plumoſum, qui carduo ſimplex ſit. A ſpinis enim Characterem ſumere non licet, quæ per lentos gradus decreſcant. Deinde pleraque Cirſia in calyce tomentum habent, alia parcum, alias uberius.

I. CIRSIA SPINOSA.

168. CIRSIUM foliis pinnatis, pinnis bilobis, lanceolatis, ſpinoſis, calycibus tomentoſis, ſphæricis, ſpinoſis.

Carduus eriocephalos DODON *purg.* p. 445. CLUS. *Pannon.* p. 666.
Carduus tomentoſus LOBEL *ic. II.* p. 10.
Carduus foliis ſeſſilibus bifariam pinnatifidis, laciniis alternis, erectis, calycibus globoſis, villoſis LINN. *Spec. II.* p. 1153.

β Flore albo I. R. H. WEINMANN *tab.* 310. b.

Omnium carduorum noſtrorum ſpecioſiſſimus, in montanis ubique provenit. In Juræ M. *Neirivaux*, circa lacum *de Joux*, in ejus nominis valle, tum à *Pont* ad *Montendre*, & inter *Pont* & *Vallorbe*. Circa *Ferriere* paſſim GAGNEBIN. In ſubalpinis frequenter reperi, in Aquilejenſibus frequentiſſime, ut in *Goufin*.

Caulis ſepedalis, firmus, ramoſus, aſper, ſulcatus. Folia ampliſſima, pedalia & ultra, pulpoſa, ſuperne viridia & hirſuta, inferne alba & tomentoſa, pinnata, nervo albo, folioſo, pinnis bilobatis, utriusque lobi nervo albo in duriſſimam ſpinam abeunte,

o) LINNÆUS villoſas facit.
p) *Plant. hybrid.* p. 23.
q) LAWRENCE p. 139.
r) Cirſium caulículo tenero bicubitali, triangulo ſimili, foliis ab imo ſpinoſis circumdato; roſæ ſpeciem referentia, anguli ſpinoſi, per intervalla molles; folia Bugloſſo [linguæ Jovis] ſimilia, longiora, ſubalba, modice hirſuta, partibus extremis aculeata. In cacumine orbiculato, hiſpido, purpurea capitula, quæ in lanugines ſolvuntur DIOSCOR. L. IV. c. 114. & PLINIUS L. XXVII. c. 39.

abeunte, altera pinna longiſſima, lanceolata. Capitula congeſta ramos terminant. Flos ſphæricus, maximus, calycis ſquamis foliaceis, lanceolatis, erectis, etiam vagis, goſſypiacea *s*) lanugine obnuptis, in flavum aculeum terminatis *t*). Floſculi longiſſimi, incurvi, purpurei, vagina pallente, ſemine albo, pene ovali, compreſſo, oblique truncato. Placenta edulis ut cynaræ, quod plerisque cum carduis commune habet: quorum placentæ carnoſæ & boni ſucci eſſe ſolent.

169. CIRSIUM foliis ſemipinnatis, pinnis bilobis, ſpinoſis, capitulis congeſtis, conicis, tomentoſis.

Carduus lanceatus TABERN. p. 699. *latifolius* C. B.

Carduus foliis decurrentibus, pinnatifidis, hiſpidis, laciniis divaricatis, calycibus ovatis, ſpinoſis, villoſis, caule villoſo LINN. *Spec. II.* p. 1249.

β Flore albo Gottingæ reperi.

Ad vias vulgaris.

Caulis bicubitalis, totus obductus alis foliaceis, brevibus, vehementer ſpinoſis. Folia priori Carduo 168. ſimilia, breviora, paucioribus pinnis, ſemipinnata, pinnis bilobatis, lanceolatis, nervo in ſpinam exeunte, extrema pinna longiſſima. Superne virent & hirſuta ſunt, inferne albicant. Capitula in ſummis ramis congeſta, conica; ſquamæ calycinæ extimæ lanceolatæ, in ſpinam terminatæ, reflexæ, intimæ innocua ſpinula terminantur; omnes tomentum obnubit. Floſculi purpurei: ſemen curvulum, ab altera parte linea diviſum, ex ſpadiceo varium.

170. CIRSIUM caule recto, ſubnudo, alato, foliis ſemipinnatis, ſpinoſis, calycibus molliter ſpinoſis.

Carduus polycephalos, anguſtifolius C. B. *Prodr.* p. 156. DALECH p. 1743.

& *Carduus lanceatus, anguſtifolius* C. B. *prodr.* p. 155. ex fide horti ſicci.

& *Carduus paluſtris* EJ. ib. p. 156.

Carduus ſpinoſiſſimus, anguſtifolius, pratenſis LOESEL p. 35.

Marshy maythiſtle HILL. IV. *t.* 9.

Carduus foliis decurrentibus, dentatis, margine ſpinoſis, floribus racemoſis. erectis, pedunculis inermibus LINN. *Spec. II.* p. 1151.

Cirſium &c. GMELIN. *tab.* 23. *f.* 2. p. 57.

In pratis & agris udis, inque ſylvis.

Caulis altus ad ſex pedes, longe nudus & gracilis, ramis aut nullis, aut brevibus, ex qua nota vel ſola hanc plantam adgnoſcas, totus obductus alis foliaceis, ſpinoſis. Folia pauca, neque magna, viridia, inferne parce tomentoſa, ſemipinnata, pinnis breviter bilobatis, anguloſis, nervis in aliquot longos aculeos exeuntibus, extrema pinna longiſſima. In ſummo caule capitula congeſta, oblonga, parva, quæ per maturitatem diſcedunt, & in laxam umbellam abeunt. Squamæ calycis foliaceæ, lanceolatæ, tomento obductæ. Earum extremæ ſæpe deflexæ, in ſpinam modice pungentem terminatæ, intimæ mucronatæ abſque ſpina. Floſculi purpurei, vagina alba. Semina ex ovatis obliqua, quaſi truncata.

171. CIRSIUM caule anguloſo, ramoſo, foliis ſemipinnatis, pinnis anguloſis, ſpinoſis, calycibus longis, inermibus.

Carduus arvenſis TABERNÆM. p. 700.

Ceanothos Theophraſti COLUMN. *Ecphraſ.* p. 45. 46.

Carduus repens vinearum C. B. *prodr.* p. 156.

Carduus ſerpens, levicaulis I. B. III. p. 59.

Serratula foliis dentatis, ſpinoſis LINN. *Spec. II.* p. 1049.

β Flore albo.

γ Flore pleno MEEZE p. 117.

Ad vias & in agris, aliquanto, quam in Germania parcius.

Radix longa, reptans, peſtis frugum. Caulis rectus, tripedalis, ramoſus, anguloſus, non alatus. Folia ſemipinnata, pinnis triangularibus, anguloſis & complicatis, dentibus in ſpinulas exeuntibus: folia ſuperiora pene integra & dentata. Vidi tota levia fuiſſe, in Germania ſolent inferne tomento obnubi. Flores in umbellas laxas, in ſuis longis tomentoſis petiolis ſolitarii, aut bini. Calyx longus, multiplici ſquamarum ordine, denſis iis, lanceolatis, in brevem, non valde duram, ſpinam exeuntibus. Floſculi læte purpurei. Pappus longiſſimus, plumoſus, & brevis ſetaceus, in placenta.

Pappum ad lectos inſervire *v*) lego.

172. CIRSIUM

s) BERKHEY I. f. 27. *t*) *Fig.* 26. *v*) LINN. *Wåſtgota reſa* p. 266.

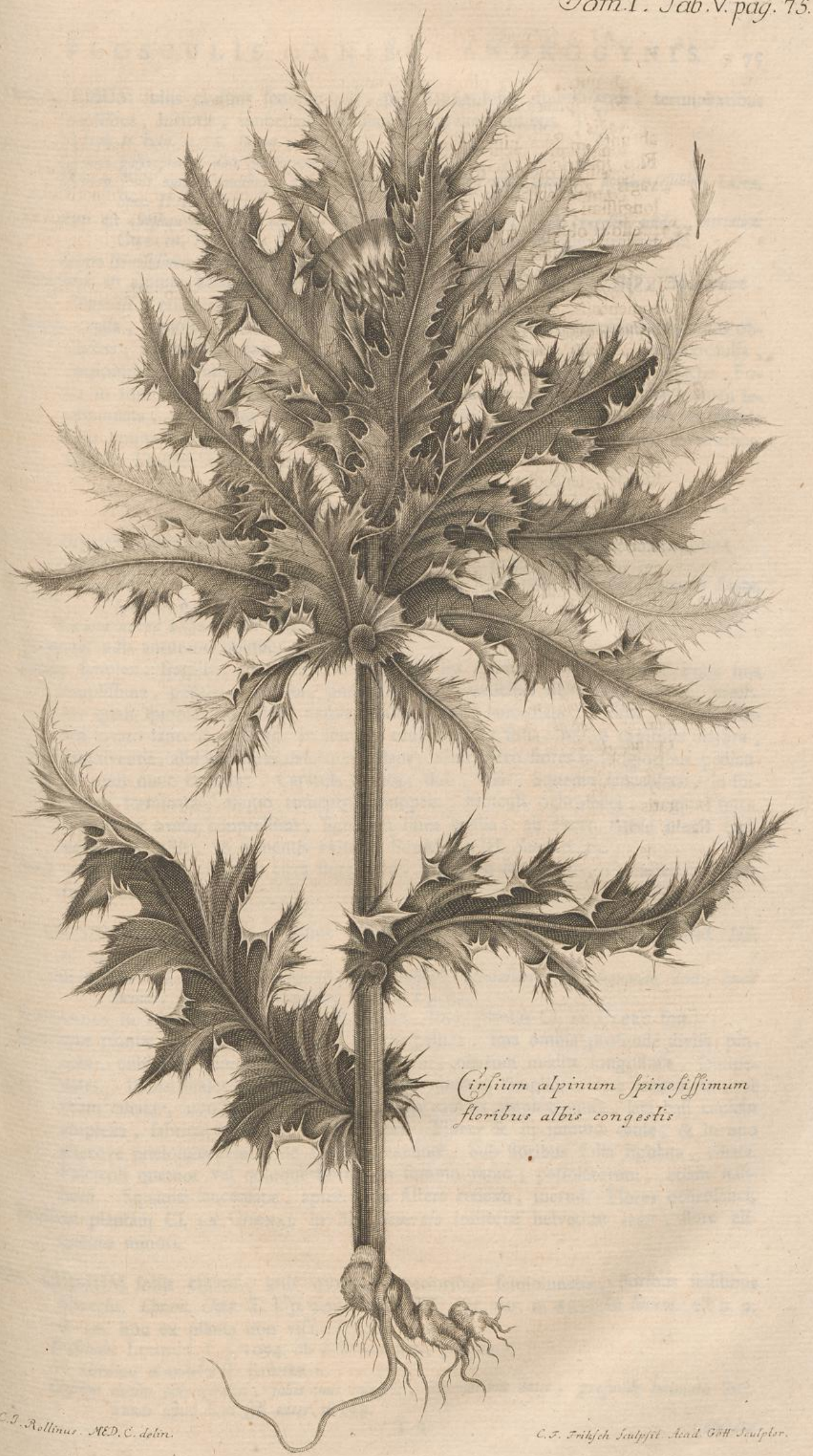

Cirsium alpinum spinosissimum floribus albis congestis

C. J. Rollinus. MED. C. delin.

C. F. Frilsch Sculpsit Acad. Gott. Sculptor.

172. CIRSIUM foliis caulinis ſemipinnatis, pinnis anguloſis, ſpinoſiſſimis, terminantibus mollibus, hirſutis, umbellam floralem comprehendentibus. T. V.

Cirſium It. helv. n. 66. Enum. n. 3.

Carlina polycephalos alba SCHEUCHZER *It. II.* p. 131.

Cirſium foliis amplexicaulibus, ſinuato pinnatis, ſpinoſis, caule ſimplici, floribus ſeſſilibus LINN. *Spec. II.* p. 1157.

Non eſt *Cirſium ſpinoſum, capitulis in vertice inter foliorum valla congeſtis nudis, inermibus* GMELIN. *Flor. Sibir. II.* p. 64. *t.* 25. neque enim noſtro calyx inermis eſt.

Cnicus ſpinoſiſſimus HILL. *tab. 6.*

Frequens in alpium herboſis, nondum ſummis, in M. *Neſſo*, *auf Boll*, *Enzeindaz*, *Chapuiſe*, etiam verſus *Gotthardum*, *Spelugam*.

Radix craſſa, lignoſa. Caulis non ramoſus, pedalis, cubitalis, ſuperne totus foliis obductus, anguloſus, non alatus. Folia caulina ferociſſime ſpinoſa, amplexicaulia, ſemipinnata, pinnis anguloſis, multilobis, nervis in ſpinas robuſtas productis. Folia in ſummo caule nidum pro flore facientia, latiora, ovato lanceolata, tamen ſemipinnata, tenera, ex flavo albida, pubeſcentia. Flores ſeſſiles, inter ea flavida folia congeſti; calyx conicus, ſquamis lanceolatis, in ſpinam robuſtam exeuntibus, fuſcis. Floſculi cum vagina ochroleuci.

II. CIRSIA NON SPINOSA.

173. CIRSIUM foliis ciliatis, amplexicaulibus, inermibus, flores comprehendentibus.

Carduus pratenſis Tragi LOBEL. II. p. 11. I. B. III. P. I. p. 42.

Cnicus foliis pinnatifidis, carinatis, nudis, bracteis ſubcoloratis, integris, concavis LINN. *Spec. II.* p. 1156.

Various leaved bleſſed thiſtle HILL. T. IV. *tab.* 5.

In pratis udis autumno ubique.

Caulis ſimplex, fragilis, anguloſus, ad tres, & ſex demum pedes erigitur. Folia ima ampliſſima, pedalia, pinnata, pinnis longis, parallelis, dentatis & ciliatis, molliter quaſi ſpinoſa: ſuperiora amplexicaulia, ovato lanceolata, ſimilia. Eſt ubi omnia ovato lanceolata ſunt. In ſummo caule aliquot folia, multo capitulis majora, conniventia, albida, flores naſcentes velant; adulti vero flores in longioribus pediculis nudi nunc eminent. Capitula conica, duo, tria. Squamæ lanceolatæ, in ſpinulam terminatæ, aliquo tomento obnuptæ. Floſculi ochroleuci, vagina fuſca. Semen ex ovato conpreſſum, ſignatum linea media, ab altero latere magis eminente. Inutilis, ab armentis evitatur SCHREBER III. *Saml.* p. 23.

Non videtur ex ſolo foliorum circa flores ſitu, neque eo ſatis certo, character genericus ſumi poſſe.

174. CIRSIUM foliis pinnatis, pinnis ciliatis, ſquamis calycis recurvis *Emend. III.* n. 244. †

An *Carduo cirſium alpinum polypodii inſtar profunde laciniatum, & aliquando dentis leonis laciniis, flore luteo polycephalon* PLUKNET p. 83.

SHERARDUS in adſcenſu ad ſummum M. *Dolaz*. Inter plantas Cl. LE CLERC fuit.

Rariſſimæ plantæ folia viridia, hirſuta, inferne pallida, ima omnia profunde diviſa, pinnata, cubitalia, pinnarum paribus duodecim, quarum mediæ longiſſimæ, ſemipedales. Pinnæ majores cis finem bilobatæ, minores ſimplices, fere lanceolatæ, per oram ciliatæ, non raro retroverſæ. Folia caulina amplexicaulia, lata baſi caulem amplexa, fabricæ ejuſdem, nervo latiori. Flores & in ſummo caule, & in uno alterove prælongo ramo, de folii ala exeunte. Sub floribus folia ligulata, ciliata. Faſciculi quatuor vel quinque florum in ſummo ramo, petiolatorum, etiam ſeſſilium. Squamæ lanceolatæ, apice ut in Aſtere reflexo, inermi. Flores ochroleuci.

Similem plantam Cl. LA CHENAL in M. *Generoſo* inſubriæ helveticæ legit, flore aliquanto minori.

175. CIRSIUM foliis ciliatis, imis ovatis, ſuperioribus ſemipinnatis, floribus ſeſſilibus obverſis. *Comm. Gott.* T. I. p. 206. *tab. VIII. Cat. rar.* n. 885. In *Enum.* eſt n. 9. & 10. hoc ex planta non viſa.

Eriſithales LUGDUN. I. p. 1094. ob folia non lata, pinnata.

An *Carduus ἀνακανθὲς* II. RICHER *ic.*

Cirſium elatius polycephalon, foliis imis integris, ſuperioribus latis, profunde laciniatis SHERARD apud RAI *ſyll. exter.* p. 398.

Carduo cirsium dictum montis piniferi repens? foliis imis integris, subtus incanis, superioribus dissectis, capitulis singularibus, geminis, tergeminisve HOFMANN in VOLCAMERI *flor.* p. 85.

Carduus Erisithales Cl. JACQUIN *vindob.* p. 279. *n.* 78. *obs. t.* 17. vel ob capitula glutinosa.

Carduo cirsium maximum profunde laciniatum in foliorum ambitu spinis mollibus hirtum PLUKNET p. 83. *tab.* 154. *fig.* 2.

Cirsium alpinum &c. PONTEDERÆ *class.* p. 133. *tab.* p. 132.

Cnicus foliis amplexicaulibus, pinnatifidis, hirsutis, calycibus nutantibus, glutinosis LINN. *Spec. II.* p. 1057.

Carduus &c. Cl. LA CHENAL *obs.* 4. p. 296.

Frequens in alpinis, in pratis vallis *Ormond dessus*, versus *la Croix*, *aux Aviolats*, versus *Forclaz*, *à la Combala* vallis *les Mosses*, & alibi. Ad rivum haud longe Geneva SHERARD. Prope *Courtelary* GAGNEBIN, & alibi circa *Ferriere*.

Radix lignosa, reticulata. Caulis tripedalis & ultra, angulosus, aliquando subtomentosus, cavus, non ramosus, nisi ex summitate, sub floribus longe nudus. Folia ima petiolata, ovato laciniata, incisa, circumserrata, ciliata: superiora amplexicaulia, neque semper, semipinnata, pinnis longis, ciliatis, angulosis, nam etiam omnia in caule florente ovato lanceolata vidi. Nervos habent subhirsutos. Sub floribus petioli tomentosi, albi, & foliola subspinosa, ciliata, quæ cum adulto flore evanescunt. Flores tres, quatuor, collecti, sæpe bini oppositi, sessiles, nunquam foliis circumvallati, raro solitarii, per maturitatem nutantes. Calyces conici, viscidi, squamis lanceolatis, aristatis, non spinosis. Flores alias purpurei, alias ochroleuci, etiam albi, cum staminibus & vagina violacea.

In pratis vallis Juranæ inter M. *la Dent* & pagum *le Pont* reperi humilem, pedalem, monstrosum, capitulis mere foliosis, ex innumeris foliis calycinis stipatis, in acervos copiosissimos congestis, etiam proliferis.

Ci *Serratuloides* Cl. JACQUIN differt caule unifloro.

176. CIRSIUM foliis ciliatis, semipinnatis, pinnis angulosis, spinosis, superioribus amplexicaulibus.

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, serraturis spinoso setaceis, floribus triphyllis LINN. *Spec. II.* p. 1155. Cl. LA CHENAL *Act. helvet.* T. IV. p. 294. *tab.* 16.

Non est *Carduus tartaricus* HILL. T. IV. *tab.* 15.

Passim in Helvetia & Germania. Reperi circa *Vervai* in pratis humidis, in valle alpina *les Mosses*, similibus locis. Cl. LA CHENAL in pascuis macilentis ad *Birsam* inter pontem majorem & *das Schänzlein*.

Plurima habet sequentis similia. Radix lignosa, non tamen adeo magnos bulbos dimittit, sed fibras cylindricas, graciliores. Caulis fere ramosus, tamen & simplex, sulcatus, subvillosus, pedalis & cubitalis. Folia omnia similia, virentia, inferne pallidiora, superne hirsuta, nervis inerne pubescentibus, pallida, non lanuginosa. Omnia cæterum semipinnata, pinnis angulosis & lobatis, duobus, tribus, quatuor lobis, extrema pinna trilobata: eorum ora undique ciliata est, spinis angulorum sic satis pungentibus; tum iis, quæ sunt in rotundis hamis foliorum amplexicaulium, qualia per superiorem partem caulis reperiuntur. Sub flore, dum junior est, aliqua folia simpliclora, ciliata, & subspinosa sunt, quæ tamen a maturo flore longe distant, ut omnino nudus sit. Flos ingens, inverse conicus, squamis late lanceolatis, in spinulam terminatis. Flosculi ochroleuci.

Ex morbo, quem in *tartarico Carduo* LINNÆUS describit, suspicarer eum Carduum meum 175. esse *x*), eum nempe ait plenum fieri, pappo in folia angusta dilatato, corollis viridibus, serratis, stylo in duo folia ciliata abeuntibus. Verum Carduus Erisithales ab hoc Carduo n. 176. abunde differt, vel solis foliis plerumque latis, ne semipinnatis quidem.

177. CIRSIUM radicibus bulbosis, foliis semipinnatis, pinnis angulosis, ciliatis, floribus nudis.

α Foliis latioribus.

Carduus bulbosus Monspeliensium LOBEL. *advers.* p. 371. *ic.* P. II. p. 10. sive *Acanthus silvestris quorumdam foliis laciniatis* I. B. III. p. 43.

Carduus tuberosus HILL. IV. *tab.* 14?

β Foliis profunde incisis, angustioribus.

Acanthus sylvestris alter LUGDUN. p. 1444.

Jacea

x) *Prolepf. plant.* p. 338.

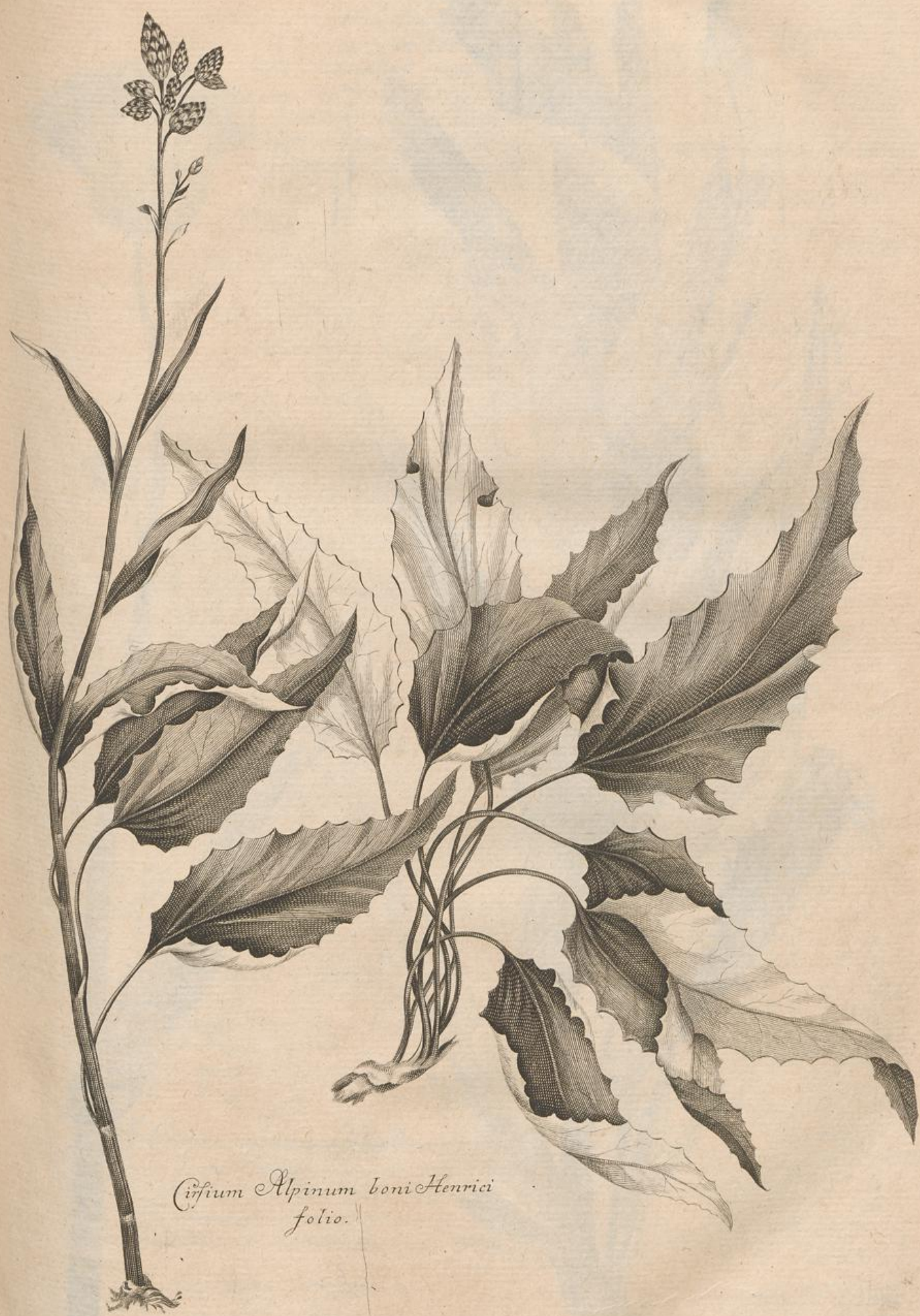

Cirsium Alpinum boni Henrici folio.

C. J. Rollinus. Med. C. delin.

Sculp. C. F. Fritsch Filius Ac Gött. Sculpt.

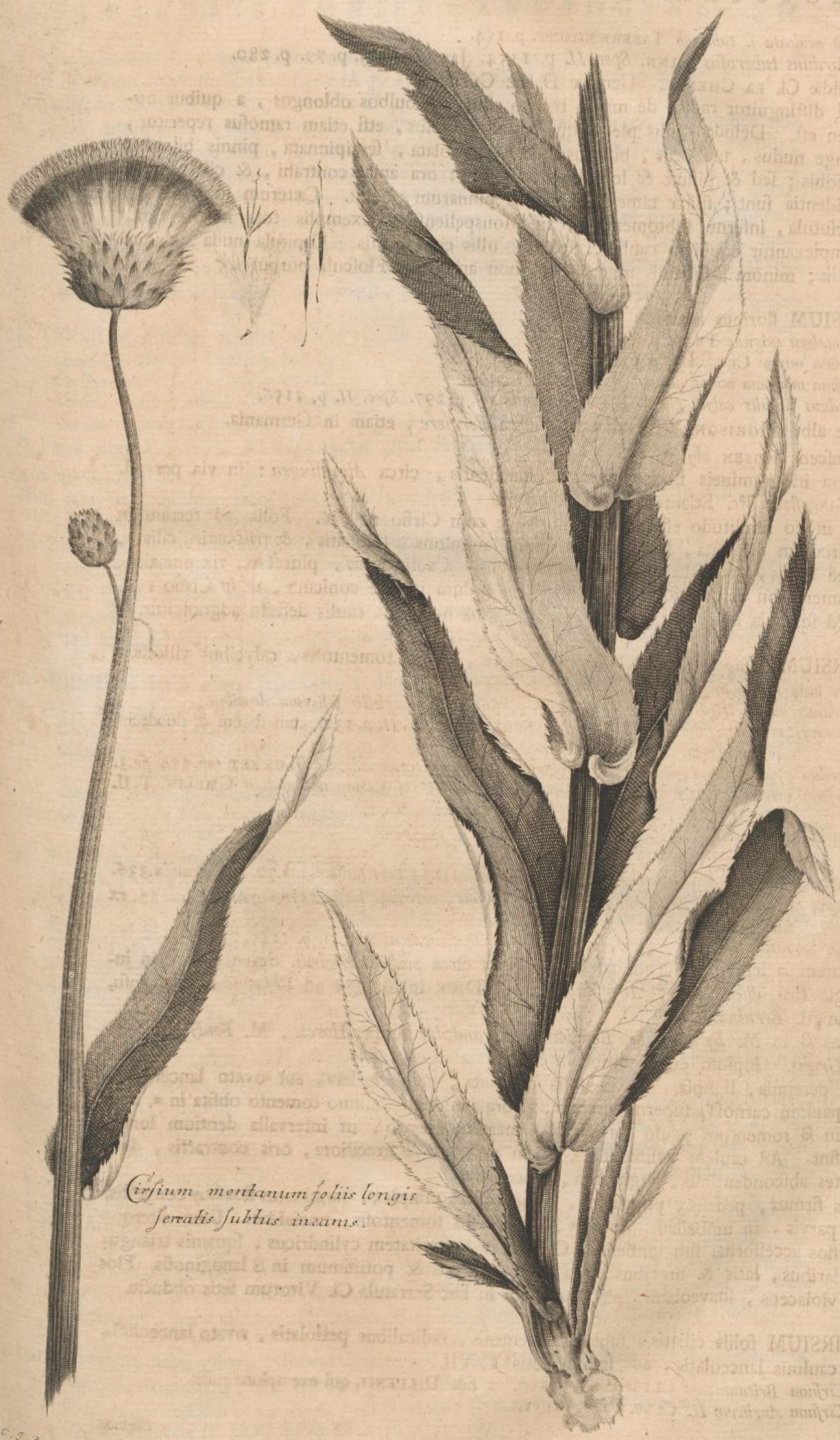

Cirsium montanum foliis longis serratis subtus incanis.

C. F. Rollinus Med. C. delin.

Sculps. C. F. Fröbrich, filius Acad. Göth. Sculpt.

Jacea aculeata ſ. tuberoſa TABERNÆMONT. p. 154.
α. β. *Carduus tuberoſus* LINN. *Spec. II.* p. 1154. JACQUIN *obſſ.* p. 79. p. 280.
Michelfeldæ Cl. LA CHENAL. Genevæ D. LE CLERC.
A priori diſtinguitur radice de medio trunco educente bulbos oblongos, a quibus nomen eſt. Deinde caulis plerumque minus ramoſus, etſi etiam ramoſus reperitur, longe nudus, uniflorus, biflorus. Folia petiolata, ſemipinnata, pinnis bilobis, trilobis; ſed & pinnæ & lobi longiores ſunt: ora amat contrahi, & cilia minus evidentia ſunt; ſpinæ tamen ex angulis pinnarum exeunt. Cæterum folia ſuperne hirſutula, inferne ſubtomentoſa, in Monspelienſibus exemplis tota incana ſunt. Amplexantur equidem caulem, ſed vix ullis cum hamis. Capitula nuda, abſque foliis, minora, ſquamis mucronatis, non ariſtatis. Floſculi purpurei.

178. CIRSIUM floribus acaulis.
Chamæleon exiguus TRAG. p. 852.
Carlina minor CLUS. *hiſt.* p. CLVI.
Carlina montana minor acaulos BARRELIER *ic.* 493.
Carduus acaulis calyce glabro LINN. *Gotlunsk. reſ.* p. 297. *Spec. II.* p. 1156.
β Flore albo MORISON. Cl. GAGNEBIN circa *Ferriere*, etiam in Germania.
γ Cauleſcens RÓSEN *obſ.* p. 42.
Non rara in gramineis ſiccis, & agris macilentis, circa *Almedingen*: in via per M. *Hauenſtein &c.* Etiam in alpes adſcendit.
Magna in eo ſimilitudo eſt foliorum florisque cum Cirſio n. 176. Folia ad terram in circulum diſpoſita, ſemipinnata, pinnis anguloſis, bilobatis, & trilobatis, ciliatis, ſed ſpinis, quam in n. 176. validioribus. Caulis unus, pluresve, vix unciales, tamen non abſque foliis, uniflori. Capitulum inverſe conicum, ut in Cirſio 176. ſed ſquamis mucronatis, non ſpinoſis, qua nota, & caulis defectu adgnoſcitur.

179. CIRSIUM foliis ovato lanceolatis, dentatis, ſubtus tomentoſis, calycibus villoſis.
α. Foliis latis *tab. noſtr. VI.*
Carduus mollis Lapathi folio CLUS. *Pann.* p. 663. 664. *neglectis foliorum dentibus.*
Centaurium majus folio Helenii anguſtiori SCHEUCHZER *It. II.* p. 132. cum decem & duodecim capitula conjuncta deſcribat.
Carduo cirſium Britannicum floribus plurimis in ſummo caule adgeſtis PLUKNET *tab.* 154. *fig.* 3.
Cirſium inerme foliis ex ovato lanceolatis. denticulatis, infra lanugine candidis GMELIN. T. II. p. 67. *t.* 26.
β. Foliis longe lanceolatis, anguſtis.
Ic. flor. Dan. n. 37.
Cirſium montanum humile Cynogloſſæ folio Polyanthemon DILL. *hort. Eltham. tab.* 70. *Phil. Tranſ. n.* 336.
γ. *Cirſium inerme, foliis linearibus, utrinque viridibus, calycibus hirſutis* GMELIN. p. 78. *t.* 33. ex fide ILL. LINNÆI.
α. β. γ. *Serratula calycibus hirſutis, ovatis, foliis indiviſis* LINN. *Spec. II.* p. 1145.
Varietatem α legi in adſcenſu ad M. *Gotthard* circa *pontem Diaboli.* SCHEUCHZER in jugis *Prægallienſium & Averſanorum.* Cl. DICK in *Spelugæ* ad *Chiavennam* deſcenſu, in M. *Bernina.*
Varietas β in M. *Sylvio*, *St. Bernhard*, *Grandvire* ſupra *Morcle*, M. *Fouly*, in alp. *Grajis.* Alpium ergo editiorum civis.
Radix perennis, lignoſa. Ex ea folia petiolata, pene cordata, aut ovato lanceolata, paulum carnoſa, ſuperne virentia, glabra, inferne albiſſimo tomento obſita in α, nam in β tomentum paulo rarius eſt, margine ſerrato, ut intervalla dentium lunata ſint. Ad caulem ſeſſilia ſunt, & in varietate β graciliora, oris contractis, dentes abſcondentibus, anguſtiora, lanceolata.
Caulis firmus, pedalis, purpureus, tomentoſus, ſimplex, terminatus floribus congeſtis, parvis, in umbellam diſpoſitis, in petiolis tomentoſis, uncialibus. Unus alterque flos acceſſorius ſub umbella. Calyx per maturitatem cylindricus, ſquamis triangularibus, latis & brevibus, ora fuſca, intimis & potiſſimum in β lanuginoſis. Flos violaceus, ſuaveolens, placenta etiam in hac Serratula Cl. Virorum ſetis obducta.

180. CIRSIUM foliis ciliatis, ſubtus tomentoſis, radicalibus petiolatis, ovato lanceolatis, caulinis lanceolatis, aut ſemipinnatis T. VII.
Cirſium Britannicum CLUS. *Pann.* p. 657. ex fide DILLENII, qui exemplum miſit.
Cirſium Anglicum II. CLUS. *hiſt.* p. CXLVIII.

Cirsium singulari capitulo squamato vel incano alterum C. B. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 332. MILLER *tab.* 94.

Folia satis accedunt ad *Cirsium tomentosum radice bulbosa, quibusdam leucacantha Anguillara* I. B. III. P. I. p. 44. HILL. *tab.* 22.

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, dentatis, spinulis inæqualibus, ciliatis, caule inermi LINN. *Spec. II.* p. 1155. Diversissimam tamen plantam cum nomine *Cardui Helenioidis* Cl. HUDSON misit.

In fossis & ad vias per vallem *Ursariam* vulgo; tum circa fontes Rhodani, & in valle *S. Nicolai*, circa *Praborgne*, & in universum supra *Brieg*: circa *Formazz.*. In M. *Bernina*.

Radicem doleo me non vidisse. Planta speciosa est altitudine, tripedalis, & ultra, caule angulosо, cavo, subtomentoso, parum ramoso, toto folioso. Folia hinc viridia, inde albissimo tomento obducta, per oram dentata, & ciliata; ad terram petiolata, ovato lanceolata, ad caulem rotundis hamis dentatis adnata, longe lanceolata, simplicia. In summo caule flores ab uno ad tres, erecti, quibus angusta folia subjiciuntur. Capitulum magnum, inverse conicum, squamis fuscis, triangularibus, latis, non spinosis. Flosculi purpurei.

β. *Cirsium maximum incano folio, bulbosa radice* CLUS. p. 660.

Cirsium maximum Asphodeli radice C. B. SCHEUCHZER *It. VII.* p. 511. si hoc intelligit.

Cirsium maximum foliis carnosis, bulbosa radice, sive Lutetianum C. B. III. P. I. p. 44. SCHEUCHZER *It. VII.* p. 511.

Carduus foliis amplexicaulibus, lanceolatis, ciliatis, integris laciniatisque, caule subunifloro, calyce inermi LINN. *Spec. II.* p. 1154.

II. Etiam in eo pleni flores reperiuntur, quales in tartarico LINN. *Prolepsi.* p. 338.

SCHEUCHZERUS in pratis udis Valesiæ, si de hac rarissima planta loquitur. In valle *ursaria*, & circa *Formazz.*

Planta nostra nonnullis notis cum *heterophyllo Carduo* LINNÆI convenit, dissentit in aliis. Nostra enim altissima est, quinque pedum stirpem coram habeo. Folia superne læte virent, inferne albissimo tomento obducuntur. Eorum aliqua similia prioris amplexicaulia, hamis rotundis, lanceolata, per oram ciliata, etiam dentata, ut tamen margo contractus dentes nonnunquam abscondat. Sed pleraque aliter se habent, in origine ovata, deinde semipinnata, pinnis longis, lanceolatis, parallelis, extima longissima: alias tota præter vaginam, qua ex caule prodeunt, pinnata. Caulis ut in priori saturate purpureus, angulosus, tomento adspersus. Flos alias unicus, cui alter nonnunquam subjicitur, simillimus, violaceus, minimis ciliatis foliis susceptus; alias plusculi, quatuor, quinque, quorum cuique latiusculum folium subjicitur. Squamæ calycinæ, sæpe vagæ, repandæ. Flosculi albidi, hinc profundius inaisi.

Omnibus conparatis, non credo vere a priori differre. Initia degenerationis habet OEDERUS t. 109. foliorum nempe, quæ ad apicem finduntur. Denique nunc video, GORTERUM in Ingria folia constanter duorum generum reperisse *x*). Folia habeo cirsii buibosi superne non virentia, sed tomentosa. Quare credo esse plantam, quam ex SCHEUCHZERO citavi, qui circa Sednum legit. Si aliam plantam vult, ea erit inter desideratas.

SIBYBUM *z*) VAILLANT. p. 172.

CARDUI sp. TOURNEF. & LINNÆI.

Huic generi calycina squama, non unam, sed multas utrinque spinas educit, ut in altera classe Calcitrapa.

181. SILYBUM nervis foliorum albis.

Carduus Mariæ TRAGI p. 850. BLAKWELL *tab.* 79.

Carduus foliis amplexicaulibus, hastato pinnatifidis, spinosis, calycibus aphyllis, spinis canaliculatis, duplicato spinosis LINN. *Spec. II.* p. 1153.

Milkthistle HILL. IV. *t.* 16. PETIVER *tab.* 21.

Planta hortensis passim inter rejectanea hortorum & in ruderosis reperitur.

Caulis ramosus, procerus, alatus, sub flore nudus. Folia amplissima, levia, viridia, rete nervorum alborum distincta; ex ovatis lanceolata aut obtusa, ima semipinnata,

y) *Flor. Ingr.* p. 179.

z) Silybum lata spina est, folia ferens chamæleonis albi albis: recens istius radicis succus drachmæ pondere vomitum movet DIOSCORID. L. IV. c. 153. Non est nostra planta.

ta *a)*, margine dentato, ciliato & ſpinoſo, baſi ad caulem adnata, ſpinoſa. Quemque ramum ſuus grandis flos terminat, erectus, purpureus. Squamæ calycis additamentum *b)* habent, transverſim ovale, ſpinis ex utraque ora ciliatum, media robuſta ſpina de nervo exeunte.

Semina amara, farinoſa, in medicinam recipiuntur, & emulſionem ad morbos pectoris punctorios dolores, & ad coagula ſanguinis utiliter *c)* datam fuiſſe legimus. Folia amara vim habent acidam *d)*.

CARLINA

TOURNEF. *tab.* 285. VAILLANT. p. 172. LINN. n. 929.

Calycis primæ ſquamæ ſunt folia ſemipinnata & ſpinoſa plantæ ſuæ: deinde ſpinæ multifidæ & ramoſæ ſuccedunt; inde laminæ longe lanceolatæ, ſiccæ, nitidæ, quæ in ſpeciem radiorum expanduntur. Receptaculum copioſiſſimis ſetis diſtinctum. Semina coronata, exteriori corona pappi ſimplicis, non decidui, & interiori corona plumarum ramoſarum *e)*. Habitus totus floris radiati, planus, transverſim, quam per longitudinem, latior.

182. CARLINA foliis imis ſemipinnatis, pinnis anguloſis, ſpinoſis, ſuperioribus ovato lanceolatis, amplexicaulibus, calycinis herbaceis, ciliatis.

Carduus vulgaris MATTHIOL. p. 669.
Heracantha TABERNÆMONT. p. 697.
Carlina ſylveſtris, quibusdam aliis atractylis polycephalos SCHEUCHZER *It. VI.* p. 454.
Carlina caule multifloro, corymboſo, floribus terminalibus, calycibus radio albis LINN. *Spec. II.* p. 1161. HILL. *t.* 8.

β. Varietas monſtroſa, caule faſciato.
Carduus monſtroſus figura cornu copiæ IMPERAT. L. LXXVIII. *c.* 1.

In arvis & collibus ſterilibus.

Caulis erectus, purpureus, teres, ſubtomentoſus, ramoſiſſimus *f)*, ad cubitum latus. Folia radicalia & inferiora ſemipinnata, nervo lato, pinnis brevibus, anguloſis, plicatis, in ſpinas exeuntibus, ſubtus tomentoſa: ſuperiora ovato lanceolata, amplexicaulia, tomento obnupta, dentata, quolibet dente in duas rigidas ſpinas abeunte. Flores umbellati caulem coronant: laminæ radiatæ calycis flaveſcunt. Flos pallens, dentes ejus purpurei, vagina ſpadicea. Semen villoſum.

Sodam ſanare lego *g)*.

183. CARLINA caule unifloro.

α Acaulos, ſive caule breviſſimo.

Chamæleon albus CAMER. *Epit.* p. 428.
Carlina altera DODON *purg.* p. 440.
Ic. Reg. 97. TOURNEFORT. *t.* 285. VAILLANT *f.* 38. HILL. *t.* 7.

II. Flore purpureo mihi non viſa, quam SCHEUCHZER ad radices alpium ponit.

β Varietas caulifera, pedalis, cubitalis.

Carlina prior DODON *purg.* p. 439.

α. β. I. B. III. p. 181.

Carlina caule unifloro, flore breviori LINN. *Spec. II.* p. 1160. ſed repugnat varietas β.

In pratis ſterilibus montanis & ſubalpinis. In *Emmia* valle inter *Eggiwyl & Tſchangnau*: inter *Boll & Habcheren*. In *Waſſerfall* M. *Saleva*. Circa *lacum Juratenſem*. Circa *Ferriere*. In Aquilejenſium montoſis *Ormond deſſus*; in valle *Simmia*.

Radix unciam craſſa, nigra, lignoſa, acri & penetrabili odore. Roſa foliorum ad terram glabrorum, pinnatorum, nervo anguſto, pinnis anguloſis, lobatis, plicatis, angulis, in fortes ſpinas exeuntibus. Caulis tamen folioſus, etſi ſeſcuncem vix ſuperat. Flos plerumque unicus, aliquando plures uno *h)*, trientali diametro, quando ad ſolem ſe aperuit, nocte *i)* enim & pluvio in aere clauditur: radii albi: nitentes: floſculi ex luteo virentes, denticulis purpureis.

Vis radicis eſt in oleo eſſentiali *k)*, inque parte reſinoſa, quorum illud difficulter ſeparatur, iſtud ſpiritu vini elici poteſt. Etiam infuſum vim radicis habet *l)*. Oleum

 illud

a) PETIVER.
b) BERKHEY *tab.* 2. *fig.* 22.
c) *Bresl. Saml.* 1718. p. 149. 163. STAHL *ſpecif.* p. 39. NEUMANN.
d) GEOFROI.
e) VAILLANT. *fig.* 47. BERKHEY *tab.* 6. *fig.* 14.
f) Ad 79. flores *Nov. Eph. Nat. Cur. II. obſ.* 45.
g) *Nov. Eph. Nat. Cur.* l. c.
h) In provecta planta FABRIC. *hort. Helmſtad.* p. 168.
i) C. GESNER. GUIL. DE LA BROSSE.
k) NEUMANN II. P. I. p. 352.
l) CARTHEUSER *mat. med. poſt.*

illud fundum petit *m)*; sollicita tamen cura adhibita aquæ innatat *n)*. Veterinariis quam medicis notior est. Purgare, si ad drachmam sumatur PREVOT *o)*, cum ad coitum laudet expertus DONZELLI *p)*. Disci carnosi florum perinde in usus culinarios cedunt, ut cynaræ, eosque in Aquilejensibus montanis absque fastidio inter fercula oblatos vidi.

JACEA.

Hoc nomen, quod in libris botanicorum vacat, impertio plantis calyce inermi, ciliato, quales sunt cyani squamæ, sed omnibus flosculis fertilibus.

184. JACEA foliis radicalibus semipinnatis, caulinis ovato lanceolatis, caulibus angulatis. *Emend. III.* p. 91. n. 247.

Nova planta, hactenus cum *Jacea squamis cilii instar pilosis* confusa, a Cl. GUALTHERO LA CHENAL *q)* detecta est, tribus a Basilea leucis, qua itur versus *Beford.* Eamdem ex Anglia habui a HUDSONIO, exque Germania ab EHRHARDO. Quantum video valde similis est ejus Jaceæ toto habitu. Folia hirsutie aspera, duriuscula, nervo robusto; ima petiolata, semipinnata, paucis pinnis & simplicibus: deinde longe petiolata & simplicia, dentata; superiora ovata lanceolata, principio graciliori; suprema linearia. Caulis ramosus, angulosus, cubitalis & ultra. Rami terminati capitulo florigero. Id a sequente differt. Additamentum nempe calycis multo longius, nigra cilia habet, ut eadem inter se implexa in unum capillitium confundantur. Flosculi omnes androgyni.

CAPITATÆ.

II. CALYCE COMMUNI DONATÆ.

II. FLOSCULIS IN AMBITU STERILIBUS.

Omnes in unum genus collegit ILL. LINNÆUS, Centaureæ nomine. Nobis non magis videtur justum, has plantas calyce diversissimas in unam congregare, quam Carduos, Lappas, Cirsia, Silyba, Carlinas, quæ sint flosculis omnibus androgynis.

CYANUS TOURNEFORT. *tab.* 254.
& JACEÆ TOURNEF. T. 254. Species aliæ.
CYANUS VAILLANT. p. 184.
& JACEA VAILLANT. p. 182.
CENTAUREÆ sp. LINN. n. 984.

Flosculi in ambitu steriles, calycis squamæ per ambitum ciliatæ, non spinosæ.

185. CYANUS foliis radicalibus semipinnatis, caulinis ovato lanceolatis, squamis calycis oblongis, obtusis.

Impossibile videtur synonyma hujus Cyani, a synonymis Jaceæ 184. separare. Probabile tamen fit, calidiorum regionum botanicos Cyanum potius intellexisse, frigidorum Jaceam.

Huc ergo referrem.

Jaceam montanam humilem, hirsuto capite CLUS. *Pann.* p. 543. 545. ob calycem minus implexum.
Jaceam nigram DODON. LOB. *ic.* p. 541.
Cyanum cum squamis cilii instar pilosis PONTEDER. *diss.* p. 211. &
Cyanoidem montanam squamis cilii instar pilosis EJUSD. p. 220.
Jaceam nigram laciniatam VAILLANT.
Lanced Harpweed HILL. *t.* 29.

Contra ad Jaceam.

Centauream calycibus ciliatis, squamula ovata, ciliis capillaribus, erectis, foliis lyrato angulatis, floribus flosculosis LINN. *Spec. II.* p. 1288.

In Helvetia transalpina ubique ad vias ab *Airolo* ad *Mendrisium.* Etiam olim HUBERUS inter *Chiavennam & Ripam.* Conf. *Emend.* n. 247. & T. XXIII. prioris editionis hujus operis.

Cynous

m) NEUMANN. CARTHEUSER *mat. med. II.* p. 70. 71.
n) NEUMANN ibid.
o) *Med. pauper.* p. 500.
p) *Pharmac.* p. 350.
q) *Diss. inaugur.* p. 8. n. 12.

Cyanus plurima habet Jaceæ ſimilia. Differt charactere. Capitulum multo minus nigrum, quia ſquamæ calycinæ longæ, & pallidæ ſunt, & multo minus additamentum nigrum & ciliatum educunt, ut neque implexæ ſint, neque caput floridum totum nigrum. Deinde manifeſto coronatum florem habet, floſculis in ambitu ſterilibus. Folia in meis magis ovata, & breviora, & in ſuprema parte caulis ovata, lata & cordiformi baſi ſeſſilia.

186. CYANUS foliis pinnatis, pinnis dentatis, obtuſis, ſquamis calycinis triangulis ciliatis.

Scabioſa major MATTHIOL. p. 969. *flore purpureo* TABERNÆMONT. p. 158.
& *Jacea tertia* EJUSD. p. 153.
Centaurea ſcabioſa HILL. IV. *tab.* 32.
Centaurea calycibus ciliatis, foliis pinnatifidis, pinnis lanceolatis LINN. *Spec. II.* p. 1291.

β. Foliis latioribus, glaberrimis, firmulis. Ex Sibiria.

γ. Flore albo THAL. I. B. in M. *Waſſerfall.*

δ. Flore ochroleuco *Hort. Gott.*

ε. Flore flavo *Comm. Gotting.* T. I. t. VII.

ζ. Flore helvolo, foliis tomentoſis, ibid. p. 223. *Enum. plant. hort. Gotting.* p. 367, 368.

Vulgo in adclivibus urbium vallis.

Caulis durus, brachiatus, erectus, bipedalis, tripedalis, ſulcatus. Folia firma, glabra, aut leniter ſubhirſuta, pinnata, nervo lato; pinnæ ſimplices, lineares, obtuſe lanceolatæ, & obtuſe dentatæ, nonnunquam ſemipinnatæ. Nudos ramos terminant ſpecioſi flores ſphærici, compacti: Squamæ triangulares, ornamento fuſco, ciliato. Floſculorum in ambitu ſterilium corona ſpecioſa. Pappus in diſco, & in ſemine, brevis, & niger. Color floris naturalis purpureus, etiam carneus, albus, ex carneo & albo miſtus, ochroleucus, flavus.

187. CYANUS pinnulis foliorum pinnatis, linearibus.

Stoebe gallica CLUS. *Pann.* p. 546.
Jacea foliis candicantibus, laciniatis, calyculis non ſplendentibus I. R. H. SCHEUCHZER *It. IV.* p. 337.
Pinnatifid whitehead HILL. IV. *tab.* 30.
Centaurea calycibus ciliatis, oblongis, foliis pinnatifidis GMELIN. T. II. p. 95. *n.* 75.
& *Centaurea calycibus ciliatis, oblongis, foliis ſcabris, caulium pinnatis, ramorum ſimpliciſſimis, linearibus* GMELIN. T. II. p. 98. *t.* 43. ex LINNÆO, & icon accedit.
Centaurea calycibus ciliatis, ſquamis planis, foliis bipinnatifidis, rameis pinnatifidis, linearibus, caule paniculato LINN. *Spec. II.* p. 1289.

Ad vias Valeſiæ ubique, etiam Baſileæ ad ripam Rheni verſus *Huningam.*

Caulis durus, ramoſus, pedalis, cubitalis, anguloſus. Folia numeroſa, ſicca, dura, glabra, aut tomento obducta, pinnata, pinnis gracilibus, pinnatis, anguſtis, lanceolatis, rariter dentatis; in ſuprema planta ſimplicia, linearia. Numeroſi flores & exigui ramos terminant. Calyx baſi ventricoſus, ſuperne contractior, durus, ſquamis triangularibus, apice nigro, ciliis duris albisque barbato. Placenta pappoſa, ſeminum pappus brevis. Flos carneus, radiatus.

188. CYANUS foliis ſubhirſutis, ovato lanceolatis, amplexicaulibus, dentatis, plumulis calycis reflexis.

α Elatior planta, hercynica.

Jacea montana, villoſa, capite elatiori CLUS. *Pann.* p. 543. 544.
Jacea latifolia, capite hirſuto SCHEUCHZER *It. II.* p. 135.

II. Flore albo RUPP.

β Humilior, helvetica.

Jacea montana, villoſo capite humilior CLUS. *Pannon.* p. 543.
Cyanus montanus, caule folioſo BOCCONE *muſ. plant.* p. 20. *t.* 2. Non ad ſequentem refero, cum calyce ſit reticulato.

II. Flore albo. In M. *S. Bernhardi.*

γ Foliis inciſis CLARET in *S. Bernhardo.*

α. β. *Centaurea calycibus recurvato plumoſis, foliis indiviſis* LINN. *Spec. II.* p. 1287.
Centaurea Phrygia HILL T. IV. *tab.* 34.

In Germania, intra urbem *Clausthal*, & ſupra *Ilefeld* altiorem reperi: in Helvetia paſſim humiliorem. Supra *les Plans.* In Valeſia ſupra *Portvalley*, in adſcenſu ad *Cotogne*:

In M. *Sempronio*, *Pennino*, ſupra *Bagnes*. *Dent du midi*, *Val Orſine*. Inter *Urſelen & Realp*, & in adſcenſu *Furcæ*. In pratis vallis *Rheinwald* & alibi SCHEUCHZER. J. GESNER ſupra *Falz* Rhætiæ. In M. *Beuerin* Cl. SCHINZ.

Noſtris in alpibus, cubitalis provenit, caule duro, anguloſo, in noſtris ramoſo. Folia ad caulem plurima, ſicca, ſubhirſuta, pene ovata, per marginem breviter denticulata; ſuperiora amplexicaulia, ovato lanceolata, dentata. Singulum ramum flos terminat. Squamæ calycis exeunt in nervum longum, ad angulos rectos ciliatum, fuſcum, deorſum reflexum *a*), tamquam plumulam. Flos purpureus, coronatus. Pappus in diſco longus, in ſemine brevis *b*).

189? CYANUS foliis lanceolatis, tomentoſis, calycum plumis reflexis GIRARD p. 185. n. 3.
Jacea montana incana, laciniata, capitulo hiſpido C. B. *Prodr.* p. 128.
Cyanus alpinus Lychnidis candidiſſimo folio, capite reticulato BOCCONE p. 20. *tab.* 2.
Jacea uncialis, folioſa, alpina, calyce e ſquamis pinnatis compoſito SCHEUCHZER *It. VI.* p. 459 cum ſuam plantam a n. 188. ſeparet.

An huc pertinet *Centaurea* LINN. n. 9. ob nomen mollis. Sed noſtræ plantæ plumula pariter reflectitur.

Si SCHEUCHZERIANA planta eſt, naſcitur in *Rhætia*.

Nunquam ego quidem reperi, neque certa civis eſt, ex calidis autem regionibus accepi. Habitus humilior; folia candidiſſimo villo obnupta, longe anguſta, lanceolata, integerrima. Capitulum ſimillimum priori, in minori planta majus.

190. CYANUS caule unifloro, alato, foliis ellipticis, lanceolatis.
Verbaſculum TRAG. p. 219.
Cyanus major DODON. *Coron.* p. 31. BLAKWELL *tab.* 66.
Altera Cyani majoris planta in montanis COLUMN. *phytobaſan.* p. 97.
Welted bluebottle HILL. *tab.* 26.
Cyanus montanus latifolius &c. MILLER *tab.* 113. *fig.* 1.
Centaurea calycibus ſerratis, foliis lanceolatis, decurrentibus; caule ſimpliciſſimo LINN. *Spec. II.* p. 1289.

β Flore albo WEINMANN *tab.* 447. b. *Basl. Merkwürd.* p. 1606. in M. *Waſſerfall.*

γ Anguſtiore & longiore folio VAILLANT. p. 235. MILLER l. c. *fig.* 2. ZANONI *tab.* 60.
Jacea integrifolia, humilis C. B. *Prodr.* p. 127. ex LINNÆO C. B. repentem dicit.
Hoary bluebottle HILL. l. c.

δ. *Cyanus major alpinus, foliis inciſis* TRIUMPHETTI p. 26. ZANON. *t.* 61.

Pulchra planta naſcitur ubique in montoſis Helvetiæ. In Jura, paſſim, ut ad *Cluſam* uſque deſcendat. In *Albio* M. C. GESNER. In vallibus alpinis *Luan*, *Chapuiſe*, *Ormond &c.*

Caulis erectus, uniflorus, pedalis, cubitalis, alis totus obductus, quæ in folia explicantur. Folia elliptica, etiam ovata, acuta, patula, integerrima, præter varietatem δ, quæ in regionibus calidis provenit, ſubtus tomentoſa. Flos magnus, calycis ſquamæ triangulares, latis fuſcis ciliis, pinnato additamento fuſco: ſemifloſculis cæruleis, ut in Cyanis hactenus dictis, anguſtis, quinquefidis, ſexfidis. Floſculi diſci purpurei, ſemina pappoſa.

191. CYANUS foliiis imis ellipticis, dentatis, ſupremis linearibus, ſemifloſculis latiſſimis.
Cyanus minor CAMER. *Epit.* p. 289. BLAKWELL *tab.* 270.
Cyanus flos frumentorum DODON. *Cereal* p. 51.
Μηκον ἡρακλεια COLUMN. *phytobaſan.* p. 92.
Gloſſy bluebottle HILL. T. IV. *t.* 26.
Centaurea calycibus ſerratis, foliis linearibus, integerrimis, infimis dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1289.

β Flore albo.

γ Flore roſeo, purpureo.

Ubique in ſegetibus.

Caulis rectus, durus, anguloſus, ex ſumma parte ramoſus, tenui tomento obductus. Folia radicalia petiolata, elliptica, dentata, aut ſemipinnata, extrema pinna maxima. Inde ad caulem linearia, pinnis aliquot ad angulos rectos de nervis exeuntibus; ſuperiora ſimplicia, linearia. Suum quemque ramum flos terminat.

Calyx compactus, ſquamis pallidis, triangularibus, ſerratis potius quam ciliatis, ora nigra, ciliis albis *b*).

Flos

a) TOURNEFORT. BERKHEY *tab.* 2. *fig.* 12. *b*) In *icone* TOURNEFORTII, BHAKWELL. &c.

Flos ſpecioſus *c*), cyaneus; ſemifloſculi multò latiores quam reliquis ſpeciebus, bilabiatum efficientes infundibulum, laciniis latis, ſerratis, ſuperne quatuor vel quinque, inferne duabus tribusve. Floſculi inique inciſi, ut ſolent. Semen brevi pappo coronatum in placenta pappoſa.

Flores parum promittunt virium, vix odori, vix ſapidi *d*), cum aqua tamen infuſos, forte ob pulchritudinem, creditum eſt oculorum inflammationes tollere *e*), etiam urinam movere *f*), in hydrope prodeſſe *g*): & ipſa aqua ſtillititia ad oculorum mala laudatur *h*). Flores colorem elegantem dant, recentes quidem expreſſi, cyaneum, ab acidis rubentem, ab alcali virentem *i*). Eum colorem ad pictorios uſus præparant, fere ut crocum. Oportet, floris floſculos neutros carpere, rore inigare, in furno ſuper telam ex crinibus textam ſiccare, deinde flores aqua gummata irrorare, ſic placentam paulatim facere, ſubinde invertere, denuo irrorare, & comprimere per aliqua minuta horæ, donec in ſolidam placentam abeant, pulchre tinctoriam *k*).

Semen amarum, ad dimidiam drachmam exhibitum, alvum ducit.

ATRACTYLIS *l*) VAILLANT. p. 170.

CARTHAMI ſpec. LINNÆI.

Calycis ſpinæ laterales *m*): Semina quadrangula, aſpera, latis ſetis foliaceis, non pappo coronata. In noſtra ſpecie, & in Leucophæa, floſculi in ambitu abortiunt. Poſſet adeo ad Calcitrapam referri, ob ſeminis coronam tamen ſeparo.

*192. ATRACTYLIS foliis cartilagineis, reticulatis, imis ſemipinnatis. ſuperioribus ovato lanceolatis, amplexicaulibus.

Inter GESNERI icones æneas *f*. 56.

Atractylis CAMERAR. *Epit.* p. 561. BLAKWELL *t*. 468.

Atractylis Theophraſti & Dioſcoridis ſanguineo ſucco COLUMN. *Ecphraſ.* p. 19. 23. optime.

Carthamus caule piloſo, ſuperne lanato, foliis inferioribus pinnatifidis, ſummis amplexicaulibus dentatis LINN. II. p. 1163.

Ad vias Helvetiæ calidiores, inter *Treicovagnes* & *Succevaz*: circa *Genevam*, *Thuiri*: Paſſim in Valeſia.

Caulis durus, ramoſus, erectus, teres, hirſutus. Folia duriſſima, nervis eminentibus reticulatis, ima ſemininnata, pinnis argute dentatis, dentibus in ſpinas exeuntibus. Ad caulem amplexicaulia, pene cordato lanceolata. Ramum ſingulum ſuus flos terminat, atque ita laxa umbella naſcitur. Flos conicus, contractus: folia calycis, qualia plantæ reliquæ ſunt, reticulata, ima ſemipinnata, pinnis in ſpinas exeuntibus, intima ſimplicia, in aculeum terminata: ſub flore lanugo in caule araneoſa. Floſculi flavi.

Tota planta ex quaque parte defluracta ſanguineum *n*) ſuccum fundit: viſcida eadem, odore reſinoſo, balſamica, amara, viribus inter Hypericum & Carduum benedictum mediis. Officinis ignota eſt. Ejus floribus crocus fucatur *o*).

CALCITRAPA.

CALCITRAPA VAILLANT. p. 164. f. 31. ad 35.

& CALCITRAPOIDES VAILLANT. p. 168.

CENTAUREÆ ſp. LINN.

Calycis quælibet ſquama terminatur in aculeum valentem & ramoſum.

*193. CALCITRAPA caule alato, foliis tomentoſis, radicalibus ſemipinnatis, caulinis lanceolatis, dentatis.

Carduus ſtellatus, mitior, apertus COLUMN. *ecphras I.* p. 30. 31.

Spina ſolſtitialis DOD. *purg.* p. 449.

c) BERKHEY *tab.* 3. *fig.* 9.
d) CARTHEUSER *mat. med.* T. II. p. 475.
e) BIRCH III. p. 341.
f) C. HOFMANN.
g) *Eph. Nat. Cur. Dec. III. ann.* 5. 6.
h) GEOFFROI.
i) BOYLE *color.* p. 253.
k) *Gentlem. Magaz.* 1748. March.
l) Spina eſt Cnico ſimilis, folia multo longiora ferens, in ſummis virgis, parte magna nuda & aſpera, qua feminæ pro fuſis utuntur. Capitula in cacumine ſpinis horrent; flos luteus, quibusdam locis purpureus invenitur. Radix tenuis, ſupervacua DIOSCOR. III. c. 91. Candidior, odore gravi PLIN. L. XXI. p. 56.
m) BERKHEY T. I. f. 3.
n) THEOPHRASTUS L. IX. c. 1. PLIN. l. cit.
o) QUER *flor. Eſpann.* T. IV. p. 369.

Harped solstitial thistle HILL. T. IV. *tab.* 18.
Centaurea calycibus duplicato spinosis, solitariis, foliis rameis decurrentibus, inermibus, lanceolatis; radicalibus lyrato pinnatifidis LINN. *Spec. II.* p. 1297.

En *plein Palais* GEN. DE SAUSSURE. Circa *Huningen* Cl. LA CHENAL.

Folia tomentosa, ima semipinnata, nervo lato, pinnis lanceolatis, extrema maxima. Ad caulem simpliciora, elliptica, lanceolata, denique linearia, dentata, & omnino integerrima. Caulis pedalis, & ultra, ramosus, alatus, alis in folia eductis, superne tomentosus, ramis sub floribus minimis foliis adspersis. Flores ramos terminantes, flavi. Calycis squamæ primæ aculeo simplici, quæ sequuntur aculeo fortissimo, ad basin brevibus spinulis ciliato: intimæ mites, ornamento foliaceo sicco.

194. CALCITRAPA foliis hirsutis, pinnatis, pinnis dentatis, floribus in alis sessilibus.
Polyacantha CORDI *hist.* L. I. *c.* 16.
Carduus stellatus DODON *purg.* p. 448.
Hippophæstum vel Hippophaes Dioscoridis COLUMN. *phytobasan* p. 105. 107.
Various leaved star thistle HILL. T. IV. *tab.* 17.
Centaurea capitulis subduplicato spinosis, sessilibus, foliis linearibus, pinnatifidis, lateribus dentatis, caule spinoso LINN. *Spec. II.* p. 1297.
β. Flore albo. ανθολευκος RICHER *ic.*

Bernæ ad viam, quæ rivum urbem irrigaturum sequitur, ad pedem collis: *aufm Falkenplaz*, *Vivisci*, *Lausannæ*, *Ebroduni*, circa *Treicovagnes*, *Grandson*, *Payerne* in viarum oris.

Caulis procumbens, ramosissimus, brachiatus, pedalis, & cubitalis.

Folia mollia, subhirsuta, cito exarescentia, pinnata, pinnis acute dentatis, distantibus, lanceolatis; extrema maxima, minoribus intermistis, similia ad caulem semipinnata, paucis & distantibus pinnis. Capitula sessilia, secundum ramorum longitudinem, foliis insidentia, purpurea, radiata. Squamæ calycis infimæ habent aculeum *p*) medium maximum, ad latera baseos aliquot paribus breviorum spinarum cinctum; supremæ glumæ calycis ornamento sicco cum minima arista terminantur, absque lateralibus spinulis. Semiflosculi quadrifidi, flosculi pene bilobati. Pappus in disco plurimus, in semine nullus *q*).

Tota planta amara est, viribusque ad Carduum benedictum accedit. Corticis radicis drachma una cum aqua infusa in Gallia *r*) febrifugam virtutem habere putatur, & nephriticam *s*). Seminis drachma una valide urinam movet *t*), ut etiam sanguine tingatur *v*).

RHAPONTICUM VAILLANT. p. 175.

CENTAUREÆ sp. LINN.

Huic calyx simplex, auctus additamento sicco, rotundo, sæpe per siccitatem dissiliente *x*).

195. RHAPONTICUM foliis tomentosis, radicalibus semipinnatis, caulinis lanceolatis.
Jacea nigra TABERN. p. 152.
Lanced Ben HILL. T. IV. *tab.* 38.
Centaurea calycibus scariosis, laceris; foliis lanceolatis, radicalibus sinuato dentatis, ramis angulatis LINN. *Spec. II.* p. 1293.
β flore albo HORT. AICHSTETT.
γ foliis pictis WAGNER p. 279.
δ angustifolia C. B. *Prodr.* p. 127.
ε acaulis SPERLING *Cat. ind. Dan.* p. 466.

Vulgatissimum in pratis, etiam palustribus. In Valesia totum tomento obsitum nascitur.

Folia ima semipinnata sunt, pare pinnarum unico: etiam duobus, tribus, nervo sensim latescente, segmento ultimo maximo, obiter dentato. Superiora elliptica, lanceolata, etiam linearia; sicca omnia, nervosa, hirsuta, & albida, in calidis magis. Caulis a biunce ad cubitum adscendit, parum ramosus, flore magno, coronato, singulum ramum terminante. Squamarum calycis pars superior fusca, aut subalba, nitens;

p) BERKHEY *tab.* 2. *fig.* 10.
q) Quem COLUMNA pingit, is disto debetur.
r) TOURNEFORT.
s) GEOFROI p. 242.
t) IDEM.
v) LOBEL *adverf.* p. 170.
x) VAILLANT. *fig.* 18.

nitens, ficca, lacerabilis. Semiflosculi longi, bilabiati, laciniis interioribus duabus erectis, tribus inferioribus pendulis: color in flore suavepurpureus. Flosculi etiam inique incisi. Pappus in placenta multus, in semine parcissimus, quod obesum, ex ovato acuminatum, lineis varium est.

Pulchrum flavum colorem serico impertit. Antequam flotem expandat, planta in aqua cum alumine maceratur *y*).

*196. RHAPONTICUM foliis radicalibus semipinnatis, caulinis lanceolato linearibus nervosis, calycibus nitidis *Emend. III.* p. 91. n. 246.

Jacea alba TABERNÆMONT. p. 153. sed omnia folia divisa habet.

Jacea calyculis argenteis minor I. R. H.

Centaurea calycibus scariosis integris mucronatis, foliis pinnate dentatis, caulinis linearibus, basi dentatis LINN. *Spec. II.* p. 1293.

Centaurea alba HILL. IV. *t.* 38.

Inter Xeranthema legi paulo ultra *S. Pierre* Valesiæ, deinde Cl. LA CHENAL in transalpinis.

Recte dubitat LINNÆUS, num a n. 195. vere differat. Folia ima etiam lata, semipinnata, dente uno alterove, ficca, subtomentosa: proxima petiolata, elliptico lanceolata, per oram dentata: ad caulem sessilia, linearia, semper dura, nervosa. Caules angulosi, duri, cubitales, ramosi, magis quam 195. Capitula similia Rhapontico-pratensi, nisi quod flavus fuscus color mitior sit, & argenteus nitor cum tinctura flavedinis dominetur. Semiflosculi steriles pariter ex prælongo tubo in quinque graciles lacinias finduntur, quarum interiores duplo minores sunt. Flosculi fertiles quinquefidi, pappo seminis simplice.

In hoc genere, nam non separo Amberboi, flosculi elastico motu se agitant *z*). In calcitrapoide experimentis confirmavit Cl. DEL CAVOLO.

*197. RHAPONTICUM foliis pinnatis, pinnis semipinnatis, pinnulis lanceolatis, calycibus nitidis. Centaurea Splendens L.

Stoebe Salmantica rubra CLUS. *hisp.* p. 161.

Stoebe minor TABERNÆM. p. 156.

Scabiosa squamata argentea I. B. III. P. I. p. 30.

Centaurea calycibus scariosis obtusis, foliis radicalibus pinnatifidis, caulinis pinnatis, dentibus lanceolatis LINN. *Spec. II.* p. 1293.

Centaurea splendens HILL. IV. *t.* 43.

In Helvetia transalpina *Bellinzonæ*, *Chiavennæ*, *Lugani*, LA CHENAL. HUBER.

Caulis angulosus, durus, bipedalis, cum foliis glaber, ramosus, multiflorus. Folia minute divisa, glabra, aut leviter tomentosa, nervo albo, foliacea parte aucto, tamen angusto, pinnis subulatis, acutis, confluentibus; ipsis semipinnatis, pinnulis lanceolatis. Flores ramos terminant, speciosa pulchritudine argentea calycis, cujus squamæ siccæ, rotundæ, aristam innocuam edunt. Flos purpureus.

I. GYMNOMONOSPERMÆ.

I. FLORE COMPOSITO.

I. CALYCE COMMUNI.

II. STAMINIBUS LIBERIS.

DIPSACEÆ VAILLANT. *Mem* 1722. p. 172.

AGGREGATARUM PARS LINN. *ord. nat.* 48.

Classis naturalis est, flosculis multis, in unum capitulum congestis, & communi calyce exceptis, flosculo perinde semini nudo insidente, sed quatuor, aut quinque, staminibus liberis non coalescentibus. Folia omnibus conjugata.

DIPSACUS *a*) TOURNEFORT. t. 265.

VAILLANT. p. 173. t. 1. f. 2. 5. 6. 7. 8. LINN. n. 114. MALPIGH. ic. 209.

Capitulum habet folia flores distinguentia, quorum quodlibet suum semen suscipit. Flos quadrifidus

y) LINN. *wästgöta resa* p. 273. LINDER *Färgekonst* p. 90

z) CAMERAR. *Eph. Nat. Cur. Cent. IX. obs.* 87. & olim BORELL. *Cent. I. obs.* 100.

a) Dipsacus folio lactucæ, & bullæ spinosæ in dorsi medio; caulis spinis horridus, geniculo binis foliis am-

quadrifidus. Semen proprio involucro, quasi vagina continetur: ei involucro brevis & quadrata corona est *b)*. Semini sua etiam corona longior, quadrata, plumosa *c)*.

198. DIPSACUS capitulis ovatis, foliis arcuatis circumvallato, aristis squamarum rectis.
Dipsacus purpureus FUCHS p. 225.
Dipsacus sylvestris BLAKWELL *t.* 50.
Labrum Veneris alterum CAMER. *Epit.* p. 432.
Dipsacus HILL. V. *t.* 2. *cum capitulis erectis.*
β Varietas laciniatis foliis.
Abunde ad vias orasque fossarum.
Caulis tripedalis & ultra, brevibus spinis asper, ramosus & brachiatus. Folia conjugata, inferiora basibus latis ad caulem adnata, labra efficiunt, quæ aquam continent, magis tamen in sativa specie. Superiora folia nulla labra faciunt. Figura ovato lanceolata est, aut ea longior, ora dentata, nervis subtus robustis, sed obtusis, spinis obsitis. Sub capitulis dena, duodena folia angusta, longa, sursum curva, spinosa, capitulum suscipiunt. Capitula ovalia, longa, flosculi innumerabiles, cærulei, inæqualiter quadrifidi *d)*. Squamæ semen suscipientes longe *e)* connivent, & in aristas rectas exeunt. Semen ex ovato longe mucronatum. Involucrum *f)* quadrangulare, sulcis distinctum *g)*, corollæ quadrangulari deciduæ continuatum: semen ex stylo coronam quadrangularem præfert.
Aqua, quæ in foliorum scaphis reperitur, ad maculas de facie eluendas laudatur *h)* & ad oculorum leves morbos *i)*. In antidoto, ad morsum canis rabidi, dipsacum reperias *k)*.
Hæc species a *laciniato Alsatico* differt foliis sub capitulo numerosis, angustis, curvis, quæ laciniato recta sunt, lanceolata, ciliata, duobus subinde curvis foliis accedentibus: caule etiam sub flore multo minus spinoso.
A sativo *l)* & ea nota differt, & squamis flores distinguentibus, quæ sativo multo duriores sunt, & apice suo reflexæ *m)*. Non bene conjungit LINNÆUS *Spec. II.* p. 140.
Laciniatum suspicor circa Mühlhusiam nasci, ut indigena sit.

199. DIPSACUS foliis biauribus, capitulis hemisphæricis.
Virga pastoris CAMER. *Epit.* p. 433. HILL. V. *t.* 3.
Dipsacus foliis petiolatis appendiculatis LINN. *Spec. I.* p. 143.
Ad sepes & muros Bernæ *gegen den Sandrein*; au *grand Clos* prope *Roche*. Basileæ, inter portas *Steinenthor* & *Eschemerthor*, &c.
Caulis brevibus spinis asper, fragilis, altus ad aliquot pedes, ramosus. Folia nervo spinoso, ex ovatis acuminato, magnis dentibus serrato, ad petiolum duobus minoribus foliis accedentibus. Ramos singuli flores terminant: capitulo hæmisphærico. Squamæ flosculos distinguentes foliaceæ, eminentes, ciliatæ, omnes æquales, ut florem nulla majora folia circumvallent. Flosculi albi staminibus purpureis. Semen ex ovato quadrangulare: ex mucrone suo coronam quadrangularem sericeam sustinet: involucrum & ipsum quadrangulare ejusdem formæ sericeo margine terminatur.

200. DIPSACUS foliis pinnatis, pinnis serratis, capitulis globosis *Phil. Transf.* n. 337.
Scabiosa alpina LOBEL. *adverf.* p. 232. *Icon* p. 537.
Scabiosa alpina centauroides HORT. AICHSTETT. *Æst. ord.* 9. *t.* 8. *f.* 1.
Drooping scabious HILL. *t.* 25, nimis angustis foliis.
Scabiosa altissima foliis pinnatis serratis MANGET. *Pharmac. II.* p. 797.
Scabiosa corollulis quadrifidis æqualibus, floribus cernuis, foliis pinnatis, foliolis lanceolatis serratis LINN. *Spec. I.* p. 141.
In monte *Saleva* LOBELIUS, RAIUS, & ego in montis *Thuiri* vallecula, qua primum a rupibus aditur. Sed abunde provenit in Aquilejensi ditione, circa *Leisin*, *Corbeiri* & *Arveja* ad vias, in monte *Luan*, alibi.

Tripe-

amplectentibus, concavo alarum sinu rorem continente, Capitula in cacumine in singulo caule singula echinata PLIN. L. XXVII. n. 47. DIOSCORID. L. III. c. 11.
b) TOURNEF. E.
c) TOURNEF. D.
d) VAILLANT. f. 6. 8.
e) VAILL. f. 7.
f) VAILL. f. 5. 8. c. TOURNEF. D.
g) VAILL. f. 6.
h) CÆSALPIN.
i) BOERHAAVE.
k) *Act. basin. II. obs.* 110.
l) PETIVER t. 23.
m) VAILLANT. f. 2. TOURNEF. t. 265.

Tripedalis, quadrupedalis, Ebuli faciem refert caulis, fistulosus, ramosus. Folia ad terram elliptica, serrata, ad caulem pinnata, nervo foliaceo lato, paribus pinnarum sex, septem, omnibus oblongis, lanceolatis, serratis, extrema maxima. Eorum foliorum breves petioli inter se & cum caule connascuntur, ea sede villosi. A quaque pinna triangularis ala ad nervum descendit. Capitula congesta, umbellata, convexa, pene sphærica: squamæ inter flores magnæ, hirsutæ, villosæ, subfuscæ. Flosculi quadrifidi, ochroleuci: exteriores difformes, interiores parum; involucrum seminis quadrangulare, aristatis foliolis terminatum: seminis corona continua, sericea ciliata, in stylo, non quinque facta ciliis, qua nota ad Dipsacum accedit.

SUCCISA VAILLANT.
& ASTEROCEPHALOS VAILL.
SCABIOSÆ sp. TOURNEFORT. & LINNÆI

Ne aut nimis multa genera fiant, aut plantæ nimium charactere diversæ conjungantur, medio modo ingredi visum est. SUCCISA ergo erit, cui foliola ex receptaculo flosculos distinguunt, non pili. Flosculi quadrifidi sunt *n*), aut quinquefidi *o*), in Succisis VAILLANTII parum difformes, alias magis, ut in Asterocephalis *p*) Cl. viri. Semen involucrum *q*) suum habet, variæ figuræ, in Succisa quadrangulare, quatuor denticulis triangularibus coronatum, in Asterocephalis dilatatum, membranaceum *r*), inversi coni simile. Semen in omnibus speciebus coronatum corona quinque dentium in setam exeuntium *s*), ad basin pappoforum, quam in stylo præfert. Folia placentam distinguentia alias sub flore *t*) eminent, alias secus *v*).

I. FLOSCULIS QUADRIFIDIS SUCCISÆ VAILLANT.

201. SUCCISA caule trifloro, floribus convexis, foliis radicalibus ovatis, caulinis lanceolatis.
Succisa seu Morsus diaboli MATTHIOL. p. 623.
Morsus diaboli & Succisa BLAKWELL. *t.* 142.
Scabiosa lanceolata HILL. V. *t.* 25.
Scabiosa corollulis quadrifidis æqualibus, caule simplici, ramis adproximatis, foliis lanceolato ovatis, integerrimis LINN. *Spec. I.* p. 142.
Icon Ill. OEDERI *t.* 229.
β Flore albo, prope *Vervay* &c.
γ Hirsuta C. B. *Bas.* p. 80.
δ Foliis incisis.
Succisa angustifolia palustris TRIUMPHETT. *obs.* p. 36.
ε Prolifera.

In pratis udis & sylvis umbrosis.

Radix crassa, plurimas fibras dejiciens, trahentem fere abrupta fallit.

Folia ad terram petiolata, ovalia, fere integra, longis pilis hirsuta, sed rariusculis, ad caulem longa, lanceolata, pauca. Caulis vix ramosus, nisi ad summitatem, triflorus, aut paulo ultra. In longis ramis nudis singuli flores, magis convexi, quam scabiosis, flosculis in ambitu non longioribus, quam in centro: neque calyx alicujus longitudinis florem excedit, & ea folia inter se longitudine vix differunt *a*). Flosculi cærulei: squamæ herbaceæ, triangulares, parum eminent: semen quale dixi.

In officinis non ignota est & radix quidem pro vulneraria habetur, & ad gargarismos in anginis, etiam venereis *b*), atque ad fotus in discutiendis tumoribus adhibetur. Fabri ad pedum equi vulnera clavis inflicta decocto succisæ utuntur *c*).

O im ob vim sudores moventem *d*) & alexipharmacam laudabatur *e*); etiam ad pestem *f*); sed neque odor aut sapor tantas vires promittit, neque vis venenis opposita laudibus auctorum respondet *g*).

Prius quam floreat, cum lana cocta viridi *h*) colore tingit: & cum lini filis cocta, per noctem macerata, iterum cocta, denique fila viridi colore tingit *i*).

 II. FLORE

n) Succisa VAILLANT.
o) Asterocephalos VAILL. f. 17.
p) VAILL. f. 17. TOURNEF. t. 264. T.
q) Flosculos vestitos vocat JUNG *phyt.* c. 19.
r) VAILL. f. 18. 20. TOURNEF. s. & f. 3. 4.
s) VAILL. f. 17. 18. 21. TOURNEF. 2.
t) VAILL. f. 19.
v) In succisis: etiam N. TOURNEF.

a) HEUCHER *provent.* p. 931. *Oper.* *b*) S. PAULI.
c) SCHAARSCHMIDT. *therap. gener.* p. 270.
d) C. HOFMAN.
e) Succum ad omnia venena valere *Phil. Transf.* n. 211.
f) MAYERNE.
g) BUCHWALD p. 180.
h) LINDER *Färgekonst* p. 98. 99.
i) LINN. *Olanska resa* p. 101.

II. FLOSCULIS QUINQUEFIDIS
ASTEROCEPHALI.

202. SUCCISA foliis imis ovatis, superioribus pinnatis, pinnis semipinnatis acutis, ciliis flosculorum longitudine.

Scabiosa minor MATTHIOL. p. 670. CAMERAR. *Epit.* p. 711.

Scabiosa minor I. TABERN. II. p. 161. III. ibid. IV. p. 162. hæc omnibus foliis incisis.

Phyteuma Dioscor. COLUMN. *phytobas* p. 99.

Scabiosa corollulis quinquefidis, radiantibus, foliis radicalibus ovatis, crenatis, caulinis pinnatis, setaceis LINN. *Spec. I.* p. 143. Conf. *ölanska resa* p. 216, etsi p. 228. ad pratensem hirsutam refert, a qua toto genere differt.

Scabiosa columbaria HILL. *t.* 29.

β Flore albo; in Valesia abundans, & ab ochroleuca diversa.

γ Prolifera LOBEL. p. 18. ROYER p. 124. I. B. III. P. I. p. 5. quam reperi circa *Walkenried.* Huic aut ex flore, aut ex ala folii, innumeri petioli florigeri adscendunt, flores gerentes imperfectos. Basileæ versus *Clibe* CHERLER.

Vulgo ad vias siccas & in agris.

Folia ad radicem petiolata, ovata, serrata, Bellidis: ea, cum continuo exarescant, multi pictores omiserunt. Ad caulem alia sunt, pinnata, pinnis in imis latiusculis, in superioribus gracilibus, linearibus, parium octo, extrema maxima. Pinnæ semipinnatæ, aut dentatæ, superiores argute lanceolatæ. Et hirsuta reperio & glabra.

Caulis erectus, pedalis & cubitalis, brachiatus. Ramus longe nudus florem fert unicum. Hic dilute cæruleus, parum convexus, flosculis in ambitu valde difformibus, majoribus, in centro minus inæqualibus. Setæ coronæ seminis prælongis, nigris ciliis barbatæ, qui pili de flore eminent, eumque atrore suo distinguunt. Involucrum laxum, membranaceum, inverse conicum. Squamæ sub flore angustæ, per ætatem reflexæ, flosculis expansis æquales.

δ *Scabiosa II. seu alpina* CLUS. *Pann.* p. 535.

Scabiosa montana foliis scabiosæ vulgaris I. R. H. SCHEUCHZER *It. I.* p. 48.

Non est *Scabiosa glabra foliis carnosis & virentibus* HERMAN. *Paradis Batav.* p. 221. *ic.*

Nonnulla exempla credas suadere, propriam esse speciem, cum omnia folia ovata, rotunde dentata sint, firma præterea & solidiora. Verum in aliis exemplis folia pinnata manifesta accedunt. In monte *Fouly*, *Audon*, alibique abunde proveniunt. Ad radicem montis *Titlisberg* SCHEUCHZER.

Scabiosa Ochroleuca ægre a nostra Succisa separatur, ad n. 23. LINN. p. 146. Nam etiam nostræ duo folia lata origine coalescunt, ut perforentur, & folia ima lata sunt, neque pinnata.

Durior semper est & fruticis similior, in Helvetia nondum lecta.

203. SUCCISA foliis gramineis tomentosis.

Scabiosa corollulis quinquefidis, foliis lineari lanceolatis integerrimis, caule herbaceo LINN. *Centur. I.* p. 267. *Spec. I.* p. 145.

Scabiosa graminea, argentea I. B. III. P. I. p. 12.

Scabiosa argentea angustifolia C. B. *Prodr.* p. 127. cum *ic.*

Scabiosa graminifolia HILL. V. *t.* 32.

β Varietas glabra VAILLANT. l. c.

Rara planta in alpibus helveticis ad lacum Locarnensem lecta, secundum SCHEUCHZERI catalogum; a nemine præterea in Helvetia visa.

Tota planta albo tomento obducta: caulis aubitalis, uniflorus. Folia linearia, prælonga, graminea, nisi tomentosa forent, angusta, simplicissima. Calyx tomentosus. Flosculi quinquefidi, radiati. Involucrum in cavum infundibulum abit, seminis corona quinque ciliorum est.

SCABIOSA, VAILLANT. p. 176.
SCABIOSÆ TOURNEF. t. 264. & LINN. sp.

Character præcipuus est, discum habere pappo distinctum *b*) non squamis; cæterum involucrum seminis quadrangulare, totum sericeum. Corona seminis quinque, aut plurium, setarum, in basi ciliatarum *l*). Caput hemisphæricum, ut in Succisa *m*), aut

k) TOURNEFORT ad M.

l) TOURNEF. D. I. L.

m) f. 1. 3.

aut planius *n*), cum ſquamis inter floſculos & ad baſin floris *o*). Floſculi fere quadrifidi *p*).

204. SCABIOSA caule hiſpido, foliis ovato lanceolatis, ſubhirſutis, inferioribus dentatis.
Scabioſa latifolia rubro flore CLUS. *Pann.* p. 535. 536. I. R. H. III. P. I. p. 9.
& *Scabioſa latifolia purpuraſcente flore* CLUS. ibid. quæ *folia purpurante ex nigro flore* I. B. ibid. nam ipſe CLUSIUS conjungit, tum mecum Cl. JACQUIN.
& *Scabioſa maxima dumetorum, folio non laciniato* I.B. ib. p.10. FABRIC. *hort. ed. II.* p.162.163.
Scabioſa ſylvatica JACQUIN. *obſ.* p. 28.
Scabioſa latifolia floribus ſubrubris BESLER *gazophylac.*
& *S. latifolia non laciniata flore purpureo moſchata* ELSHOLZ p. 247.
Scabioſa corollulis quadrifidis æqualibus, foliis omnibus indiviſis, ovato acuminatis, ſubſerratis, caule hiſpido LINN. *Spec. I.* p. 142.

In Helvetiæ dumetis paſſim. Bernæ verſus *Muri*, & cis *Bodenaker*: ſuper *Rüggiſperg*. In monte *Muteto* &c. In monte *Aix*.

Caulis nigris punctis maculatus & hirſutus, pilis exſtantibus, ad quatuor pedes adſcendit, ramoſus & brachiatus. Folia ima petiolata, ſuperiora ſeſſilia, caulem amplexa, in univerſum ovato lanceolata, per oram ſerrata, ita profunde, ut etiam ſinuata dicere poſſis, nervis ſubhirſutis: ſuprema ovato lanceolata ſunt, margine integro. Flores nudos ramos terminant. Flos pro plantæ portione parvus, ſquamis calycinis circa duodecim, latis, ex ovato lanceolatis. Diſcus pappoſus: involucrum ſeminis ſericeum & ciliatum. Corona ſeminis quinque ſetis fit, ad baſin ciliatis. Floſculi pene æquales purpurei calycem non excedunt, odore etiam in ſicca planta grato.

205. SCABIOSA foliis lanceolatis, ſerratis & integris *Enum.* n. 4.
Scabioſa annua integrifolia ſeu Bellidis foliis MAGNOL. *botan.* p. 231.
Scabioſa corollulis quadrifidis radiantibus, foliis radicalibus ovatis ſerratis, ramis lanceolatis, caule herbaceo LINN. *Spec. I.* p. 142.

Monspelii, & in Helvetia, in pratis circa *Ferrieres d'Erguel*, & ſuper *Portvaley* Helvetiæ. In montibus Glaronenſibus Cl. RAMSPEK.

Caulis humilior, aut ſubhirſutus, aut in noſtris omnino glaber, ſolis ſummis ramis aliqua lanugine adſperſis. Folia robuſta, glabra, quæ priori hirſuta, & mollia, ima petiolata, ovato lanceolata, Bellidis ſatis ſimilia, tamen acutiora, per oram dentata, ſuperiora lanceolata, integerrima. Flos major, extimis floſculis magis difformibus & grandioribus, cæruleo purpureis. Valde dubito, utut ita videtur, noſtram vere a priori diverſam eſſe.

206. SCABIOSA foliis petiolatis, ovato lanceolatis, dentatis, ſuperioribus ſemipinnatis.
α Foliis ſuperioribus ſemipinnatis.
Scabioſa, flore ex cæruleo purpureo TABERNÆMONT. p. 158.
Scabioſa ſylveſtris BLAKWELL. *t.* 185.
Scabioſa arvenſis HILL. *t.* 24.
II. Glabra VOLK.
III. Flore albo PARKINS &c.
β Foliis omnibus integris.
Scabioſa major communior folio non laciniato I. B. III. P. I. p. 2.
α. β. *Scabioſa foliis pinnatifidis, lobis diſtantibus, caule hiſpido, corollulis quadrifidis radiantibus* LINN. *II.* p. 143.

In pratis & ad vias ubique.

Planta tota duriuſcula, hirſuta & aſpera, caulis ut in n 204. maculatus, erectus, cubitalis, brachiatus. Folia ad terram petiolata, ex ovatis lanceolata, modice ſerrata: ad caulem ſimilia in varietate β: in vulgari pinnis ad petiolum accedentibus aucta, aliquot parium, ſimplicibus, lanceolatis, nervo lato, extrema pinna ſemper ovato lanceolata. Flores nudos ramos terminant, floſculis exterioribus amplioribus: diſco convexo, calycis foliolis ovato lanceolatis, floſculos non excedentibus: color naturalis ex cæruleo purpureus. Semina qualia deſcripſi.

Tota planta amara eſt, ſapore ingrato.

Habetur

n) A. A.
o) f. 9. TOURNEF. M. M.
p) TOURNEF. C. C.

Habetur pro ſudorifera, vulneraria, ſaponacea. Ad pectoris morbos mire commendabat BOERHAAVIUS, quod molliter & abſque nimio motu reſolvat: etiam alii præcipuum ei in his morbis locum tribuunt *q*); & ad empyema RIVINUS laudabat. Vomicas rumpere, & apoſtemata maturata R. CAMERARIUS *r*), & eo fine RIVINUS utebatur. In malis ulceribus, etiam venereis, ad fomenta alii præſcribunt *s*). Viridi colore lanas tingit *t*).

*207. SCABIOSA caule unifloro, foliis tomentoſis, imis pinnatis, pinnis dentatis & ſemipinnatis, caulinis pinnatis.

Scabioſa multifida alpina repens BOCCON. *muſ. di piant.* p. 22. *t.* 6. I. R. H. VAILL.

Annon *Scabioſa* ορεομακρομονοκαυλος RICHER?

Inter plantas Cl. CONSTANT fuit, lecta circa *Moutru*: ſed unicum exemplum, neque bonum fuit, neque ab eo tempore reperiri potuit, neque adeo pro certa cive haberi poteſt.

Folia omnia tomentoſa, prima ovata, crenata, bellidis, ad radicem, deinde ſemipinnata pinnis brevibus obtuſe lanceolatis, etiam ſemipinnatis, aut dentatis, extrema pinna majori, habitu ab omnibus aliis noſtratibus diverſiſſimo.

Caulis, præter par foliorum pinnatorum, nudus, ſemipedalis & dodrantalis. Flos unicus, purpureus, radiatus, calycis ſquamis ovato lanceolatis, flore non longioribus. Cl. BOCCONE icon infundibulum Aſterocephali indicat, ſetæque utique nigræ in capitulo adparent. VAILLANTIUS tamen inter Scabioſas habet. Unicum exemplum violare nolui.

Scabioſam acaulon, qualem miram iconem ZANONUS dedit t. 150. circa Curiam naſci ait WAGNERUS p. 286. Quid ea ſit omnino ignoro.

Scabioſam ορεοακαυλον habet RICHER in icon. ibid.

I. GYMNOMONOSPERMÆ.

II. NULLO COMMUNI DISCO.

VALERIANA TOURNEFORT. t. 52.
VALERIANA VAILLANT. p. 184.
& VALERIANOIDES VAILLANT. p. 187.
VALERIANÆ LINN. ſpec. n. 44.

Semen coronatur anulo *a*) facto ex plicatis plumulis, quæ matureſcente planta ſe explicant, & coronam faciunt *b*), qualis fere eſt in Picride, ut tamen fila plumarum minus recta ſint. Flos plerumque ſatis uniformis, quinquefidus *c*), tamen alias calcar *d*) producit. Staminum numerus incertus: tria plerumque ſunt, tamen *e*) & unicum *f*). Dantur & ſexu diſtinctæ.

208. VALERIANA foliis radicalibus petiolatis, ovatis, caulinis pinnatis, ſexu diſtincta.

α Mas cum ſexu femineo imperfectiori *g*).

Phu minimum ſeu Valeriana montana paluſtris CAMERAR. *Epit.* p. 23.

Valeriana minima DODON. *purg.* p. 88.

Phu minus, Valeriana minor TABERNÆM. p. 165.

Valeriana quarta minor MORISON. *Unbellifer.* p. 51. *t.* X. D. E.

Valeriana minor BLAKWELL *t.* 484.

Femina cum rudimentis ſtaminum.

Valeriana quarta omnium minutiſſima TRAG. p. 62.

Valeriana paluſtris inodora parum laciniata C. B. *Prodr.* p. 86.

Valeriana paluſtris foliis ſubrotundis LOESEL. p. 279. *ic.* 84.

Valeriana ſylveſtris, ſeu paluſtris minor altera RAI *Catal. plant. Angl.* p. 299. cum deſcriptione.

Valeriana flore exiguo RIVIN. *irreg. monop. t.* 2.

α. β. *Valeriana foliis triandris dioicis, foliis pinnatis integerrimis* LINN. *Spec. I.* p. 44.

In pratis udis vulgatiſſima.

Radix

q) LUDOVICI *Oper.* p. 220.
r) *Memorab. Cent. III.* n. 76.
s) BUCHWALD p. 253.
t) LINN. *ölanska reſa* p. 97.
a) VAILLANT. f. 6.
b) VAILL. f. 7.
c) VAILL. f. 3. 4. 5. TOURNEF. A. B.
d) TOURNEF. B. VAILL. f. 11. 12. Eas plantas vocat Valerianoides.
e) In Valerianis plerisque.
f) In Valerianoide & Valeriana calcitrapoide.
g) Recte P. C. FABRICIUS *butish.* p. 37. Etiam Ill. JUSSIEU in plantis aliis dioecis alterius ſexus adeſſe organa, etſi vitioſa, apud DU CHESNE *demonſtr.* p. 34.

Radix odorata, ſuaveolens, multiceps. Foliorum aliquot ex eadem radice ceſpites: ſubrotunda ea, aut cordis ſimiliora, obtuſa, obiter dentata, ad caulem pinnata, parium quinque, pinnis ellipticis, obiter dentatis, extrema majori, ovali elliptica. In varietate tamen β folia latiora, & aliquando ſubrotunda, abſque pinnis, quam in Prodromo C. BAUHINUS dixit, & ego inter *Wittighofen & Deiſsnyl* legi.

Caulis pedalis, præter umbellam non ramoſus, ad eam faciendam trichotomus. Flores majuſculi, ſubrubelli, in β minimi, pallidi, & denſiſſime collecti. In iſta ſemen coronatum tubo trifido, & rudimento ſtaminum. In α tria ſtamina de flore eminentia, ſemen abortivum, & tuba ſtaminibus brevior. Non ergo veri flores mares ſunt.

209. VALERIANA foliis integerrimis, radicalibus ovatis, caulinis linearibus obtuſis *Emend.* II. p. 27. n. 63. Valeriana celtica

Spica altera faſtigiato floſculorum ordine a præcedente differens CAMERAR. *Epit.* p. 14.
Nardus celtica h), *ſeu alpina* CLUS. *Pannon.* p. 514. 515. bene.
Nardus celtica I. B. III. p. 205.
Valeriana floribus triandris, foliis ovato oblongis, obtuſis, integerrimis LINN. *Spec. I.* p. 46. JACQUIN *vindob.* p. 203.

Nuper variis in alpibus detecta eſt, Valeſiæ plerumque, ad Italiam vergentis Mont. *Dome*, *le Grandloe*, ad dextra lacus, in montibus vallis *S. Nicolaus*, abunde magis in vallis Prætoriæ herboſis; nigra in terra. In Mont. *Scheinberg Switens.* Cl. SCHINZ. = Saxatilis

Radix multis fuſcis ſquamis obnupta, obliqua, perennis, fibras cylindricas, duras, numeroſas emittit, multiceps eadem; forti & ſtabili odore. Multi, ex multis radicis capitibus caules, triunciales, aut paulo ultra, præter florum petiolos non ramoſi. Folia ex radice petiolata, elliptica, aut ovatis longiora, obtuſa, margine integerrimo, pallida & paulum craſſula: ad caulem par unicum foliorum linearium obtuſorum. Caulem terminat ſpica nuda, facta verticillis florum duobus, ad quatuor. Verticilli inferiores fiunt duobus petiolis trifloris, ſupremus unifloris. Semina de gentis more: floris campanula lata, patula, æqualis, ſegmentis lanceolatis, extus purpurea, obſcurior, intus cinerea. Tuba flava, longe eminens, tribus clavis terminata. Stamina in aliis exemplis nulla: in aliis, etſi omnia ſua ſemina habent, tria filamenta de flore eminentia, grandes bifidas antheras ferunt, ſive dioica eſt, fere ut paulo prior, ſive tubæ ſerius ſubnaſcuntur, & tum demum quando ſtamina diſperierunt: Prior tamen opinio confirmatur exemplo Valerianæ 205.

Odor multo vehementior, quam vulgari, vires promittit majores. Parum tamen in officinis nota eſt. In Ægyptum *i)* ad ſexaginta *tonnas* hujus Nardi quotannis ex Germania mittuntur, quibus utantur ad unguentum, quod cutem mollem ſervet, alii ad balnea ajunt adhiberi *k)*. Veteribus notiſſima erat Nardus gallica oluſatri folio, caule cubitali geniculato, in purpura albicante, radice obliqua, avium pedes imitante; aliis Phu PLINII *l)*. In antidoto habet CELSUS *m)*: citat, celtibericæ nomine CÆLIUS *n)*. Reperitur in notis ad NICOLAUM *o)*, & additur diureticam eſſe. Indicæ præfert COSTÆUS *p)*. Non dubito, quin ad nervorum inſtabilitatem perinde, ut Valeriana ſylveſtris & magis valeat. Nuperis neglecta eſt, ut nulla ejus, poſt Seculum XVI. icon data ſit, nulla deſcriptio.

210. VALERIANA *q)* foliis pinnatis, pinnis dentatis.

α Foliis anguſtioribus.

Valeriana ſylveſtris major GARIDEL p. 468. *ic.* 96.
Valeriana foliis anguſtioribus RIVIN. l. c. *t.* 2.
Phu r) minus CAMER. *Epit.* p. 22.
Valeriana ſylveſtris DODON. *purg.* p. 87.

Hanc præfert HILLIUS, & ſylveſtrem vocat *s)*.

b) Nardum celticum exigue fruticat. Folia habet oblonga in luteum languentia; florem luteum [non noſtra] DIOSCORID. I. c. 7.
i) HASSELQUIST. *reſa* p. 557.
k) MATTHIOLUS.
l) L. XII. c. 12. non valde conſentit.
m) L. V. c. 23.
n) *Chron.* L. IV. c. 7.
o) p. 174.
p) In MESUEN. p. 98.
q) Φου ABET. I. *Cur. diut.* c. 13.
r) Phu foliis olus atri, caule cubitali, altiore, levi, cavo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto, floribus Narciſſi proximis, *majoribus*, tenerioribus, ex albicante purpureis, radice ſuperius ad digiti minimi craſſitie, villoſa in Veratri modum, obliqua capillamentis intertextis flaveſcentibus, cum quadam odoris gravitate, nardum æmulantibus DIOSCORID I. c. 10
s) In proprio libello: ſic BLAKWELL. t. 271.

β Foliis latioribus ſplendentibus.

Valeriana ſylveſtris AICHSTETT. *ord.* 9. *t.* 12. *f.* 2.

Valeriana ſecunda foliis latioribus MORISON. *umbellif. t.* 10. C.

Valeriana RIVIN. *t.* 1.

Phu Dioſcoridis verius COLUMN. *phytobaſan* p. 114. *Ecphras.* p. 210. Potius latiora habet folia cum charactere.

Valeriana floribus triandris, foliis omnibus pinnatis LINN. *Spec. I.* p. 45.

Hanc rejicit HILLIUS, & pingit aquaticæ nomine.

In aquoſis frequentiſſima, tamen etiam in ſepibus & ſylvis, locis ſiccioribus varietas α, humidioribus varietas β provenit.

Radix fit fibris multis teretibus, ex albo ſordide luteſcentibus, penetrabili odore, quo feles delectantur, ut eam etiam urina ſua corrumpant *t*). Caulis ad ſepedalem uſque, non ramoſus, niſi ad umbellam conſtituendam: ibi enim tripartita diviſio ſæpe repetita ſibi ſuccedit. Vidi contortum caulem intumuiſſe in ſtriatum flavumque ſaccum, ex quo folia prodibant *v*). Ea omnia pinnata ſunt, multorum parium, nervo non lato, ſuperius tamen a pinnis deſcendente in nervum ala, extrema pinna impare, parum majore. Omnes acute dentatæ ſunt. Ad caulem ſimilia folia, ſeſſiiia, in origine hirſuta, denique ſimplicia. Inter flores ſtipulæ ovatæ. Flos habet ſegmentum unum majus & duo minorum paria, colore ſubrubello. Semen graciliori margaritæ forma eſt: tuba lateſcit trifida. Stamina tria de flore eminent, in quo ſexus non diſtinguitur.

Odor radicis ſingularis, penetrabilis, inter gratum & moleſtum medius. Vis in reſinoſa *x*) parte eſt, & tinctura, quæ ſpiritu elicitur, odorem & ſaporem plantæ retinet; tum *extractum* ſpirituoſum, cujus copia ingens eſt. Tincturam etiam ſpirituoſam parat Cl. HILLIUS. Oleum vix poteſt oſtendi. In aquam vis amara & nauſeoſa tranſit, ſed maſſa coacta dulcamara & nauſeoſa eſt *y*). Nos amamus radicis pulverem dare, quo COLUMNA *z*), ut ipſe teſtatur, epilepſiam congenitam in ſe ipſo ſuperavit, etſi ex diuturna a laboribus abſtinentia, nuper conjectura nata eſt, ſummum virum in priſtinum morbum relapſum eſſe *a*). Sed Cl. MARCHAND *b*) ad ſeſquidrachmam eamdem radicem contra epilepſiam dedit, & adſunt aliorum Cl. virorum teſtimonia *c*), etiam in epilepſia inter venerem *d*) ſuperveniente. Levatam certe multi teſtes ſunt *e*), & ſi aliquando morbus rediit *f*), neque vis ſemper certa fuit *g*), hæc tamen infelicitas huic medicamento cum omnibus aliis communis eſt. Ego certe ad hyſtericos morbos, nimiamque nervorum ſenſibilitatem, frequenter cum bono eventu hac radice *h*) uſus ſum; & in ipſa epilepſia, non malo ſucceſſu. In nobili juvene per ſeſqui annum paroxysmos diſtuli, qui tamen, cum in Italiam rediiſſet, dicuntur rediiſſe & ipſi. Virginem vero patritiam, vere epilepticam, cujus paroxyſmum ipſe videram, fideliter & abſque recidiva, extracto ſucco ſanavi. Quare & JACOBUS DOUGLAS *i*) merito hoc remedium in officinas introducere ſategit, & multum eo utitur TISSOTUS. In cephalalgia *k*) medetur. In febre maligna *l*) in deliriis & in agrypnia pulvis utiliter datus eſt, etſi putredinem non valde moratur *m*). Cum Guajaco *n*) miſta glandularum obſtructiones peculiari vi ſuperat; etiam externo uſu *o*). Veteres pro diuretica *p*) habuerunt. Ad teneſmum perinde optimam eſſe BODING *q*).

211. VALERIANA foliis radicalibus petiolatis, cordatis, ſerratis, caulinis tripteris *It. Helv.* n. 7.

Valeriana alpina I. B. III. p. 208. SCHEUCHZER *It. I.* p. 11. *Primam* CLUSII Cl. JACQUIN ad ſequentem refert p. 202. ſed in duas vel tres crenas folia dividi IPSE CLUSIUS monet, quod de n. 212. dici nequit.

Nardus

t) *Muſ. med.* I. n. 2.
v) Caule contorto *Eph. Nat. Cur. III. ann.* 3. *obſ.* 22.
x) CARTHEUSER *mat. med. II.* p. 59.
y) IDEM ibid.
z) *Phytobaſan* p. 97.
a) In *vitis Lynceorum.*
b) *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1706.
c) PANAROLUS *Pentec. I. obſ.* 32. radice propinata prius, quam caulis prodiret, SCHUCHMAN *Eph. Nat. Cur. Dec. III.* n. 4. *obſ.* 44. SCOPOLI *flor.* p. 347. MEAD de *ſole & luna* p. 82. 83. HILL. *mat. med.* p. 182. BUCHOZ V. p. 229. 230. cum exemplis.
d) Infuſo SAUVAGES *bradyſpermat. Noſolog.* T. V. p. 231.
e) BALDINGER *med. milit.* p. 129.
f) LOCHER. *obſ. pract.* p. 40.
g) *Bresl. Saml.* 1718. m. Febr. MEAD. l. c.
h) HILL. l. c.
i) IDEM ibid.
k) BAGLIV. *aphor. cogn.* 58.
l) *History of Seaſons* p. 272.
m) MACBRIDE *eſſays* p. 130.
n) MORGAN. *philoſ. princ.* p. 424.
o) SPIES *de Valeriana* p. 24. cachecticos humores diſpelliſſe.
p) ARET. l. c. C. HOFMAN. in NICOLAUM p. 163.
q) *Diſp.* t. 40.

Nardus montana altera MORIS. *Umbellif.* p. 51.
Valeriana alpina prima C. B. *Prodr.* p. 65. *Basil.* p. 50.
Valeriana alpina saxatilis minor, flore albo BARRELIER *ic.* 742.
Valeriana alpina minor, planta palmaris PLUKNET. p 380. *t.* 231. *f.* 7.
& *Valeriana minima planta, ut plurimum uncialis* EJUSD. ibid. *f.* 8.
Valeriana floribus triandris, foliis dentatis, radicalibus cordatis, caulinis ternatis, ovato oblongis LINN. *Spec. I.* p. 45.
Valeriana tripteris JACQUIN p. 201. *n.* 2.

Minime rara in montanis & alpinis humilioribus scopulis, unde in planitiem usque descendit. Circa *Roche à la Praisse*, & in fossis viæ ducentis versus *Vervay.* RAIUS in *Saleva* monte. C. B. in monte *Wasserfall*, ego in montibus *Emmiæ* vallis.

Radix lignosa, multiceps, odorata. Folia ad radicem petiolata, cordiformia, sed longiora, acuta, acute serrata; ad caulem similia, ovato lanceolata, ternata, ut duo minora majori sub ejus origine accedant. Caulis pedalis & ultra, ramosus. Umbellæ androgynæ, roseæ, odoratæ, staminibus tribus, & reliquo charactere donatæ. Vidi stamina defuisse. Stipulæ sub ramis florigeris setaceæ.

212. VALERIANA foliis ovatis, acuminatis, obiter dentatis *Itin. Helvet.* n. 8.
Valeriana montana LUGDUN. p. 1127.
Valeriana alpina Scrophulariæ folio C. B. *Prodr.* p. 87. bene SCHEUCHZER *It. I.* p. 51. & *V* p. 428. cum unica voce *Salix* loco Valerianæ.
Valeriana alpina foliis integris, radice repente inodora RAI *syllog. exter.* p. 259.
Valeriana floribus triandris, foliis ovato oblongis, subdentatis, caule simplici LINN. ibid.

Frequens in monte Jura, supra *Dornach*, in adscensu ad *Grandvi*, in *Wasserfall:* in adscensu a *Nodz* ad *Chasseral.* GAGNEBIN *à la Combe de Valanvrom, aux Convers.*

In alpibus etiam passim, in *Obergurnigel*, *Chapuise*, *sur Champ*, *Fouly*, super *Portvaley*, *Prapioz*, *&c.* Circa *Waldnacht* & lacum *Trublisee* SCHEUCHZER.

Radix lignosa, longa, multiceps, sæpe inodora, nam etiam odoratam vidi. Folia ad terram petiolata, prima rotunda, reliqua ovata, obtusa, pariter dentata; superiora sessilia, ex ovatis obtuse lanceolata, oris plicatis, aut non dentatis, aut rarius. Umbella quæ prioris, idemque color. Stipulæ sub ramis florigeris setaceæ latiores, subulatæ. Flos parum difformis.

*213 VALERIANA foliis glaberrimis, floribus calcaratis.
α Foliis ex ovatis lanceolatis, latifolia.
Valeriana rubra DODON. *purg.* p. 91. BONANN. *microgr. ic.* 81, 82, 83.
Phu peregrinum CAMERAR. *Epit.* p. 24.
Valeriana marina latifolia MORISON. *umbellif. t. XI.*
Valeriana marina RIVIN. *t.* 3.
II. Flore albo MORISON.
β Foliis linearibus, angustifolia.
Valeriana rubra angustifolia I. B. III. p. 211. C. B. *Prodr.* p. 88.
Valeriana rubra angustioribus & longioribus foliis PLUKNET. p. 319. *t.* 232. *f.* 3.
Iconem habet GESNER æn. f. 74. & RICHER, cui est γενοφυλλανθερυθρος.
α. β. *Valeriana floribus monandris caudatis, foliis lanceolatis integerrimis* LINN. *I.* p. 44.

Varietas β in aditu scopuloso, qua ex *Creux du Vent* adscenditur, ad dextra.

Varietas α Seduni ad arcem *Tourbillon*, Neocomi *au dongeon du Chateau.*

Caulis cubitalis, firmus, ramosus: folia levia, oris integerrimis, in α pene cordata; ima petiolata, superiora sessilia. Vidi in Valesia acute & ampliter dentata, fere ut in Valeriana Cacaliæ folio. Umbellæ caules terminant. Flos contra pedunculum longum calcar projicit, quale brevissimum ex vulgare specie n. 210. exit. Limbus ei bilabiatus, quinquefolius, color eleganter purpureus. Stamen unicum, cum tubus floris perangustus sit. Stipulæ lanceolatæ.

In varietate β folia prælonga, & perangusta, linearia fere sunt, & lentissime decrescunt.

Capsulam huic majorem esse VAILLANTIUS *a*). Nolui tamen repugnantibus coætaneis separare, cum præterea etiam minori capsula reperiri IDEM addat.

In Sicilia *b*) acetaria ingreditur.

VALE-

a) p. 187.

b) BARTHOL. *peregrin. med.* p. 40.

VALERIANELLA Tournef. t. 52. Vaillant. p. 188.

Si in Cichoraceis coronæ feminum genera conſtituunt, nihil eſt, cur hic minus valeant. Valerianæ corona plumoſa eſt, ſolida Valerianellæ.

214. VALERIANELLA foliis oblongis, rariter inciſis, corona ſeminis ſimplici, acuminata.

α Foliis integris.

Lactuca agnina I. Tabernæmont. p. 167.

Pſeudo-Valeriana annua arvenſis præcox humilis, ſemine compreſſo, rotundo Moris III. p. 104 & *Valeriana arvenſis præcnx humilior* Ejusd. *umbellif.* p. 54. *tab. ſem. n.* 58. 59.

In iſta frequenter umbellæ in folioſas & ſteriles ſphæras abeunt.

β Foliis ſuperioribus dentatis.

Lactuca agnina II. Tabern. l. c.

Phu minimum alterum Lobel. *ic.* p. 717.

Locuſta minor Rivin. *t.* 6.

α. β. *Valeriana campeſtris inodora major* C. B. *Baſ.* p. 50.

Valeriana floribus triandris, caule dichotomo. foliis linearibus Linn. p. 47.

Vulgatiſſima in agris, primo vere edulis. Folia ad terram linearia, obtuſa, dente uno alterove, etiam nullo: ad caulem ſeſſilia, acuta, ſæpe dentata. Caulis pedalis, tener, brachiatus, bifidus. Sic rami ad magnos angulos *c)* patuli. Umbellæ ramos terminant, ut in Valerianis, ſtipulis ovatis. Seminis involucrum ovale, transverſim latius, hinc gibbum, inde planius, mucrone brevi *d)*, bicolli, hinc reſecto, inde acumine ſimplici. Semen multo minus. Flos ſubcæruleus *e)*, infundibuli formis, inæqualis, ſegmento extimo majori. Stamina tria & tuba de flore eminent.

In acetariis, & alioquin in cibum frequens recipitur. Ad febres juſcula cum citri ſucce utilia ſuppeditat. Innocentiſſimum cibum ſolum tolerabat, qui non alium ferret, æger lientericus *f)*.

215. VALERIANELLA foliis oblongis, ſerratis, ſeminis corona tridentata. †

Valeriana altera, nudo & umbilicato ſemine Column. *Ecphraſ.* p. 206.

Valerianellæ vulgaris ſpecies major ſerotina Rai *ſynopſ. Ed. III.* p. 201.

Pſeudo-Valeriana annua, ſerotina, procerior, ſemine turgidiori Morison. *Hort. Oxon. III.* p. 103. *ic. ſem.* 60, 61. *in opere umbellif.*

Locuſta major Rivin. *t.* 6.

Iisdem locis, ſed vergente æſtate, folio ſerrato, & non ſerrato.

Involucrum ſeminis conicum, hinc convexum, inde planius, coronatum additamento cavo tridentato *g)*, cujus dens medius major eſt. Ad baſin coronæ duo denticuli ægre conſpicui accedunt. Flos potius ſubrubellus, modice inæqualis. Semen tumidius; habitus laxior; ſetæ lanceolatæ; folia caulina acutiora.

I. PLANTÆ GYMNOMONOSPERMÆ.

I. FLORE COMPOSITO.

I. RECEPTACULO COMMUNI PRÆDITO.

II. STAMINIBUS LIBERIS.

II. SEMINE INTRA FLOREM POSITO.

GLOBULARIA Totrnefort. t. 295. Linn. n. 112. & omnium Auctorum.

Diſcus convexus, conicus. Squamæ foliaceæ, cuique floſculo ſua, diſtinguunt receptaculum, & ſpeciem calycis communis faciunt, ut in Succiſa, neque floſculo longiores ſunt. Calyx proprius bilabiatus, ſegmento exteriori bifido, interiori trifido. Floſculus quisque ex ſuo tubulo bilabiatus, ſegmentis duobus interioribus, tribus exterioribus, omnibus acutiſſimis. Stamina quatuor libera, duo longiora, breviora duo. Semen unicum, in calyce adoleſcit.

216. GLOBULARIA caule unifolio & unifloro, foliis emarginatis, nervo ariſtato.

Scabioſa X. Clus.

Glo-

c) Jung. Boerhaave.
d) Vaillant. f. 21. Tournef. H.
e) Tournefort. B. B. F. I.
f) Leidenfrost. *ſucci plant.* p. 17.
g) Vaillant. f. 18, 19, 20. Tournefort M. N.

Globularia montana humilissima repens I. R. H. SCHEUCHZER *It. I.* p. 37. *It. V.* p. 335.
Globularia caule subnudo, foliis cuneiformibus, tricuspidatis, intermedio minimo LINN. *II.* p. 139.
Globularia cordifolia HILL V. *t.* 16.

In scopulis Juræ & Alpium ubique, & utrinque etiam in planitiem descendit, *Rupe* ad mont. de *la Praisse & la Marbriere;* sic ad *Beauchamp* ex Jura.

Radix lignea, magna, multiceps, multos cespites foliorum producit: eorum figura est, ut eundo latescant, deinde emarginato fine terminentur, quem brevis ex nervo producta spinula dividit. Caulis nudus, præter exiguam unicam ligulam, uniflorus, biuncialis & paulo ultra. Capitulum cyaneum, quale in charactere dixi, quam reliquis minus. Calycis segmenta arguta, tria superiora, duo inferiora magis distincta. Flosculi segmenta superiora prælonga, capillaria *h*).

217. GLOBULARIA foliis oblonge ovatis, integerrimis, caule nudo unifloro.
Icon est inter GESNERIANAS Lign. f. 51.
Aphyllanthes III. LUGDUN, p. 864.
Bellis cærulea caule nudo RAI *syllog. ext.* p. 16.
Globularia pyrenaica folio oblongo; caule nudo I. R. H. SCHEUCHZER *It. VII.* p. 513.
Globularia caule nudo, foliis integerrimis lanceolatis LINN. *I.* p. 140.
Globularia nudicaulis HILL. *t.* 17. foliis nimis acutis.

Minus priori frequens, neque in planitiem descendit. Magna copia nascitur in monte *Richard & à la Joux verte;* etiam *aux Martinets.* In *Wängenalp & Breitlauwenen* supra *Interlachen.* In *Fronalp*, *Mürtschen*, *Schilt* Glaronensium.

Aliquanto major est, & foliis & flore. Folia firma & laurina carne, ex petiolo dilatato, longe ovata, integerrima, nunquam lanceolata. Scapus floralis, præter aliquas ligulas nudus, sexuncialis. Flos pariter cæruleus, bracteis etiam ovato lanceolatis. Calycis segmenta tria interiora superiora duo inferiora, triangularia majora. Flos ex tubulo superne duos minimos albos dentes emittit: inferiores tres lingulati, paulum obtusi, cærulei. Stamina duo longa, duo brevia. Tuba bifida *i*).

218. GLOBULARIA foliis radicalibus emarginatis, ex nervo aristatis, caulinis lanceolatis.
Bellis cærulea, *Globularia Monspeliensium* LOBEL. *advers.* p. 200. *ic.* p. 478.
Bellis cærulea TABERNÆMONT. p. 329.
& duæ aliæ icones p. 330.
Globularia caule herbaceo, foliis radicalibus tridentatis, caulinis lanceolatis LINN. *I.* p. 139. & *Olanska res.* p. 6[illegible].
Globularia vulgaris HILL. *t.* 15.

β Flore albo CLUS. PONTEDER.

γ Varietas non foliosa TARGIONI IV. p. 115.

In calidiori Helvetia, in locis gramineis, inter rupes, in *Paßgartfluh*, super *Bonneville*, *Moncharand*, prope *Rupem*, à la *Marbriere*, supra *Fontanay*, aux *Gauges*, *&c.* supra *Morges*, *Thuiri.* Etiam Basileæ supra *Dornach* & inter portam *S. Albani & S. Jacob*, juxta patibulum. In glareis fluviorum, *grande Eau*, *Baye de Clarens &c.*

Huic folia ad terram petiolata, ovata, sæpe emarginata, & tribus dentibus inscripta, alias unice ex medio aristata, ad caulem multa, alterna, oblonga, lanceolata. Caulis sescuncialis uniflorus. Flos ejusdem coloris & fabricæ. Calyx proprius hirsutus, villo clausus, ut flos hirsutus adpareat. Labium interius minimum, tridentatum, gracillimum. Squamæ, inter flosculos, ovato lanceolatæ. Receptaculum papposum. Omnium globulariarum folia siccata nigrescunt.

h) *Emend. III.* p. 89. n. 241.

i) *Emend.* l. c.